

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W SZCZECINIE

**PLAN URZĄDZENIA LASU
DLA NADLEŚNICTWA MIĘDZYCHÓD**

na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 r.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Program opracowano

w Biurze Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gorzowie Wlkp.

Program wykonał:

DARIUSZ WAWRZAK

sekretariat@gorzow.buligl.pl

www.gorzow.buligl.pl

Sprawdził:

Akceptuje:

Gorzów Wielkopolski 2014

Spis treści

A. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA MIĘDZYCHÓD.	8
1. Historia regionu.	8
2. Położenie.	9
3. Regionalizacja przyrodnicza-leśna.	11
4. Regionalizacja geobotaniczna.	12
5. Regionalizacja fizyczno – geograficzna.	13
6. Regionalizacja klimatyczna.	13
7. Miejsce i rola Nadleśnictwa Międzychód w gospodarce przestrzennej regionu.	15
8. Porównanie wybranych cech drzewostanów różnych jednostek leśnych.	17
9. Grupy funkcji lasów Nadleśnictwa Międzychód.	18
10. Ogólna charakterystyka kompleksów leśnych.	19
B. FORMY OCHRONY PRZYRODY – ISTNIEJĄCE I PROPONOWANE.	19
1. Istniejące i proponowane formy prawnej ochrony przyrody w Nadleśnictwie Międzychód.	20
2. Rezerваты przyrody- istniejące.	20
3. Pszczewski Park Krajobrazowy.	27
4. Obszary chronionego krajobrazu.	29
5. Obszary Natura 2000.	32
6. Pomniki przyrody.	70
7. Użytki ekologiczne.	82
8. Ochrona gatunkowa.	85
I. Ustawa o lasach.	92
1. Gospodarstwo specjalne.	92
2. Lasy ochronne.	93
II. Inne formy ochrony przyrody.	93
1. Obszary węzłowe i korytarze ekologiczne.	93
2. Leśny Kompleks Promocyjny Puszcza Notecka.	94
C. WALORY PRZYRODNICZO – LEŚNE.	95
1. Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna.	95
2. Typy gleb.	96
3. Wody.	96
4. Roślinność.	98
5. Typy siedliskowe lasu.	99
6. Drzewostany.	100
7. Ekologiczna ocena stanu lasu.	105
8. Inne cenne obiekty przyrodnicze na terenie Nadleśnictwa Międzychód.	115
9. Cenne obiekty dziedzictwa kulturowego na terenie Nadleśnictwa Międzychód.	127
10. Obiekty kultury materialnej i inne przyrodnicze w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Międzychód.	130
D. ZAGROŻENIA.	133
1. Czynniki biotyczne.	133
2. Czynniki abiotyczne.	134
3. Czynniki antropogeniczne.	136
E. WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO ORAZ WYKONYWANIA PRAC W NADLEŚNICTWIE.	137
1. Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego.	137
2. Wytyczne w sprawie wykonywania prac leśnych.	138
F. PLAN DZIAŁAŃ – ZESTAWIENIE PRAC OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY.	139
I. Obligatoryjne zadania z zakresu ochrony przyrody.	139

II. Fakultatywne wskazania ochronne.	139
1. Ochrona różnorodności biologicznej.	139
2. Działania dotyczące prawnych form ochrony przyrody.	140
3. Zalecenia w zakresie ochrony cennych gatunków roślin naczyniowych.	140
4. Zalecenia w zakresie ochrony cennych roślin zarodnikowych.	140
5. Zalecenia w zakresie ochrony starych i cennych drzew.	140
6. Zalecenia z zakresu ochrony fauny kręgowców.	141
7. Zalecenia w zakresie ochrony fauny bezkręgowców.	141
8. Zalecenia w zakresie ochrony pamiątek kultury leśnej i kultury powszechnej w lasach.	142
9. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona siedlisk hydrogenicznych w lasach.	142
10. Kształtowanie strefy ekotonowej.	142
11. Promocja i edukacja ekologiczna.	143

„Ekosystemy leśne stanowią trzon całego systemu ochrony przyrody w Polsce. W lasach jest zgromadzona duża część różnorodności biologicznej oraz tych cech przyrody, które składają się na pojęcie jej naturalności. Połowa gatunków naszej flory i fauny to gatunki leśne lub wywodzące się z lasu. Duża część obszarów chronionych Polski to obszary leśne...”

[prof. dr hab. Romuald Olaczek, 1988]

Wprowadzenie

Program Ochrony Przyrody stanowi integralną część Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Międzychód na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 roku. Opracowania dokonano zgodnie ze stanem faktycznym na dzień 01.01.2015 roku. Pierwszy Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Międzychód sporządzono na lata 2002-2004 (opr. Lubuski Klub Przyrodników 2002 r.), kolejny opracowano na lata 2005-2014 (opr. BULiGL Oddz. Gorzów Wlkp. 2004 r.).

Aktualne opracowanie uwzględnia zapisy poprzedniego Programu Ochrony Przyrody, ustalenia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Międzychód na podstawie protokołu z dnia 15.11.2012 r. oraz decyzje, wytyczne, ustalenia podjęte w trakcie prac terenowych i kameralnych, a także ustalenia Narady Techniczno – Gospodarczej z dnia 17.11.2014 r..

Celem programu jest:

- inwentaryzacja oraz zwizualizowanie bogactwa przyrodniczego Nadleśnictwa;
- wskazanie istniejących i potencjalnych zagrożeń dla obszarów leśnych i środowiska przyrodniczego;
- przedstawienie propozycji obszarów oraz obiektów do objęcia formami ochrony przyrody;
- doskonalenie gospodarki leśnej na podstawach proekologicznych;
- ulepszanie metod zarządzania i nadzoru nad cennymi przyrodniczo obszarami oraz rozwoju ochrony przyrody;
- umożliwienie w przyszłości porównania i analizowania zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym;
- ochrona zabytków kultury materialnej w lasach.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Międzychód opracowano zgodnie z treścią § 110 Instrukcji Urządzania Lasu cz. I (CILP, Warszawa 2012 r.) z uwzględnieniem zapisów dokumentu „*Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie*” (MOŚZNiL Departament Leśnictwa, Warszawa 1996 r.) oraz w oparciu o Ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r., poz. 1153), Ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627; ze zmianami (2014)), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1302), w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu.

Wykonawcą Programu Ochrony Przyrody jest Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział Gorzów Wielkopolski.

Program opracowano z wykorzystaniem:

- danych zebranych w toku prac taksacyjnych i prac kameralnych (BULiGL Oddz. Gorzów Wielkopolski, lata 2013-2014);
- danych zebranych w trakcie inwentaryzacji szczegółowej do Programu Ochrony Przyrody (BULiGL Oddz. Gorzów Wielkopolski, 2014 r.);
- informacji i danych otrzymanych od Nadleśnictwa Międzychód;
- informacji pozyskanych od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu;

- informacji pozyskanych od Gmin: Przytoczna, Skwierzyna, Międzychód, Pszczew;
- innych informacji pozyskanych z różnych źródeł.

A. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA MIĘDZYCHÓD.

1. Historia regionu.

Najdawniejsze ślady pobytu człowieka w okolicach obecnego Międzychodu pochodzą ze starszej epoki kamienia - paleolitu. Z okresu późnego paleolitu (ok. 8000 lat p.n.e.) pochodzą znaleziska z Muchocina i Radgoszczy. Na ślady pobytu człowieka w młodszej epoce kamienia - neolicie (ok. 2000 lat p.n.e.) natrafiono w Mierzynie. Z epoki brązu (ok. 1000 lat p.n.e.) pochodzą znaleziska w Mierzynie (ślady osady i cmentarzyska) oraz z samego Międzychodu (cmentarzysko). W okresie wczesnośredniowiecznym okolice Międzychodu położone były na skraju terytorium zajmowanego przez Polan. O stosunkowo znacznym ich zaludnieniu świadczą liczne grodziska z IX i X wieku znajdujące się w sąsiedztwie miasta pod Gorzyckiem, Muchocinem, Bielskiem i Kolnem. Na zapleczu grodów powstała zapewne osada rzemieślniczo - handlowa zlokalizowana w miejscu z natury obronnym, między rzeką Wartą i jeziorem. Położona była przy szlakach handlowych: wodnym biegnącym rzeką i lądowym wzdłuż rzeki. W XIV w. okolice Międzychodu stały się terenem działalności osadniczej cystersów z klasztoru w Zemsku koło Bledzewa.

Położenie „między wodami” odbiło się zarówno na funkcji miasta jak i jego nazwie. Wąski przesmyk wprost nadawał się do celów militarnych. Przed X wiekiem z podgrodzi Zielonej Chojny i Kolna powstała zapewne osada, która dała początek dzisiejszemu miastu. Na południowo-wschodnim brzegu jeziora, na zachód od toru kolejowego, na północno-zachodnim stoku piaszczystego wzniesienia znajdowała się osada o niepewnej chronologii, na jej miejscu znaleziono okruchy naczyń glinianych. W ciągu wieków nazwę miasta pisano różnie Mezichod, Mjendsychod itp. Wiąże się ona z jego położeniem między brodami.

Miasto w swych dziejach przeżywało liczne kataklizmy. Do nich należy zaliczyć wojny szwedzkie, które wyrządziły wiele spustoszeń poprzez częste przemarsze wojsk, które ukrywały się w okolicznych lasach. Jako przykład podano rok 1711, wówczas maszerowały przez Międzychód oddziały wojska polskiego, saskiego i rosyjskiego, kierujące się na Pomorze, wyrządzając przy okazji wielu szkód. Rekwirovano bydło, konie i drewno budulcowe. Miasto wielokrotnie płonęło czemu sprzyjała drewniana zabudowa. Okolice Międzychodu jak i samo miasto często nawiedzały powodzie. W 1698 roku woda podmyła domy na tyle, że doprowadziło to do ich zawalenia. Ruch uliczny odbywał się na łodziach. Kolejne wielkie powodzie przyniosły lata 1709, 1736, 1888, 1889, 1924. Około połowy XVIII w. nastąpił stopniowy rozwój miasta. Ciekawostką jest fakt, że w Międzychodzie rezydował przedstawiciel - faktor kupców holenderskich, zajmujący się m.in. handlem drewnem, skupował w Wielkopolsce dębinę i spławiał ją z Międzychodu do Holandii.

Na przełomie XIX i XX wieku na okolicznych terenach odkryty został węgiel brunatny. Jak grzyby po deszczu zaczęły wyrastać niewielkie kopalnie zatrudniające od 10 do 30 górników. W 1921 roku polscy właściciele kupili od Niemców węglonośne ziemie w sąsiedztwie jeziora Barlin i założyli tam kopalnię głębinową. Funkcjonowała, aż do wybuchu wojny z kilkuletnią przerwą z powodów ekonomicznych. Przy kopalni działała fabryka brykietów.

W początkach 1919 roku okolice na wschód od miasta stały się terenem walk powstańczych. Zacięte boje toczyły się pod Zatomiem Starym, Kolnem i Kamienną. Do Polski powrócił Międzychód na mocy traktatu wersalskiego w styczniu 1920 roku. Granicę państwową przeprowadzono ok. 6 km na zachód od Międzychodu, za Muchocinem. W końcu lat dwudziestych Międzychód stał się znaną

w Wielkopolsce miejscowością wycieczkową i wczasową. W okresie międzywojennym miasto miało charakter handlowo - usługowy i znane było jako ośrodek uzdrowiskowy i lotnisko.

W latach międzywojennych, 1922-1925, teren całej Puszczy Noteckiej został opanowany przez groźnego szkodnika drzew – strzygonię choinówkę. W stosunkowo krótkim czasie ten niewielki motyl zniszczył około 80 % lasów. Gradacji nie udało się powstrzymać, a uszkodzone drzewa należało jak najszybciej usunąć. W 1923 roku po załamaniu się gradacji, rozpoczęto wyrąb zniszczonych drzewostanów, trwający aż do roku 1926. Wówczas na terenie powiatu międzychodzkiego pracowało 16 tartaków. Drewno wywożono barkami do Europy Zachodniej. Do roku 1930 Puszcza Notecka została prawie całkowicie wycięta. Obraz spustoszonego przez strzygonię obszaru o powierzchni około 70 tys. ha odcisnął swoje piętno w obecnym charakterze lasów. Do odnowienia powierzchni pogradacyjnych przystąpiono w roku 1927. By szybko odbudować puszcę, posadzono na całym obszarze sosnę zwyczajną z niewielką ilością brzozy. Skutkiem było powstanie wielkiego kompleksu leśnego o bardzo ubogim składzie gatunkowym w podobnym wieku, tzw. monokultury. To pokolenie drzewostanów obserwujemy właśnie dzisiaj. Ze względu na niedostatek sadzonek stosowano również siewy. Nasiona sosny sprowadzono z innych regionów Polski i z zagranicy, co przyczyniło się do powstania drzewostanów o słabszej (gorszej) jakości.

Nadleśnictwo Międzychód powstało w połowie XIX wieku w zaborze pruskim pod nazwą „Birnbäum” z gruntów własności ziemskiej, a aktualną nazwę otrzymało dopiero po I wojnie światowej. Do roku 1939 Nadleśnictwo Międzychód obejmowało głównie obszary leśne na prawym brzegu Warty, a także mniejsze kompleksy leśne położone na południowy wschód od Międzychodu. Podczas II wojny światowej, lasy Nadleśnictwa Międzychód były zarządzane przez niemieckiego okupanta. W okresie okupacji wysiedlono ludność puszczańskich wsi Radusz, Kaplin, Sowa Góra i Mokrzec, a grunty rolne przeznaczono do zalesienia.

Po drugiej wojnie światowej w roku 1945 utworzono Nadleśnictwo Międzychód o powierzchni 8 134 ha – w tym lasów państwowych (6 448 ha) i niepaństwowych (1 686 ha). Nadleśnictwo Krobielewko z pierwotną nazwą Wiejce, złożone w większości z lasów niemieckiej własności państwowej, lasów komunalnych oraz lasów majątkowych z niewielkim udziałem lasów drobnej własności chłopskiej powstaje w roku 1945. Lasy Państwowe organizowane są począwszy od 1945 roku na mocy dekretu PKWN z 12 grudnia 1944 roku o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa. 1 stycznia 1979 roku włączono do Nadleśnictwa Międzychód obręb Krobielewko (w przeszłości Nadleśnictwo Krobielewko) z Nadleśnictwa Karwin. Od tego czasu Nadleśnictwo Międzychód posiada dwa obręby: Międzychód i Krobielewko. Z dniem 1 stycznia 1995 roku z obrębu Międzychód wyodrębniono obręb Gorzyń. Na podstawie Zarządzenia nr 17 Dyrektora RDLP w Szczecinie z 28 listopada 2014 r. w sprawie tworzenia, łączenia, likwidacji oraz zmiany w zasięgach terytorialnych obrębów leśnych w Nadleśnictwie Międzychód z dniem 1 stycznia 2015 r. łączy się 2 obręby leśne: Międzychód, Krobielewko w jeden obręb o nazwie Międzychód. Ponadto zachodnia część obrębu Krobielewko została przekazana na powiększenie Nadleśnictwa Skwierzyna.

2. Położenie.

Nadleśnictwo Międzychód składa się z dwóch obrębów leśnych: Międzychód i Gorzyń.

Obręb leśny Międzychód o powierzchni **17 215,95 ha** podzielono na leśnictwa:

- Sowa Góra - 01
- Kraniec - 02
- Leszczyny - 03
- Kamień - 04

- Mokrzec - 05
- Przedlesie - 06
- Żmijowiec - 07
- Krobielewko - 08
- Nadziejewki - 09

Obręb leśny Gorzyń o powierzchni **7 524,34 ha** podzielono na leśnictwa:

- Kolno - 10
- Muchocin - 11
- Goraj - 12
- Gorzyń - 13
- Lubikowo - 14

Razem Nadleśnictwo Międzychód: 24 740,29 ha

Nadleśnictwo Międzychód położone jest w północno - zachodniej części kraju. Usytuowane jest w południowo - wschodniej części Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie i obejmuje południowo – zachodnią część Puszczy Noteckiej oraz kompleksy leśne na południe od rzeki Warty. Graniczy na kierunku N z Nadleśnictwem Karwin, na kierunku E z Nadleśnictwem Sieraków (RDLP Poznań), na kierunku S z Nadleśnictwami: Bolewice, Trzciel, na kierunku W z Nadleśnictwami: Międzyrzecz, Skwierzyna.

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Międzychód administracyjnie obejmuje:

Województwo lubuskie:

Powiat Międzyrzecki

Gmina: Przytoczna; Pszczew; Skwierzyna

Powiat Strzelecko-Drezdenecki

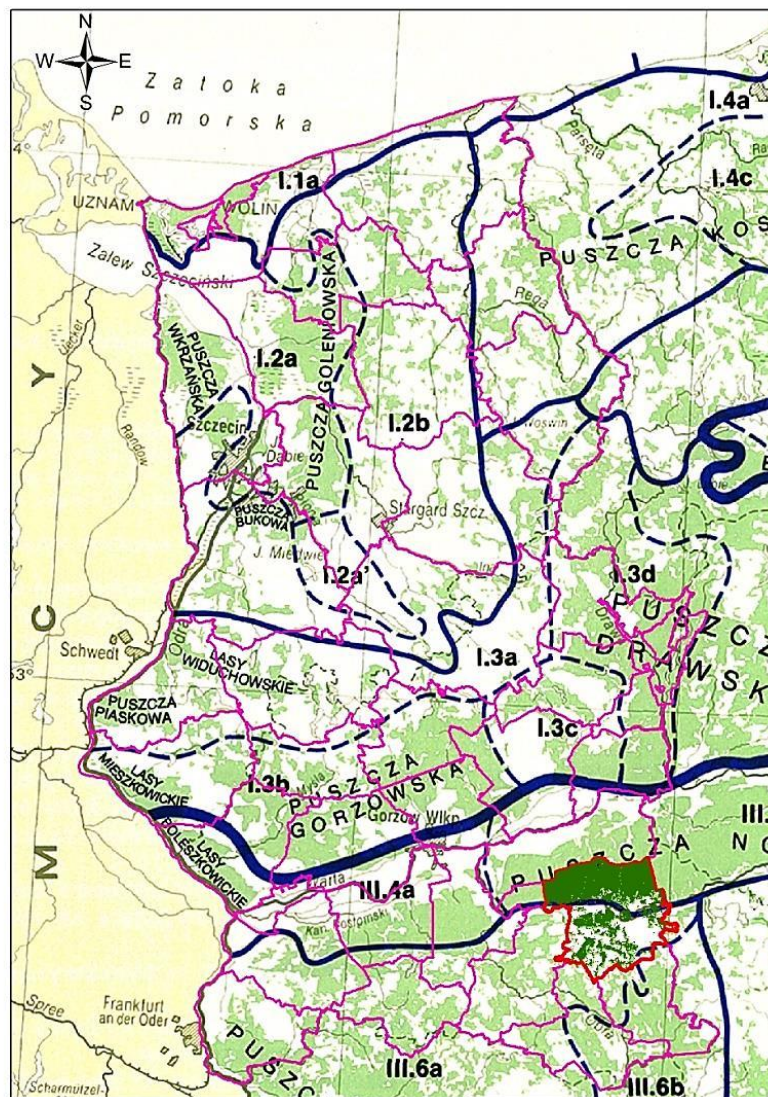
Gmina Drezdenko

Województwo wielkopolskie

Powiat Międzychodzki

Gmina Międzychód

Nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa w imieniu Starosty Międzyrzeckiego, Starosty Strzelecko – Drezdeneckiego oraz Starosty Międzychodzkiego sprawuje Nadleśniczy na podstawie porozumień zawartych między zainteresowanymi stronami w sprawie powierzenia zadań z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną.

Ryc. 1 Lokalizacja Nadleśnictwa Międzychód.

3. Regionalizacja przyrodnicza-leśna.

Zgodnie z podziałem Polski na regiony przyrodniczo – leśne (Zielony R., Kliczkowska A. 2012) Nadleśnictwo Międzychód położone jest w granicach obszaru:

Kraina III – Wielkopolsko-Pomorska

Mezoregion Puszczy Noteckiej

Charakterystyka mezoregionu – obejmuje swym zasięgiem powierzchnię 2 710 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują ok. 58% regionu. Krajobraz naturalny występuje w postaci mozaiki utworzonej z krajobrazów zalewowych dna dolin – akumulacyjnych, oraz tarasów nadzalewowych – akumulacyjnych, z nieco mniej licznymi krajobrazami fluwioglacjalnymi równinnymi i falistymi oraz eolicznymi pagórkowatymi. Na terenach zalewowych Noteci i Warty, głównych rzek mezoregionu, zalegają holocenijskie piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły. Wyższe, nadzalewowe tarasy tych rzek, zajmujące duże powierzchnie, są zbudowane z plejstocenijskich piasków, żwirów i mułków rzecznych zlodowacenia północnopolskiego. Krajobraz urozmaicają potężne wały wydmy, o wysokości względnej do 20 m, wyjątkowo 40 m n.p.m.. Najwyższym

wzniesieniem na tym terenie jest Wielka Sowa – 93 m n.p.m., znajdująca się na północ od Międzychodu. Piaski eoliczne, lokalnie w wydmach, znajdują się głównie w części południowej mezoregionu, natomiast plejstoceńskie piaski i żwiry sandrowe – w części południowo-wschodniej. Przeważa krajobraz roślinny śródładowych borów sosnowych i borów mieszanych w odmianie pomorskiej. Znacznie mniejsze powierzchnie, usytuowane głównie wzdłuż Noteci, są zajęte przez krajobraz łągów jesionowo - olszowych, a pas przy zachodniej i południowo - zachodniej granicy – przez krajobraz łągów jesionowo - wiązowych.

Lesistość jest bardzo duża i wynosi ok. 56% powierzchni regionu. Lasy tworzą rozległe kompleksy; zajmują ponad 1 525 km², z czego 95% jest w zarządzie RDLP w Szczecinie (Nadleśnictwa: Strzelce Krajeńskie – cz. S, Smolarz – cz. S, Karwin, Międzychód – cz. N), RDLP w Pile (Nadleśnictwa: Krzyż – cz. S, Trzcianka – cz. S, Sarbia – cz. W, Krucz – cz. S, Wronki – cz. N, i Potrzebowice) oraz RDLP w Poznaniu (Nadleśnictwa: Sieraków – cz. N, i Oborniki – cz. N).

Mezoregion Równiny Nowotomyskiej

Charakterystyka mezoregionu – obejmuje swym zasięgiem powierzchnię 2 071 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują ok. 51% regionu. Dominują krajobrazy naturalne fluwioglacjalne równinne i faliste, znacznie rzadziej glacialne pagórkowate. Małe obszary zajmują krajobrazy zalewowe dna dolin – akumulacyjne. W granicach mezoregionu znalazł się duży, równinny obszar sandrowy, przecięty doliną rzeki Obry. Dominują plejstoceńskie utwory geologiczne – piaski i żwiry sandrowe zlodowacenia północnopolskiego. W północnej części występuje kilka większych obszarów glin zwałowych, oraz piasków i żwirów lodowcowych, częściowo w morenach czołowych. W sąsiedztwie jeziora Chłop, w okolicach Pszczewa, znajduje się duży obszar piasków i mułków kemów. W części południowej mezoregionu jest kilka większych wysp piasków eolicznych, lokalnie w wydmach. Dolinę Obry wypełniają holocenne piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły, natomiast wyższy taras tworzą plejstoceńskie piaski, żwiry i mułki rzeczne. Przeważa krajobraz roślinny śródładowych borów sosnowych i borów mieszanych w odmianie wielkopolsko-łużyckiej.

Lesistość jest duża i wynosi ok. 49% powierzchni regionu. Lasy, w postaci średnich i dużych kompleksów, zajmują łącznie 1 010 km², z czego 92% jest w zarządzie RDLP w Szczecinie (Nadleśnictwa: Lubniewice – cz. SE, Skwierzyna – cz. SE, Międzyrzecz, Międzychód – cz. S, Bolewice, oraz Trzciel – bez cz. W), RDLP w Poznaniu (Nadleśnictwa: Pniewy – cz. W, i Grodzisk- cz. W) oraz RDLP w Zielonej Górze (Nadleśnictwa: Wolsztyn – cz. N, i Babimost – cz. SE).

4. Regionalizacja geobotaniczna.

Położenie Nadleśnictwa Międzychód zgodnie z regionalizacją geobotaniczną (Matuszkiewicz J.M., 1994) terytorium Polski określaną dla zróżnicowania szaty roślinnej w celu wyróżnienia jednorodnego krajobrazu roślinnego:

Obszar: Europejskie Lasy Liściaste i Mieszane

Prowincja: Środkowoeuropejska

Podprowincja: Środkowoeuropejska Właściwa

Dział: Brandebursko-Wielkopolski

Kraina: Notecko-Lubuska

Okręg: Borów Noteckich

Podokręg: Doliny Warty „Międzychód-Santok” (B.1.2.c)

Puszczy Noteckiej (B.1.2.d)

Okręg: Poznański

Podokręg: Kwilicki (B.1.6.a)

Okręg: Międzyrzecko-Nowotomyski

Podokręg: Skwierzyński (B.1.7.a).

Dział Brandenbursko – Wielkopolski odznacza się ciepłymi i najkrótszymi okresami zimy, najcieplejszymi wiosnami, dość ciepłymi okresami lata i najcieplejszymi porami jesiennymi oraz niską roczną amplitudą temperatur. W Krainie Notecko-Lubuskiej nieznacznie przeważają opady jesienne co wskazuje na wpływ klimatu atlantyckiego.

5. Regionalizacja fizyczno – geograficzna.

Nadleśnictwo Międzychód wg „Geografii fizycznej Polski” (Kondracki J., 1988.), znajduje się w granicach wydzielonych w przestrzeni obszarów – regionów fizycznogeograficznych:

Obszar: Europa Zachodnia

Podobszar: Pozaalpejska Europa Środkowa

Prowincja: Niż Środkowoeuropejski

Podprowincja: Pojezierze Południowobałtyckie

Makroregion: Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka

Mezoregion: Kotlina Gorzowska

Makroregion: Pojezierze Wielkopolskie

Mezoregion: Pojezierze Poznańskie

Mezoregion Kotlina Gorzowska jest największym tego typu obszarem Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, szlakiem odpływu na zachód wód lodowcowo-rzecznych w subfazie krajeńsko-wąbrzeskiej oraz w fazie pomorskiej. Od północy graniczy z wysoczyzną Równiny Gorzowskiej, Pojezierzem Dobiegniewskim, Równiną Drawską i pojezierzem Wałeckim, od południa z Pojezierzem Łagowskim i Pojezierzem Poznańskim, od wschodu z Pojezierzem Chodzieskim, na zachodzie łączy się z Kotliną Freienwaldzką. Długość Kotliny Gorzowskiej dochodzi do 120 km, szerokość do 35 km, a powierzchnia obejmuje 3 740 km². W jej skład wchodzi 4 submezoregiony, a mianowicie: Dolina Dolnej Noteci od wielkiego zakrętu poniżej Gwdy do połączenia z Wartą, Obornicka Dolina Warty poniżej ujścia Wełny i ujścia Noteci, Dolina Dolnej Warty od ujścia Noteci po dolinę Odry (Kotlinę Freienwaldzką), wreszcie wysoki, tarasowy poziom lodowcowo-rzeczny pomiędzy dolinami Warty i Noteci – Międzyrzecze Warty i Noteci.

Mezoregion Pojezierze Poznańskie (albo Wysoczyzna Poznańska) jest to duży obszar fizycznogeograficzny położony w zachodniej części Pojezierza Wielkopolskiego. Ograniczony przez Bruzdę Zbąszyńską na zachodzie i Poznański Przełom Warty na wschodzie. Średnio teren wznosi się na wysokość 75-100 m n.p.m. z kulminacją w postaci Góry Moraskiej (154 m n.p.m.) w północnej części Poznania. W części północnej mezoregionu znajdują się równoleżnikowe moreny czołowe fazy poznańskiej zaś na południowym zachodzie przebiega południkowo glacijotektoniczny Wał Lwówecko-Rakoniewicki. Cenny fragment na południe od Poznania, z morenami czołowymi, jeziorami rynnowymi, ozami oraz bogatą szatą roślinną obejmuje Wielkopolski Park Narodowy.

6. Regionalizacja klimatyczna.

W oparciu o częstość występowania różnych typów pogody „Regiony Klimatyczne Polski” (Woś A., 1999) wyróżnił regiony klimatyczne kraju. Zgodnie z tym opracowaniem przeważająca część Nadleśnictwa Międzychód położona jest w **regionie XIII-Dolnej Warty**, a jedynie południowa część obrębu Gorzyń leży w **regionie XIV-Lubuskim**.

Specyfiką klimatu regionu Dolnej Warty jest bardzo częste występowanie dni z przymrozkami, bardzo chłodnych, z towarzyszącymi opadami. Mimo to przeważająca dla tego regionu jest liczba dni z pogodą umiarkowaną ciepłą z dużym zachmurzeniem tj. charakterystyczny i częsty rodzaj pogody w zachodniej części kraju.

Natomiast region Lubuski jest obszarem, na którym stosunkowo najczęściej mogą pojawić się dni z pogodą gorącą, słoneczną, bez opadu. Mniej zaś jest dni z typami pogody przymrozkowej.

Poniżej przedstawiono wybrane dane klimatyczne średniookresowe z najbliższej stacji meteorologicznej mieszczącej się w Gorzowie Wielkopolskim. (dane z ostatnich 38 lat).

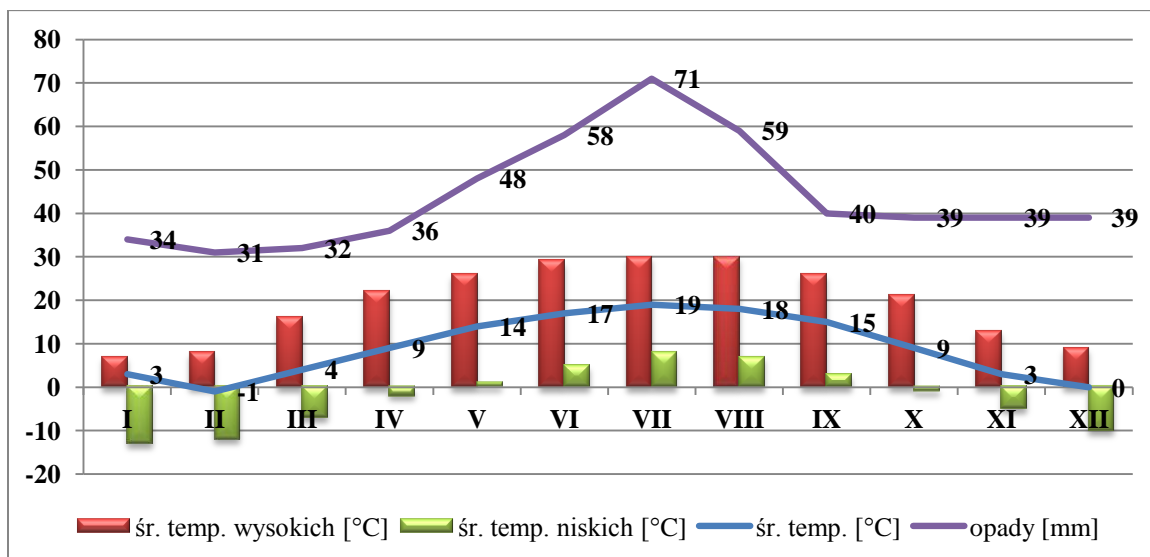
Tab. 1 Warunki termiczne i opady dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wielkopolskim

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	śr. roczna
śr. temp. [°C]	3	-1	4	9	14	17	19	18	15	9	3	---	8
śr. temp. wysokich [°C]	7	8	16	22	26	29	30	30	26	21	13	9	19
śr. temp. niskich [°C]	-13	-12	-7	-2	1	5	8	7	3	-1	-5	-10	-2
opady [mm]	34	31	32	36	48	58	71	59	40	39	39	39	526

Na podstawie specyficznych cech klimatu dla tego regionu można wnioskować, że istnieje zagrożenie ze strony późnych przymrozków mogących wyrządzić szkody w uprawach leśnych. Ponadto z uwagi na charakterystykę pogody w regionie Lubuskim spodziewane są dynamiczne zjawiska meteorologiczne powodujące tworzenie się wiatrów huraganowych wyrządzających szkody w drzewostanach.

Klimat obszaru zajmowanego przez Nadleśnictwo Międzychód posiada zróżnicowane warunki dla wzrostu i rozwoju roślinności drzewiastej. Ubogie w składniki pokarmowe wydmy śródlądowe w północnej części Nadleśnictwa – Puszcza Notecka, przepuszczalne dla opadów gleby, stale obniżający się poziom wód gruntowych, spóźnione przymrozki stanowią istotne ograniczenie dla różnorodności gatunkowej drzewostanów. Natomiast dobre warunki dla wegetacji są charakterystyczne dla południowej części Nadleśnictwa z uwagi na żyzniejsze siedliska, łagodne amplitudy temperatur i wysoką wilgotność powietrza.

Pod względem klimatycznym obszar Nadleśnictwa zaliczony jest do klimatu „Wielkich Dolin”. Zaznacza się tu wpływ klimatu morskiego (od północnego wschodu) – dość chłodnego i wilgotnego oraz klimatu kontynentalnego (od południa) – cieplejszego i suchszego. Charakteryzuje się opóźnioną wiosną i ciepłą pogodną jesienią oraz łagodną i mało śnieżną zimą.

Ryc. 2 Warunki termiczne i opady dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wielkopolskim.

7. Miejsce i rola Nadleśnictwa Międzychód w gospodarce przestrzennej regionu.

7.1 W Załączniku do Uchwały NR XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 roku „Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku”, wyszczególniono zagrożenia względem środowiska przyrodniczego tj.:

- deficyt wód gruntowych, niewystarczający poziom opadów i ich nierównomierne rozłożenie na przestrzeni roku, czego skutkiem jest „stepowanie krajobrazu”,
- drenaż zlewni, w tym niewłaściwa jednostronna melioracja, osuszanie i zanik biocenoz wilgotnych,
- brak odpowiedniej retencji i postępująca urbanizacja, czego skutkiem jest spadek retencji gruntowej na rzecz spływu powierzchniowego,
- czynniki antropogeniczne zmieniają chemizm atmosfery, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gruntu, czego przejawem jest zanik wartościowych biocenoz, ograniczenie liczby gatunków flory i fauny,
- pogłębiająca się eutrofizacja powoduje zarastanie zbiorników wodnych czego skutkiem jest ich zanikanie,
- fragmentacja przestrzeni przyrodniczej utrudnia migrację gatunków roślin i zwierząt,
- niski stopień lesistości oraz ograniczona różnorodność gatunkowa i genetyczna lasów, rozdrobnienie kompleksów leśnych, znaczny udział monokultur w zasobach leśnych,
- niedostateczny, z punktu widzenia ochrony środowiska, stopień wiedzy ekologicznej społeczeństwa i brak akceptacji społecznej dla części działań ekologicznych, głównie ochronnych.

Ekosystemy leśne stanowią w Wielkopolsce najcenniejszy i najliczniej reprezentowany składnik wszystkich form ochrony przyrody. W celu zachowania i ochrony zasobów środowiska przyrodniczego regionu wyznaczono cele operacyjne poprzez ochronę zasobów leśnych i ich racjonalne wykorzystanie, uwzględniając następujące kierunki działań:

- porządkowanie stosunków wodnych i zwiększanie małej retencji (naturalnej i sztucznej),

- zwiększanie lesistości oraz wprowadzanie zadrzewień do przestrzeni rolniczej i miejskiej jako substytutu lasu,
- realizowanie przebudowy drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem oraz wspieranie przystosowania różnorodności biologicznej w lasach do zmian klimatycznych,
- poprawa zdrowotności lasów, przeciwdziałanie chorobom i szkodnikom,
- racjonalizacja gospodarki leśnej,
- przeciwdziałanie oraz minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania ekstremalnych zjawisk przyrodniczych,
- ograniczanie fragmentacji powierzchni leśnych inwestycjami liniowymi,
- przeciwdziałanie otaczaniu powierzchni leśnych zwartą zabudową oraz drogami o dużym natężeniu ruchu,
- promocja wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w zakresie funkcji ekologicznych, socjalnych i gospodarczych,
- doskonalenie gospodarki łowieckiej,
- ekonomiczne i przyrodnicze doskonalenie lasów prywatnych,
- odtwarzanie potencjalnych zbiorowisk w Obszarach Natura 2000,
- rozbudowa infrastruktury drogowej zwiększającej dostępność lasu oraz infrastruktury gospodarczej i turystycznej,
- promocja edukacji leśnej,
- minimalizowanie szkód wyrządzanych przez zwierzynę,
- ochrona lasów przed pożarami, w tym wykorzystanie społecznego potencjału Ochotniczych Straży Pożarnych,
- ograniczenie presji turystycznej w lasach objętych ochroną przyrody.

W celu wsparcia ochrony przyrody uwzględniono w strategii regionu następujące kierunki działań:

- osłabianie negatywnego wpływu działalności człowieka na ekosystemy poprzez: usuwanie przyczyn i skutków eutrofizacji, odwadniania ekosystemów, postępującej antropogenizacji flory i fauny, w tym w wyniku suburbanizacji,
- ochrona siedlisk i gatunków rodzimych przed inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz genetycznie modyfikowanymi,
- ograniczanie nadmiernej eksploatacji gatunków dziko żyjących, ochrona stanowisk rozrodu, tras migracyjnych i obszarów żerowania,
- ograniczanie likwidacji ekosystemów, ich odtwarzanie, przeciwdziałanie ich fragmentacji oraz przywracanie i utrzymywanie drożności korytarzy ekologicznych,
- racjonalizacja i wzmocnienie instytucjonalnego i infrastrukturalnego systemu ochrony przyrody,

- prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej, tworzenie planów ochrony przyrody, w tym Priorytetowych Ram Działania dla obszarów Natura 2000 oraz wsparcie badań z zakresu różnorodności biologicznej,
- ochrona i tworzenie siedlisk wilgotnych,
- wsparcie działania oraz doposażanie podmiotów biorących udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów oraz innych klęsk i zdarzeń powodujących zagrożenia dla środowiska.

7.2 W Załączniku do Uchwały nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 r. „Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020” scharakteryzowano walory przyrodnicze regionu i główne ograniczenia w ich wykorzystywaniu.

Za jeden z największych atutów uważany jest kapitał przyrodniczy, tj. duża lesistość, imponująca liczba jezior oraz czyste, nieskażone powietrze. Tak wysoka jakość kapitału przyrodniczego jest jednym z ważnych elementów podnoszących jakość życia mieszkańców regionu, a także stanowi szansę rozwoju turystyki. Walory przyrodnicze, wśród których na pierwszy plan wysuwa się rozwój turystyki wymagać będzie poprawy dostępności obszarów atrakcyjnych przyrodniczo, łącznie z odpowiednim zapleczem logistycznym, m.in. w postaci parkingów, punktów informacji.

Słabe strony kapitału przyrodniczego i istniejące zagrożenia dla środowiska naturalnego w regionie to m.in.:

- okresowo występujące zanieczyszczenie wód szczególnie uciążliwe na terenach atrakcyjnych turystycznie,
- niezagospodarowanie lub nieudostępnienie wszystkich atrakcyjnych turystycznie obszarów,
- nierozwiązana kompleksowo gospodarka wodno-ściekowa,
- zagrożenie powodzią i niezadawalający stan urządzeń melioracyjnych i przeciwpowodziowych.

Działania mające na celu zachowanie i ochronę środowiska przyrodniczego w regionie to m.in.:

- dbanie o nienaruszanie stosunków wodnych, czego skutkiem jest zapobieganie wahaniom poziomu lustra wód oraz eutrofizacji jezior,
- ograniczenie prac służących przekształcaniu koryt rzek i ich brzegów,
- zapobieganie zanieczyszczaniu i osuszaniu torfowisk,
- zachowanie wartościowych zakrzewień i zadrzewień, mokradeł, zbiorników wodnych i innych biotopów naturalnych.

8. Porównanie wybranych cech drzewostanów różnych jednostek leśnych.

Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów Nadleśnictwa Międzychód na tle jednostek leśnych:

Tab. 2 Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa

Jednostka	Średni wiek	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Udział siedlisk borowych [%]	Udział gat. iglastych [%]
Obręb Międzychód stan na 01.01.2015 r.	65	256	96,1	96,9

Jednostka	Średni wiek	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Udział siedlisk borowych [%]	Udział gat. iglastych [%]
Obręb Gorzyń stan na 01.01.2015 r.	65	296	47,3	88,3
Nadleśnictwo Międzychód stan na 01.01.2015 r.	65	268	81,4	94,3
RDLP Szczecin stan na 01.01.2009 r.	53	266	52,5	78,8
Lasy Państwowe stan na 01.01.2009 r.	61	245	52,0	76,8

9. Grupy funkcji lasów Nadleśnictwa Międzychód.

Zestawienie grup funkcji lasów Nadleśnictwa Międzychód przedstawia poniższa tabela (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona):

Tab. 3 Zestawienie powierzchni rezerwatów, lasów ochronnych i gospodarczych

Funkcja lasu	Obręb Międzychód	Obręb Gorzyń	Nadleśnictwo Międzychód
	ha	ha	ha
Rezerваты	4,04	19,01	23,05
Wielofunkcyjne lasy ochronne	16 273,65	4 229,47	20 503,12
cenne	12 075,19	1 841,51	13 916,70
wodochronne	-	225,84	225,84
ostoje zwierząt	-	40,74	40,74
glebochronne	-	491,12	491,12
glebochronne, cenne	2 849,36	77,23	2 926,59
wodochronne, cenne	975,95	1 446,64	2 422,59
cenne, stałe pow. badaw. i dośw.	161,42	-	161,42
cenne, ostoje zwierząt	55,50	20,74	76,24
wodochronne, w miastach i wokół miast	-	0,84	0,84
glebochronne, ostoje zwierząt	-	48,76	48,76
glebochronne, cenne, stałe pow. badaw. i dośw.	155,83	-	155,83
glebochronne, cenne, ostoje zwierząt	0,40	-	0,40
wodochronne, cenne, ostoje zwierząt	-	34,08	34,08
glebochronne, wodochronne, cenne	-	1,97	1,97
Wielofunkcyjne lasy gospodarcze	-	2 738,60	2 738,60

Tab. 4 Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w ramach grup funkcji lasu

Obiekt, nazwa: rezerwatu, obrębu, nadleśnictwa	Grupa funkcji	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Udział gat. liściastych [%]	Udział gat. iglastych [%]
„Bagno Leszczyny” Obręb Międzychód	rezerwat	54	85	70	30
„Kolno Międzychodzkie” Obręb Gorzyń	rezerwat	125	510	75	25
„Dąbrowa na Wyspie”	rezerwat	165	430	100	0

Obiekt, nazwa: rezerwatu, obrębu, nadleśnictwa	Grupa funkcji	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętna zasobność [m3/ha]	Udział gat. liściastych [%]	Udział gat. iglastych [%]
Obręb Gorzyń					
Obręb Międzychód	lasy ochronne	65	256	3,1	96,9
	Ogółem obręb	65	256	3,1	96,9
Obręb Gorzyń	lasy ochronne	66	296	13,8	86,2
	Ogółem obręb	65	296	11,7	88,3
Nadleśnictwo Międzychód	lasy ochronne	66	264	5,3	94,7
	Ogółem n-ctwo	65	268	5,7	94,3

10. Ogólna charakterystyka kompleksów leśnych.

Lasy Nadleśnictwa Międzychód terytorialnie na dwa odmienne obszary (Obręb Międzychód i Obręb Gorzyń) dzieli rzeka Warta. Na północ od rzeki Nadleśnictwo (tj. Obręb Międzychód) stanowi zwarty kompleks leśny, który obejmuje południowo – zachodnią część Puszczy Noteckiej i jest to fragment w całości należący do Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Notecka. Natomiast na południe od rzeki Nadleśnictwo (tj. Obręb Gorzyń) tworzy mozaikę pól, lasów i jezior. Kompleksy leśne Nadleśnictwa przecinają drogi publiczne, linie kolejowe i linie energetyczne.

Tab. 5 Liczba i wielkość kompleksów leśnych (wyłącznie powierzchnia własności Skarbu Państwa)

Nadleśnictwo	Wielkość kompleksu [ha]	Liczba kompleksów	Łączna powierzchnia [ha]
1	2	3	4
Nadleśnictwo Międzychód	do 1,00	67	34,61
	1,01 - 5,00	58	146,54
	5,01 - 20,00	30	280,51
	20,01 - 100,00	15	820,02
	100,01 - 500,00	3	934,55
	500,01 - 2000,00	2	1 973,04
	powyżej 2000,00	2	20 550,66
	OGÓLEM	177	24 739,93

B. FORMY OCHRONY PRZYRODY – ISTNIEJĄCE I PROPONOWANE.

Ustawa o ochronie przyrody

Podstawowym aktem prawnym określającym zasady ochrony przyrody jest Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627; ze zmianami (2014)), która w rozdziale drugim wymienia następujące formy ochrony przyrody:

- 1) Parki narodowe.
- 2) Rezerwaty przyrody.
- 3) Parki krajobrazowe.
- 4) Obszary chronionego krajobrazu.
- 5) Obszary Natura 2000.
- 6) Pomniki przyrody.

- 7) Stanowiska dokumentacyjne.
- 8) Użytki ekologiczne.
- 9) Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.
- 10) Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

1. Istniejące i proponowane formy prawnej ochrony przyrody w Nadleśnictwie Międzychód.

Do ustanowionych aktem prawnym form ochrony przyrody należą (ilość w nawiasie):

- Rezerwaty przyrody (3)
- Park krajobrazowy (1)
- Obszary Chronionego Krajobrazu (4)
- Obszary Natura 2000 (6)
- Pomniki przyrody (105)*
- Użytki ekologiczne (10)
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt oraz grzybów.

* łącznie żywe i obumarłe

2. Rezerwaty przyrody- istniejące.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W Nadleśnictwie Międzychód uznano 3 obszary za rezerwaty przyrody:

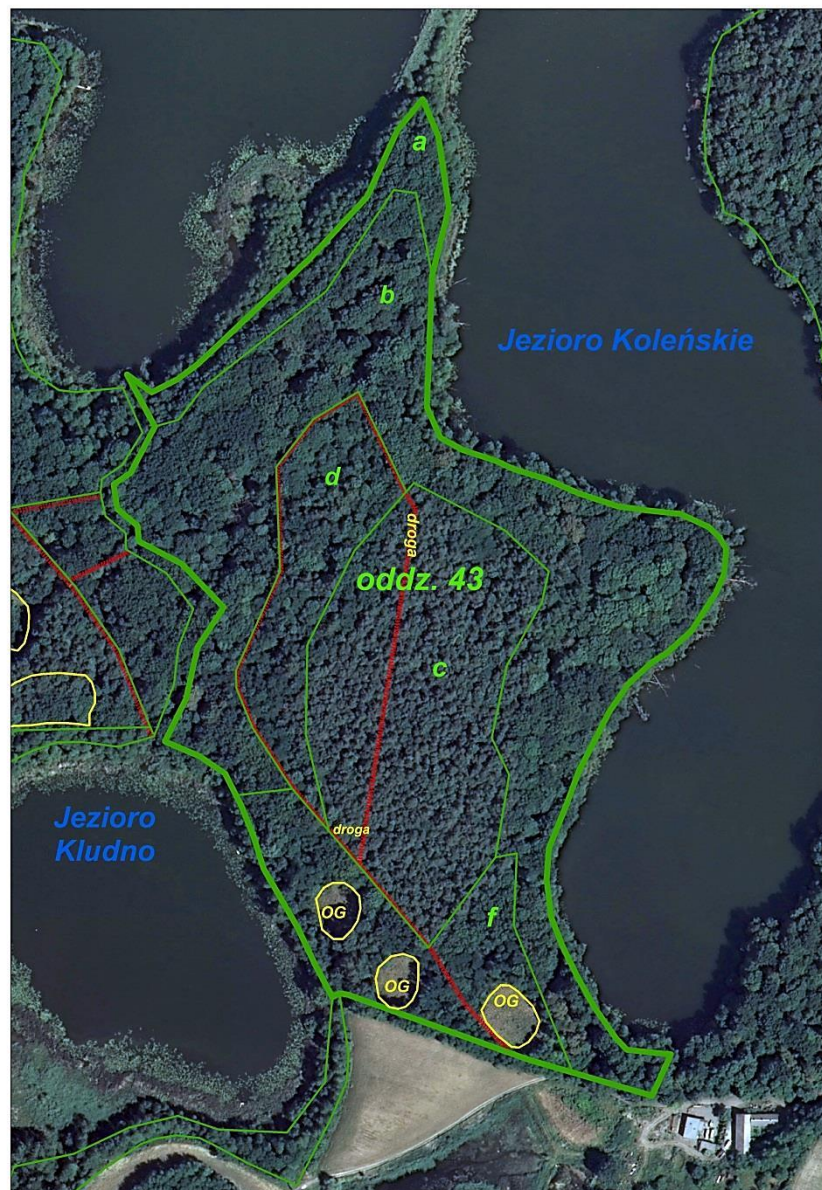
a) Rezerwat przyrody „Kolno Międzychodzkie”.

Rezerwat obejmuje obszar gruntów leśnych o powierzchni 14,77 ha (pow. w oparciu o *Zarz. Nr 6/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Kolno Międzychodzkie”*), położony jest w gminie Międzychód, w powiecie międzychodzkiem, w województwie wielkopolskim.

Rezerwat utworzono na podstawie Zarządzenia nr 143 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 maja 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1959 r., Nr 51, poz. 237). Podstawę prawną utrzymano w mocy Obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2001 r., Nr 123 poz. 2401).

Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 6/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Kolno Międzychodzkie” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2011r., Nr 105, poz. 1759) oraz Rozporządzenie Nr 6/2005 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 13 kwietnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kolno Międzychodzkie” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2005 r., Nr 57, poz. 1771). Plan ochrony rezerwatu przyrody „Kolno Międzychodzkie” sporządzono na lata 2004 – 2023.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych fragmentu naturalnego lasu liściastego malowniczo położonego między jeziorami: Koleńskie i Kludno.

Ryc. 3 Lokalizacja rezerwatu przyrody „Kolno Międzychodzkie”.

Przyrodnicze uwarunkowania realizacji celu ochrony :

- ochrona wiekowych drzewostanów liściastych, a w szczególności drzewostanów dębowych z okazałymi dębami szypułkowymi;
- zachowanie lasów łęgowych i grądów, wraz z ich naturalną dynamiką;
- zachowanie okazałych drzew o wymiarach pomnikowych;
- ochrona niższych warstw roślinności wraz z kształtującymi się odnowieniami naturalnymi;
- ochrona gatunków roślin zielnych typowych dla lasów liściastych w tym gatunków chronionych i rzadkich.

Fot. 1 Martwe drewno w rezerwacie (fot. Dariusz Wawrzak).

Cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej.

Sposoby realizacji działań ochronnych:

- kontynuowanie przebudowy drzewostanu z robinią akacjową, jako gatunkiem panującym w kierunku drzewostanu dębowo-grabowego;
- pozostawianie w lesie drzew martwych, dla odtworzenia związanej z nimi flory i fauny;
- ograniczenie zabiegów gospodarczych związanych z naruszaniem pokrywy gleby i niszczeniem runa;
- konsekwentne egzekwowanie obowiązującego prawa ochrony środowiska w zakresie utrzymania czystości w rezerwacie i zanieczyszczenia wód.

b) Rezerwat przyrody „Dąbrowa na Wyspie”.

Rezerwat utworzono na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1996 r., Nr 2 poz. 25). Podstawę prawną utrzymano w mocy Obwieszczeniem Wojewody Lubuskiego z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie ustalenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2002 r., Nr 12, poz. 144).

Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 6 Wojewody Lubuskiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody o nazwie „Dąbrowa na Wyspie” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2004 r., Nr 8, poz. 132). Plan ochrony rezerwatu przyrody „Dąbrowa na Wyspie” sporządzono na lata 2002-2021. Rezerwat obejmuje obszar gruntów leśnych o powierzchni 4,40ha (pow. w oparciu o *Zarz. Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody*), położony jest w gminie Przytoczna, w powiecie międzyrzeckim, w województwie lubuskim.

Ryc. 4 Lokalizacja rezerwatu przyrody „Dąbrowa na Wyspie”.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych rzadko spotykanego lasu liściastego położonego na malowniczej wyspie Jeziora Lubikowskiego. Ponadto rezerwat stanowi cenną ostoję ptactwa wodno-błotnego.

Przyrodnicze uwarunkowania realizacji celu ochrony :

- ochrona świetlistej dąbrowy powstałej w sposób naturalny ze zbiorowiskiem olszy czarnej na obrzeżach wyspy;
- ochrona naturalnych procesów rozwoju flory i fauny;
- ochrona wyspy jako integralnej części Jeziora Lubikowskiego, stanowiącego miejsce gniazdowania i rozrodu dla wielu gatunków ptactwa wodno-błotnego.

Cały obszar rezerwatu podlega ochronie biernej.

Sposoby realizacji działań ochronnych:

- pozostawić drzewostan w stanie naturalnym wraz z drzewami suchymi i dziuplastymi;
- ograniczenie penetracji wyspy i zakłócania ciszy tj. ze względu na specyfikę rezerwatu nie organizować powszechnego dostępu na jego teren.

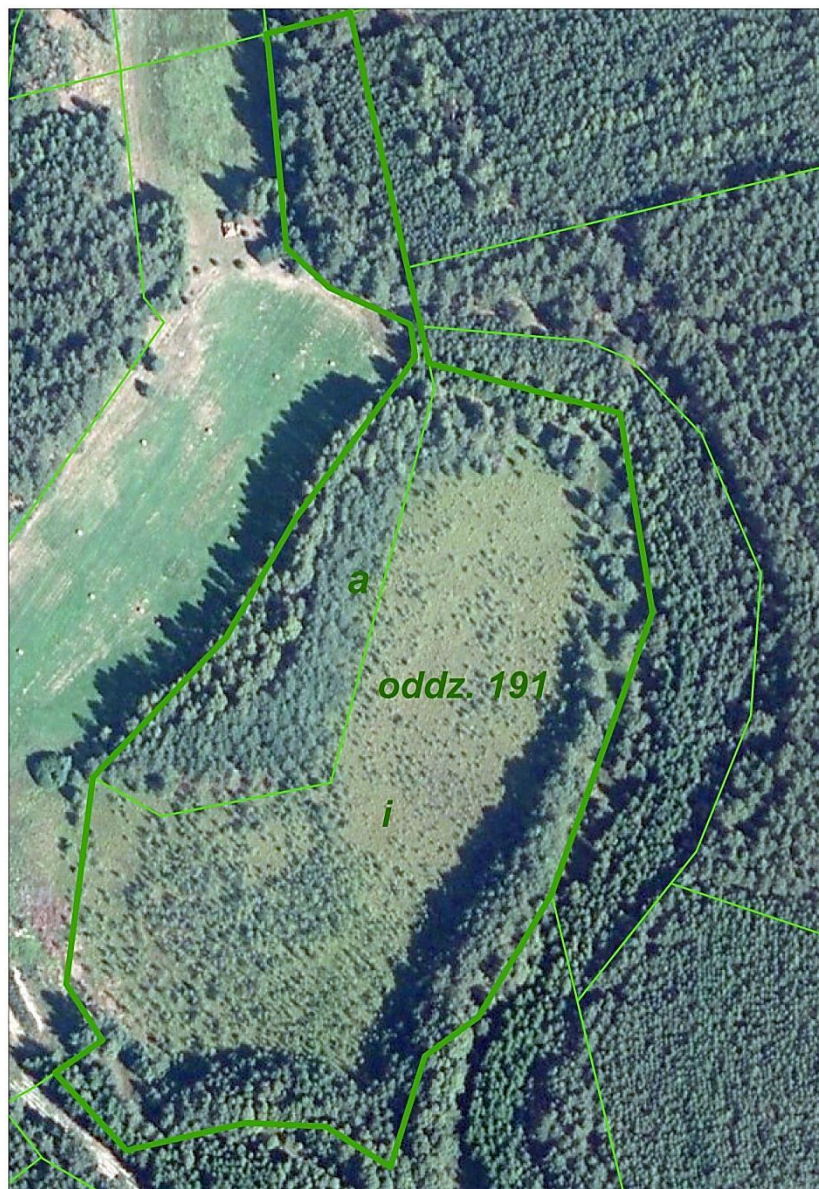

Fot. 2 Rezerwat przyrody „Dąbrowa na Wyspie” (fot. Dariusz Wawrzak).

c) Rezerwat przyrody „Bagno Leszczyny”.

Fot. 3 Rezerwat przyrody „Bagno Leszczyny” (fot. Dariusz Wawrzak).

Ryc. 5 Lokalizacja rezerwatu przyrody „Bagno Leszczyny”.

Rezerwat utworzono na podstawie Zarządzenia Nr 18/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 1 września 2009 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2009 r., Nr 99 poz. 1326).

Rezerwat przyrody „Bagno Leszczyny” nie posiada na dzień opracowania Programu Ochrony Przyrody planu ochrony rezerwatu. Na lata 2010-2014 wydano Zarządzenie Nr 27/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Bagno Leszczyny”.

Rezerwat obejmuje powierzchnię 4,04 ha (pow. w oparciu o Zarz. Nr 18/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 1 września 2009 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody), położony jest w gminie Skwierzyna, powiat międzyrzecki, województwo lubuskie.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zbiorowisk roślinności torfowiskowej -zespołu torfowiska wysokiego z charakterystyczną fizjonomią i budową kępkowo -dolinkową wraz z całym zróżnicowanym bogactwem roślinności runa.

Przyrodnicze uwarunkowania realizacji celu ochrony:

- ochrona czynna torfowiska wysokiego wraz z tworzącymi je roślinami.

Sposoby realizacji działań ochronnych:

- monitorowanie zagęszczenia nalotu sosnowego;
- eliminowanie sukcesji roślinnej w postaci nalotów sosny.

Tab. 6 Ogólna charakterystyka rezerwatów

Lp.	Nazwa rezerwatu	M. P. Dz.Urz. Nr poz.	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego:		Pow. [ha] według:		Pow. [ha] objęta ochroną	Ważniejsze		Uwagi
			Oddz.	Gmina Leśnictwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	Dz. U.	Planu u. l.		Zbiorowiska, zespoły roślinne	Grupy zwierząt	
1	„Kolno Międzychodzkie”	M. P. Nr 51 poz.237 z 1959 r. Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 105 poz.1759 z 2011 r.	43	Międzychód Obręb Gorzyń L-ctwo Kolno	Fitocenotyczny (PFI) Zbiorowisk leśnych (Zl)	Leśny i borowy (EL) Lasów nizinnych (lni)	14,77	14,77	14,77	<i>Gallo sylvaticus</i> ; <i>Carpineum</i> , <i>Ficario-Ulmum minoris</i> ; <i>Alnetea glutinosae</i>	Ptaki	Plan ochrony na lata 2004-2023
2	„Dąbrowa na wyspie”	M. P. Nr 2 poz. 25 z 1996 r. Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 8 poz. 132 z 2004 r.	260 k	Przytoczna Obręb Gorzyń L-ctwo Lubikowo	Fitocenotyczny (PFI) Zbiorowisk leśnych (Zl)	Leśny i borowy (EL) Lasów nizinnych (lni)	4,40	4,40	4,40	<i>Potentilla albae-Quercetum</i>	Ptaki	Plan ochrony na lata 2002-2021

Lp.	Nazwa rezerwatu	M. P. Dz.Urz. Nr poz.	Polozenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominujacego:		Pow. [ha] wedlug:		Pow. [ha] objeta ochrona	Wazniejsze		Uwagi
			Oddz.	Gmina Leśnictwo	przedmiotu ochrony	typu ekosystemu	Dz. U.	Planu u. l.		Zbiorowiska, zespoły roślinne	Grupy zwierząt	
3	„Bagno Leszczyny”	Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 99 poz.1326 z 2009 r.	191a,i	Skwierzyna Obręb Międzychód L-ctwo Leszczyny	Fitocenotyczny (PFI) Zbiorowisk nieleśnych (zn)	Torfowiskowy bagieny (ET) Torfowisk wysokich (tw)	4,04	4,04	4,04	<i>Sphagnum magellanicum</i>	-	brak planu ochrony

3. Pszczewski Park Krajobrazowy.

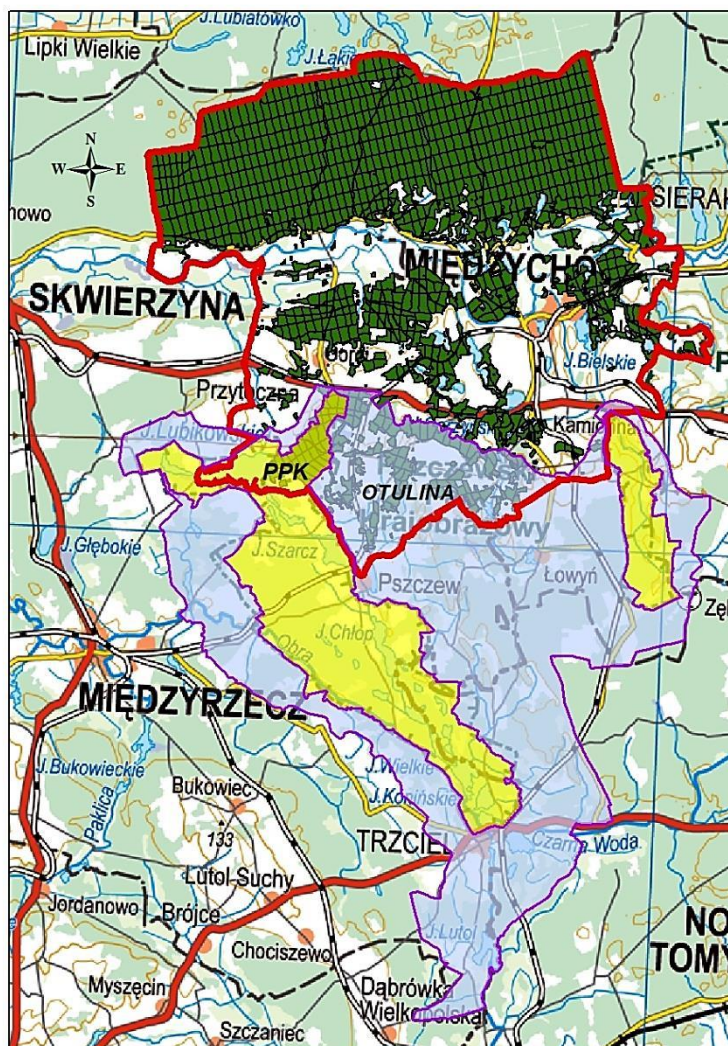
Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Pszczewski Park Krajobrazowy utworzono na podstawie Uchwały Nr XI/63/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 1986 r. w sprawie utworzenia Pszczewskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego z 1986 r., Nr 9 poz. 105). Podstawę prawną utrzymano w mocy Rozporządzeniem Nr 9 Wojewody Gorzowskiego z dnia 25 czerwca 1998 r. w sprawie Pszczewskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego z 1998 r., Nr 12 poz. 124 z 1998). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 22 Wojewody Lubuskiego z dnia 15 listopada 2004 r. o zmianie rozporządzenia Nr 9 Wojewody Gorzowskiego z dnia 25 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Pszczewskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2004 r., Nr 91 poz. 1358) oraz Uchwała NR XXXV/393/2013 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 18 marca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Pszczewskiego Parku Krajobrazowego na lata 2013-2032 (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2013 r., poz. 826).

Celem ochrony przyrody parku jest w szczególności:

- zachowanie charakterystycznych struktur geomorfologicznych krajobrazu pojeziernego;
- przeciwdziałanie erozji wodnej, wietrznej oraz antropogenicznej degradującej i dewastującej zasoby glebowe;
- zachowanie aktualnego systemu hydrologicznego zlewni rzeki Obry i rzeki Kamionki;
- utrzymanie aktualnej powierzchni siedlisk hydrogenicznych i hydrofilnych;
- zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych w tym zwłaszcza siedlisk przyrodniczych;
- zachowanie różnorodności gatunkowej grzybów, roślin i zwierząt w tym zwłaszcza gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych;
- objęcie ochroną czynną najcenniejszych stanowisk gatunków roślin i grzybów, takich jak: pełnik europejski *Trollius europaeus*; storczyk majowy *Dactylorhiza majalis*; storczyk plamisty *Dactylorhiza maculata*,
- utrzymanie różnorodności krajobrazu ze strefą ekotonową i atrakcyjną panoramą widokową;

- utrzymanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt,
- zachowanie tradycyjnego krajobrazu wraz z dziedzictwem kulturowym i historycznym.

Ryc. 6 Położenie Pszczewskiego Parku Krajobrazowego.

Pszczewski Park Krajobrazowy tworzą dwa odrębne kompleksy o powierzchni całkowitej 12 220 ha. Park jest położony w gminach: Pszczew, Przytoczna, Międzyrzecz, Trzciel należących do powiatu międzyrzeckiego położonego w województwie lubuskim oraz w gminie Międzychód - powiat międzychodzki i gminie Miedzichowo - powiat nowotomyski położonych w województwie wielkopolskim. Dla parku ustanowiono otulinę o powierzchni całkowitej 33 080 ha, która ma za zadanie eliminowanie negatywnego oddziaływania czynników zewnętrznych na obszar chroniony.

W ramach programu Life oraz w toku realizacji projektu „Ochrona gatunków i siedlisk in situ w Nadleśnictwie Międzychód i Nadleśnictwie Łobez” odbudowano zbiorniki wodne cenne dla rozwoju i bytowania kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej oraz żółwia błotnego. Obszar

działania objął teren parku krajobrazowego wraz z otuliną tj. wydzielenia Obrębu Gorzyń: 235 a; 262 b w 2013 r. oraz 238 h, g; 239 j; z inicjatywy Klubu Przyrodników.

Fot. 4 Pszczewski Park Krajobrazowy – strefa ekotonowa (fot. Dariusz Wawrzak).

Tab. 7 Zestawienie powierzchni obszaru Pszczewskiego Parku Krajobrazowego

Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. otuliny [ha]	Pow. w zasięgu teryt. n - ctwa[ha]	Pow. n - ctwa [ha]	% pow. ogólnej n - ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
Obręb Gorzyń	12 220	33 080	1 355	757,65	3	707,61	50,04
Wykaz oddziałów	Obręb Gorzyń – Leśnictwo Lubikowo: 190 b ÷ d, g ÷ j, ~a; 197 ÷ 199, 237 a ÷ d, ~b, ~c; 238 ÷ 240, 241 b ÷ g, ~a; 243 ÷ 267						

Działania ochronne w zasięgu Parku Krajobrazowego na gruntach Nadleśnictwa:

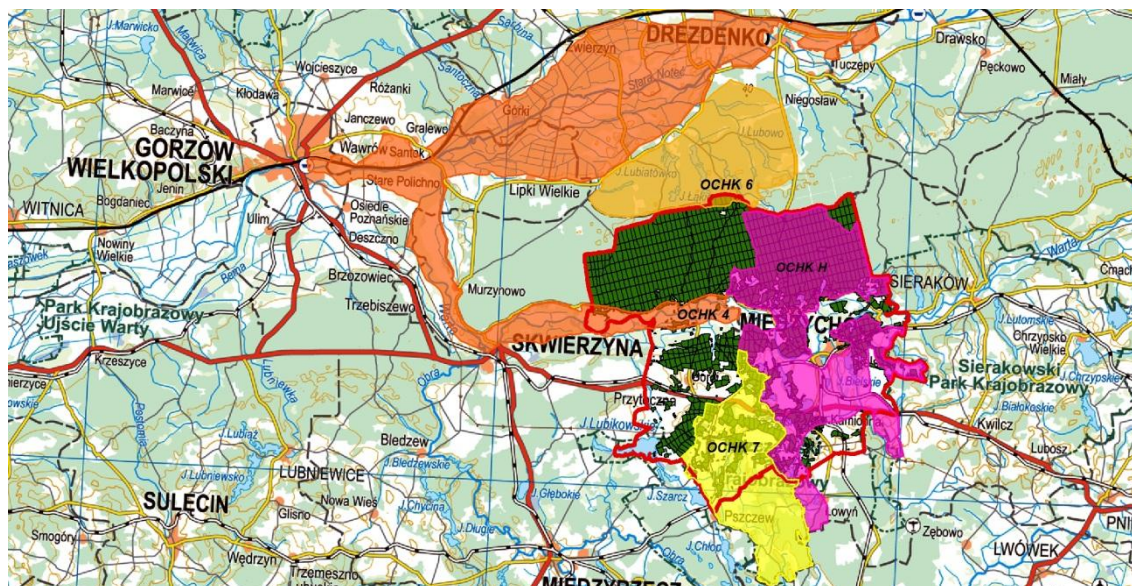
- zachowanie krajobrazu leśnego;
- ustanawia się strefy modyfikacji gospodarki leśnej na stokach wokół jezior poprzez uznanie lasów za glebochronne i włączenie do gospodarstwa specjalnego z ograniczeniem gospodarki leśnej do niezbędnych zabiegów hodowlanych i ochronnych.

4. Obszary chronionego krajobrazu.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Międzychód znajdują się 4 obszary chronionego krajobrazu (OChK).

Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2005 r., Nr 9 poz. 172 wraz z późn. zm.). Ponadto aktem prawnym dotyczącym OCHK „4-Dolina Warty i Dolnej Noteci” jest Uchwała Nr XVII/157/11 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2011 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2012 r., poz. 98).

Ryc. 7 Położenie Obszarów chronionego krajobrazu.

- a) OChK „4-Dolina Warty i Dolnej Noteci” – jest to obszar o powierzchni całkowitej 33 888 ha, obejmujący gminy: Skwierzyna, Przytoczna, Drezenko; Deszczno, Santok, Górzów Wielkopolski; Stare Kurowo, Zwierzyn. Na terenie Nadleśnictwa położony jest wzdłuż rzeki Warty po obu jej brzegach.
- b) OChK „6-Pojezierze Puszczy Noteckiej” – jest to obszar o powierzchni całkowitej 12 000 ha, położony w gminie Drezenko. Na terenie Nadleśnictwa obejmuje jego N część w Obrębie Międzychód (okolice wsi Lubiatów).
- c) OChK „7-Gorzyczo” – jest to obszar o powierzchni całkowitej 8 720 ha, zlokalizowany głównie na terenie gminy Przytoczna oraz Pszczew. Położony w środkowej części na S Nadleśnictwa.

OChK utworzone na podstawie Rozporządzenia nr 12 Wojewody Gorzowskiego z dnia 24 listopada 1998 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie Województwa Gorzowskiego (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego z 1998r., Nr 20 poz. 266). Fakt ten uznano w Obwieszczeniu Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie Województwa Wielkopolskiego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 1999r., Nr 14 poz. 246).

Rozporządzenie Nr 18/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 20 lipca 2007 r. w sprawie Międzychodzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2007r., Nr 121, poz. 2816) – wyrokiem WSA w Poznaniu IV SA/Po 1279/11 stwierdzono nieważność aktu.

d) OChK „H”-Międzychód – jest to obszar o powierzchni całkowitej 32 243 ha (według w/w rozporządzenia nr 12), położony w wielkopolskiej części Nadleśnictwa. Obszar ten wyróżnia się malowniczym krajobrazem z urozmaiconą rzeźbą terenu i towarzyszącą jej dużą ilością jezior.

Tab. 8 Zestawienie powierzchni Obszarów Chronionego Krajobrazu

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu teryt. [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	OChK „4-Dolina Warty i Dolnej Noteci”	33 888	1 890	290,76	1,2	262,05	28,71
	Wykaz oddziałów	Obręb Międzychód – L. Żmijowiec: 543; L. Krobielewko: 499~a, l ÷ p, 500n, 501g, h, 502~b, ~f, c ÷ g, 503~d, ~f, g, h, k, 544, 545, 546a, l, n, o ÷ t; L. Nadziejewki: 458, 459, 505g, 507j, k, l, 509~b, ~f, ~d, d, f, g ÷ j, 510~c, d ÷ h, 511b ÷ f, 512; Obręb Gorzyń – L. Goraj: 45, 46a ÷ j, 47, 48~a, ~b, a ÷ h.					
2	OChK „6-Pojezierze Puszczy Noteckiej”	12 000	146	135,30	0,5	134,84	0,46
	Wykaz oddziałów	Obręb Międzychód – L. Kraniec: 1a ÷ g, 10a, b, 11b, 2 ÷ 5, 9c.					
3	OChK „7-Gorzycko”	8 720	5 371	1 763,94	7,1	1 665,48	98,46
	Wykaz oddziałów	Obręb Gorzyń – L. Muchocin: 100, 101, 120~b, ~c, k ÷ w, 121~b, ~d, b ÷ h, 122, 123~a, ~b, a ÷ k, 139~a, ~d, f ÷ n, p, r, 140~a, ~c, b ÷ k, 141 ÷ 143, 144j, 145~b, h, i, 156 ÷ 158, 160 ÷ 162, 173i, 175, 82, 99l; L. Gorzyń: 183g ÷ j, l, m, 184, 185, 221 ÷ 231, 278 ÷ 284, 289 ÷ 298; L. Lubikowo: 186, 192 ÷ 196, 232 ÷ 236, 242, 285 ÷ 288, 299 ÷ 306.					
4	OChK „H”-Międzychód	32 243	16 645	9 786,83	39,6	9 431,24	355,59

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu teryt. [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
	Wykaz oddziałów	<p>Obręb Międzychód – L. Sowia Góra: 100 ÷ 109, 160 ÷ 177, 220 c, d, 221 ÷ 239, 57 ÷ 61, 95~a, b, 96 ÷ 99, L. Kamień: 278~a, b ÷ d, g, h, 279~b, c, 280f, 281~a, ~b, b, 282 ÷ 285, 338 ÷ 345, 399 ÷ 406, 460 ÷ 467, 513 ÷ 520, 547 ÷ 554, 574 ÷ 582, 595~a, ~b, ~c, a ÷ c, f ÷ h, 596~a, ~b, a ÷ h, 597, 598~a, ~b, a ÷ g, 608~b, h, j, l, m, 609c, d; L. Mokrzec: 286 ÷ 295, 346 ÷ 355, 407 ÷ 417, 468 ÷ 476, 521 ÷ 529, 555 ÷ 563, 583 ÷ 587, 599~a, ~b, ~c, a ÷ n, 600~a, a ÷ f, i, 602, 616~a, ~c, a ÷ l; L. Przedlesie: 296 ÷ 299, 356 ÷ 359, 418 ÷ 421, 477 ÷ 481, 530 ÷ 542, 564 ÷ 572, 573~a, ~c, a ÷ g, j ÷ o, r ÷ w, 588 ÷ 592, 593~a, a ÷ m, o, 594~a ÷ ~d, a ÷ i, n, 603 ÷ 605, 617 ÷ 620, 621~a, ~b, a ÷ d, 622 ÷ 624, 625~a, ~c, c, d, g, h, k, l ÷ n, 626 ÷ 630, 631c, f, 632 ÷ 634; L. Żmijowiec: 300, 360, 361, 366f, 367~c, ~d, c ÷ h, 368~c, d ÷ g, 422 ÷ 429, 482 ÷ 485, 486~a, ~b, ~c, ax, f, g, i ÷ r, t ÷ z, 487k, l; Obręb Gorzyń – L. Kolno: 1f, g, 10~a, c ÷ g, 11 ÷ 17, 163 ÷ 168, 170, 171, 172~a, a ÷ j, 176, 18a ÷ f, 2~a, c, d, 20, 203j, r, 21~a, ~b, b ÷ k, 22 ÷ 25, 26~a, ~b, a, b, d, f, 27 ÷ 40, 3~a, a ÷ d, 4~a, c ÷ g, 41a, c, f ÷ j, 42~b, a, 43, 44, 5 ÷ 7, 8~a, ~b, a, c ÷ f, 9 i; L. Muchocin: 118, 119, 120~a, ~d, a ÷ j, 121~a, ~c, a, 136 ÷ 138, 139~b, ~c, a ÷ d, o, 140~b, a, 155, 159, 173~a, a ÷ h, 174, 49, 50~a, ~b, ~c, b ÷ m, 51~a, a ÷ c, h ÷ j, 52 ÷ 57, 61 ÷ 69, 81, 99~a, ~b, a ÷ k, m; L. Gorzyń: 169, 177 ÷ 182, 183~a, a ÷ f, k, p, r, 208~a, a ÷ f, 210 ÷ 212, 216 ÷ 220, 268, 269d, f, 271 ÷ 277.</p>					

5. Obszary Natura 2000.

Europejska sieć Natura 2000 jest przyjętym przez Unię Europejską systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy. System ten nie ma zastępować systemów krajowych, ale je uzupełniać – dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega on na wybraniu (wg określonych kryteriów), a następnie objęciu skuteczną ochroną określonych obszarów. Dla każdego kraju określono listę referencyjną siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000. Podstawę do wybrania i ochrony obszarów zaliczanych do systemu Natura 2000 stanowią dwie dyrektywy europejskie tj. Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa:

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE** z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. *Dyrektywa Ptasia*) (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 20/7 z 2010 r.). W myśl tej dyrektywy powołuje się **Obszary Specjalnej Ochrony (OSO)**.
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG** z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory [tzw. *Dyrektywa Siedliskowa (Habitatowa)*] (Dz. Urz. Unii Europejskiej L z 1992 r.). Dyrektywa ta nakłada na kraje Unii Europejskiej obowiązek typowania terenów istotnych z punktu widzenia ochrony gatunków oraz siedlisk przyrodniczych jako **Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO)**.

Art. 33. Ust.1. Ustawy o Ochronie Przyrody zabrania podejmowania działań mogących w znaczący sposób oddziaływać negatywnie przyczyniając się tym samym do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000.

Przepis ten stosuje się odpowiednio dla projektowanych obszarów Natura 2000.

Na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Międzychód znajduje się 6 obszarów zaliczonych do sieci Natura 2000:

Tab. 9 Zestawienie zbiorcze powierzchni obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Międzychód

	Powierzchnia [ha]	
Sumaryczna powierzchnia obszarów Natura 2000	23 444,71	% pow. nadleśnictwa
Rzeczywista powierzchnia obszarów Natura 2000	20 998,42	84,9

Tab. 10 Zestawienie wspólnych powierzchni [ha] obszarów Natura 2000

	PLH300032	PLH080032	PLH080036	PLH080002	PLB080005	PLB300015
PLH300032	X					673,29
PLH080032		X				727,14
PLH080036			X			105,27
PLH080002				X	940,59	
PLB080005				940,59	X	
PLB300015	673,29	727,14	105,27			X

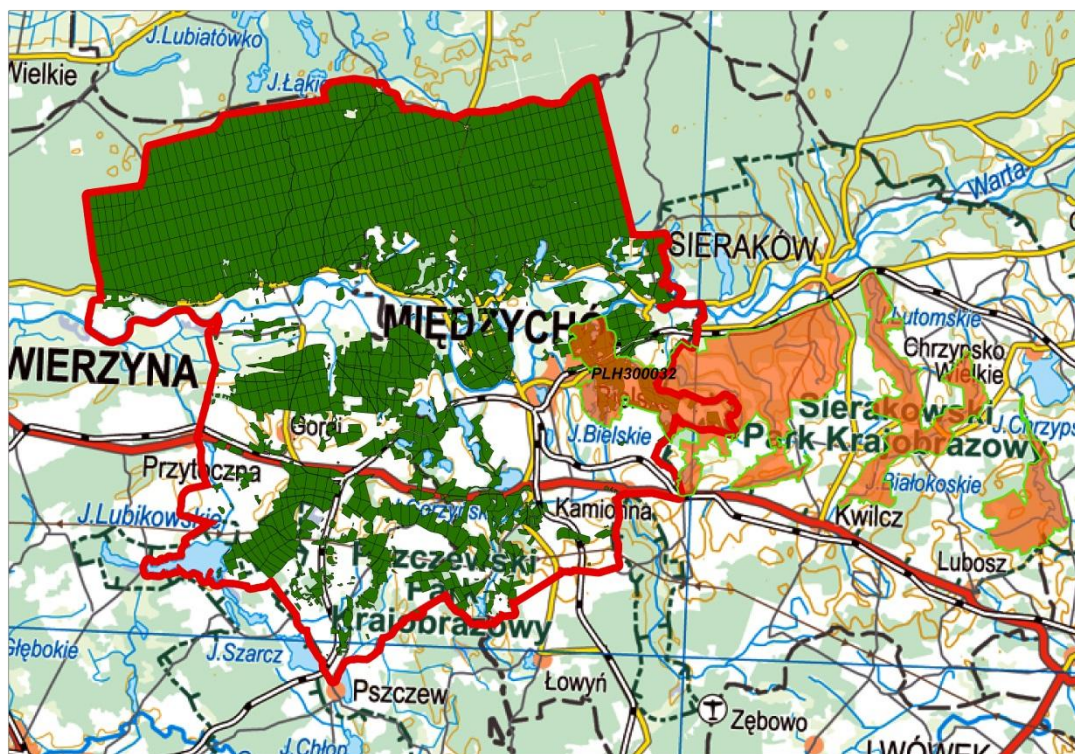
a) Ostoja Międzychodzko-Sierakowska PLH300032.

Jest to Specjalny Obszar Ochrony (SOO) siedlisk o znaczeniu dla Wspólnoty Europejskiej (OZW) obejmujący swym zasięgiem powierzchnię 7 591,08 ha (wg *SDF*). Aktem prawnym aktualnie obowiązującym jest Decyzja Wykonawcza Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia *siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (dokument nr C(2013) 7358)* (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 350/287 z 2013 r.).

Charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 Ostoja Międzychodzko-Sierakowska znajduje się w północnej części Wielkopolski na pograniczu dwóch dużych jednostek fizjograficznych - Kotliny Gorzowskiej i Pojezierza Poznańskiego. Na większości powierzchni Pojezierza dominują różnego typu utwory polodowcowe, są to obszary piasków i glin zwałowych moren dennych i czołowych poprzecinane rynnami polodowcowymi, sandry oraz współczesne utwory akumulacji rzecznej w dolinie Warty. W wielu rynnach lub bezodpływowych zagłębieniach dochodzi do akumulacji skał organogenicznych - torfów niskich i przejściowych. Najbardziej istotnym elementem sieci hydrograficznej jest kilkadziesiąt różnej wielkości jezior oraz zbiorników antropogenicznych - stawy rybne. W dolinach rzek i na brzegach jezior występują higrofilne zbiorowiska zaroślowe i ziołoroślowe w kompleksie z ekstensywnie użytkowanymi zbiorowiskami łąkowymi i łągami olszowymi. U stóp stromych krawędzi występują obszary źródliskowe. Dominującą grupę zespołów lasów liściastych stanowią grądy i buczyny. Ich występowanie ograniczone jest głównie do stromych zboczy w okolicach Kolna, Chalina, Kurnatowic, Zatomia, Prusimia i Mechnacza, w uroczysku Zielona Chojna, oraz w rezerwach: Buki nad Jeziorami Lutomskim i Kolno Międzychodzkie. Duży kompleks buczyn znajduje się we wschodniej części Pojezierza nad Jezioro Białokoskim. Przez obszar Pojezierza przebiega wschodnia granica zasięgu lasów bukowych stąd ich płaty mają niekiedy charakter przejściowy. Większość lasów bukowych reprezentuje żyzne buczyny niżowe, mniej rozpowszechnione są ubogie buczyny na zakwaszonych glebach. Ostoja charakteryzuje się dużą różnorodnością siedliskową, bogatą florą roślin naczyniowych oraz występowaniem roślin

kalcyfilnych. Na terenie ostoi przeważają obszary leśne. Mimo to znaczny jest też udział obszarów zagospodarowanych rolniczo, głównie są to drobno i średnio powierzchniowe uprawy rolne.

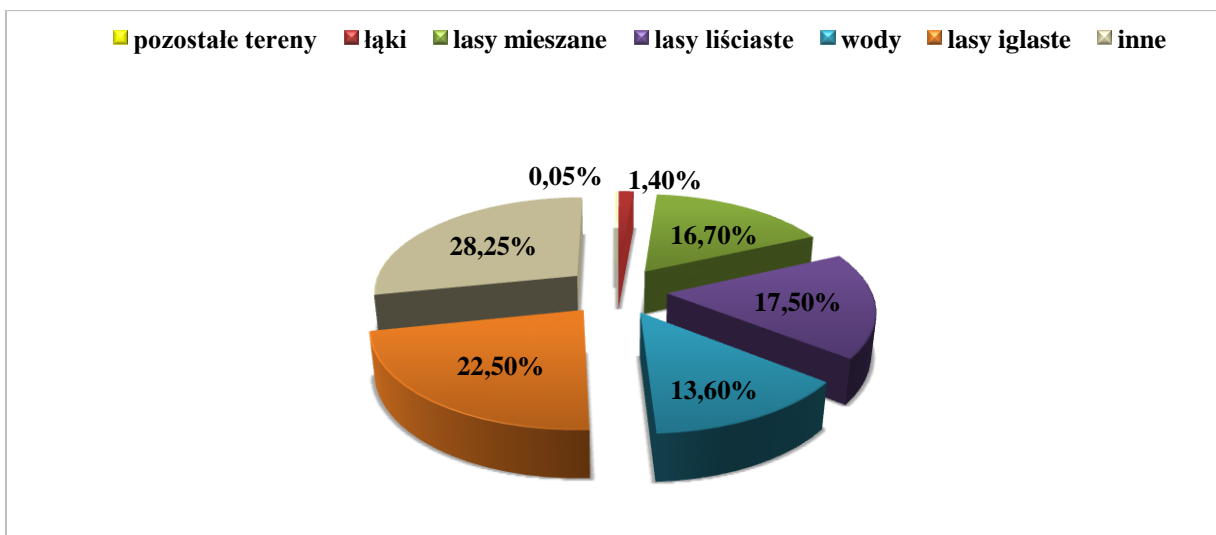
Ryc. 8 Położenie obszaru Natura 2000 Ostoja Międzychódzko – Sierakowska PLH300032.

Tab. 11 Zestawienie powierzchni Ostoja Międzychódzko – Sierakowska PLH300032

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ostoja Międzychódzko – Sierakowska PLH300032	7 591,08	1 408	673,29	2,7	630,59	42,70
	Wykaz oddziałów	Obręb Gorzyń – L. Kolno: 7, 8, 14 ÷ 17, 18b, 22m, 23 ÷ 25, 26~a, ~b, a ÷ p, 27 ÷ 31, 32~a, a, b, h ÷ t, 33 ÷ 40, 41~a, a ÷ l, 42, 43, 44~a, ~b, a ÷ h.					

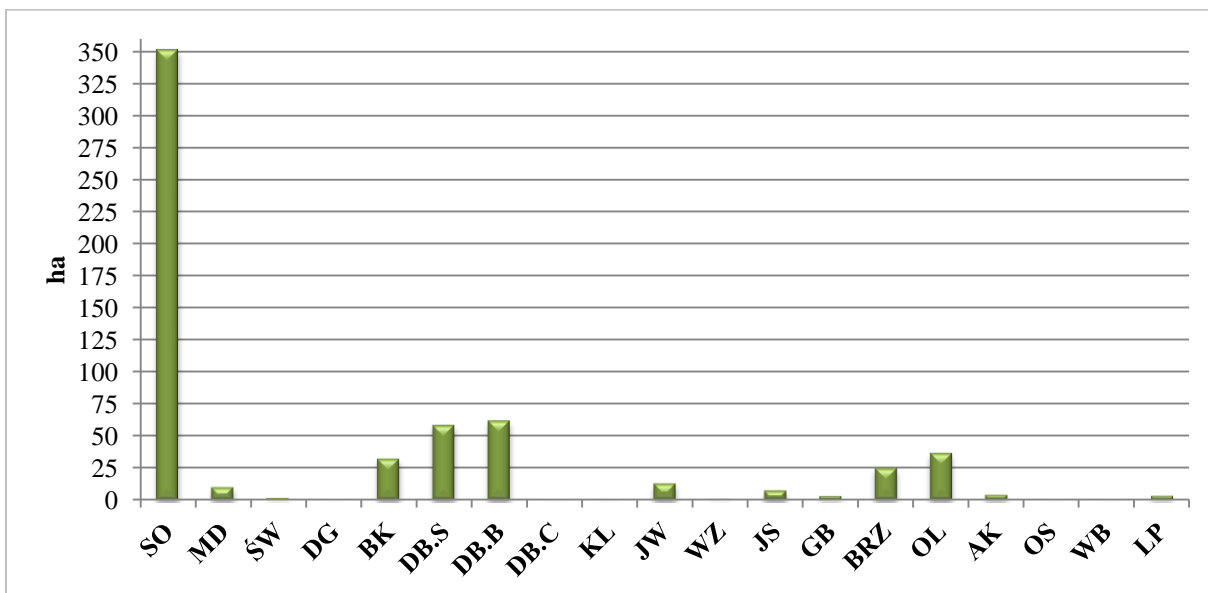
Wartość przyrodnicza i znaczenie obszaru:

Obszar stanowi mozaikę wielu siedlisk o bardzo dużym znaczeniu dla ochrony bioróżnorodności w ramach sieci Natura 2000. Stanowi on jedno z największych skupisk lasów bukowych przy wschodniej granicy zasięgu występowania. Obejmuje dobrze zachowane, choć nieduże powierzchniowo siedliska łąk. Występują tutaj liczne stanowiska lasów łęgowych, w tym dobrze zachowanych łąk źródliskowych (siedliska priorytetowe). Ponadto odnotowano stanowiska zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, m.in. jest to obszar żerowania nocka dużego.

Ryc. 9 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032 (wg SDF).

Gatunki rzeczywiste:

Ryc. 10 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032.

Gatunki iglaste SOO Ostoja Międzychodzko – Sierakowska w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód zajmują 363,15 ha, co stanowi 59,5% udziału powierzchniowego wszystkich gatunków w granicach obszaru.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna panująca na 57,5% powierzchni. Ważnymi gatunkami w obszarze Natura 2000 są: dąb bezszypułkowy i szypułkowy, olsza czarna oraz buk pospolity.

Przedmioty ochrony:

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 są siedliska oraz gatunki, dla których w Standardowym Formularzu Danych (tzw. SDF) wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C.

Tab. 12 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Ostoja Międzychodzko-Sierakowska PLH300032 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

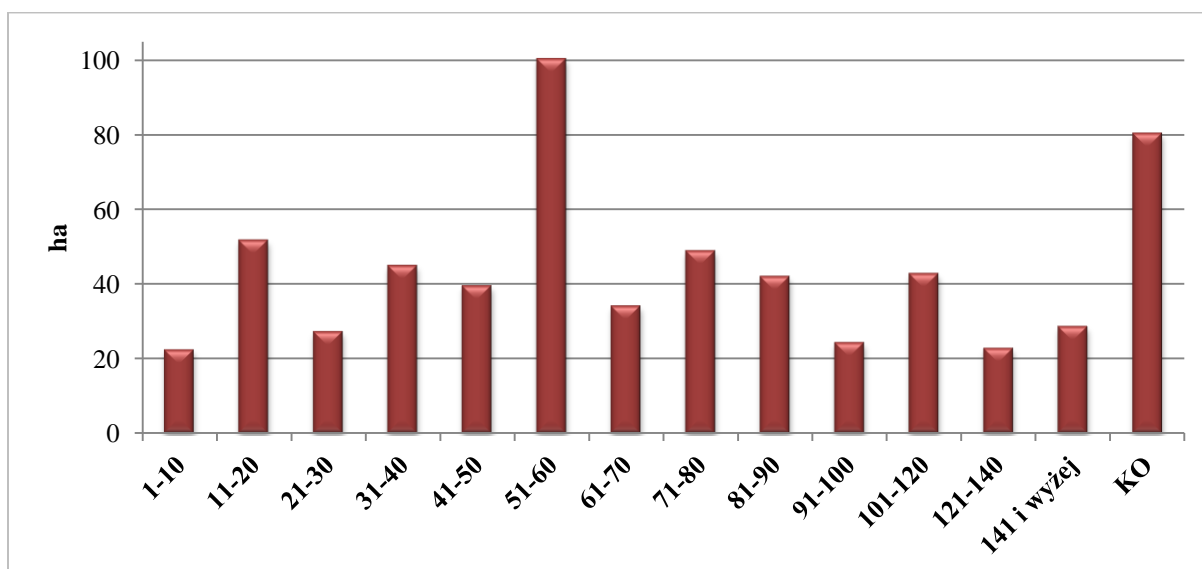
Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	C	-	-
2.	9110	Kwaśne buczyny	C	1	1,10
3.	9130	Żyzne buczyny	B	2	11,35
4.	9190	Kwaśne dąbrowy	B	10	7,72
5.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	C	11	9,20

Tab. 13 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Ostoja Międzychodzko-Sierakowska PLH300032.

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
1	2	3
Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1337 Bóbr europejski B	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO odnotowano ślady bytowania – uszkodzenia drzew.
1324 Nocek duży C	Gatunek związany z osiedlami ludzkimi	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.
Plazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1166 Traszka grzebieniasta C	Gatunek związany ze środowiskiem	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
	wodnym. Do rozrodu traszki niezbędne są niewielkie zbiorniki wodne, w otoczeniu silnie wilgotnych siedlisk, w których bytuje.	
1188 Kumak nizinny B	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.

Struktura wiekowa:

Ryc. 11 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032.

W strukturze wiekowej drzewostanów SOO Ostoja Międzychodzko – Sierakowska w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód dominują drzewostany w wieku od 51-60 lat i zajmują 100,37 ha (16,4%) oraz klasy odnowienia – 80,40 ha (13,2%) powierzchni gruntów zalesionych.

Zagrożenia:

- wzmożony ruch turystyczno - rekreacyjny zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie jezior,
- obecność trasy Poznań – Gorzów o silnym natężeniu ruchu pojazdów w bezpośrednim sąsiedztwie wyżej wymienionego obszaru,
- wahania poziomu wód gruntowych spowodowane głównie poprzez prace melioracyjne i hydrotechniczne – związane z zagospodarowaniem stawów rybnych.

Plan zadań ochronnych:

Na dzień 01.01.2015 roku brak Planu Zadań Ochronnych.

b) Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.

Jest to Specjalny Obszar Ochrony (SOO) siedlisk o znaczeniu dla Wspólnoty Europejskiej (OZW) obejmujący swym zasięgiem powierzchnię 2 309,03 ha (wg SDF). Aktem prawnym aktualnie obowiązującym jest Decyzja Wykonawcza Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (dokument nr C(2013) 7358) (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 350/287 z 2013 r.).

Charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej składa się z 5 kompleksów leśnych położonych na terenie Nadleśnictw Karwin i Międzychód. Granice poszczególnych kompleksów poprowadzono wzdłuż istniejących granic wydziełów leśnych. Bory Puszczy Noteckiej w zachodniej części między rzekami Noteć i Warta, rozwijają się na luźnych piaskach pochodzenia sandrowego i wydmowego. Teren jest płaski lecz miejscami, na lokalnych wyniesieniach wydmowych pofalowany. Poziom wód gruntowych jest bardzo niski, praktycznie brak jest cieków wodnych. Na zdecydowanej większości swojej powierzchni obszar stanowi mozaikę boru chrobotkowego i suboceanicznego boru świeżego. Bór chrobotkowy rozwinięty jest w kilku postaciach: typowej (suchej) z bezwzględną dominacją w runie chrobotków z rodzaju *Cladonia* (*C. arbuscula*, *C. arbuscula* ssp. *Mitis*, *C. rangiferina*) nadających charakterystyczny siwy (szarawy) odcień dna lasu, żyznej (mszystej) z całym zestawem i dużą ilością charakterystycznych taksonów chrobotków *Cladonia* sp. *Div.*, bez wyraźnej dominacji chrobotków o siwym lub białawym zabarwieniu, za to z większym udziałem chrobotków o plechach zielonych lub oliwkowych, w tym *C. gracilis*, *C. furcata*, a także z wyraźnym udziałem mchów właściwych. Warstwa zielna jest bardzo słabo rozwinięta. Na terenie ostoi występuje jeden gatunek ssaka – wilk – z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej.

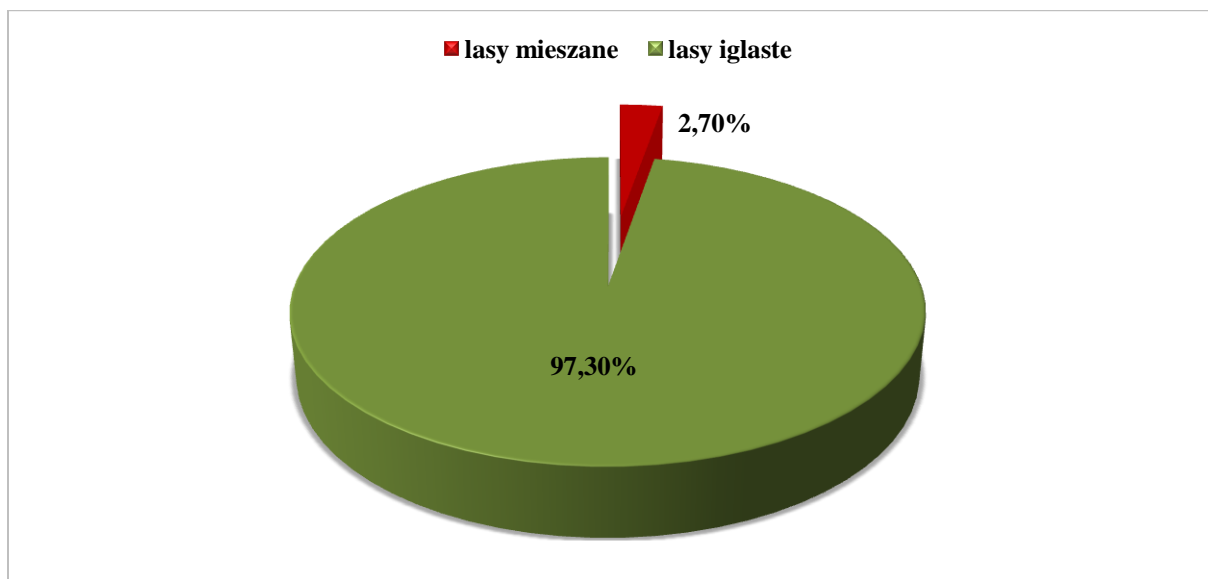
Ryc. 12 Położenie obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.

Wartość przyrodnicza i znaczenie obszaru:

Na obszarze Natura 2000 (w poszczególnych jego kompleksach) skoncentrowane są najpełniej wykształcone fragmenty boru chrobotkowego *Cladonio-Pinetum* w części zachodniej (lubuskiej) Puszczy Noteckiej. Jest to zbiorowisko, którego powierzchnie, szczególnie na obszarach sandrowych, systematycznie zmniejszają się, przekształcając się w bór świeży *Leucobryo-Pinetum*. Zespół jest właściwie wykształcony zarówno pod względem fizjonomii jak i składu gatunkowego, szczególnie warstwy mszysto-porostowej.

Tab. 14 Zestawienie powierzchni Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	2 309,03	732	727,14	2,9	722,67	4,47
	Wykaz oddziałów	Obręb Międzychód – L. Kraniec: 40~b, c ÷ f, 731, 74, 75, 122 ÷ 123, 190c; L. Leszczyny: 51d, 52a, 53a, 54a, 55a ÷ c, 76, 77, 124, 125, 191~c, ~d, a ÷ f, i, j, m, 192 ÷ 194; L. Nadziejewki: 139d, f, 140, 141, 146 ÷ 153, 210~b, a ÷ f, 211~a, ~b, a ÷ d, 212 ÷ 215, 277.					

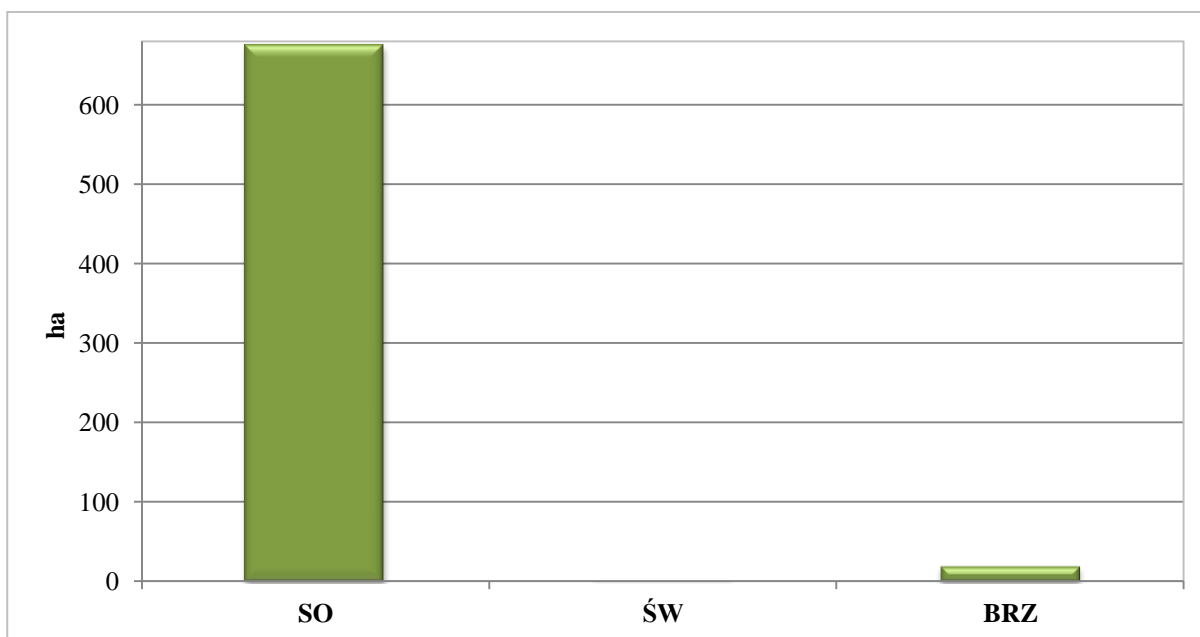
Ryc. 13 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (wg SDF).

Zagrożenia:

- specyfika środowiska (przede wszystkim mała wilgotność podłoża i warstwy przyziemnej) czyni obszar bardziej niż inne zbiorowiska leśne podatnym na wybuch i łatwe rozprzestrzenianie się pożarów,

- monolity sosnowe Puszczy Noteckiej są szczególnie narażone na masowe występowanie szkodników pierwotnych.

Gatunki rzeczywiste:

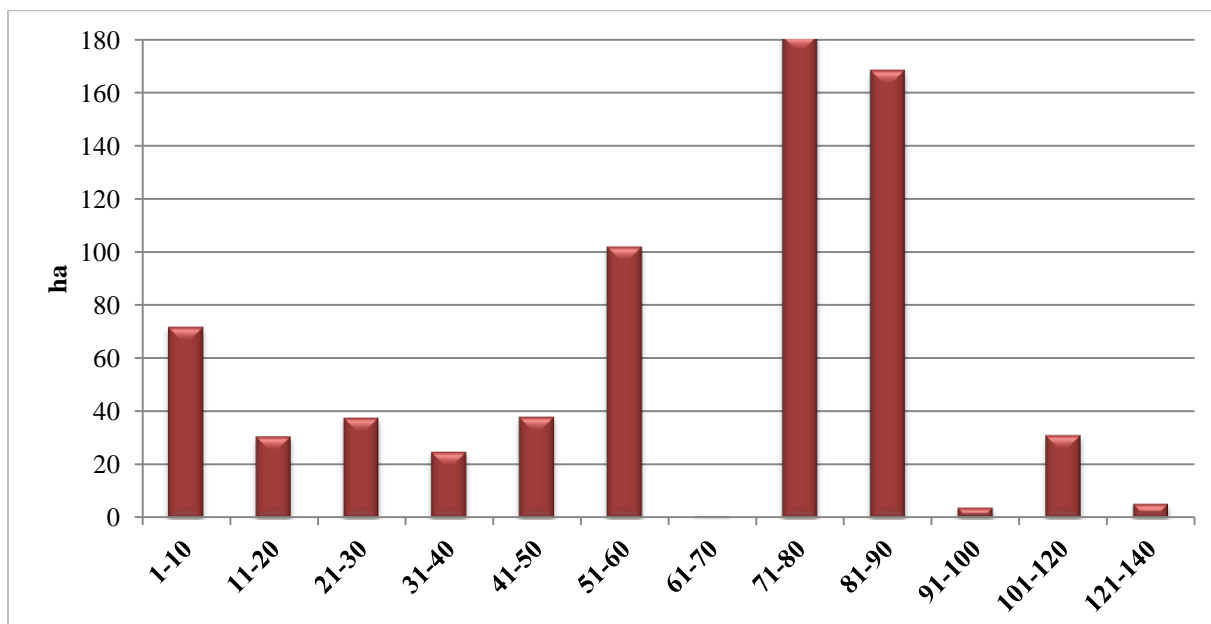

Ryc. 14 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.

Gatunki iglaste SOO Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód zajmują 676,01 ha, co stanowi 97,2% udziału powierzchniowego wszystkich gatunków w granicach obszaru.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna panująca na 97,0% powierzchni.

Struktura wiekowa:

Ryc. 15 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.

W strukturze wiekowej drzewostanów SOO Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód dominują drzewostany w wieku od 71-90 lat i zajmują 349,38 ha (50,0%) powierzchni gruntów zalesionych.

Przedmioty ochrony:

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 są siedliska oraz gatunki, dla których w Standardowym Formularzu Danych (tzw. SDF) wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C.

Tab. 15 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	91T0	Sosnowy bór chrobotkowy	B	40	219,40

Tab. 16 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

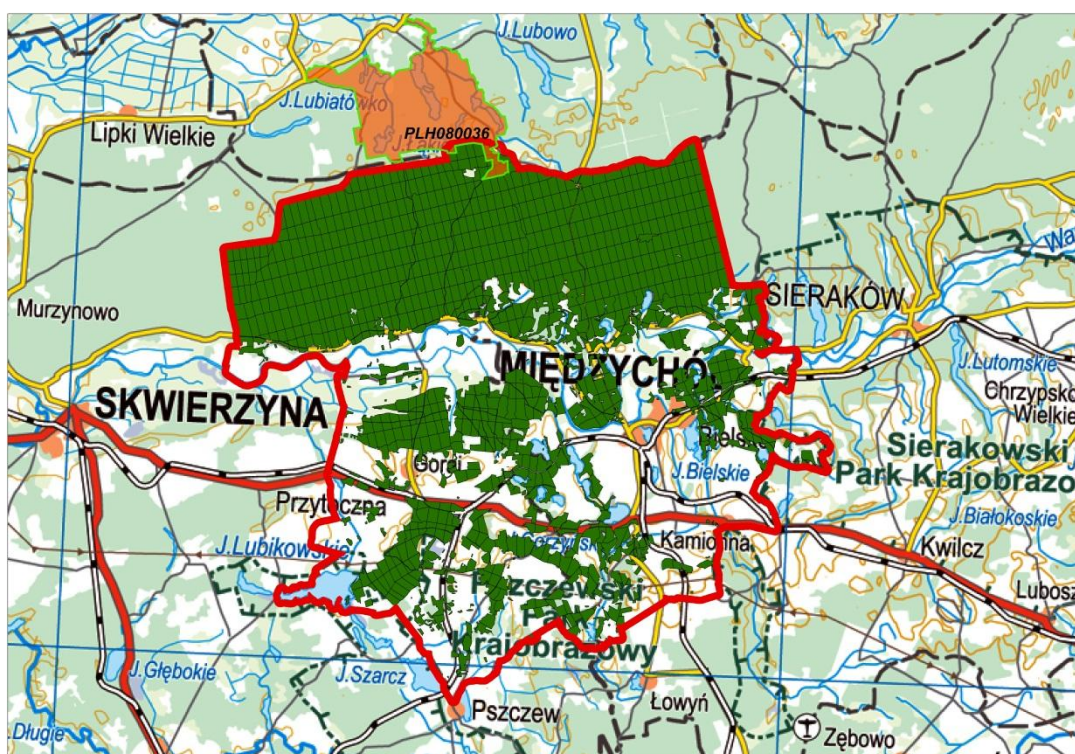
Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
1	2	3
Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1352 Wilk B	Gatunek występujący w lasach, na równinach, terenach górskich i bagnach	Puszcza Notecka stanowi szczególnego rodzaju macecznik i stwarza dogodne warunki dla bytowania gatunku

Plan zadań ochronnych:

W opracowaniu projekt planu zadań ochronnych Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (*Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 12 lutego 2014 r.*).

c) Jeziora Gościmskie PLH080036.

Jest to Specjalny Obszar Ochrony (SOO) siedlisk o znaczeniu dla Wspólnoty Europejskiej (OZW) obejmujący swym zasięgiem powierzchnię 2 995,77 ha (wg SDF). Aktem prawnym aktualnie obowiązującym jest Decyzja Wykonawcza Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (dokument nr C(2013) 7358) (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 350/287 z 2013 r.).

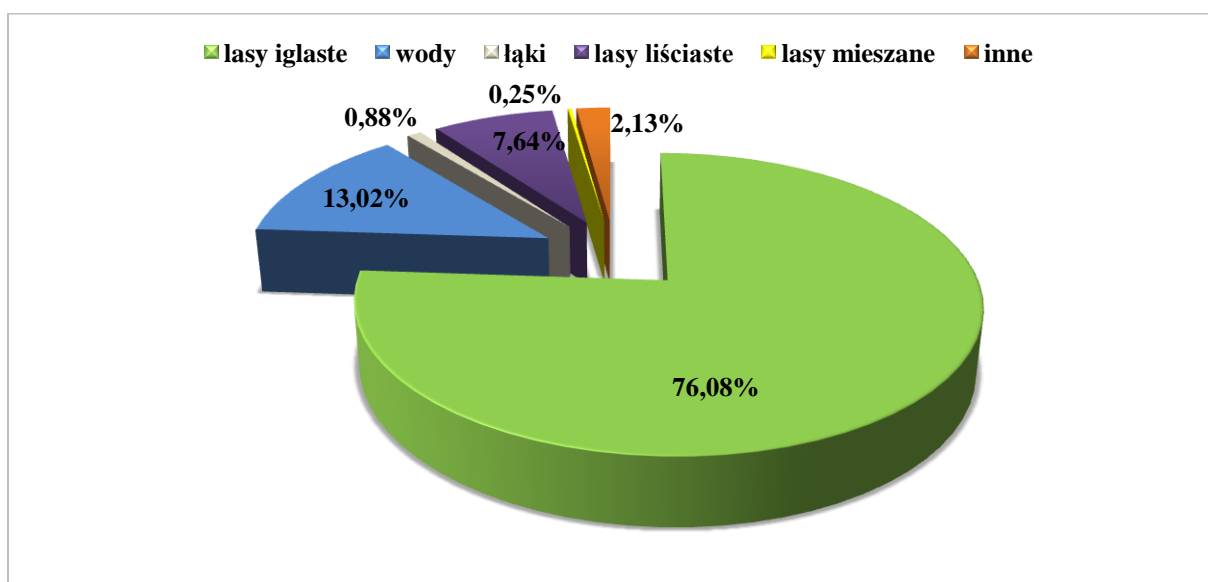
Ryc. 16 Położenie obszaru Natura 2000 Jeziora Gościmskie PLH080036.

Charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 Jeziora Gościmskie w całości położony jest na północnych obrzeżach Puszczy Noteckiej w granicach Gminy Dreżdenko. Lasy administrowane są przez Nadleśnictwo Karwin i w niewielkim fragmencie przez Nadleśnictwo Międzychód. Na przeważającym terenie przeważają gleby bielcowe, co wynika z dominacji w podłożu piasków sandrowych oraz miejscami gleb pochodzenia wydmowego. Obszar Jeziora Gościmskie charakteryzuje się największym skupieniem jezior w zachodniej części Puszczy Noteckiej. Jeziora mają w większości pochodzenie rynnowe lub wytopiskowe czyli tzw. „oczka polodowcowe”. Wody spływające w kierunku północnym wyrzeźbiły w podłożu sandrowym liczne pradolinki, którymi płyną obecnie niewielkie cieki. W ich otoczeniu rozwinięte są lasy łęgowe. Brzegi niektórych jezior otoczone są wysokimi skarpami, na których rozwijają się zbiorowiska lasów liściastych (buczyny i grądy). Jeziora cechuje różne stadium zarastania, aż do fazy torfowisk i w dalszej kolejności łąk. Na większości obszaru panują zbiorowiska borowe: bór świeży *Leucobryo-Pinetum*, a w najsuchszych i przeważnie bardziej wyniesionych miejscach – bór chrobotkowy *Cladonio-Pinetum* z typowym składem warstwy runa, tzn. nieznacznym udziałem roślin zielnych, nieco większym mszaków i dominacją porostów.

Tab. 17 Zestawienie powierzchni Jeziora Gościmskie PLH080036

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Jeziora Gościmskie PLH080036	2 995,77	105	105,27	0,4	95,07	10,20
	Wykaz oddziałów	Obręb Międzychód – L. Kraniec: 1~a, b ÷ d, g, h, 5~a, ~b, a ÷ h, 6f, g, 7, 8~a, ~b, a ÷ c, j, 27~a, b, 28, 29~b, a, d ÷ g, 30~b, h ÷ j.					

Ryc. 17 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Jeziora Gościmskie PLH080036 (wg SDF).

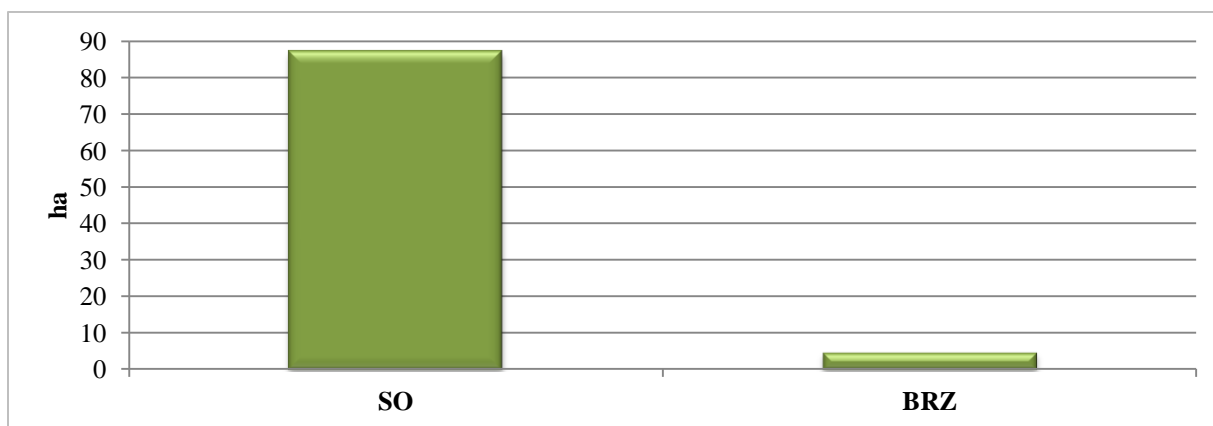
Wartość przyrodnicza i znaczenie obszaru:

Obszar Natura 2000 charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu: występują skarpy nad brzegami jezior, lokalne pradolinki i wyniesienia. Zróżnicowanie ukształtowania terenu oraz duża liczba jezior przejawia się w bogactwie zbiorowisk roślinnych: bory, łąki, buczyny, dąbrowy. Obszar jest bardzo wartościowy pod względem rekreacyjnym i atrakcyjny turystycznie. Najcenniejsze gatunki roślin zachowały się na torfowiskach. W archiwach na temat tego obszaru odnotowano obecność bardzo cennych bezkręgowców - 1013 *Vertigo geyeri* i 1015 *Vertigo genesi* z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Faktu tego jak dotychczas nie potwierdzono współcześnie.

Zagrożenia:

- nadmierna, niekontrolowana turystyka piesza, rowerowa i konna,
- perspektywa lokalizacji szybów wydobywczych ropy naftowej i gazu ziemnego.

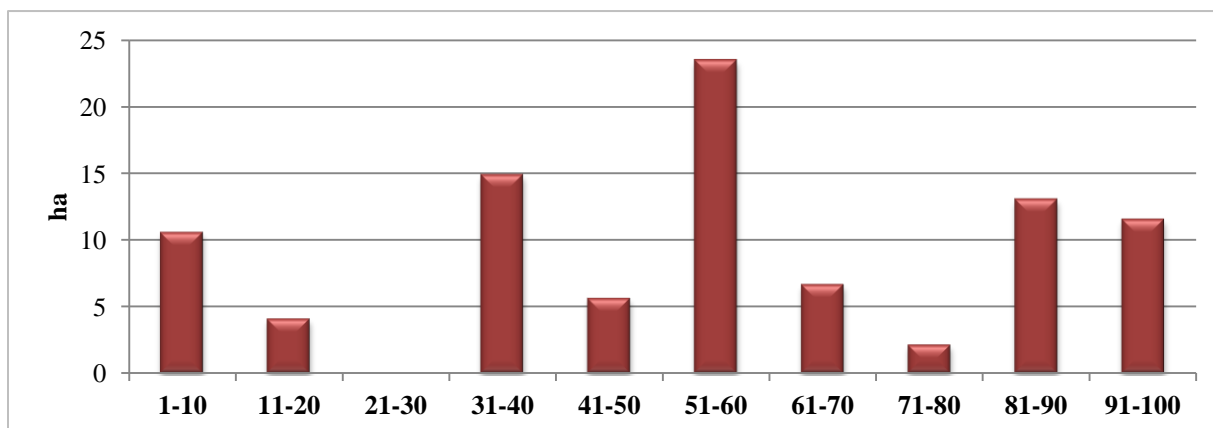
Gatunki rzeczywiste:

Ryc. 18 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Jeziora Gościmskie PLH080036.

Głównym gatunkiem SOO Jeziora Gościmskie w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód jest sosna zwyczajna obejmująca 87,27 ha, co stanowi 94,8% udziału powierzchniowego wszystkich gatunków w granicach obszaru.

Struktura wiekowa:

Ryc. 19 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Jeziora Gościmskie PLH080036.

W strukturze wiekowej drzewostanów SOO Jeziora Gościmskie w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód dominują drzewostany w wieku od 51-60 lat i zajmują 23,47 ha (25,5%) powierzchni gruntów zalesionych.

Przedmioty ochrony:

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 są siedliska oraz gatunki, dla których w Standardowym Formularzu Danych (tzw. SDF) wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C.

Tab. 18 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Jeziora Gościmskie PLH080036 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym; kolorem czerwonym wyróżniono siedliska o znaczeniu priorytetowym)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	B	1	9,84
2.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	-	-
3.	9110	Kwaśne buczyny	C	-	-
4.	9190	Kwaśne dąbrowy	C	-	-
5.	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	-	-

Tab. 19 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Jeziora Gościmskie PLH080036

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
1	2	3
Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1337 Bóbr europejski C	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.
1355 Wydra C	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
1352 Wilk B	Gatunek występujący w lasach, na równinach, terenach górskich i bagnach	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.
Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1134 Różanka C	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.
1149 Koza C	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.
Bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
4056 Zatoczek łamliwy B	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.

Plan zadań ochronnych:

Na dzień 01.01.2015 roku brak Planu Zadań Ochronnych.

d) Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 (poprzednio „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry”- zm. nazwy w 2013 r.)

Jest to Specjalny Obszar Ochrony (SOO) siedlisk o znaczeniu dla Wspólnoty Europejskiej (OZW) obejmujący swym zasięgiem powierzchnię 15 305,73 ha (wg SDF). Aktem prawnym aktualnie obowiązującym jest Decyzja Wykonawcza Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (dokument nr C(2013) 7358) (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 350/287 z 2013 r.).

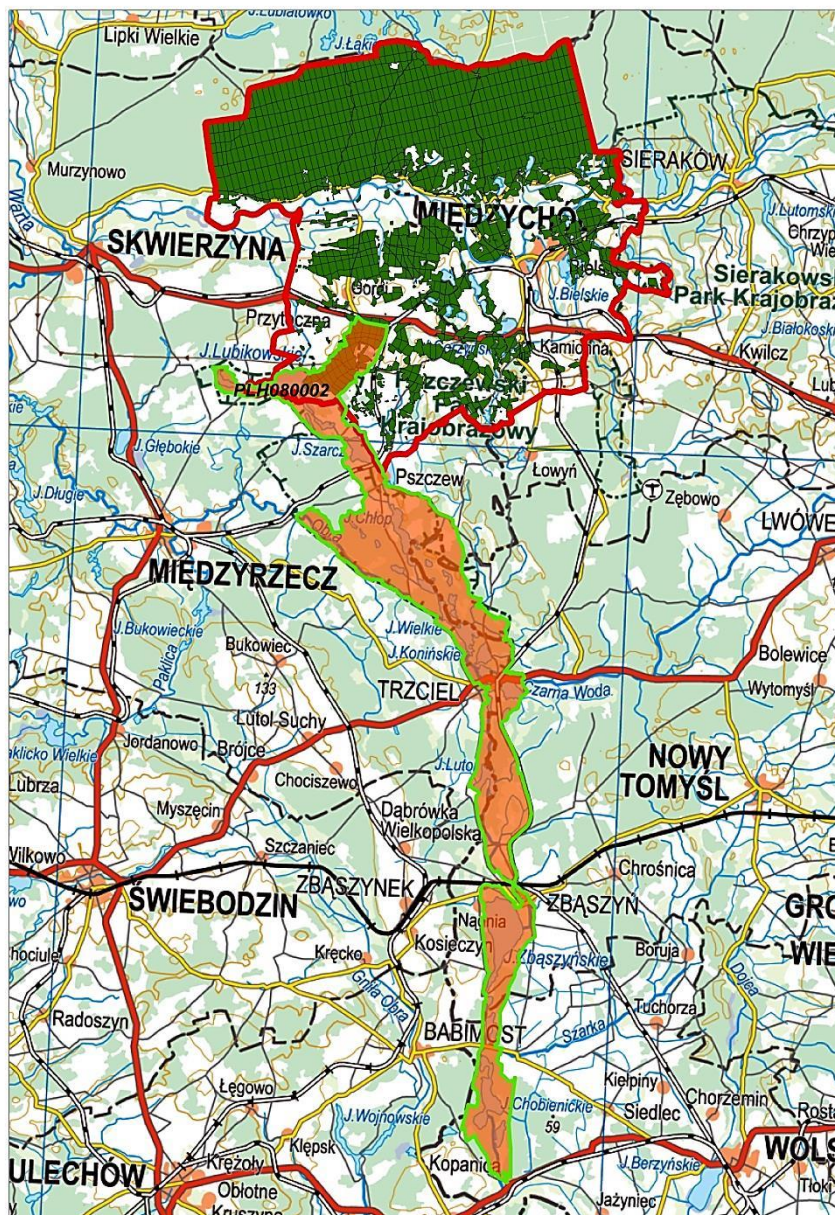
Charakterystyka obszaru:

Teren jest położony w regionie Bruzdy Zbąszyńskiej, stanowiącej szerokie obniżenie pomiędzy Pojezierzem Łagowskim, a Pojezierzem Poznańskim. Obszar Natura 2000 charakteryzuje się skomplikowanym układem hydrograficznym, tzn. Obra wcina się w południkowo zorientowaną rynnę, przepływa przez szereg jezior w tym największe Jezioro Zbąszyńskie. Jeziora są płytkie, eutroficzne, otoczone rozległymi obszarami torfowisk niskich i przejściowych oraz lasami łęgowymi. W części północnej obszaru, znajduje się ciąg jezior nieco głębszych i mniej poddanych procesom eutrofizacji. Lesistość obszaru jest duża, wynosi ok. 45%, przeważają bory sosnowe. W krajobrazie występują rozległe połacie łąk i pastwisk. Zaludnienie w tym rejonie jest niewielkie, a w gospodarce dominuje dość intensywne rolnictwo oraz hodowla ryb.

Wartość przyrodnicza i znaczenie obszaru:

Obszar Natura 2000 obejmuje dobrze zachowane typy siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, szczególnie ważne są priorytetowe zbiorowiska łągów oraz jeziora eutroficzne z charakterystyczną roślinnością. Jest to teren istotny dla fauny związanej z siedliskami wodno-błotnymi. Stwierdzono tu występowanie kilku gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady

92/43/EWG. Ponadto stanowi on jedną z większych kolonii nocka dużego w Wielkopolsce oraz ma duże znaczenie dla ochrony ptaków.

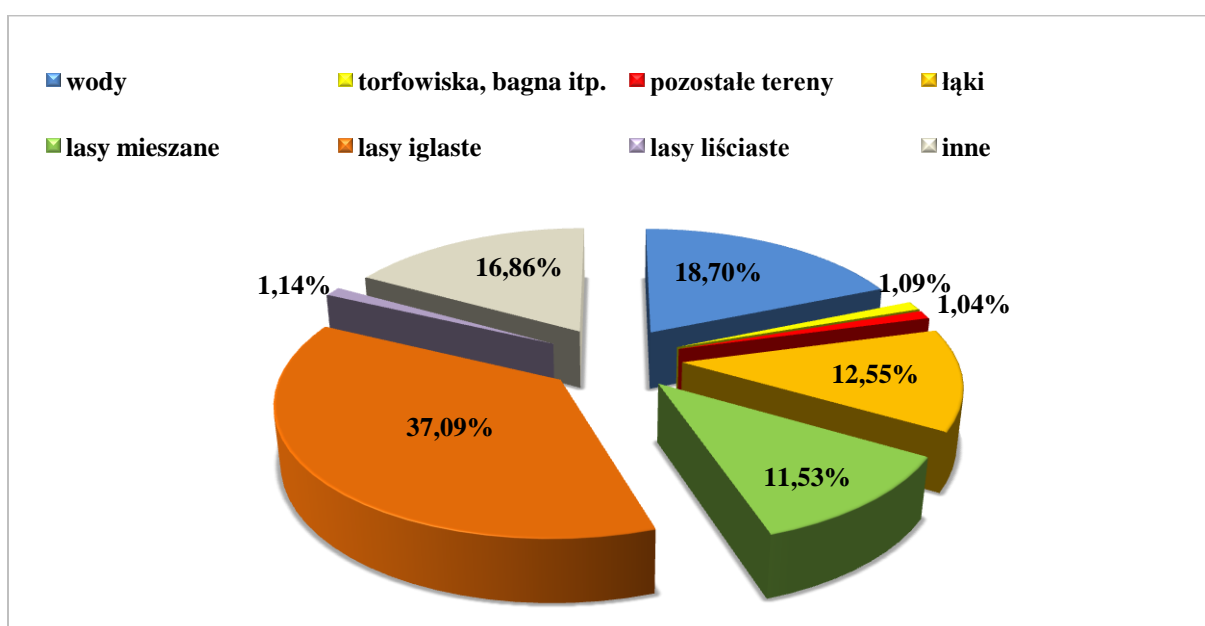
Ryc. 20 Położenie obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.

Na podstawie przeprowadzonych czynności sprawdzających ustalono, iż na trzynastcie przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000:

- pięć: (6430, 1188, 1337, 1355, 1324) uzyskało oceny na poziomie właściwego stanu ochrony (FV),
- pięć: (6510, 7140, 9170, 9190, 91E0) uzyskało łączną ocenę stanu ochrony na poziomie niezadowolającym (U1),
- dwa: (3150, 6410) na poziomie złym (U2),
- w odniesieniu do jednego przedmiotu ochrony: (1149), określono jego stan zachowania jako nieznan (XX).

Tab. 20 Zestawienie powierzchni Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002	15 305,73	1 572	943,84	3,8	857,30	86,54
	Wykaz oddziałów	Obręb Gorzyń – L. Lubikowo: 190~a, b ÷ d, g ÷ i, 194b ÷ k, 195 ÷ 199, 235 ÷ 240, 241~a, b ÷ g, 242 ÷ 267, 287a ÷ c.					

Ryc. 21 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 (wg SDF).

Gatunki iglaste SOO Rynna Jezior Obrzańskich w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód zajmują 582,45 ha, co stanowi 74,0% udziału powierzchniowego wszystkich gatunków w granicach obszaru.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna panująca na 71,1% powierzchni. Ważnymi gatunkami w obszarze Natura 2000 są: dąb szypułkowy i bezszypułkowy oraz olsza czarna.

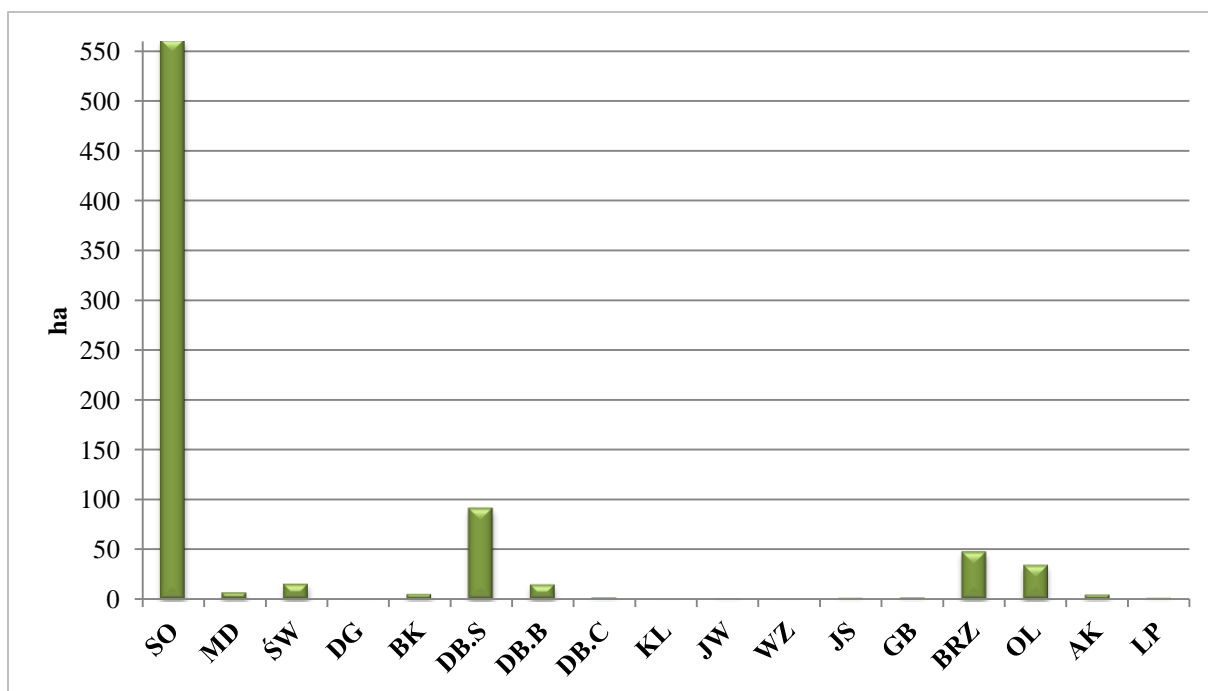
Zagrożenia:

- zaniechanie lub brak ekstensywnego koszenia, a także zarzucenie pasterstwa i brak wypasu trwałych użytków zielonych, stanowiących cenne siedliska przyrodnicze,

- zanieczyszczenie starorzeczy i naturalnych zbiorników wodnych substancjami biogennymi, fizyczna degradacja typowych dla zbiorników wodnych zbiorowisk roślinnych oraz niekorzystne przeobrażenia składu gatunkowego ichtiofauny jezior,

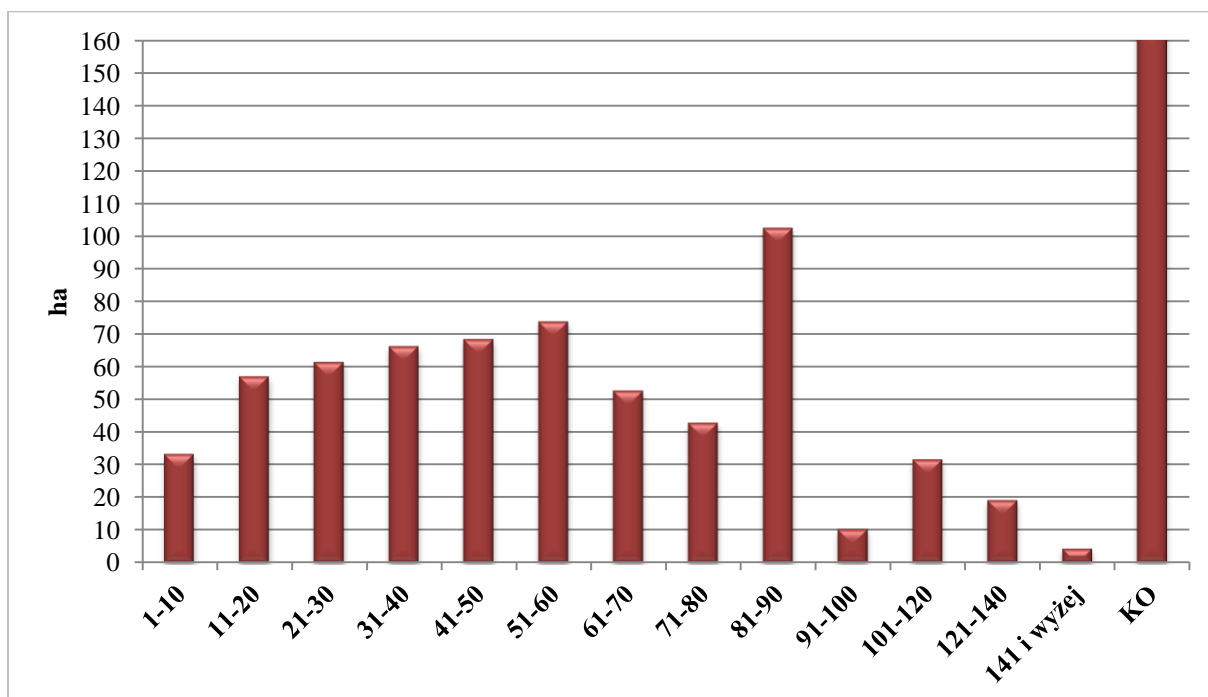
- potencjalne zmiany związane z intensywnym osuszaniem obszaru w skutek dynamicznego rozwoju działalności melioracyjnej, prowadzonej wyłącznie w zakresie odwodnieniowym.

Gatunki rzeczywiste:

Ryc. 22 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.

Struktura wiekowa:

Ryc. 23 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.

W strukturze wiekowej drzewostanów SOO Rynna Jezior Obrzańskich w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód dominują drzewostany w klasie odnowienia i zajmują 163,37 ha (20,7%) powierzchni gruntów zalesionych.

Przedmioty ochrony:

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 są siedliska oraz gatunki, dla których w Standardowym Formularzu Danych (tzw. SDF) wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (data aktualizacji: październik 2013 r.), obszar Natura 2000 **Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002**, pełni w skali kraju istotne znaczenie dla ochrony ośmiu typów siedlisk przyrodniczych oraz pięciu gatunków dzikich zwierząt i ich siedlisk, wymienionych w załączniku I oraz II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także ujętych w Obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).

Tab. 21 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym; kolorem czerwonym wyróżniono siedliska o znaczeniu priorytetowym)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	A	5	29,26
2.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	C	-	-
3.	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	A	-	-
4.	6510	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	C	-	-
5.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	-	-
6.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	A	5	12,19
7.	9190	Kwaśne dąbrowy	B	1	1,12
8.	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	A	-	-

Tab. 22 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Rytna Jezior Obrzańskich PLH080002

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątą istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
1	2	3
Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1337 Bóbr europejski C	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO stwierdzono występowanie w 20 przypadkach, w zasięgu terytorialnym 1 przypadek.
1355 Wydra C	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
1324 Nocek duży C	Gatunek związany z osiedlami ludzkimi	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.
Plazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1188 Kumak nizinny B	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO stwierdzono występowanie w 12 przypadkach w zasięgu terytorialnym 5 przypadków.
Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG		
1149 Koza C	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowisku gatunku.

Tab. 23 Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	2	3
1	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez ograniczenie pogorszenia jakości wód zbiorników wodnych (hipertrofii) oraz wykluczenie fizycznej degradacji fitocenoz strefy brzegowej siedlisk przyrodniczych
2	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie i/lub wprowadzenie określonej formy użytkowania gospodarczego, na powierzchni nie mniejszej niż 50% zasobów siedliska w obszarze Natura 2000.
3	6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	2	3
4	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie i/lub wprowadzenie określonej formy użytkowania gospodarczego, na powierzchni nie mniejszej niż 50% zasobów siedliska w obszarze Natura 2000.
5	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie i utrzymanie bezleśnego, otwartego charakteru siedliska w obszarze Natura 2000.
6	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 10% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze Natura 2000.
7	9190 Kwaśne dąbrowy	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 50% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze Natura 2000.
8	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe oraz olsy źródłiskowe	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 50% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze Natura 2000.
9	1188 Kumak nizinny	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze Natura 2000.
10	1337 Bóbr europejski	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze Natura 2000.
11	1355 Wydra	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze Natura 2000.
12	1324 Nocek duży	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze Natura 2000.
13	1149 Koza	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie określenia wielkości zasobów gatunku występujących w obszarze oraz dokonanie oceny stanu jego ochrony wraz ze wskazaniem zagrożeń i w uzasadnionym przypadku, dodatkowych działań ochronnych.

Tab. 24 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie

Lp.	Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
1	1188 Kumak nizinny	Utrzymanie otwartego charakteru siedliska gatunku (tj. zbiorników wodnych), poprzez cykliczne usuwanie nalotów drzew i krzewów w pasie do 15m od brzegu zbiornika wodnego. <u>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	N-ctwo Międzychód adres leśny: 10-18-2-14-238-g, 10-18-2-14-238-h, 10-18-2-14-239-j.	Miejscowy nadleśniczy

Lp.	Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
2	3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	Wyłączenie z użytkowania rębnych drzewostanów bezpośrednio graniczących z siedliskiem przyrodniczym 3150 w pasie o szerokości od jednej do dwóch wysokości drzewostanu lub pozostawianie całych, nie użytkowanych rębnie wydzieleni leśnych. Dopuszcza się w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu ludzi, wycinkę pojedynczych drzew. Pozyskane drewno, należy pozostawić w całości na powierzchni z której zostało ścięto drzewo. <u>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Wszystkie drzewostany graniczące z siedliskiem 3150 zlokalizowane w obszarze, na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe	Miejscowy nadleśniczy
3	9170 Grąd Środkowoeuropejski i subkontynentalny	W drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu. Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste i wykroty. <u>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Wszystkie płaty siedliska 9170 zlokalizowane w obszarze, na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe	Miejscowy nadleśniczy
4	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe oraz olsy źródliskowe	W drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup lub kęp zajmujących, co najmniej 10% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu. Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste i wykroty. <u>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Wszystkie płaty siedliska 91E0 zlokalizowane w obszarze, na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe	Miejscowy nadleśniczy
5	9190 Kwaśne dąbrowy	W drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu. Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste i wykroty. <u>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Wszystkie płaty siedliska 9190 zlokalizowane w obszarze, na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe	Miejscowy nadleśniczy

Plan zadań ochronnych:

Ustanowiono Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2014 r. plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 979).

e) Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.

Jest to Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) ptaków obejmujący swym zasięgiem powierzchnię 14 793,28 ha (wg SDF). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r., Nr 25, poz. 133).

Charakterystyka obszaru:

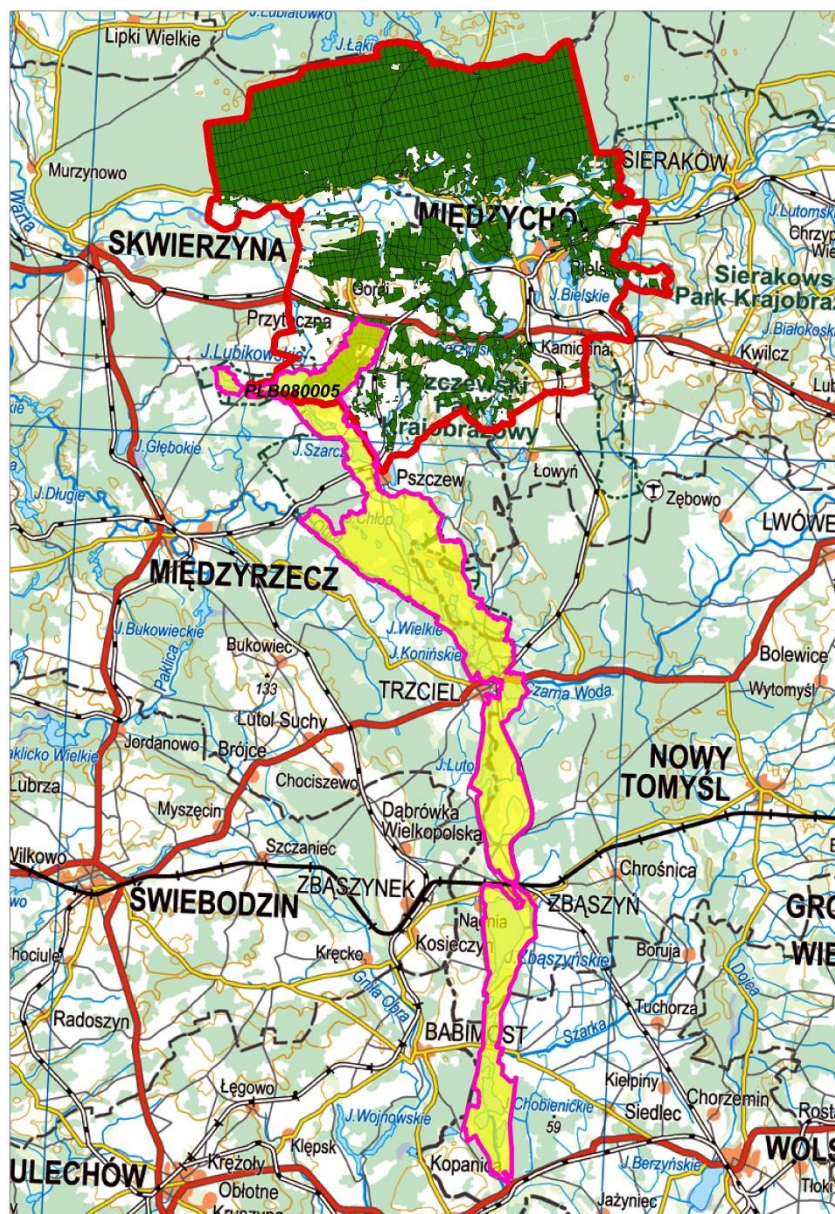
Obszar Natura 2000 obejmuje rozległe, południkowe obniżenie pomiędzy Wielkopolską a Ziemią Lubuską. Jest to tzw. Bruzda Zbąszyńska, rozdzielająca Pojezierze Łagowskie od Pojezierza Poznańskiego. Ponad 30% powierzchni obszaru stanowią wody i powiązane z nimi siedliska tj.: torfowiska, podmokłe łąki, bagna, szuwały oraz lasy łąkowe i bagienne. Obszar charakteryzuje się skomplikowanym układem hydrograficznym tzn. Obra wcina się w południkowo zorientowaną rynnę, przepływa przez szereg jezior, w tym największe z jezior Zbąszyńskie. Jeziora zgromadzone w dolinie rzeki Obry są płytkie, o dość mocno zaznaczonych procesach eutrofizacji, otoczone rozległymi obszarami torfowisk niskich i przejściowych oraz lasami łąkowymi. W części północnej obszaru, znajduje się ciąg jezior nieco głębszych i mniej poddanych procesom eutrofizacji. Lesistość obszaru jest duża, wynosi ok. 45%, z przeważającym udziałem lasów iglastych, głównie borów sosnowych. W krajobrazie występują rozległe połacie łąk i pastwisk. Zaludnienie w tym rejonie jest niewielkie, a w gospodarce dominuje leśnictwo, rolnictwo oraz ekstensywna hodowla ryb.

Tab. 25 Zestawienie powierzchni Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005	14 793,28	1 516	940,59	3,8	854,05	86,54
	Wykaz oddziałów	Obręb Gorzyń – L. Lubikowo: 190~a, b ÷ d, g ÷ i, 194c ÷ h, 195 ÷ 199, 235 ÷ 240, 241~a, b ÷ g, 242 ÷ 267, 287a, c.					

Wartość przyrodnicza i znaczenie obszaru:

Obszar Natura 2000 ważny dla fauny związanej z siedliskami wodno-błotnymi, w szczególności dla ochrony łąkowej i przelotnej populacji 13 gatunków ptaków, w tym 6 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa. Znotowano tu dobrze zachowane siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej m.in. cenne zbiorowiska lasów łąkowych. Występują tutaj gatunki prawnie chronione w Polsce w tym gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie łąkowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej gatunków ptaków m.in. są to: bąk, jarzębatka i kania czarna; w wysokim zagęszczeniu występuje błotniak stawowy, kania ruda i lerka. W okresie wędrowek występuje tu ponad 1% populacji szlaku wędrowskiego łyski. Duże koncentracje wędrowskie osiągają: czernica, gągoł, głowienka, krzyżówka i perkoz dwuczuby; ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20 000 osobników.

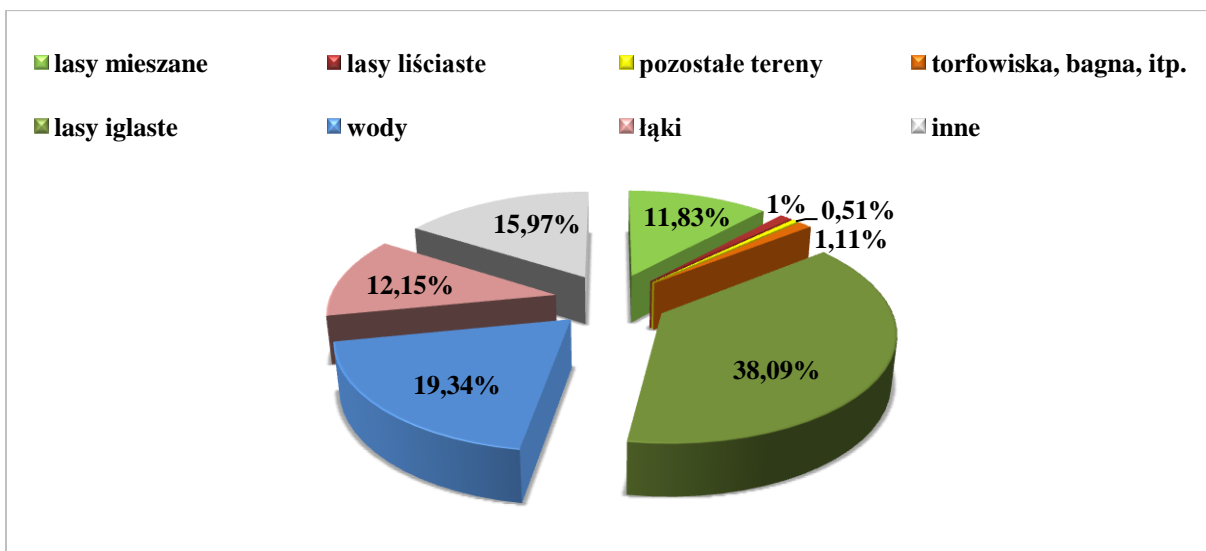
Ryc. 24 Położenie obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.

Na podstawie przeprowadzonych czynności sprawdzających, ustalono, że na 13 gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000:

- 9 gatunków: (tj. A053 krzyżówka - pop. przelotna, A043 gęgawa, A028 czapla siwa, A021 bąk, A067 gągoł - pop. przelotna, A081 błotniak stawowy, A125 lyska - pop. przelotna, A022 bączek i A391 kormoran), uzyskało oceny na poziomie właściwego stanu ochrony (FV),

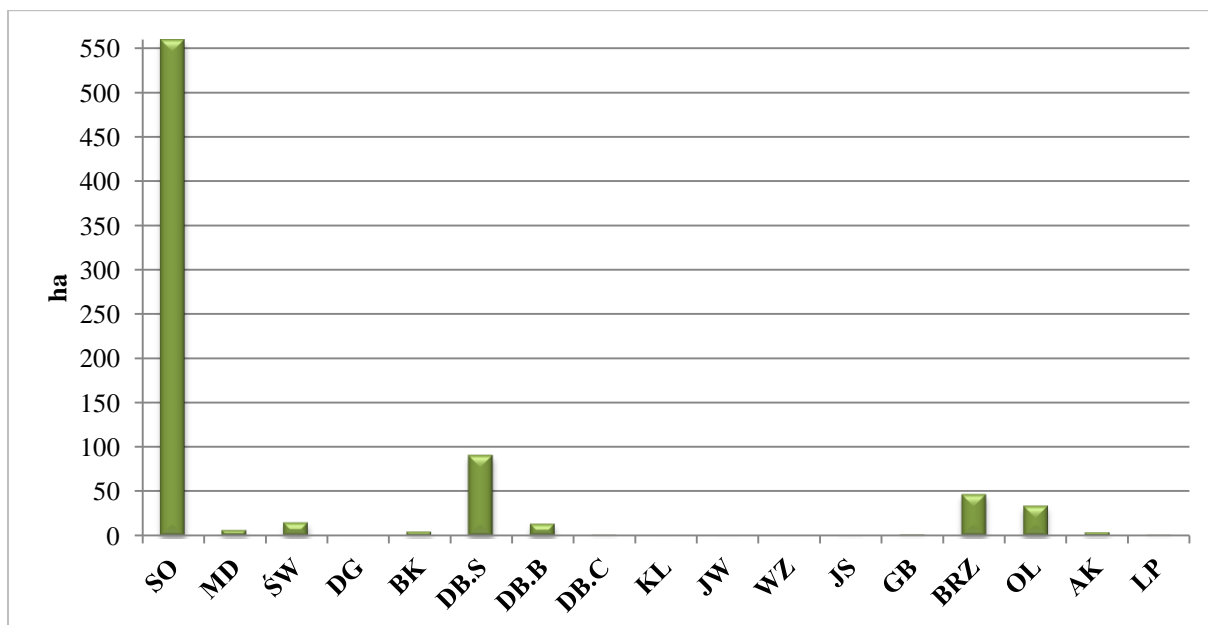
- 3 gatunki: (tj. A073 kania czarna, A094 rybołów i A067 gągoł - pop. lęgowa) uzyskały łączną ocenę stanu ochrony na poziomie niezadowalającym (U1),

- w odniesieniu do 1 gatunku: (A060 podgorzałka), określono jego stan zachowania jako nieznaną (XX).

Ryc. 25 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 (wg SDF).

Gatunki rzeczywiste:

Ryc. 26 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.

Gatunki iglaste OSO Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód zajmują 581,16 ha, co stanowi 74,1% udziału powierzchniowego wszystkich gatunków w granicach obszaru.

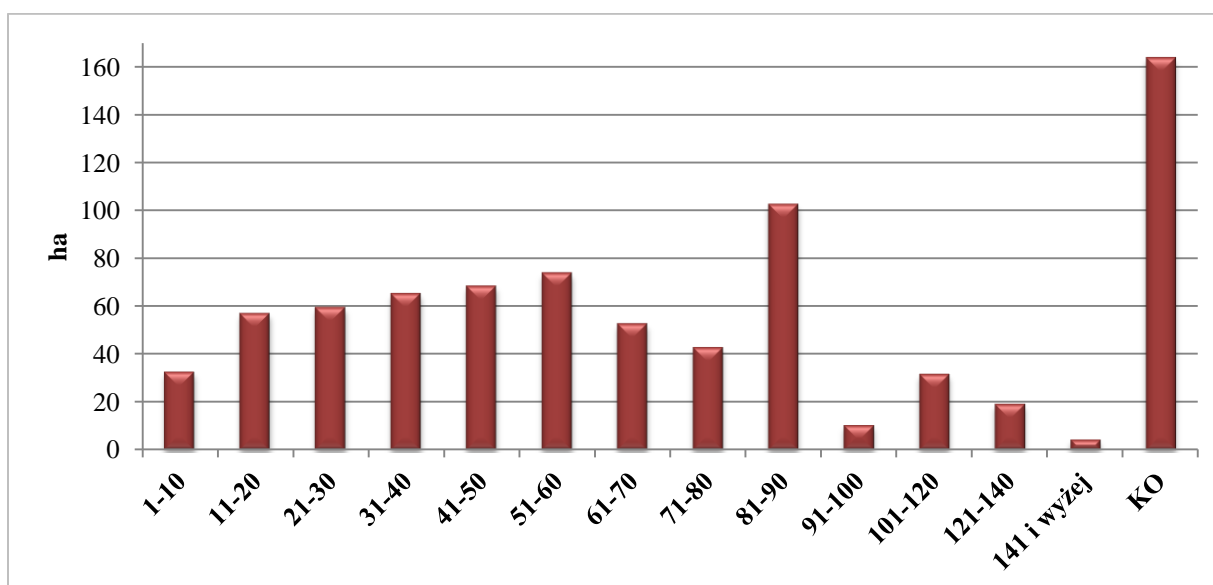
Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna panująca na 71,3% powierzchni. Ważnymi gatunkami w obszarze Natura 2000 są: dąb szypułkowy i bezszypułkowy oraz olsza czarna.

Zagrożenia:

- deficyt odpowiednich pod względem kryterium wieku i powierzchni "atrakcyjnych łęgów" drzewostanów rozmieszczonych równomiernie w obszarze,

- wzrost presji antropogenicznej na ptaki na skutek intensyfikacji rozwoju turystyki oraz rekreacji w obszarze (sporty i różne formy czynnego wypoczynku uprawiane w plenerze oraz wędkarstwo),
- antagonistyczne oddziaływanie norki amerykańskiej oraz szopa pracza,
- istnienie potencjalnego ryzyka spadku liczebności populacji niektórych gatunków, na skutek wzrostu śmiertelności związanej z lokalizacją w obszarze lub jego sąsiedztwie zespołów siłowni farm wiatrowych.

Struktura wiekowa:

Ryc. 27 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.

W strukturze wiekowej drzewostanów OSO Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód dominują drzewostany w klasie odnowienia i zajmują 163,37 ha (20,8%) powierzchni gruntów zalesionych.

Przedmioty ochrony:

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 są gatunki ptaków i ich siedliska dla których w Standardowym Formularzu Danych (tzw. SDF) wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (data aktualizacji: listopad 2013 r.), obszar Natura 2000 **Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005**, pełni istotne znaczenie w skali kraju dla ochrony populacji 13 gatunków ptaków i ich siedlisk, wymienionych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20/7 z 2010 r.) oraz regularnie występujących gatunków migrujących, wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Tab. 26 Gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony - OSO Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
1	2	3
Ptaki objęte art. 4 Dyrektywy PE i Rady 2009/147/WE		
A053 Krzyżówka C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A043 Gęgawa B	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO: na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku; odnotowano występowanie w zasięgu terytorialnym – 5 przypadków.
A005 Perkoz dwuczuby B (populacja lęgowa) Perkoz dwuczuby C (populacja przelotna)	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO: na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku; odnotowano występowanie w zasięgu terytorialnym – 11 przypadków.
A060 Podgorzałka B	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO: na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A021 Bąk B	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO stwierdzono występowanie w 3 przypadkach; w zasięgu terytorialnym – 8 przypadków.
A081 Błotniak stawowy B	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami, gniazduje głównie w szuwarach porastających zbiorniki wodne	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO stwierdzono występowanie w 1 przypadku; w zasięgu terytorialnym – 5 przypadków.
A125 Łyska C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A022 Bączek B	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO: na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku; odnotowano występowanie w zasięgu terytorialnym – 1 przypadek.
A028 Czapla siwa B	Gniazdowanie i żerowiska mogą być związane z lasami; gniazda buduje na drzewach, żyje w koloniach	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A067 Gągoł B (populacja lęgowa) Gągoł C (populacja przelotna)	Gniazdowanie i żerowiska mogą być związane z lasami; żyje w strefach trzciniowisk przy zbiornikach wodnych, gniazduje w dziuplach	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku; w zasięgu terytorialnym – 19 przypadków.
A073 Kania czarna B	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; preferuje starsze drzewostany liściaste	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
	sąsiadujące z terenami otwartymi, szczególnie w pobliżu zbiorników wodnych, żeruje głównie poza lasem	warunki dla bytowania gatunku.
A094 Rybołów B	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; Gniazduje w rozległych lasach, najczęściej starych drzewostanach sosnowych, z reguły w pobliżu zbiorników wodnych. Poluje nad wszystkimi rodzajami wód.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A391 Kormoran B	Gniazdowanie i żerowiska mogą być związane z lasami; żyje w koloniach lęgowych, gniazduje na drzewach	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO stwierdzono występowanie w 1 przypadku; w zasięgu terytorialnym – 5 przypadków.

Tab. 27 Cele działań ochronnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	2	3
1	A067 Gągoł (populacja lęgowa)	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku poprzez zwiększenie ilości dogodnych miejsc do gniazdowania w obszarze oraz zapewnienie bezpieczeństwa (spokoju) ptakom w obszarach ich siedlisk, przed antropopresją.
2	A073 Kania czarna	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku poprzez zwiększenie ilości dogodnych miejsc do gniazdowania w obszarze oraz zapewnienie bezpieczeństwa (spokoju) ptakom w obszarach ich siedlisk, przed antropopresją.
3	A094 Rybołów	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku poprzez zwiększenie ilości dogodnych miejsc do gniazdowania w obszarze oraz zapewnienie bezpieczeństwa (spokoju) ptakom w obszarach ich siedlisk, przed antropopresją.
4	A060 Podgorzałka	Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku w zakresie ustalenia oceny stanu jego ochrony, identyfikacji zagrożeń oraz zaplanowanie w uzasadnionym przypadku odpowiednich działań ochronnych.
5	A005 Perkoz dwuczuby (populacja lęgowa i przelotna) A021 Bąk A022 Bączek A028 Czapla siwa A043 Gęgawa A053 Krzyżówka A067 Gągoł (populacja przelotna) A081 Błotniak stawowy A125 Łyska A391 Kormoran	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze Natura 2000.

Tab. 28 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie

Lp.	Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
1	A094 Rybołów	1.Wyznaczenie odpowiednich miejsc pod względem wymogów gatunku co do umiejscowienia sztucznych platform łęgowych na terenie wskazanym w obszarze działania. 2.Wykonanie montażu platform, a następnie zapewnienie ich regularnej kontroli w trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych oraz bieżącej konserwacji w celu utrzymania funkcjonalności zamontowanych platform. <u>Zadanie związane z wyznaczeniem lokalizacji i montażem platform należy zrealizować do końca 2 roku obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	W granicach obszaru Natura 2000: Nadleśnictwo Międzychód: 2 szt.	Miejscowy nadleśniczy w porozumieniu ze sprawującym nadzór nad obszarem
2	A067 Gągoł (populacja łęgowa) A073 Kania czarna A094 Rybołów	W drzewostanach użytkowanych rębniami zupełnymi pozostawiać drzewostan w formie grup lub kęp zajmujących co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi. W miarę możliwości łączyć pozostawiane grupy lub kępy w sąsiednich wydzieleniach leśnych. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Lasy na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe w granicach obszaru Natura 2000	Miejscowy nadleśniczy
3	A067 Gągoł (populacja łęgowa) A073 Kania czarna A094 Rybołów	Wyłączyć z użytkowania rębego rębniami zupełnymi i gniazdowymi drzewostany bezpośrednio graniczące z jeziorami oraz zbiornikami przeznaczonymi do chowu i hodowli ryb w pasie o szerokości jednej do dwóch wysokości drzewostanu lub pozostawić całe wydzielenia leśne. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Lasy na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe w granicach obszaru Natura 2000	Miejscowy nadleśniczy
4	A067 Gągoł (populacja łęgowa)	Przed przystąpieniem do użytkowania rębego drzewostanu należy dokonać kontroli drzew planowanych do usunięcia pod kątem ustalenia występowania w nich dziupli. W sytuacji stwierdzenia dziupli należy pozostawić wskazane drzewa na powierzchniach zrębowych. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Lasy na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe w granicach obszaru Natura 2000	Miejscowy nadleśniczy

Lp.	Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
5	Wszystkie przedmioty ochrony obszaru Natura 2000	Na wskazanych w obszarze działania powierzchniach należy realizować działania zmierzające do ograniczenia presji antropogenicznej na siedliska gatunku ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru poprzez: - nie udostępnianie dróg leśnych dla publicznego ruchu kołowego (w razie potrzeby ustawienie szlabanów i/lub znaków zakazu), - nieorganizowanie i nie zezwalanie na organizację obozów i innych imprez masowych, - nielocalizowanie parkingów, miejsc postoju oraz infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej. Powyższe ograniczenia nie dotyczą ruchu pieszego oraz dostępności lasu na zasadach ogólnych.	Lasy na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe w granicach obszaru Natura 2000 obejmujące poniższe oddziały i wydzielenia: Adres leśny: 10-18-2-14: 251 b, g; 252; 255 c ÷ p; 256; 257; 263; 264; 265	Miejscowy nadleśniczy

Plan zadań ochronnych:

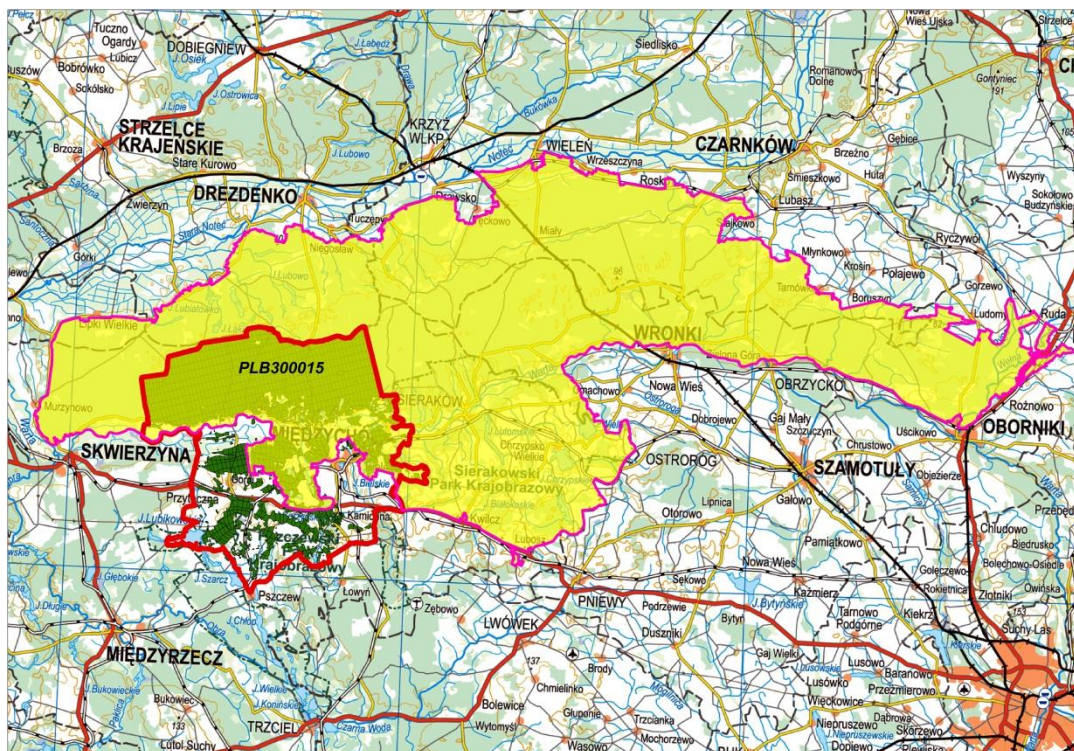
Ustanowiono Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 marca 2014 r. plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 878).

f) Puszcza Notecka PLB300015.

Jest to Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) ptaków obejmujący swym zasięgiem powierzchnię 178 255,76 ha (wg *SDF*). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r., Nr 25, poz. 133).

Charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny zlokalizowany pomiędzy rzekami Noteć i Warta. Stanowi on część pradoliny Eberswaldzko-Toruńskiej i występuje tutaj pod postacią równiny akumulacyjnej przekształconej przez wiatr. Jest to największy w Polsce obszar wydm śródlądowych, głównie o wysokości 20-30 m, maksymalnie do 98 m n.p.m. W środkowej części obszaru uformowały się wały o przebiegu południkowym. W części wschodniej mają one kształt paraboliczny. Wydmy pokryte są jednolitym, jednowiekowym lasem, głównie sosnowym, posadzonym tu po wielkiej klęsce spowodowanej pojawieniem się szkodników owadzich w okresie międzywojennym - gradacja Strzygoni choinówki. Pozostałości drzewostanów naturalnych są chronione w rezerwatach. Na terenie ostoi znajduje się kilkadziesiąt jezior, raczej płytkich, pochodzenia wytopiskowego, są to tzw. oczka polodowcowe, zwykle z grubą warstwą mułu i zakwitami glonów. W zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Ryc. 28 Położenie obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB 300015.

Tab. 29 Zestawienie powierzchni Puszcza Notecka PLB300015

Lp.	Nadleśnictwo Międzychód	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. n-ctwa [ha]	% pow. ogólnej n-ctwa	Pow. leśna [ha]	Pow. nieleśna [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Puszcza Notecka PLB 300015	178 255,76	26 803	20 054,58	81,1	19 534,56	520,02
	Wykaz oddziałów	Obręb Międzychód – wszystkie leśnictwa; Obręb Gorzyń - L. Kolno : 1 ÷ 17, 18b, 20 ÷ 25, 26~a, ~b, a ÷ p, 27 ÷ 31, 32~a, a, h ÷ t, 33 ÷ 40, 41~a, a ÷ l, 42, 43, 44~a, ~b, a ÷ h, 163, 164~a, a ÷ k, 165, 166, 167~a, ~b, a ÷ d, g ÷ o, 168, 170 ÷ 172; L. Muchocin : 49 ÷ 59, 61 ÷ 71, 81 ÷ 85, 99, 100 ÷ 104, 118 ÷ 121, 122~a, ~b, a ÷ h, 123~a, ~b, a ÷ j, 124~a, ~b, a ÷ h, j, 125~a, ~b, a ÷ f, h, i, 136 ÷ 142, 143~a, ~b, a ÷ d, 155 ÷ 157, 158~a, a ÷ l, 159 ÷ 161, 173 ÷ 175; L. Goraj : 60~a, c ÷ h, 72, 73, 74f ÷ i, 86, 87, 88~c, ~d, g, h, 105, 106, 107c, 126~a, a ÷ d, g ÷ l, 127~a, ~b, a ÷ h, j, k.					

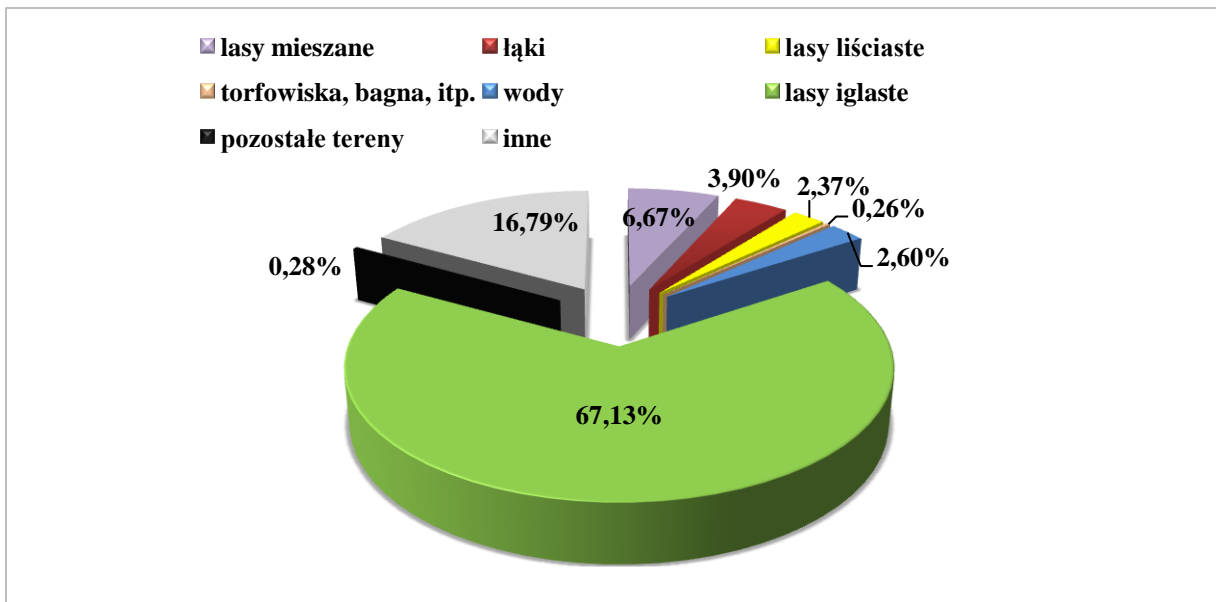
Wartość przyrodnicza i znaczenie obszaru:

Jest to teren istotny dla awifauny, na którym występuje co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika, kani czarnej i kani rudej. Ponadto występuje tutaj co najmniej 1% populacji krajowej gatunków ptaków m.in.: bąk, podgorzałka, puchacz, rybołów, trzmiełojad, gągoł, nurogęś. Odnotowuje się również wysoką liczebność bociana

czarnego, błotniaka stawowego, ortolana i żurawia. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bielika.

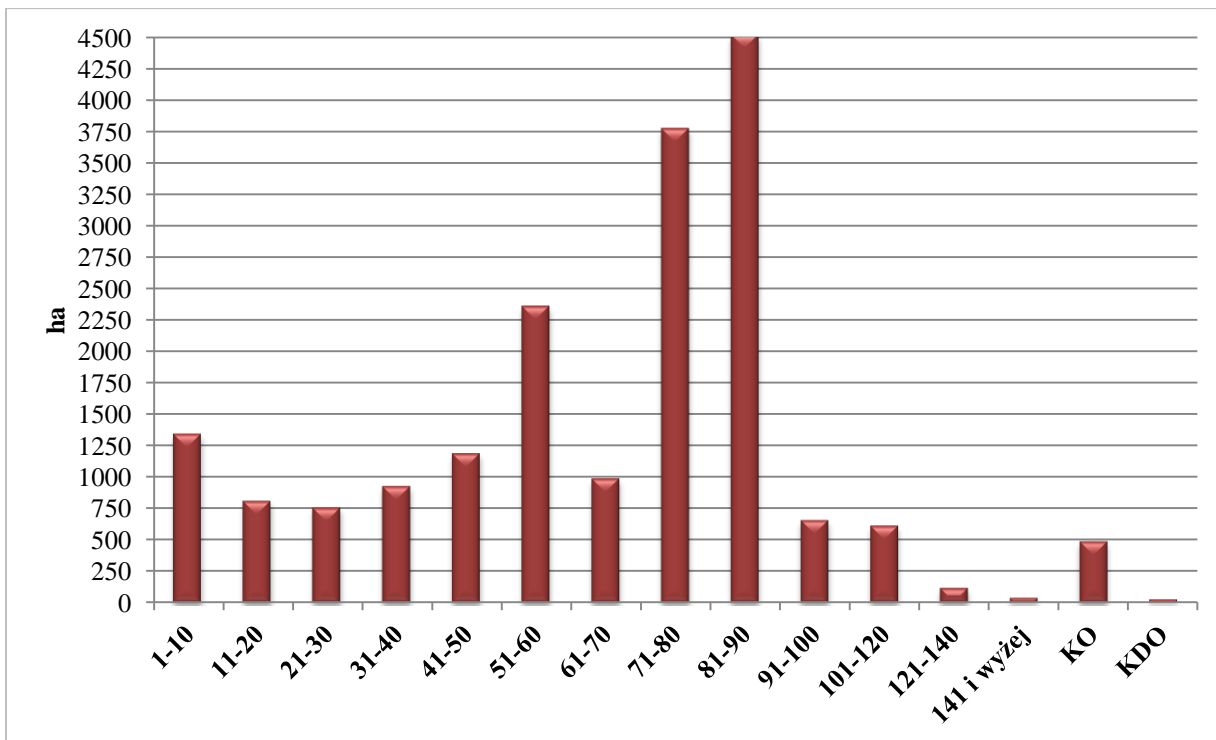
Na podstawie przeprowadzonych czynności sprawdzających stwierdzono, że gatunki ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000:

- rybołów, puchacz i nurogęś otrzymały niezadowalającą ocenę stanu ochrony (U1),
- pozostałym gatunkom określono stan ochrony jako właściwy (FV).

Ryc. 29 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Puszcza Notecka PLB 300015 (wg SDF).

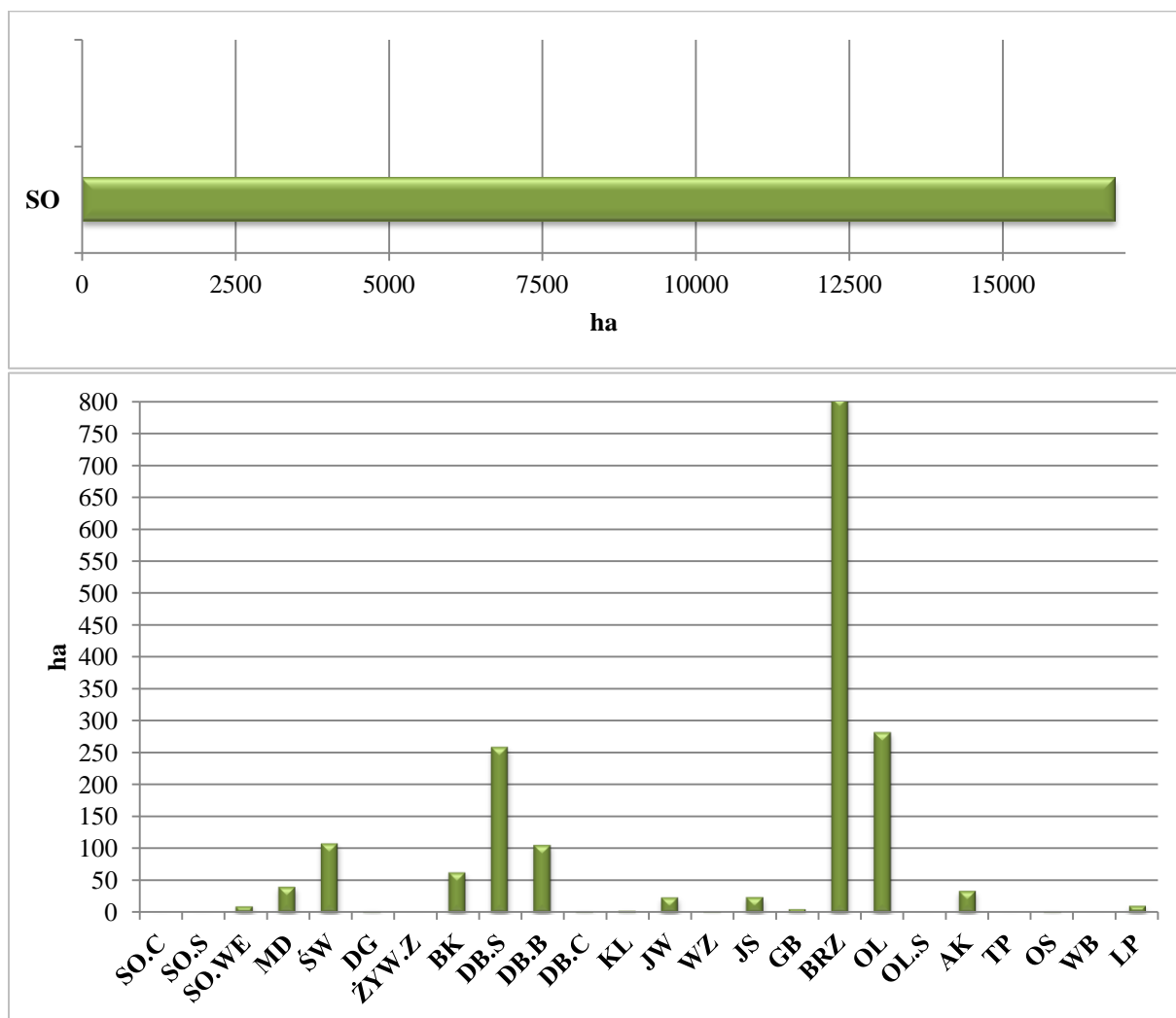
Struktura wiekowa:

Ryc. 30 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Puszcza Notecka PLB300015.

W strukturze wiekowej drzewostanów OSO Puszcza Notecka w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód dominują drzewostany w wieku 71-90 lat i zajmują 8 282,56 ha (44,5%) powierzchni gruntów zalesionych.

Gatunki rzeczywiste:

Ryc. 31 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Puszcza Notecka PLB300015.

Gatunki iglaste OSO Puszcza Notecka w zasięgu Nadleśnictwa Międzychód zajmują 16 831,29 ha, co stanowi 91,2% udziału powierzchniowego wszystkich gatunków w granicach obszaru.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna panująca na 90,4% powierzchni.

Zagrożenia:

- nieodpowiednia ilość pod względem kryterium wieku (starodrzewu) i powierzchni „atrakcyjnych łęgów” drzewostanów rozmieszczonych równomiernie w obszarze, szczególnie w miejscach potencjalnego gniazdowania,
- wzrost presji antropogenicznej na ptaki na skutek intensyfikacji rozwoju turystyki oraz rekreacji w obszarze (sporty i różne formy czynnego wypoczynku uprawiane w plenerze oraz wędkarstwo),
- antagonistyczne oddziaływanie jenota, norki amerykańskiej oraz szopa pracza,

- anatagonizm gospodarstw rybackich, zwłaszcza wobec bielika i rybołowa.

Przedmioty ochrony:

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 są gatunki ptaków i ich siedliska dla których w Standardowym Formularzu Danych (tzw. SDF) wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C. Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 **Puszcza Notecka PLB300015** jest dwadzieścia gatunków ptaków z Załącznika nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20/7 z 2010 r.): bąk, bocian czarny, łabędź krzykliwy, podgorzałka, trzmielojad, kania czarna, kania ruda, bielik, rybołów, żuraw, puchacz, włochatka, lelek, zimorodek, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, muchołówka mała, lerka, jarzębatka, dzierzba gąsiorek oraz pięć gatunków ptaków migrujących niewymienionych w cytowanym załączniku: łabędź niemy, gęś zbożowa, gęś białoczelna, gągoł i nurogęś.

Tab. 30 Gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony - OSO Puszcza Notecka PLB300015 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
1	2	3
Ptaki objęte art. 4 Dyrektywy PE i Rady 2009/147/WE		
A060 Podgorzałka B	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A021 Bąk C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A229 Zimorodek C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; preferuje zbiorniki z wolno płynącą lub stojącą wodą; gniazduje w stromych brzegach i urwiskach	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku.
A041 Gęś białoczelna C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A039 Gęś zbożowa C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami; żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A038 Łabędź krzykliwy C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami. Gatunek żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A036 Łabędź niemy C	Gniazdowanie i żerowiska nie są związane z lasami. Gatunek żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
		wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A338 Dzierzba gąsiorek C	Środowiskiem są nasłonecznione, otwarte, suche tereny z ciernistymi krzewami, wrzosowiska, torfowiska oraz wszelkie zarośla. Spotykany w śródpolnych zadrzewieniach, kilkunastoletnich młodnikach, zaroślach, zdziczałych ogrodach, sadach, winnicach, na nieużytkach, łąkach, obrzeżach lasów oraz zrębach.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku.
A070 Nurogęś C	Gniazdowanie i żerowiska mogą być związane z lasami; żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych. Preferuje lasy liściaste i mieszane, ale korzysta też z kęp i samotnych drzew. Zazwyczaj gniazduje w dziupli.	W granicach OSO stwierdzono występowanie w zasięgu terytorialnym N-ctwa - 2 przypadki.
A307 Jarzębatka C	Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i śródłąkowe, często kolczaste, wzdłuż dróg i w dolinach rzecznych, skraje lasów, młode uprawy leśne, nasłonecznione i zakrzaczone zbocza	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku.
A067 Gągoł C	Gniazdowanie i żerowiska mogą być związane z lasami; żyje w strefach trzcinowisk przy zbiornikach wodnych, gniazduje w dziuplach	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO stwierdzono występowanie w 6 przypadkach; w zasięgu terytorialnym – 6 przypadków.
A073 Kania czarna B	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; preferuje starsze drzewostany liściaste sąsiadujące z terenami otwartymi, szczególnie w pobliżu zbiorników wodnych, żeruje głównie poza lasem	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO nie stwierdzono występowania. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A094 Rybołów C	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; Gniazduje w rozległych lasach, najczęściej starych drzewostanach sosnowych, z reguły w pobliżu zbiorników wodnych. Poluje nad wszystkimi rodzajami wód.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność zbiorników i cieków wodnych stwarza warunki dla bytowania gatunku.
A223 Włochatka C	Bory sosnowe i świerkowe, także buczyny z domieszką drzew iglastych, w pobliżu terenów otwartych (młodników, upraw leśnych, zrębów i polan).	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku
A215 Puchacz B	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; preferuje prześwietlone lasy liściaste i mieszane, bory bagienne, w pobliżu otwartych przestrzeni ze zbiornikami wodnymi, łąkami, mało penetrowane przez człowieka	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku
A224 Lelek B	Gatunek zasiedlający rozległe kompleksy leśne z polanami i zrębami. Preferuje bory mieszane i suche oraz dąbrowy świetliste i nadmorskie	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO stwierdzono występowanie w 9 przypadkach; w zasięgu terytorialnym – 1 przypadek.

Kod, nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Stanowiska na gruntach n-ctwa
	bory bażynowe, a unika zwartych lasów liściastych i podmokłych	
A030 Bocian czarny C	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; najczęściej gniazduje na starych drzewach, w lasach liściastych i mieszanych, w pobliżu bagien, łąk, cieków oraz zbiorników wodnych, gdzie żeruje	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO jest zlokalizowana 1 strefa ochrony.
A238 Dzięcioł średni C	Gniazdowanie i żerowiska są związane z lasami. Zamieszkuje stare drzewostany z martwym drewnem i obumierającymi drzewami.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku.
A236 Dzięcioł czarny C	Gniazdowanie i żerowiska są związane z lasami iglastymi i mieszanych. Zamieszkuje stare wysokopienne drzewostany z martwym drewnem i obumierającymi drzewami.	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO stwierdzono występowanie w 2 przypadkach.
A320 Muczołówka mała C	Występuje w starych liściastych i mieszanych lasach o bogatym podszycie.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku.
A127 Żuraw C	Miejsca lęgowe stanowią siedliska wodne i podmokłe. Kluczowym miejscem gniazdowania są śródleśne mokradła, oraz zabagnione doliny rzeczne i brzegi zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku. Obecność terenów podmokłych i dolina rzeki Warty zapewniają warunki dla bytowania gatunku.
A075 Bielik B	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; gniazduje w starych lasach, w pobliżu zbiorników wodnych, nad którymi żeruje	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO są zlokalizowane 2 strefy ochrony.
A246 Lerka B	Suche bory sosnowe ze śródleśnymi polanami, porębami, uprawami leśnymi i wrzosowiskami lub sąsiadujące z terenami otwartymi	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO stwierdzono występowanie w 12 przypadkach.
A074 Kania ruda B	Gatunek terytorialny, objęty ochroną strefową; preferuje starsze drzewostany liściaste sąsiadujące z terenami otwartymi, żeruje głównie poza lasem.	Na gruntach N-ctwa w granicach OSO jest zlokalizowana 1 strefa ochrony.
A072 Trzmielojad C	Gatunek terytorialny, preferuje duże kompleksy leśne w pobliżu terenów otwartych; gniazduje w starych d-stanach liściastych i mieszanych; żeruje na otwartej przestrzeni.	W zasięgu OSO na gruntach n-ctwa nie potwierdzono miejsc występowania gatunku.

Na podstawie przeprowadzonych czynności sprawdzających stwierdzono, że gatunki ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000:

- rybołów, puchacz i nurogęś otrzymały niezadowalającą ocenę stanu ochrony (U1),
- pozostałym gatunkom określono stan ochrony jako właściwy (FV).

Plan zadań ochronnych:

Ustanowiono Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 698).

Tab. 31 Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	2	3
1	A094 Rybołów	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku poprzez zapewnienie dostępności odpowiednich miejsc lęgowych i poprawę jakości siedlisk prowadzące do wzrostu liczebności populacji.
2	A215 Puchacz	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku poprzez poprawę jakości siedlisk, ograniczenie antropopresji i zwiększenie dostępności pożywienia w wybranych fragmentach obszaru Natura 2000.
3	A070 Nurogęś	Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku poprzez zwiększenie dostępności odpowiednich miejsc lęgowych tj. dojrzałych drzewostanów w pobliżu cieków i zbiorników oraz wykrotów.
4	A060 Podgorzalka	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony. Rozpoznanie rozmieszczenia i liczebności gatunku w obszarze Natura 2000, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycje działań ochronnych.
5	A021 Bąk A030 Bocian czarny A038 Łabędź krzykliwy A072 Trzmielojad A073 Kania czarna A074 Kania ruda A075 Bielik A127 Żuraw A223 Włochatka A224 Lelek A229 Zimorodek A236 Dzięcioł czarny A238 Dzięcioł średni A320 Mucholówka mała A246 Lerka A307 Jarzębatka A338 Dzierzba gąsiorek A036 Łabędź niemy A039 Gęś zbożowa A041 Gęś białoczelna A067 Gągoł	Utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 poprzez zapewnienie odpowiednich miejsc lęgowych i poprawę jakości siedlisk obejmujące: <ul style="list-style-type: none">- pozostawianie grup lub kęp drzew do naturalnego rozkładu;- ograniczenie turystyki motorowej;- ograniczenie polowań;- wzrost pozyskania drapieżników czworonożnych;- ograniczenie płoszenia ptaków wskutek gospodarki rybackiej;- wyłączanie fragmentów lasów z cięć rębnych- pozostawianie wykrotów i drzew dziuplastych;- utrzymywanie powierzchni otwartych.

Tab. 32 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie

Lp.	Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
1	A094 Rybołów A215 Puchacz	Wyznaczenie miejsc odpowiednich do zlokalizowania sztucznych platform gniazdowych oraz zamontowanie co najmniej 13 platform w tym 8 dla rybołowa i 5 dla puchacza (ilość dla całego obszaru Natura 2000). <u>Do zrealizowania w pierwszych dwóch latach obowiązywania planu zadań ochronnych.</u> Utrzymywanie platform ochronnych we właściwym stanie technicznym w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Tereny administrowane przez PGL Lasy Państwowe w obszarze Natura 2000.	Miejscowy n-czy w porozumieniu ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
2	Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 związane ze środowiskiem leśnym	Pozostawianie na powierzchniach użytkowanych rębniami zupełnymi co najmniej 5% powierzchni drzewostanów w formie grup lub kęp drzew do naturalnego rozkładu wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi. W rębniach złożonych w miarę możliwości pozostawienie grup, kęp lub pojedynczych drzew z wyłączeniem przypadków zagrażających trwałości lasu oraz bezpieczeństwu ludzi. Wskazane łączenie w większe powierzchnie pozostawionych biogrup w nawrotach cięć na sąsiednich działkach. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Tereny administrowane przez PGL Lasy Państwowe w obszarze Natura 2000.	Miejscowy nadleśniczy
3	A067 Gągoł A070 Nurogęś	Wyłączanie z cięć rębnych lasów położonych wzdłuż brzegów rzek, wokół jezior oraz stawów w pasie o szerokości od jednej do dwóch wysokości drzewostanu. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Tereny administrowane przez PGL Lasy Państwowe w obszarze Natura 2000.	Miejscowy nadleśniczy
4	A094 Rybołów A215 Puchacz	Wyłączanie z cięć rębnych lasów położonych w obrębie stref okresowych puchacza i rybołowa. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Strefy ochrony okresowej puchacza i rybołowa zlokalizowane w obszarze Natura 2000.	Miejscowy nadleśniczy
5	A067 Gągoł A070 Tracz nurogęś	Pozostawianie wykrotów i drzew z dziuplami w lasach położonych wzdłuż rzek oraz wokół jezior i stawów w pasie o szerokości około 100 m, za wyjątkiem sytuacji kłeskowych oraz zagrażających bezpieczeństwu ludzi. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Tereny administrowane przez PGL Lasy Państwowe w obszarze Natura 2000.	Miejscowy nadleśniczy
6	A224 Lelek A246 Lerka	Stosowanie jako czynnika siedliskotwórczego zrębów zupełnych o powierzchni do 6 ha (rębnia Ia) z pozostawianiem fragmentów starodrzewu. <u>Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	Tereny administrowane przez PGL Lasy Państwowe w obszarze Natura 2000.	Miejscowy nadleśniczy

Lp.	Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
7	A094 Rybołów A215 Puchacz	Ocena stanu technicznego platform lęgowych oraz kontrola zasiedlenia. <u>Działania ciągłe realizowane corocznie w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</u>	W miejscach lokalizacji platform.	Miejscowy nadleśniczy

6. Pomniki przyrody.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

„Pomniki nasze! Ileż co rok was pożera

Kupiecka, lub rządowa, moskiewska siekiera!

Nie zostawia przytulku ni leśnym śpiewakom,

Ni wieszczom, którym cień wasz tak miły, jak ptakom”

[A.MICKIEWICZ „Pan Tadeusz”]

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód znajdują się ustanowione odpowiednim aktem prawnym niżej wymienione pomniki przyrody:

- Sosna zwyczajna (4szt.);
- Dąb szypułkowy (42 szt.) ;
- Dąb bezszypułkowy (1 szt.);
- Wiąz szypułkowy (11 szt.);
- Klon zwyczajny (4 szt.);
- Lipa drobnolistna (7 szt.);
- Klon jawor (Jawor) (5 szt.);
- Buk zwyczajny (2 szt.);
- Jesion wyniosły (5 szt.);
- Olsza czarna (2 szt.);
- Grab zwyczajny (3 szt.);
- Czereśnia ptasia (1 szt.);
- Cis pospolity (2 szt.);
- Jałowiec pospolity (1 szt.);

- Głóg jednoszyjkowy (1 szt.);
- Grupa drzew (10 szt.);
- Grupa krzewów (1 szt.);
- Bluszcz pospolity (3szt.).

Tab. 33 Wykaz istniejących pomników przyrody – Obręb Międzychód

Lp.	Akt prawny	Położenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
1.	Dec. nr 4101-920/72 PWRN Poznań z dn. 19. 08. 1972 r.	162 a	Międzychód Sowia Góra	Sosna zwyczajna	205	22	-
2.	Dec. nr 4101-921/72 PWRN Poznań z dn. 19. 08. 1972 r.	169 f	Międzychód Sowia Góra	Sosna zwyczajna	250	20	-
3.	Dec. nr 4101-919/72 PWRN Poznań z dn. 19. 08. 1972 r.	238 a	Międzychód Sowia Góra	Sosna zwyczajna	165	21	-
4.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	38 m	Skwierzyna Kraniec	Lipa drobnolistna	535	17	-
5.	Uchwała Nr II/7/94 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 03.03.1994 r.	406 b	Międzychód Kamień	Dąb szypułkowy	455	25	-
6.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	467 r	Międzychód Kamień	Dąb szypułkowy	755	35	-
7.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	467 r	Międzychód Kamień	Dąb szypułkowy	350	34	-
8.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	467 r	Międzychód Kamień	Dąb szypułkowy	300	30	-
9.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	467 t	Międzychód Kamień	Wiąz szypułkowy	530	17	-
10.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	401 m	Międzychód Kamień	Dąb szypułkowy	405	22	-
11.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	465 m	Międzychód Kamień	Dąb szypułkowy	410	23	-
12.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	467 r	Międzychód Kamień	Lipa drobnolistna Lipa drobnolistna Jesion wyniosły	400 390 290	31 35 25	grupa drzew

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
13.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	522 f	Międzychód Mokrzec	Klon zwyczajny	286	25	-
14.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	563 j	Międzychód Mokrzec	Lipa drobnolistna	392	25	-
15.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	566 h	Międzychód Przedlesie	Dąb szypułkowy	433	29	-
16.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	594 c	Międzychód Przedlesie	Dąb bezszypułkowy	395	20	-
17.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	594 j	Międzychód Przedlesie	Dąb szypułkowy	450	32	-
18.	Uchwała Nr II/7/94 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 03.03.1994 r.	621 g	Międzychód Przedlesie	Dąb szypułkowy	405	33	-
19.	Uchwała Nr II/7/94 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 03.03.1994 r.	621 g	Międzychód Przedlesie	Dąb szypułkowy	425	34	-
20.	Uchwała Nr VII/37/97 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 30.06.1997 r.	627 i	Międzychód Przedlesie	Dąb szypułkowy	459	26	-
21.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	535 l	Międzychód Przedlesie	Lipa drobnolistna	426	26	-

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
22.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	588 b	Międzychód Przedlesie	Jawor	280	35	-
23.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	604 d	Międzychód Przedlesie	Lipa drobnolistna	345	26	-
24.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	627 i	Międzychód Przedlesie	Jawor	313	33	-
25.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	634 s	Międzychód Przedlesie	Bluszcz pospolity 3 szt.	34÷44	15	obumarłe w wyniku podtopienia w 2010 r.
26.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	482 d	Międzychód Żmijowiec	Klon zwyczajny 3 szt Jawor	246÷288 258	17÷23 18	grupa drzew
27.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	543 b	Skwierzyna Żmijowiec	Wiąz szypułkowy	335	30	-
28.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	543 c	Skwierzyna Żmijowiec	Dąb szypułkowy	400	28	-
29.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	543 f	Skwierzyna Żmijowiec	Dąb szypułkowy	470	27	-
30.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	543 f	Skwierzyna Żmijowiec	Dąb szypułkowy	420	27	-

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
31.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	490 p	Skwierzyna Żmijowiec	Lipa drobnolistna	395	22	-
32.	Rozp.nr 46 Woj. Lubuskiego z dn. 19 maja 2006 r.	512 s	Skwierzyna Nadziejewki	Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy	430 700	34 34	grupa drzew
33.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	391 a	Skwierzyna Nadziejewki	Jałowiec pospolity	51	10	-
34.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	512 f	Skwierzyna Nadziejewki	Dąb szypułkowy	435	36	-
35.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	512 f	Skwierzyna Nadziejewki	Grab zwyczajny	255	33	-
36.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	512 f	Skwierzyna Nadziejewki	Klon zwyczajny	330	21	-
37.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	512 f	Skwierzyna Nadziejewki	Grab zwyczajny	230	32	-
38.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	512 i	Skwierzyna Nadziejewki	Jawor	300	27	-
39.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	512 s	Skwierzyna Nadziejewki	Lipa drobnolistna	400	37	-

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
40.	Uchwała Nr XXX/235/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 04.06.2009 r.	512 p	Skwierzyna Nadziejewki	Klon zwyczajny	280	24	-

Tab. 34 Wykaz istniejących pomników przyrody – Obręb Gorzyń

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
1.	Dec. Urz. Woj. w Gorzowie Wlkp. GWOS-7140/4/83 z dn. 01.04.1983 r.	8 f	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	580	26	-
2.	Dec. Urz. Woj. w Gorzowie Wlkp. GWOS-7140/4/83 z dn. 01.04.1983 r.	8 f	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	370	25	-
3.	Dec. Urz. Woj. w Gorzowie Wlkp. GWOS-7140/4/83 z dn. 01.04.1983 r.	8 f	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	420	26	-
4.	Uchwała Nr II/7/94 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 03.03.1994 r.	16 a	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy 17 szt. Buk zwyczajny 21 szt.	300÷445 do 370	25÷28 -	grupa drzew
5.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	7 a	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	700	25	-
6.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	15 m	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	390	26	-
7.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	25 d	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	300	26	-
8.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	25 d	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	385	26	-
9.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	37 f	Międzychód Kolno	Wiąz szypułkowy	340	36	-
10.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	37f	Międzychód Kolno	Buk zwyczajny	385	32	-
11.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	37 d	Międzychód Kolno	Buk zwyczajny	360	29	-

Lp.	Akt prawny	Położenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
12.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	37 f	Międzychód Kolno	Jawor	295	30	-
13.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	41 c	Międzychód Kolno	Wiąz szypułkowy	260	35	-
14.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	41 c	Międzychód Kolno	Wiąz szypułkowy	300	25	-
15.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	42 a	Międzychód Kolno	Wiąz szypułkowy	400	37	-
16.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	15 a	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy	80÷510	32÷36	grupa drzew
17.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	8 f	Międzychód Kolno	Dąb szypułkowy 6 szt. Wiąz szypułkowy Lipa drobnolistna	380÷595 420 320	25÷27 27 27	grupa drzew
18.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	163 j	Międzychód Kolno	Wiąz szypułkowy	250/140	32	-
19.	Uchwała Nr II/7/94 Rady Miasta i Gminy Międzychód z dn. 03.03.1994 r.	165 a	Międzychód Kolno	Buk zwyczajny	120÷270	ok.30	grupa drzew
20.	Dec. Urz. Woj. w Poznaniu RLSop-4101/966/75 z dn. 06.02.75 r.	166 b	Międzychód Kolno	Buk zwyczajny	180÷380	ok.30	grupa drzew

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
21.	Orzeczenie nr 291 z dn. 15.12.56 r. PWRN Poznań	167 c	Międzychód Kolno	Buk zwyczajny	100÷390	ok.30	grupa drzew
22.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	172 b	Międzychód Kolno	Jesion wyniosły	343	33	-
23.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	172 d	Międzychód Kolno	Czereśnia ptasia	139	17	-
24.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	82 b	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	385	33	-
25.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	82 b	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	456	35	-
26.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	82 b	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	435	31	-
27.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	101 c	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	325	25	-
28.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	139 n; p	Przytoczna Muchocin	Grab zwyczajny Jesion wyniosły Lipa drobnolistna Klon zwyczajny	130÷230 285÷300 155÷210 170÷220	20÷25	aleja przydrożna
29.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	139 p	Przytoczna Muchocin	Olsza czarna	230	28	-

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
30.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	139 p	Przytoczna Muchocin	Wiąz szypułkowy	360	29	-
31.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 c	Przytoczna Muchocin	Jesion wyniosły	243	32	-
32.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 c	Przytoczna Muchocin	Jesion wyniosły	248	31	-
33.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 c	Przytoczna Muchocin	Jesion wyniosły	258	32	-
34.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 d	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	300	33	-
35.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 h	Przytoczna Muchocin	Wiąz szypułkowy	370	30	-
36.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 h	Przytoczna Muchocin	Wiąz szypułkowy	230	30	-
37.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 h	Przytoczna Muchocin	Lipa drobnolistna	325	30	-
38.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	162 h	Przytoczna Muchocin	Klon zwyczajny	295	31	-

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
39.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	160 i	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	420	28	-
40.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	160 i	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	450	29	-
41.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	175 j	Przytoczna Muchocin	Dąb szypułkowy	435	25	-
42.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	66 i	Międzychód Muchocin	Dąb szypułkowy	420	26	-
43.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	67 s	Międzychód Muchocin	Dąb szypułkowy	510	25	-
44.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	159 i	Międzychód Muchocin	Jesion wyniosły	350	35	-
45.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	159 j	Międzychód Muchocin	Dąb szypułkowy	470	26	-
46.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	74 a	Przytoczna Goraj	Dąb szypułkowy	527	26	-
47.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	148 f	Przytoczna Goraj	Dąb szypułkowy	410	28	-

Lp.	Akt prawny	Polozenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
48.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	148 f	Przytoczna Goraj	Dąb szypułkowy	430	27	-
49.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	148 f	Przytoczna Goraj	Dąb szypułkowy	390	31	-
50.	Orzeczenie nr 289 PWRN w Poznaniu z dn. 15.12.1956 r.	211 f	Międzychód Gorzyń	Sosna zwyczajna	brak	brak	martwa, leży na gruncie
51.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	169 d	Międzychód Gorzyń	Jawor	257	27	-
52.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	169 d	Międzychód Gorzyń	Dąb szypułkowy	394	25	-
53.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	211 g	Międzychód Gorzyń	Cis pospolity	95	11	-
54.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	210 h	Międzychód Gorzyń	Cis pospolity	102	13	-
55.	Uchwała Nr XLVI/355/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	210 c	Międzychód Gorzyń	Cis pospolity	65÷70	11	grupa krzewów
56.	Uchwała Nr XLIII/250/10 Rady Gminy Pszczew z dn. 4.11.2010 r.	226 n	Pszczew Gorzyń	Głóg jednoszyjkowy	153	13	„Stanisław”

Lp.	Akt prawny	Położenie		Gat.	Obwód [cm]	Wys. [m]	Uwagi
		Oddz.	Gmina Leśnictwo				
57.	Uchwała Nr XLIII/250/10 Rady Gminy Pszczew z dn. 4.11.2010 r.	227 a	Pszczew Gorzyń	Grab zwyczajny	235	19	„Miłosz”
58.	Uchwała Nr XLIII/250/10 Rady Gminy Pszczew z dn. 4.11.2010 r.	298 c	Pszczew Gorzyń	Olsza czarna	431	31	„Barbara”
59.	Uchwała Nr XLIII/250/10 Rady Gminy Pszczew z dn. 4.11.2010 r.	282 f	Pszczew Gorzyń	Wiąz szypułkowy	304	36	„Aleksander”
60.	Uchwała Nr XLIII/250/10 Rady Gminy Pszczew z dn. 4.11.2010 r.	294 b	Pszczew Gorzyń	Dąb szypułkowy	440	26	„Adam”
61.	Uchwała Nr XLIII/250/10 Rady Gminy Pszczew z dn. 4.11.2010 r.	294 b	Pszczew Gorzyń	Dąb szypułkowy	390	25	„Zygmunt”
62.	Uchwała Nr XLIII/250/10 Rady Gminy Pszczew z dn. 4.11.2010 r.	294 b	Pszczew Gorzyń	Dąb szypułkowy	415	25	„Władysław”
63.	Uchwała Nr XXX/167/2009 Rady Gminy Przytoczna z dn. 10.03.2009 r.	252 d	Przytoczna Lubikowo	Dąb szypułkowy	425	28	-

Tab. 35 Proponowane pomniki przyrody

Lp.	Położenie		Opis obiektu				Uwagi
	oddz.	gmina leśnictwo	gatunek	przybliżony wiek	obwód [cm]	wys. [m]	
1.	61 c	Międzychód Muchocin	Db sz	-	480	30	brak aktu prawnego
2.	163 j	Międzychód Kolno	Db sz	-	315	34	brak aktu prawnego
3.	163 j	Międzychód Kolno	Db sz	-	325	33	brak aktu prawnego
4.	77 a	Przytoczna Goraj	Db sz 3 szt.	-	270÷525	27÷29	brak w ewidencji RDOŚ
5.	496 j	Skwierzyna Krobielewko	So 2 szt.	80	-	-	osobliwy kształt, przy drodze

Wyżej wymienione cenne drzewa proponuje się do ustanowienia pomnikami przyrody z uwagi na:

- w poprzednim programie ochrony przyrody na lata 2005-2014, wykazano poniższe drzewa jako pomniki przyrody;
- osobliwy kształt grupy (2 szt.) sosen.

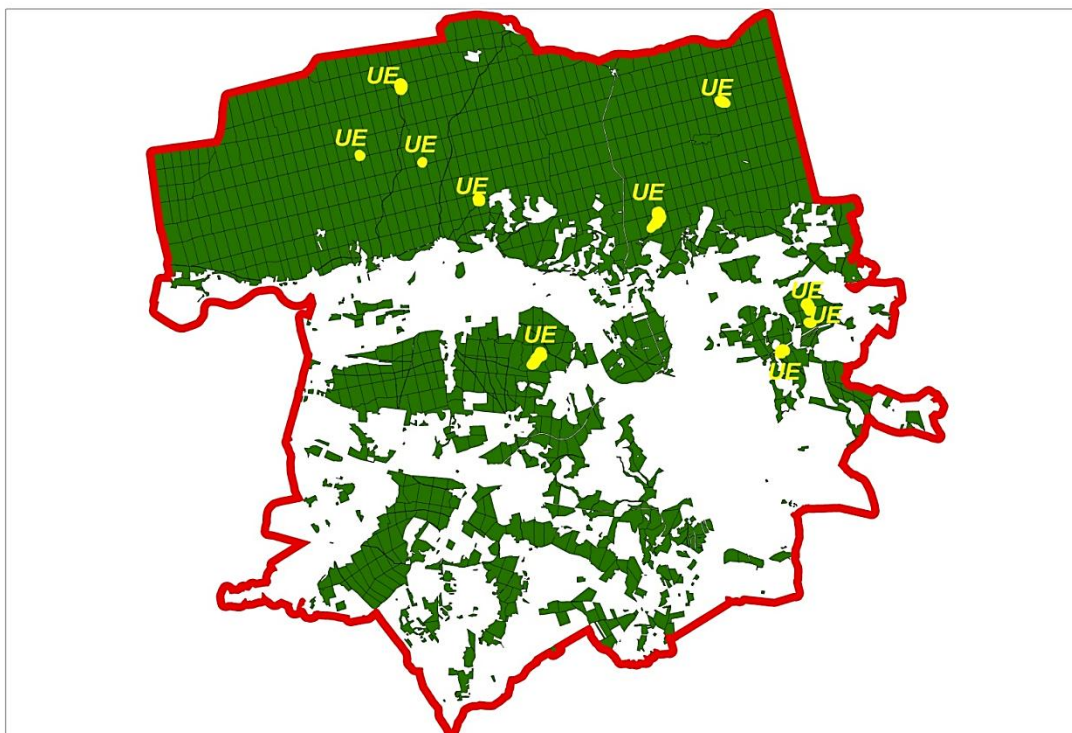

Fot. 5 Proponowany pomnik przyrody – Sosny; Leśnictwo Krobielewko (fot. Dariusz Wawrzak).

7. Użytki ekologiczne.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód jest 10 użytków ekologicznych zajmujących łącznie powierzchnię 38,73 ha.

Ryc. 32 Lokalizacja użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa.

Fot. 6 Podtopione torfowisko „Makąty” - Leśnictwo Mokrzec (fot. Dariusz Wawrzak).

Tab. 36 Wykaz istniejących użytków ekologicznych – Obręb Międzychód

Lp.	Nr uchwały, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Powierzchnia [ha]		Polożenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Uwagi
			Całk.	W zarząd. N - ctwa	Oddz.	Gmina, Leśnictwo		
1.	Rozp. Woj. Lub. Nr 5/2002 z dnia 25.03.2002 r.	Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 44, poz. 554 z 2002 r.	4,60	4,60	73 c	Skwierzyna Kraniec	Bagno Torfowisko przejściowe z żurawiną błotną, czermienią, welnianką wąskolistną, nalotem brzozy i sosny na 20 % powierzchni. Miejsce łęgowe żurawia.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.
2.	Rozp. Woj. Lub. Nr 5/2002 z dnia 25.03.2002 r.	Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 44, poz. 554 z 2002 r.	0,75	0,75	195 f	Skwierzyna Leszczyny	Między Liniami Porzucone pastwisko porośnięte trzcinami.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.
3.	Uchwała Nr XXVIII/164/2004 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 16.11.2004 r.	Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 11, poz. 246 z 2005 r.	0,42	0,42	283 g	Międzychód Kamień	„Bagno Radusz” Zabagnione pastwiska i łąki śródleśne w środkowej części pokryte turzycami, wiosną zalane wodą miejscami licznie występują - żurawina błotna, welnianka pochwowata, torfowce. Miejsce zerowania żurawi.	Uchwała Nr XLV/382/2013 z dn.23.X.2013 r. w sprawie nadania nazw ... Uchwała Nr XLV/381/2013 r. z dn.23.X.2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXVIII/164/2004.
			1,08	1,08	284 i			
			1,10	1,10	284 j			
4.	Uchwała Nr XXVIII/164/2004 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 16.11.2004 r.	Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 11, poz. 246 z 2005 r.	1,59	1,59	527 f	Międzychód Mokrzec	„Makąty” Rozległe torfowisko silnie podtopione wodą z rosiczką okrągłolistną, modrzewnicą zwyczajną, welnianką wąskolistną, torfowcami.	Uchwała Nr XLV/382/2013 z dn.23.X.2013 r. w sprawie nadania nazw ... Uchwała Nr XLV/381/2013 r. z dn.23.X.2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXVIII/164/2004.
			7,74	7,54	562 b			
5.	Rozp. Woj. Lub. Nr 5/2002 z dnia 25.03.2002 r.	Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 44, poz. 554 z 2002 r.	0,59	0,59	252 h	Skwierzyna Żmijowiec	Leszczyny Porzucona łąka porośnięta trzciną i sosną	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.
6.	Uchwała Nr XXX/236/09 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dn. 4.06.2009r.	Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 83, poz. 1108 z 2009 r.	2,40	2,40	430 d, f	Skwierzyna Żmijowiec	Bagienko Zamyślin Mozaika torfowisk przejściowych, turzycowisk i fragmentaryczne wykształconych fitocenozy torfowiskowych. Stanowisko sierpowca błyszczącego, s.wielozarodniowego, torfowców, bobrka trójlistkowego, rosiczki okrągłolistnej. Torfowisko międzywydmowe. <u>Miejsce bytowania żółwia błotnego.</u>	Ochrona obszaru przed uszkodzeniem lub zniszczeniem.

Tab. 37 Wykaz istniejących użytków ekologicznych – Obręb Gorzyń

Lp.	Nr uchwały, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Powierzchnia [ha]		Polożenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Uwagi
			Całk.	W zarząd. N - ctwa	Oddz.	Gmina, Leśnictwo		
1.	Uchwała Nr XXVIII/164/2004 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 16.11.2004 r.	Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 11, poz. 246 z 2005 r.	4,09	4,09	5 d	Międzychód Kolno	„Torfowisko Aleksandrowo” Torfowisko przejściowe z żurawiną, welnianką wąskolistną, torfowcami. Na 40 % zarasta sosną, brzozą i trzciną. Zagrożeniem dla roślinności torfowiska jest jego przesuszenie oraz zarastanie drzewami i krzewami. Ostoja zwierzyny.	Uchwała Nr XLV/382/2013 z dn.23.X.2013 r. w sprawie nadania nazw ... Uchwała Nr XLV/381/2013 r. z dn.23.X.2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXVIII/164/2004.
			1,05	1,05	12 a			

Lp.	Nr uchwały, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Uwagi
			Całk.	W zarząd. N - ctwa	Oddz.	Gmina, Leśnictwo		
2.	Uchwała Nr XLVI/354/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 39, poz. 972 z 2010 r.	3,71	3,71	24 k	Międzychód Kolno	Bagno Borek Cenne siedlisko przyrodnicze z torfowcem nastroszonym, odgiętym, bardzo licznym bobrkiem trójlistkowym, żurawiną, rosiczką okrągłolistną. Obiekt o wysokich walorach przyrodniczych.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.
3.	Uchwała Nr XLVI/354/2009 Rady Miejskiej Międzychodu z dn. 16.12.2009 r.	Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 39, poz. 972 z 2010 r.	1,28	1,28	12 f	Międzychód Kolno	Mszar Mszar welniankowy z bagnem zwyczajnym, welnianką pochwowatą, żurawiną, rosiczką okrągłolistną, torfowcami. Obiekt o wysokich walorach przyrodniczych. Zagrożeniem jest przesuszenie torfowiska i zarastanie niepożądanymi gatunkami.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.
4.	Uchwała Nr XXVIII/164/2004 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 16.11.2004 r.	Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 11, poz. 246 z 2005 r.	8,53	8,53	67 f	Międzychód Muchocin	„Bagno Maszyna” Kompleks torfowiska przejściowego (mszary, olsy torfowcowe) z torfowcami (obły, odgięty, nastroszony, czerwony, postrzępiony), rosiczką okrągłolistną, żurawiną błotną, welnianką wąskolistną, nercznicą grzebieniastą, płonikiem cienkim i niskiego z olsem porzeczkowym, łęgiem Js-Ol oraz szuwarami i oczkami wody.	Uchwała Nr XLV/382/2013 z dn.23.X.2013 r. w sprawie nadania nazw Uchwała Nr XLV/381/2013 r. z dn.23.X.2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXVIII/164/2004.

Fot. 7 Mszar welniankowy - Leśnictwo Kolno (fot. Dariusz Wawrzak).

8. Ochrona gatunkowa.

Ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów. Ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów

umów międzynarodowych, w których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt, grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowania różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Lista gatunków podlegających ochronie zawarta jest w aktach prawnych:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348).

Fot. 8 Platy chrobotków w Puszczy Noteckiej (fot. Dariusz Wawrzak).

• Ochrona gatunkowa roślin.

Określając listę roślin chronionych, zagrożonych i ginących wykorzystano materiały i dane zebrane podczas terenowych i kameralnych prac urzędniowych (BULiGL Oddz. Gorzów Wielkopolski, lata 2013-2014), oraz oparto się na: waloryzacji przyrodniczej gmin położonych w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Międzychód, Programie Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Międzychód na lata 2005-2014 oraz aktualnej waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa. Wykorzystano ponadto informacje zawarte w: Planie Ochrony Rezerwatu Przyrody „Kolno Międzychodzkie”, Planie Ochrony Rezerwatu Przyrody „Dąbrowa na Wyspie”.

Rośliny ginące i zagrożone wyróżniono na podstawie publikacji: „*Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski*” pod redakcją Waldemara Żukowskiego i Bogdana Jackowiaka (1995, BWN).

Do rzadko spotykanych gatunków ze świata flory zlokalizowanych na terenie Nadleśnictwa zaliczono m.in.: lilia złotogłów (*Lilium martagon*), długosz królewski (*Osmunda regalis*), sierpowiec błyszczący (*Drepanocladus vernicosus*).

Tab. 38 Wykaz gatunków roślin podlegających ochronie gatunkowej oraz zagrożonych i ginących występujących na gruntach Nadleśnictwa Międzychód

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ochr. gat.	PCKR	PL	Wlkp.
MCHY						
1.	<i>Polytrichum strictum</i>	Płonnik cienki	OCZ			
2.	<i>Sphagnum</i>	Torfowiec	OCZ			
3.	<i>Sphagnum squarrosum</i>	Torfowiec nastroszony	OCZ			
4.	<i>Sphagnum teres</i>	Torfowiec obły	OCZ			
5.	<i>Sphagnum rubellum</i>	Torfowiec czerwonawy	OCZ			
6.	<i>Sphagnum fallax</i>	Torfowiec kończysty	OCZ			
7.	<i>Sphagnum fimbriatum</i>	Torfowiec frędzlowany	OCZ			
8.	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	Sierpowiec błyszczący	OS			
9.	<i>Paludella squarrosa</i>	Mszar krokiewkowaty	OS			
10.	<i>Leucobryum glaucum</i>	Bielistka siwa	OCZ			
11.	<i>Pleurozium schreberi</i>	Rokietnik pospolity	OCZ			
12.	<i>Polytrichum commune</i>	Płonnik pospolity	OCZ			
PAPROTNIKI						
1.	<i>Diphasiastrum complanatum</i>	Widłak spłaszczony	OCZ			V
2.	<i>Dryopteris cristata</i>	Nieczelnica grzebieniasta			V	E
3.	<i>Equisetum telmateia</i>	Skrzyp olbrzymi				R
4.	<i>Lycopodium annotinum</i>	Widłak jałowcowaty	OCZ			R
5.	<i>Lycopodium clavatum</i>	Widłak goździsty	OCZ			R
6.	<i>Huperzia selago</i>	Widłak wroniec	OCZ			E
7.	<i>Osmunda regalis</i>	Długosz królewski	OS		V	V
8.	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	Nasięźrzał pospolity	OS			V
NASIEENNE						
1.	<i>Andromeda polifolia</i>	Modrzewnica zwyczajna	OCZ			V
2.	<i>Ledum palustre</i>	Bagno zwyczajne	OCZ			V
3.	<i>Chimaphila umbellata</i>	Pomocnik baldaszkowy	OCZ			

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ochr. gat.	PCKR	PL	Wlkp.
4.	<i>Dianthus arenarius</i>	Goździk piaskowy	OCZ			R
5.	<i>Cladium mariscus</i>	Kłóć wiechowata	OS			R
6.	<i>Orchis sp.</i>	Storczyk	OS			V
7.	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Kukułka szerokolistna	OCZ			V
8.	<i>Digitalis grandiflora</i>	Naparstnica zwyczajna	OCZ			
9.	<i>Drosera rotundifolia</i>	Rosiczka okrągłolistna	OS		R	V
10.	<i>Epipactis helleborine</i>	Kruszczyk szerokolistny	OCZ			
11.	<i>Eriophorum vaginatum</i>	Wełnianka pochwowata				V
12.	<i>Galanthus nivalis</i>	Śnieżyczka przebiśnieg	OCZ			I
13.	<i>Helichrysum arenarium</i>	Kocanki piaskowe	OCZ			
14.	<i>Lilium martagon</i>	Lilia złotogłów	OS			V
15.	<i>Listera ovata</i>	Listera jajowata	OCZ			V
16.	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Bobrek trójlistkowy	OCZ			
17.	<i>Nymphaea alba</i>	Grzybienie białe	OCZ			
18.	<i>Primula elatior</i>	Pierwiosnek wyniosły	OCZ			E
19.	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Bagnica torfowa	OS			E
20.	<i>Taxus baccata</i>	Cis pospolity	OCZ	VU		R
21.	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Mącznica lekarska	OS			
22.	<i>Daphne mezereum</i>	Wawrzynek wilczelyko	OCZ			R
23.	<i>Actaea spicata</i>	Czerniec gronkowy				V
24.	<i>Viola mirabilis</i>	Fiołek przedziwny				R

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła.

OCZ – ochrona częściowa.

PCKR – Polska Czerwona Księga Roślin (Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. 2001) Ex – gatunki całkowicie wymarłe w Polsce; Ew – gatunki wymarłe w naturze; CR – krytycznie zagrożone; En – zagrożone; VU – narażone; LR – gatunki niskiego ryzyka; DD – stopień zagrożenia trudny do określenia z braku danych.

PL – Polska Czerwona Lista Roślin (Zarzycki, Szelaq 1992) Ex – gatunki wymarłe, zaginione, przypuszczalnie wymarłe; E – gatunki wymierające; V – gatunki narażone; R – gatunki rzadkie; I – gatunki o nieokreślonej kategorii zagrożenia.

Wlkp. – Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995) Ex – gatunki wymarłe, zaginione (przypuszczalnie wymarłe); E – gatunki wymierające (bezpośrednio

zagrożone wymarciem); V – gatunki narażone, R – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznanych.

• **Ochrona gatunkowa grzybów i porostów.**

Określając listę gatunków grzybów i porostów chronionych, zagrożonych i ginących wykorzystano materiały i dane zebrane podczas terenowych i kameralnych prac urzędniowych (BULiGL Oddz. Gorzów Wielkopolski, lata 2013-2014), oraz oparto się na: waloryzacji przyrodniczej gmin położonych w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Międzychód, Programie Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Międzychód na lata 2005-2014 oraz aktualnej waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa.

Tab. 39 Wykaz chronionych gatunków porostów występujących w Nadleśnictwie Międzychód

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	SP
GRZYBY ZLICHENIZOWANE (POROSTY)			
1.	<i>Cladonia sp.</i>	Chrobotek	OCZ
2.	<i>Cetraria islandica</i>	Płucnica islandzka	OCZ

Objaśnienia:

SP – status prawny

OCZ – ochrona częściowa.

• **Ochrona gatunkowa zwierząt.**

Określając listę gatunków zwierząt (bezkęgowców i kręgowców) chronionych, zagrożonych i ginących wykorzystano materiały i dane uzyskane podczas terenowych i kameralnych prac urzędniowych (BULiGL Oddz. Gorzów Wielkopolski, lata 2013-2014), oraz oparto się na: waloryzacji przyrodniczej gmin położonych w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Międzychód, Programie Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Międzychód na lata 2005-2014 oraz aktualnej waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa. Wykorzystano ponadto informacje zawarte w: Planie Ochrony Rezerwatu Przyrody „Kolno Międzychodzkie”, Planie Ochrony Rezerwatu Przyrody „Dąbrowa na Wyspie” oraz Planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w granicach Nadleśnictwa.

Do rzadko spotykanych gatunków ze świata fauny występujących na terenie Nadleśnictwa zaliczono m.in.: traszkę grzebieniastą (*Triturus cristatus*) oraz żółwia błotnego (*Emys orbicularis*).

Tab. 40 Gatunki zwierząt chronionych występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Międzychód – dane potwierdzone na podstawie obserwacji

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Uwagi	Status ochronny	PI	Gat. NAT.
PŁAZY						
1.	<i>Bombina bombina</i>	Kumak nizinny		OS		T
2.	<i>Triturus cristatus</i>	Traszka grzebieniasta		OS	NT	T
GADY						
1.	<i>Emys orbicularis</i>	Żółw błotny		OS	EN	T
PTAKI						
1.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Trzciniak		OS		
2.	<i>Ardea cinerea</i>	Czapla siwa		OCZ		
3.	<i>Bucephala clangula</i>	Gągoł		OS		T

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Uwagi	Status ochronny	PI	Gat. NAT.
4.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Lelek		OS		T
5.	<i>Ciconia nigra</i>	Bocian czarny	Strefa ochrony (gniazdo)	OS		T
6.	<i>Circus aeruginosus</i>	Błotniak stawowy		OS		T
7.	<i>Cygnus olor</i>	Łabędź niemy		OS		T
8.	<i>Dryocopus martius</i>	Dzięcioł czarny		OS		T
9.	<i>Grus grus</i>	Żuraw		OS		T
10.	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Bielik	Strefa ochrony (gniazdo)	OS	LC	T
11.	<i>Lanius collurio</i>	Gąsiorek		OS		T
12.	<i>Lullula arborea</i>	Lerka		OS		T
13.	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna		OS	NT	T
14.	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda	Strefa ochrony (gniazdo)	OS	NT	T
15.	<i>Podiceps cristatus</i>	Perkoz dwuczuby		OS		
16.	<i>Mergus merganser</i>	Nurogęś		OS		T
17.	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Kormoran		OCZ		
18.	<i>Ixobrychus minutus</i>	Bączek		OS	VU	T
19.	<i>Botaurus stellaris</i>	Bąk		OS	LC	T
20.	<i>Anas strepera</i>	Krakwa		OS		T
21.	<i>Vanellus vanellus</i>	Czajka		OS		T
22.	<i>Lanius excubitor</i>	Srokosz		OS		
23.	<i>Sylvia nisoria</i>	Jarzębatka		OS		T
SSAKI						
1.	<i>Castor fiber</i>	Bóbr europejski		OCZ		T
2.	<i>Lutra lutra</i>	Wydra		OCZ		T
3.	<i>Canis lupus</i>	Wilk		OS	NT	T
4.	<i>Myotis myotis</i>	Nocek duży		OS		T

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OCZ – ochrona częściowa

Kategorie zagrożeń w:

„Polska Czerwona Księga Zwierząt” (Głowaciński Z., 2001) (PL): ExP – gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe; CR – gatunki skrajnie zagrożone; EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone; VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie; NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; LC – gatunki na razie nie zagrożone wymarciem

Gat. NAT. – gatunki zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (T).

Jako ciekawostkę należy odnotować fakt, że na terenie Puszczy Noteckiej zaobserwowano obecność Rysia (*Lynx lynx*). Tropy dorosłego osobnika odnaleziono na terenie Nadleśnictwa Karwin, na piaszczystej drodze leśnej biegnącej od granicy z Nadleśnictwem Międzychód (*Przeгляд Przyrodniczy XXIV, 4/2013*).

Fot. 9 Ślady żerowania Bobra europejskiego (fot. Dariusz Wawrzak).

• **Ochrona strefowa.**

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalone strefy ochrony.

Ostoje, miejsca rozrodu i regularnego przebywania gatunków dziko występujących zwierząt podlegają ochronie zgodnie z Załącznikiem nr 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz.1348).

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód zlokalizowano 7 stref ochrony całorocznej i okresowej niżej wymienionych gatunków zwierząt:

- Bielik – 4 strefy
- Kania ruda – 1 strefa
- Bocian czarny – 2 strefy

Tab. 41 Zestawienie powierzchni ochrony strefowej w Nadleśnictwie Międzychód

	Obręb Międzychód [ha]	Obręb Gorzyń [ha]	Nadleśnictwo Międzychód [ha]
Strefa ochrony całorocznej	40,57	49,25	89,82
Strefa ochrony okresowej	25,22	100,29	125,51
	Razem		215,33

Ustanowiono Decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 marca 2010 roku 2 strefy dla bielika, 1 strefę dla kani rudej.

Ustanowiono Decyzją Wojewody Lubuskiego z dnia 25 września 2003 roku 1 strefę dla bociana czarnego.

Ustanowiono Decyzją Wojewody Wielkopolskiego z dnia 20 lutego 2006 roku 1 strefę dla bielika.

Ustanowiono Decyzją Wojewody Lubuskiego z dnia 13 grudnia 2001 roku 1 strefę dla bielika.

Ustanowiono Decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 1 lipca 2014 roku 1 strefę dla bociana czarnego.

I. Ustawa o lasach.

Podstawowym i najważniejszym aktem prawnym dotyczącym prowadzenia gospodarki leśnej jest Ustawa o lasach z 28 września 1991 roku (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 1153). W tym dokumencie zawarte są podstawowe wytyczne w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej kraju. Ponadto Polska jest zobowiązana wypełniać międzynarodowe założenia, wynikające z deklaracji i rezolucji przyjętych podczas kolejnych Konferencji Ministerialnych poświęconych Ochronie Lasów w Europie. Zgodnie z ustawą, w Polsce prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną według planu urządzenia lasu ze szczególnym uwzględnieniem następujących celów:

- zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą,
- ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych: krajobrazowo, z punktu widzenia nauki, dla zachowania zasobów genowych oraz bogactwa przyrodniczego,
- ochrony gleb, terenów narażonych na zanieczyszczenia oraz o znaczeniu dla społeczeństwa,
- ochrony wód oraz retencji,
- racjonalnej produkcji drewna oraz produktów ubocznego użytkowania lasu.

„Zasoby i obszary leśne powinny być zagospodarowane w sposób zapewniający ich zachowanie oraz zaspokojenie potrzeb społecznych, gospodarczych, ekologicznych, kulturalnych i duchowych ludzi obecnej i przyszłych generacji.”

*[„Deklaracja dotycząca kierunku rozwoju, ochrony i użytkowania lasów”
Szczyt Ziemi, Rio de Janeiro 1992 r.]*

W Nadleśnictwie Międzychód poza szeroko rozumianą i stosowaną ochroną środowiska przyrodniczego wynikającą z Ustawy o ochronie przyrody, uznano zgodnie z Ustawą o lasach, zapisami Instrukcji Urządzania Lasu i wytycznymi Komisji Założeń Planu powierzchni wymagające szczególnego traktowania tj.:

- 1) Gospodarstwo specjalne.
- 2) Lasy ochronne.

1. Gospodarstwo specjalne.

Zgodnie z § 82 Instrukcji Urządzania Lasu i ustaleniami Komisji Założeń Planu, do gospodarstwa specjalnego zaliczono lasy, które pełnią specyficzne funkcje pozaprodukcyjne. Są to często drzewostany wyłączone z użytkowania rębego lub z mocno ograniczoną funkcją produkcyjną, a wykonywane zabiegi uzależnione są wyłącznie potrzebami przyrodniczymi.

Do gospodarstwa specjalnego zaliczono w Obrębie Międzychód – 3 295,06 ha, w Obrębie Gorzyń – 2 461,65 ha czyli łącznie w Nadleśnictwie Międzychód – 5 756,71 ha:

- rezerwaty przyrody istniejące;
- glebochronne;
- lasy na siedliskach BMb, LMb, Ol3, Lł, OlJ;

- lasy na siedliskach przyrodniczych w stanie zachowania A;
- cmentarze i grodziska;
- drzewostany objęte strefą ochrony całorocznej;
- powierzchnie o wzmożonym występowaniu pędaków chrabąszczy tzw. stałe pędraczyska;
- powierzchnie doświadczalne Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu ;
- drzewostany stanowiące rezerwę surowca drzewnego na pniu w celu odbudowy infrastruktury o znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa państwa;
- drzewostany cenne przyrodniczo;
- drzewostany o charakterze parkowym.

Wyżej wymienione kategorie często występują razem.

Tab. 42 Gospodarstwo specjalne

Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona – gospodarstwo specjalne					
Obręb Międzychód		Obręb Gorzyń		Nadleśnictwo Międzychód	
ha	%	ha	%	ha	%
3 295,06	20,2	2 461,65	35,2	5 756,71	24,7

2. Lasy ochronne.

Tab. 43 Lasy ochronne

Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona lasów ochronnych					
Obręb Międzychód		Obręb Gorzyń		Nadleśnictwo Międzychód	
ha	%	ha	%	ha	%
16 273,65	99,9	4 229,47	60,5	20 503,12	88,1

Na podstawie Ustawy o lasach i w oparciu o Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie *szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej* (Dz. U. z 1992 r., nr 67, poz. 337), na terenie Nadleśnictwa Międzychód wytypowano i uznano lasy ochronne. Za lasy szczególnie chronione uznaje się drzewostany pełniące specyficzne funkcje pozaprodukcyjne, które są zgrupowane w tzw. wielofunkcyjne lasy ochronne. Gospodarkę leśną w lasach ochronnych prowadzi się w szczególnie sposób zapewniający ciągłe utrzymanie wyznaczonego celu. Zgodnie z treścią § 82 pkt 3 Instrukcji urządzania lasu (2012) część lasów ochronnych tworzy gospodarstwo specjalne.

II. Inne formy ochrony przyrody.

1. Obszary węzłowe i korytarze ekologiczne.

Obszary węzłowe są to jednostki w ramach sieci ekologicznej o wysokich walorach przyrodniczych, dużym stopniu różnorodności gatunkowej, krajobrazowej i siedliskowej. Stanowią one miejsce gdzie występują, charakterystyczne dla regionu siedliska i populacje gatunków rodzimych i wędrownych wymagające ochrony poprzez zapewnienie łączności ekologicznej.

Zgodnie z treścią art. 5 pkt. 2) ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r., poz. 627; ze zmianami (2014)) korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migracje roślin, zwierząt lub grzybów. Według Formana (1986, 1995) korytarze ekologiczne są elementami liniowymi w krajobrazie, kontrastują z otoczeniem i są elementem sieci tzn. łączą się z płatem (obszar węzłowy) lub innym korytarzem. Korytarze stanowią ważny element sieci Natura

2000 gdyż umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami. W celu zapewnienia prawidłowego rozwoju gatunku, umożliwienia mu zdobycia pożywienia, ustanowienia terytorium, znalezienia partnera do rozrodu czy umożliwienia ucieczki przed drapieżnikami jak i zdarzeniami losowymi typu pożar niezbędne jest połączenie siedlisk terenami umożliwiającymi bezpieczne przemieszczanie się zwierząt, czyli liniowymi pasami lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami. Dla obszaru Polski została opracowana sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym, europejskim) oraz korytarze uzupełniające (o znaczeniu krajowym).

Krajowa sieć ekologiczna **ECONET – Polska** jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Stanowi ona część Europejskiej Sieci Ekologicznej **EECONET** (*European ECological NETwork*).

Nadleśnictwo Międzychód znajduje się w terytorialnym zasięgu transgranicznego (głównego) korytarza północno-centralnego (KPnC). Sieć ekologiczna jest uzupełniona poprzez lokalny system korytarzy ekologicznych tj.:

- rzeka Warta i jej dolina,
- rynna jezior pszczewskich,
- rzeczka Kamionna wraz z jeziorami.

Według prof. Jędrzejewskiego (2005), przez teren Nadleśnictwa przechodzą dwa korytarze ekologiczne:

- Zachodnia Puszcza Notecka (GKPnC-7C),
- Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry (KPnC-7D).

2. Leśny Kompleks Promocyjny Puszcza Notecka.

LKP „Puszcza Notecka” utworzono Zarządzeniem nr 62 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 14 października 2004 roku. Jest to największy w Polsce LKP o powierzchni 137 273 ha położony na terenie trzech regionalnych dyrekcji: poznańskiej, pilskiej i szczecińskiej, w jego skład wchodzi następujące nadleśnictwa: Sieraków, Oborniki, Potrzebowice, Wronki, Krucz, Międzychód i Karwin. Obręb Międzychód Nadleśnictwa Międzychód w całości tworzy LKP „Puszcza Notecka”.

Cele utworzenia to m.in.:

- Wszelkiestronne rozpoznanie stanu biocenoz leśnych oraz kierunków zachodzących w nich zmian.
- Trwałe zachowanie i odtwarzanie naturalnych walorów lasu metodami racjonalnej gospodarki leśnej prowadzonej na podstawach ekologicznych.
- **Integrowanie celów gospodarki leśnej i aktywnej ochrony przyrody.**

Cele działania:

- Promocja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.
- Ochrona zasobów przyrody w lasach.
- Edukacja leśna społeczeństwa.

W dniu 7 marca 2007 roku zatwierdzono Program Gospodarczo – Ochronny dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Notecka.

Ryc. 33 Lokalizacja Leśnego Kompleksu Promocyjnego na terenie Nadleśnictwa.

C. WALORY PRZYRODNICZO - LEŚNE.

1. Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna.

Tereny części północnej Nadleśnictwa Międzychód (Obręb Międzychód) wypełnione są terenami wydmowymi i sandrami zlodowacenia bałtyckiego. Stanowią one zachodnią część rozległej Puszczy Noteckiej. Jest to teren deflacyjny z którego wywiane zostały piaski wydmowe. Charakteryzuje go płaski krajobraz (wysokości względne do 8 m), miejscami teren jest urozmaicony licznymi formami działalności eolicznej tj. powtarzającymi się nieckami oraz grzbietami ostańcowymi na kierunku wschód-zachód. Cały ten obszar, graniczący z krawędzią doliny Warty na południu jest

obszarem erozyjno - akumulacyjnym terasów pradolinnych, zbudowany głównie z piasków, osadzonych w czasie fazy pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego. Występują tu obok dominującej rzeźby eolicznej wypełnione jeziorami lub torfowiskami kilkumetrowe zagłębienia deflacyjne powstałe po wytopieniu się brył łądolu.

Część środkową Nadleśnictwa stanowią tereny zalewowe rzeki Warty. Zbudowane są one głównie przez holocenijskie piaski i żwiry rzeczne.

Część południową Nadleśnictwa Międzychód (Obręb Gorzyń) tworzą tereny sandrowe i nanosy glinowe zlodowacenia bałtyckiego fazy poznańskiej. Występują tu holocenijskie i plejstocenijskie piaski, żwiry, głazy oraz mułki, urozmaicone w części środkowej glinami zwałowymi oraz torfami.

2. Typy gleb.

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód w wyniku przeprowadzonych w latach 2002-2003 prac glebowo siedliskowych wyróżniono 18 typów gleb (wg klasyfikacji Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego z 2000 r.). Na podstawie danych wynika, że w Nadleśnictwie dominują gleby bielcowe właściwe – około 56% powierzchni leśnej i są one charakterystyczne dla Obrębu Międzychód, gdzie zajmują większość powierzchni – około 79%. Natomiast gleby rdzawe występują w większości w Obrębie Gorzyń – około 83% i w skali Nadleśnictwa łącznie z Obrębem Międzychód obejmują około 34% powierzchni leśnej. Ponadto pozostałe 10% powierzchni leśnej przypada na: gleby glejo - bielcowe – ok. 2%, arenosole – ok. 1%, gleby gruntowoglejowe – ok. 1%, gleby murszowate i gleby murszaste – ok. 1%, gleby brunatne – ok. 1%, gleby płowe – ok. 1% , gleby torfowe – ok. 1% oraz pozostałe.

Szczegółowe informacje dotyczące prac glebowo-siedliskowych zawarte są w dokumencie – Operat glebowo-siedliskowy Nadleśnictwa Międzychód (BUEiUL Operat S.C., Toruń 2003).

3. Wody.

Wody powierzchniowe.

Charakterystyczny dla Nadleśnictwa Międzychód jest podział na ubogą w cieki i zbiorniki wodne część północną - Obręb Międzychód, obejmującą swym zasięgiem tereny Puszczy Noteckiej. W części południowo-wschodniej Obrębu Międzychód na jego granicy, znajduje się kilka niewielkich jezior.

Część środkową Nadleśnictwa stanowi dolina rzeki Warty, która wraz z terenami zalewowymi, starorzeczem, siecią kanałów oraz rowów tworzy specyficzny układ hydrograficzny. Rzeką Warta jest rzeką typowo niziną, płynącą leniwie i wylewającą szeroko w czasie powodzi.

W części południowej obejmującej Obręb Gorzyń krajobraz jest urozmaicony, z dużą liczbą większych jezior i licznie występującymi terenami bagiennymi.

Nadleśnictwo Międzychód zgodnie z Mapą Podziału Hydrograficznego Polski (MPHP), (opr. przez IMiGW w Warszawie, 2007 r.) położone jest zgodnie z bazą danych hydrograficznych dla obszaru całego kraju w granicach:

- Obszar dorzecza rzeki Odry
- Zlewnia rzeki Warty

Zlewnia rzeki Warty jest przyporządkowana do Regionu Wodnego Warty. W tym regionie Nadleśnictwo Międzychód znajduje się w granicach obszaru bilansowego (W3) – Zlewnia Warty Dolnej i Obry oraz zlewni bilansowej (nr XII) – Warta od Obrzycka do Noteci.

- Zlewnia elementarna tj. rzeki m.in.: Kamionka, Bielina, Dopływ ze Skrzydlewa, Dopływ z jez. Miejskiego, Dopływ z Radgoszczy, Dormowska Struga, Dopływ spod Strychów, Dopływ z Zielomyśla, Męcinka
- Zbiorniki tj. jeziora m.in.: Lubiwiec, Koleńskie, Bielskie, Miejskie, Gorzyńskie, Wiejskie, Tuczno, Muchocińskie, Lubikowskie, Młyńskie, Mierzyńskie.

Wody podziemne.

Tereny Nadleśnictwa Międzychód wg Regionalizacji hydrogeologicznej Polski dla regionów wodnych (Nowicki, Sadurski; 2007) położone są w granicach:

Prowincja Odry

- Region Warty – RW
- Subregion Warty nizinny – SWN.

Natomiast wg Regionalizacji zwykłych wód podziemnych Polski (Kleczkowski A.S., 1990), Nadleśnictwo leży w granicach:

Prowincja hydrogeologiczna nizinna:

- Pasma zbiorników czwartorzędowych
- Pp – pasmo pojezierne
- Subniecki
- Subniecka poznańska, trzeciorzędowa.

Najpłycej położonymi zbiornikami wód podziemnych są zbiorniki w utworach powstałych w okresie czwartorzędu. Tym samym mają one najbardziej istotne znaczenie gospodarcze. Zbiorniki wód czwartorzędowych dla prowincji nizinnej zostały podzielone na otwarte do powierzchni: zbiorniki dolin (Q_D), pradolin (Q_P), sandrów (Q_S), oraz zamknięte: zbiorniki międzymorenowe (Q_M), zbiorniki dolin kopalnych (Q_K). W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Międzychód znajduje się:

- zbiornik **Dolina rzeki Warta (Sieraków – Międzychód) nr 147** – główny zbiornik wód podziemnych (GZWP), obejmujący środkowo - wschodnią część Nadleśnictwa. Jest to niewielki (pow. 50 km²), o przeciętnej głębokości ujęć wody (ok. 40 m) dolinny zbiornik porowy mający lokalnie strategiczne znaczenie dla zaopatrzenia ludności w wodę (zasoby dyspozycyjne 20 tys. m³/d). W całości należy on do obszaru, w którym wody podziemne są słabo chronione przed potencjalną infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Cały teren GZWP włączono do obszaru najwyższej ochrony (ONO).

Pod zbiornikami wodonośnymi z okresu czwartorzędu położone są zbiorniki w utworach trzeciorzędowych o znacznie mniejszej zasobności i znaczeniu gospodarczym. Zasięg terytorialny Nadleśnictwa znajduje się w granicach subniecki poznańskiej (T_r).

Najgorsze stosunki wodne są charakterystyczne dla części Nadleśnictwa Międzychód obejmującej teren Puszczy Noteckiej. Na tym obszarze zaobserwowano stałą tendencję obniżania się lustra wód gruntowych, brakuje jezior i cieków wodnych. Przy czym obszar Puszczy Noteckiej określa się jako duży i stabilny zbiornik wód podziemnych. Dominującym typem gospodarki wodnej w glebie na tym terenie jest typ przemysłowy (opadowo – retencyjny) oparty wyłącznie na wodzie opadowej przesiąkającej w głąb gleby.

4. Roślinność.

Roślinność potencjalna to hipotetyczny stan roślinności, który zostałby osiągnięty, gdyby tendencje rozwojowe tkwiące w aktualnie istniejącej roślinności mogły zrealizować się natychmiast i bez ograniczeń. Osiągnięcie tego stanu mogłoby nastąpić tylko w warunkach całkowitego ustania obecnej działalności człowieka i niewystąpienia dodatkowych czynników naturalnych.

Roślinność potencjalna zwana inaczej potencjalną roślinnością naturalną jest określana na podstawie rozpoznania rzeczywistych zbiorowisk roślinnych tworzących tzw. "dynamiczne kręgi zbiorowisk roślinnych" oraz bezpośredniej i pośredniej analizy siedliska abiotycznego. Na tej drodze dedukuje się najbardziej prawdopodobny stan zbiorowiska finalnego naturalnej sukcesji, określane jako "zbiorowisko potencjalne". Zbiorowiska potencjalne identyfikowane są z jednostkami podziału typologicznego (najczęściej z zespołami czyli asocjacjami) rozpoznany fitosocjologicznie w danym regionie.

Określając zespoły roślinne w Nadleśnictwie Międzychód oparto się na mapie „Potencjalna roślinność naturalna Polski” (Matuszkiewicz J.M., 2008). Dla zespołu leśnego przyporządkowano odpowiadający mu siedliskowy typ lasu.

- ***Leucobryo-Pinetum*** (49) – subatlantycki bór sosnowy świeży. Zespół w typie siedliskowym boru świeżego – Bśw.
- ***Quercu roboris - Pinetum*** (47) – kontynentalny bór mieszany. Zespół w typie siedliskowym boru mieszanego świeżego – BMśw oraz boru mieszanego wilgotnego – BMw.
- ***Fago - Quercetum petraeae*** (44) – pomorski (acidofilny) las bukowo – dębowy. Zespół w typie siedliskowym boru mieszanego świeżego – BMśw oraz lasu mieszanego świeżego – LMśw.
- ***Galio sylvatici - Carpinetum*** (10; 11) - grąd środkowoeuropejski. Zespół w typie siedliskowym lasu mieszanego świeżego – LMśw, lasu mieszanego wilgotnego – LMw, lasu świeżego – Lśw, lasu wilgotnego – Lw.
- ***Galio odorati - Fagetum*** (29) – żyzna buczyna niżowa. Zespół w typie siedliskowym lasu świeżego – Lśw.
- ***Luzulo pilosae - Fagetum*** (37) – kwaśna buczyna niżowa. Zespół w typie siedliskowym lasu mieszanego świeżego – LMśw, boru mieszanego świeżego – BMśw (wariant ubogi).
- ***Ficario - Ulmetum*** (3; 4) – łąg wiązowo - jesionowy. Zespół w typie siedliskowym lasu łągowego – Lł, olsu jesionowego – OIJ, lasu wilgotnego – Lw, lasu mieszanego wilgotnego – LMw.
- ***Ribeso nigri-Alnetum*** (1) – ols porzeczkowy (typowy). Zespół w typie siedliskowym olsu typowego – Ol.
- ***Fraxino - Alnetum*** (5) – łąg jesionowo – olszowy. Zespół w typie siedliskowym olsu jesionowego – OIJ, częściowo w typie olsu typowego – Ol.
- ***Salici - populetum*** (2) – łąg wierzbowo - topolowy. Zespół w typie siedliskowym lasu łągowego – Lł.
- ***Sphagnetalia magellanici*** – zbiorowiska mchów torfowych z udziałem krzewinek i roślin trawiastych występujące w fazie kępkowej torfowisk wysokich -mszary.

Ponadto na terenie Nadleśnictwa stwierdzono występowanie:

- ***Cladonio-Pinetum*** – bór sosnowy suchy. Zespół w typie siedliskowym boru suchego – Bs.

- *Molinio caeruleae - Pinetum* – bór sosnowy wilgotny. Zespół w typie siedliskowym boru wilgotnego – Bw.
- *Vaccinio uliginosi - Pinetum* – bór sosnowy bagienny. Zespół w typie siedliskowym boru bagiennego – Bb, częściowo może być związany z borem mieszanym bagiennym – BMb.
- *Vaccinio uliginosi - Betuletum pubescentis* – brzezina bagienna. Zespół w typie siedliskowym boru mieszanego bagiennego – BMb.
- *Sphagno squarrosi – Alnetum* - ols torfowcowy. Zespół w typie siedliskowym lasu mieszanego bagiennego – LMb.
- *Calamagrostio arundinaceae – Quercetum petraeae* – środkowoeuropejski acidofilny las dębowy (tzw. kwaśna dąbrowa). Zespół w typie siedliskowym boru mieszanego świeżego – BMśw, boru mieszanego wilgotnego – BMw oraz lasu mieszanego świeżego – LMśw, lasu mieszanego wilgotnego – LMw.
- *Potentillo albae - Quercetum petraeae* – świetlista dąbrowa subkontynentalna. Zespół w typie siedliskowym boru mieszanego świeżego – BMśw oraz lasu mieszanego świeżego – LMśw.
- *Salicetum albo – fragilis* – nadrzeczny łąg wierzbowy. Zespół w typie siedliskowym lasu łągowego – Lł.

5. Typy siedliskowe lasu.

Typ siedliskowy lasu (typ siedliska leśnego) jest to podstawowa jednostka w systemie klasyfikacji siedlisk leśnych, obejmująca powierzchnie leśne o zbliżonych warunkach siedliskowych wynikających z żyzności i wilgotności gleb, podobieństwa cech klimatu oraz ukształtowania terenu i jego budowy geologicznej. Obszary należące do tego samego typu siedliskowego lasu wykazują podobne zdolności leśno - produkcyjne i przydatność dla hodowli lasu.

Na terenach nizinnych wszystkich krain przyrodniczo - leśnych wyróżniono 15 podstawowych typów siedliskowych lasu.

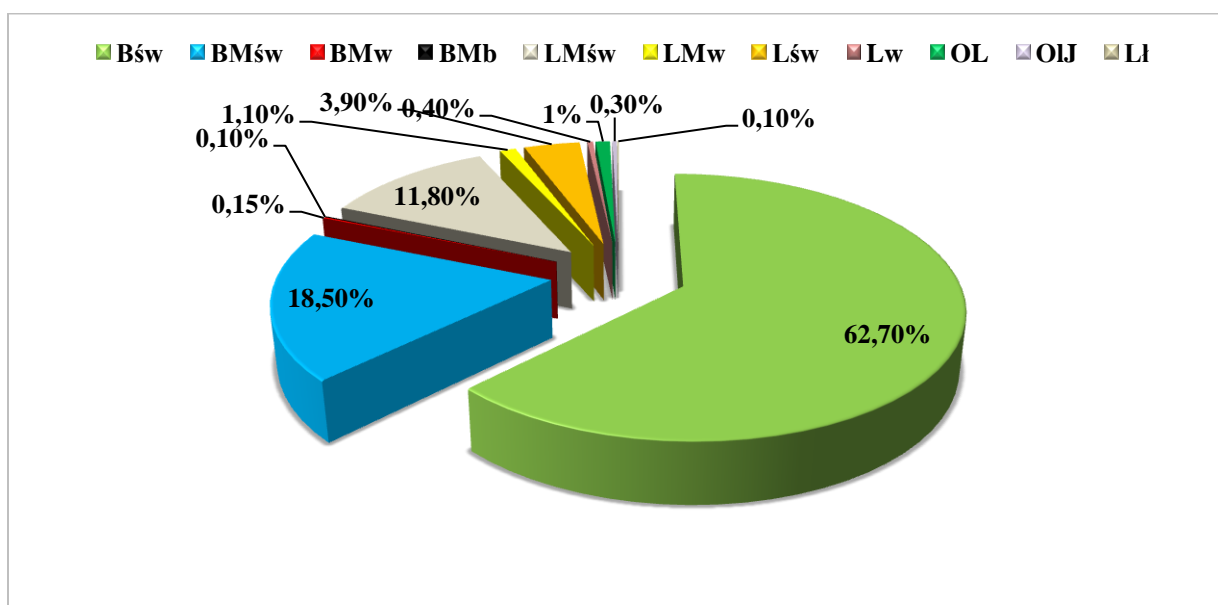
Szczegółowe zestawienie typów siedliskowych lasu łącznie z porównaniem do stanu z poprzedniej rewizji urządzenia lasu wraz z omówieniem będą zawarte w elaboracie V rewizji urządzenia lasu Tom I w części Ogólna Charakterystyka Lasów - rozdział na temat Charakterystyka przyrodniczych warunków produkcji leśnej.

Tab. 44 Zestawienie powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej wg typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Międzychód

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona					
	Obręb Międzychód		Obręb Gorzyń		Nadleśnictwo Międzychód	
	ha	%	ha	%	ha	%
Bs	2,73	0,0	3,61	0,1	6,34	0
Bśw	13 444,15	82,5	1 161,26	16,6	14 605,41	62,7
BMśw	2 163,47	13,3	2 131,83	30,5	4 295,30	18,5
BMw	19,08	0,1	2,57	0,0	21,65	0,1
BMb	11,62	0,1	3,29	0,0	14,91	0,1
LMśw	353,53	2,2	2 381,41	34,1	2 734,94	11,8
LMw	193,29	1,2	66,06	0,9	259,35	1,1
LMb	4,55	0,0	3,98	0,1	8,53	0
Lśw	17,01	0,1	898,11	12,9	915,12	3,9

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona					
	Obręb Międzychód		Obręb Gorzyń		Nadleśnictwo Międzychód	
	ha	%	ha	%	ha	%
Lw	24,47	0,2	63,87	0,9	88,34	0,4
OL	24,46	0,2	197,88	2,8	222,34	1,0
OIJ	19,33	0,1	60,84	0,9	80,17	0,3
Lł	-	-	12,37	0,2	12,37	0,1
Razem	16 277,69	100	6 987,08	100	23 264,77	100

Większą różnorodnością siedliskową charakteryzuje się Obręb Gorzyń. Jest on tym samym najbardziej urozmaicony pod względem mozaiki występowania siedlisk. Charakterystyczny dla Obrębu Gorzyń jest bardzo duży udział siedlisk średnio żyznych i żyznych: BMśw – ok. 31%, LMśw – ok. 34% i Lśw – ok. 13% powierzchni Obrębu. Natomiast w Obrębie Międzychód istotne znaczenie ma bardzo duży udział siedlisk ubogich – borowych (bory i bory mieszane), około 96% ze zdecydowaną przewagą Bśw – około 83% powierzchni Obrębu.

Ryc. 34 Typy siedliskowe lasu w Nadleśnictwie Międzychód.

6. Drzewostany.

Drzewostan jest to podstawowa jednostka podziału przestrzennego lasu, wydzielona na podstawie przyjętego kryterium przyrodniczego i gospodarczego dla potrzeb ewidencji, planowania i realizacji zabiegów gospodarczych w lesie.

Z uwagi, że drzewostan stanowi najbardziej istotny zespół ekosystemu leśnego i tworzy najważniejszą warstwę lasu scharakteryzowano go z punktu widzenia :

- bogactwa gatunkowego,
- budowy pionowej,
- pochodzenia.
- **Bogactwo gatunkowe.**

Bogactwo gatunkowe poddano analizie pod względem ilości gatunków w oparciu o składy gatunkowe warstwy I - go i II - go piętra drzewostanów. Gatunków występujących w formie domieszek miejscami lub pojedynczo nie brano pod uwagę (ich udział powierzchniowy lub ilościowy nie przekracza 5 %).

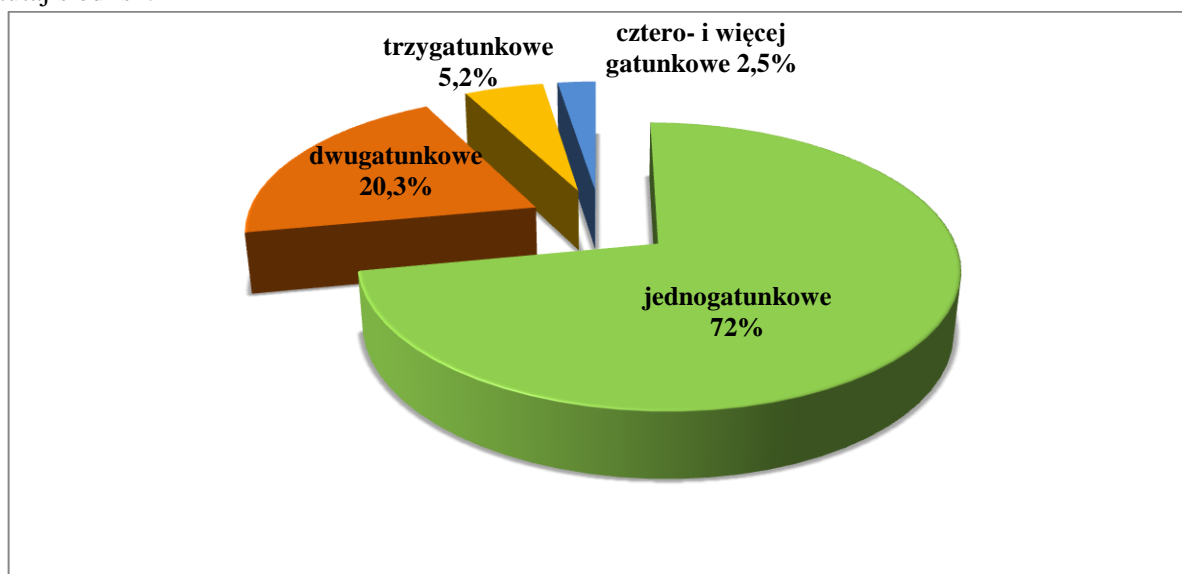
Tab. 45 Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Międzychód

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia zalesiona [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Międzychód	jednogatunkowe	ha	956,79	6 258,78	5 295,02	12 510,59	78,0
	dwugatunkowe		2 050,85	766,34	159,63	2 976,82	18,6
	trzygatunkowe		182,21	172,37	55,85	410,43	2,5
	cztero- i więcej gatunkowe		43,29	97,57	5,81	146,67	0,9
Obręb Gorzyń	jednogatunkowe	ha	311,67	2 126,80	1 565,48	4 003,95	58,1
	dwugatunkowe		640,73	668,32	359,86	1 668,91	24,2
	trzygatunkowe		374,56	232,34	177,12	784,02	11,4
	cztero- i więcej gatunkowe		237,59	119,73	79,48	436,80	6,3
Nadleśnictwo Międzychód	jednogatunkowe	ha	1 268,46	8 385,58	6 860,50	16 514,54	72,0
	dwugatunkowe		2 691,58	1 434,66	519,49	4 645,73	20,3
	trzygatunkowe		556,77	404,71	232,97	1 194,45	5,2
	cztero- i więcej gatunkowe		280,88	217,30	85,29	583,47	2,5

W Nadleśnictwie Międzychód zdecydowanie przeważają drzewostany jednogatunkowe, które stanowią ok. 72 % powierzchni drzewostanów. Głównie są to w przypadku Obrębu Międzychód – ok. 78% powierzchni monokultury sosnowe powstałe w latach 20-tych i 30-tych XX wieku. Przy czym duży udział sosny w tym Obrębie związany jest z przeważającym typem siedliskowym lasu w postaci Bśw i BMśw – ok. 96% powierzchni drzewostanów. Sytuacja ta jest adekwatna dla możliwości produkcyjnych występujących tutaj siedlisk.

W Obrębie Gorzyń z uwagi na dużą różnorodność siedlisk drzewostany powinny być w znacznym stopniu wielogatunkowe. Obecnie wskutek nieodpowiedniego rozpoznania siedlisk przed rokiem 2003 i w wyniku popierania dawniej polityki wprowadzania sosny struktura gatunkowa drzewostanów została zakłócona. W konsekwencji na żyznych siedliskach Obrębu Gorzyń występują drzewostany z dużym udziałem głównie sosny, drzewostany jednogatunkowe obejmują ok. 58% powierzchni Obrębu. Zbyt duży udział drzewostanów jedno- i dwugatunkowych w tym Obrębie – ok. 82%

powierzchni powoduje, że nie jest odpowiednio wykorzystana zdolność produkcyjna występujących tutaj siedlisk.

Ryc. 35 Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Międzychód.

W stosunku do poprzedniego planu urządzenia lasu stwierdzono:

- drzewostany jednogatunkowe: bez zmian,
- drzewostany dwugatunkowe: wzrost o 1,3 % powierzchni,
- drzewostany trzygatunkowe: spadek o 0,8 % powierzchni,
- drzewostany cztero i więcej gatunkowe: spadek o 0,5 % powierzchni.

Zróżnicowanie gatunkowe Nadleśnictwa Międzychód utrzymuje się na niezmiennym zbliżonym poziomie w stosunku do różnorodności drzewostanów z IV rewizji.

• Budowa pionowa.

Pionowa budowa drzewostanu jest to wyróżnienie w układzie wysokościowym wyraźnie zaznaczonej piętrowości drzew, która różnicuje drzewostany na: jednopiętrowe, dwupiętrowe, wielopiętrowe (z reguły wielogeneracyjne), w klasie odnowienia, w klasie do odnowienia i o budowie przerębowej.

Drzewostany jednopiętrowe to takie, w których warstwa drzew składa się zasadniczo z jednego piętra o niewielkim zróżnicowaniu wysokości.

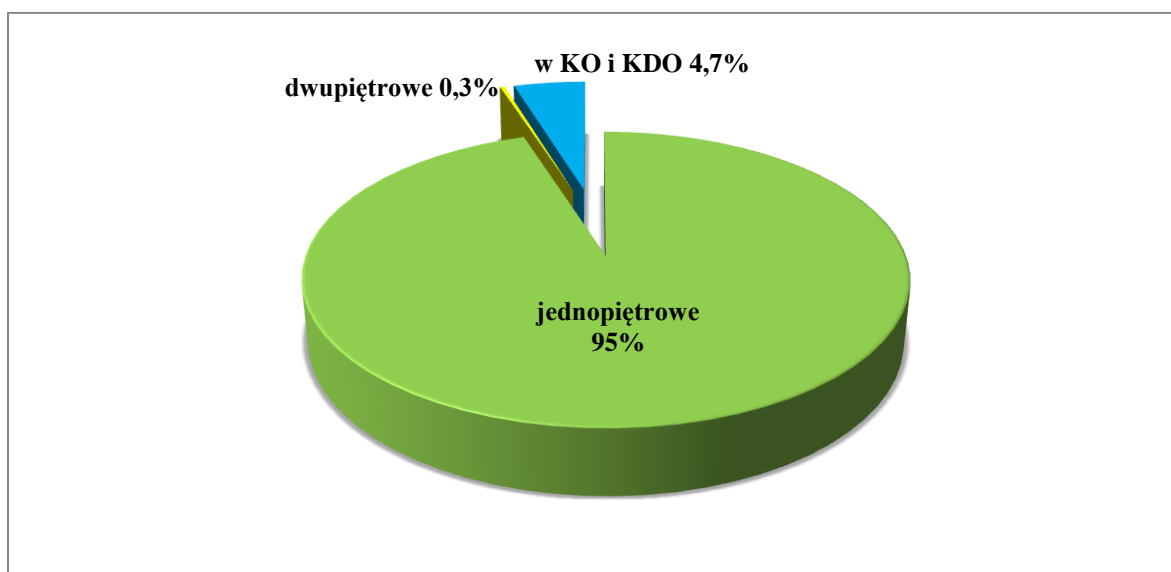
Drzewostany dwupiętrowe to takie, w których warstwa drzew składa się z dwóch wyraźnych pięter różnej wysokości. Przy czym korony piętra dolnego nie przenikają się z koronami piętra górnego. Najczęściej piętro górne złożone jest z gatunków (gatunku) światłoządnych, a piętro dolne tworzą gatunki cieniste.

Drzewostany w klasie odnowienia (tzw. KO) to drzewostany z reguły rębne i przeszłorębne, podlegające równocześnie użytkowaniu rębniami złożonymi i odnowieniu lasu.

Drzewostany w klasie do odnowienia (tzw. KDO) to drzewostany użytkowane rębniami złożonymi, gdzie ilość młodego pokolenia jest niewystarczająca lub go nie ma.

Tab. 46 Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia zalesiona [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Międzychód	jednopiętrowe	ha	3 233,14	7 203,13	5 329,17	15 765,44	98,3
	dwupiętrowe		-	1,02	15,34	16,36	0,1
	w KO i KDO		-	90,91	171,80	262,71	1,6
Obręb Gorzyń	jednopiętrowe	ha	1 564,55	3 091,91	1 382,33	6 038,79	87,6
	dwupiętrowe		-	9,16	38,08	47,24	0,7
	w KO i KDO		-	46,12	761,53	807,65	11,7
Nadleśnictwo Międzychód	jednopiętrowe	ha	4 797,69	10 295,04	6 711,50	21 804,23	95,0
	dwupiętrowe		-	10,18	53,42	63,60	0,3
	w KO i KDO		-	137,03	933,33	1070,36	4,7

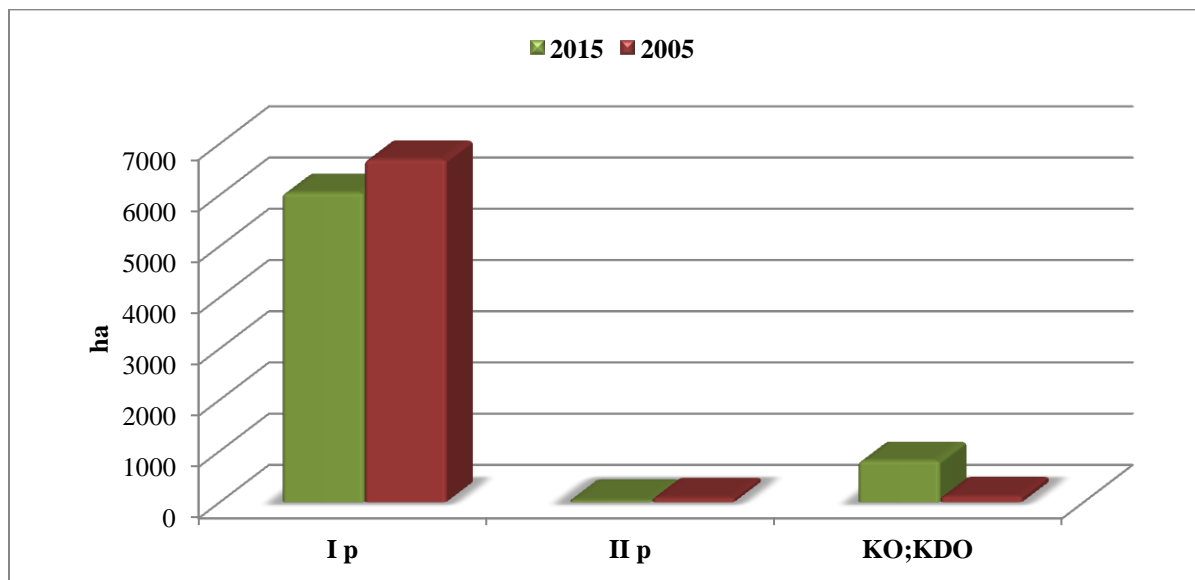

Ryc. 36 Budowa pionowa w Nadleśnictwie Międzychód.

Zdecydowana większość drzewostanów w Nadleśnictwie Międzychód to drzewostany jednopiętrowe – 95% powierzchni. Niewielki odsetek powierzchni Nadleśnictwa obejmują drzewostany dwupiętrowe – 63,60 ha. Drzewostany w klasie odnowienia występują głównie w Obrębie Gorzyń – ok. 12% powierzchni Obrębu. Dla tego Obrębu charakterystyczne jest zagospodarowanie lasu rębniami złożonymi z uwagi na średnio żyzne i żyzne siedliska. Urozmaicenie sposobu zagospodarowania lasu ma za zadanie optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego siedlisk, a tym samym zróżnicowanie struktury pionowej drzewostanów.

W stosunku do poprzedniego planu urządzenia lasu stwierdzono:

- drzewostany jednopiętrowe: spadek o 4,2 % powierzchni,
- drzewostany dwupiętrowe: na zbliżonym poziomie,
- drzewostany w KO i KDO: wzrost o 4,2 % powierzchni.

Ryc. 37 Porównanie struktury drzewostanów Obręb Gorzyń do poprzedniej rewizji.

Sposób zagospodarowania Obręb Gorzyń przyjęty w planie urządzenia lasu IV rewizji spowodował wyraźny wzrost drzewostanów użytkowanych rębiami złożonymi.

• Pochodzenie.

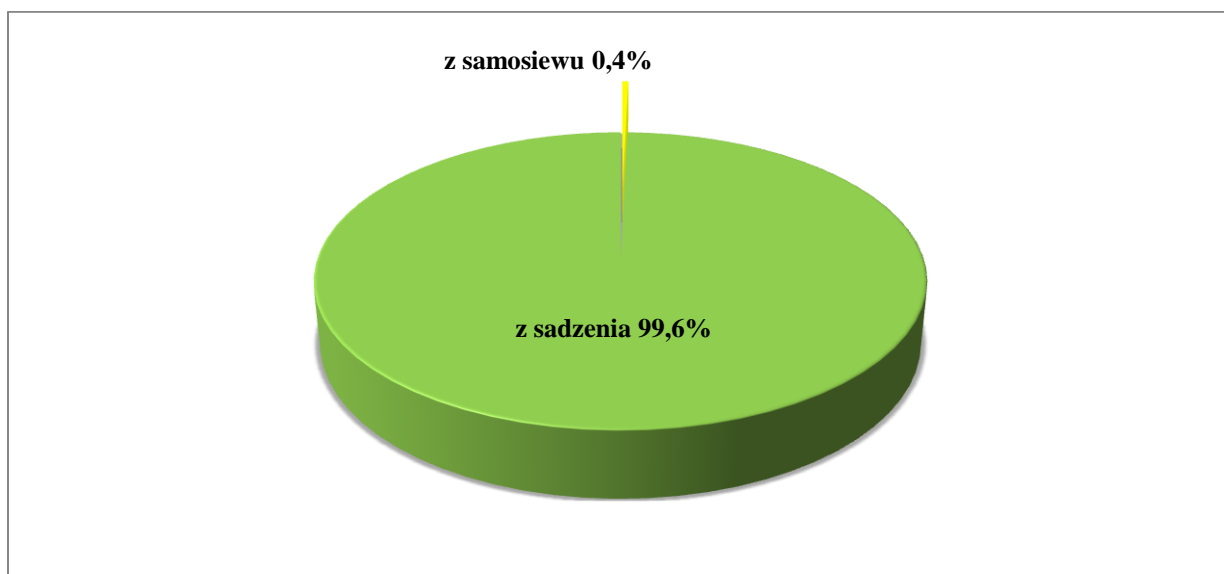
Drzewostany mogą powstawać przez odnowienie naturalne (samosiew, z odrośli) lub z odnowienia sztucznego (przez siew lub sadzenie). W praktyce rozpoznanie pochodzenia drzewostanu jest łatwe prawie wyłącznie w jego okresie młodocianym. Ponadto drzewostan może być pochodzenia wegetatywnego (z odrośli), tworząc las niskopienny lub generatywnego (z nasion), w wyniku czego powstaje las wysokopienny.

Tab. 47 Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia zalesiona [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Międzychód	odroślowe	ha	1,89	-	-	1,89	0,0
	z samosiewu		32,66	6,08	0,32	39,06	0,3
	z sadzenia		3 198,59	7 288,98	5 515,99	16 003,56	99,7
Obręb Gorzyń	odroślowe	ha	2,71	2,91	-	5,62	0,1
	z samosiewu		20,50	15,99	4,68	41,17	0,6
	z sadzenia		1 541,34	3 128,29	2 177,26	6 846,89	99,3
Nadleśnictwo Międzychód	odroślowe	ha	4,60	2,91	-	7,51	0,0

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia zalesiona [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	z samosiewu		53,16	22,07	5,00	80,23	0,4
	z sadzenia		4 739,93	10 417,27	7 693,25	22 850,45	99,6

Pochodzenie drzewostanów określono na podstawie informacji zawartych w operatach poprzednich rewizji urzędzenia lasu. Najmłodsze pokolenie lasu opisano na gruncie oraz zweryfikowano dane na temat pochodzenia drzewostanów w czasie prac terenowych. Ponadto wykorzystano materiały i informacje przekazane przez Nadleśnictwo Międzychód.

Ryc. 38 Pochodzenie drzewostanów w Nadleśnictwie Międzychód.

Zdecydowaną większość Nadleśnictwa tworzą drzewostany odnowione sztucznie w wyniku sadzenia. W okresie międzywojennym i po II wojnie światowej większość drzewostanów powstała jako efekt odnowienia zrębów zupełnych lub zalesienia gruntów porolnych. Szczególnie duże połacie Puszczy Noteckiej odnawiano sztucznie (sadzenie, siew) w konsekwencji usuwania skutków gradacji strzygoni choinówki. Można przypuszczać, że drzewostany bukowe o wysokiej jakości technicznej, stare drzewostany liściaste na stromych zboczach, drzewostany nad ciekami i jeziorami, są pochodzenia naturalnego. Ponadto w wyniku naturalnej sukcesji na gruntach dawniej użytkowanych rolniczo pojawiły się samosiewy gatunków lekkonasiennych (brzoza, sosna). Zgodnie z dbałością o proekologiczny model gospodarki leśnej należy promować każde spontaniczne odnowienie naturalne, szczególnie odnowienia naturalne cennych gatunków lasotwórczych na właściwym siedlisku.

7. Ekologiczna ocena stanu lasu.

Na ekologiczną ocenę stanu lasu składa się:

- ocena stopnia zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem siedliskowym lasu;
- scharakteryzowanie aktualnego stanu siedlisk leśnych;
- scharakteryzowanie formy i stopnia degeneracji ekosystemu leśnego.

• **Ocena stopnia zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem siedliskowym lasu.**

Ocena stopnia zgodności składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem, a właściwie z przyjętym typem drzewostanu jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania potencjału produkcyjnego siedliska. Jest to także wskaźnik stopnia naturalności ekosystemów leśnych. Typy drzewostanów (TD) przyjmowane są podczas Komisji Założeń Planu (tzw. KZP) odpowiednio dla typu siedliskowego lasu oraz leśnego środowiska przyrodniczego na podstawie wytycznych „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii. Odpowiednio do funkcji lasu typ drzewostanu może przyjmować kierunek gospodarczy lub kierunek ochronny. Na podstawie § 40 Instrukcji Urządzania Lasu (2012) rozróżnia się drzewostany, gdzie skład gatunkowy jest zgodny, częściowo zgodny i niezgodny z typem drzewostanu.

W drzewostanach o składzie niezgodnym wyróżniono dodatkowo zgodnie z wytycznymi *Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody dla nadleśnictwa* (§ 25 ust. 2):

- **niezgodność obojętną**, w przypadku gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez inny gatunek liściasty,
- **niezgodność negatywną**, w przypadku gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerk.

Tab. 48 Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem – Obręb Międzychód

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym							
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie		niezgodnym negatywnie	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Bs	SO	2,73	100,0	-	-	-	-	-	-
Bśw	SO	13133,53	99,3	87,38	0,7	1,59	0,0	-	-
BMśw	SO	1554,44	96,9	50,16	3,1	-	-	-	-
	DB-SO	234,73	55,2	190,38	44,8	-	-	-	-
	BK-SO	129,16	98,3	2,28	1,7	-	-	-	-
BMw	SO	10,89	100,0	-	-	-	-	-	-
	ŚW-SO	3,27	60,4	2,14	39,6	-	-	-	-
	SO-ŚW-BRZ	1,95	100,0	-	-	-	-	-	-
BMb	SO	2,18	31,8	4,67	68,2	-	-	-	-
	SO-BRZ	1,68	100,0	-	-	-	-	-	-
LMśw	DB-SO	140,65	69,5	60,80	30,0	0,94	0,5	-	-
	SO-DB	29,78	36,5	49,72	61,0	2,02	2,5	-	-
	BK-SO	66,29	100,0	-	-	-	-	-	-
	SO-BK	2,80	100,0	-	-	-	-	-	-
LMw	SO-DB	7,79	4,1	158,90	83,9	6,29	3,3	16,39	8,7
LMb	OL	-	-	2,61	57,4	-	-	1,94	42,6
Lśw	DB-BK	0,97	29,9	2,27	70,1	-	-	-	-
	DB	5,47	44,3	1,75	14,2	-	-	5,12	41,5
	BK-DB	-	-	-	-	-	-	1,43	100,0
Lw	DB	-	-	24,47	100,0	-	-	-	-
OL	OL	23,62	100,0	-	-	-	-	-	-
OLJ	JS-OL	1,38	7,1	17,95	92,9	-	-	-	-
Razem		15353,31	95,7	655,48	4,1	10,84	0,1	24,88	0,1

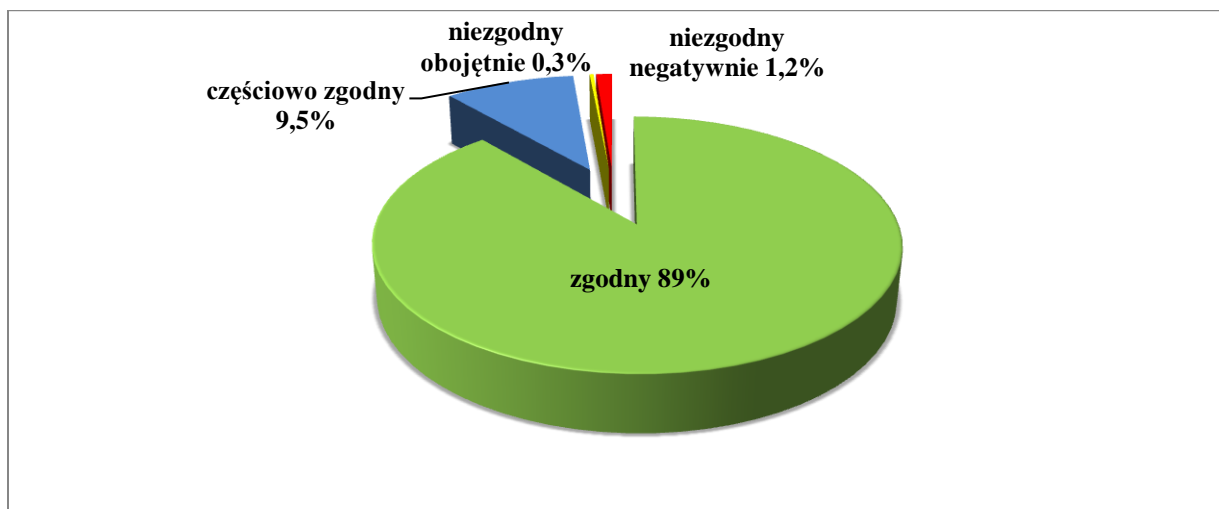
Tab. 49 Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem – Obręb Gorzyń

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym							
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie		niezgodnym negatywnie	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Bs	SO	3,61	100,0	-	-	-	-	-	-
Bśw	SO	1142,20	100,0	-	-	-	-	-	-
BMśw	SO	1434,28	98,9	14,90	1,0	1,41	0,1	-	-
	DB-SO	298,48	63,0	175,14	37,0	-	-	-	-
	BK-SO	190,66	97,5	4,91	2,5	-	-	-	-
BMw	SO	2,57	100,0	-	-	-	-	-	-
BMb	SO-BRZ	3,29	100,0	-	-	-	-	-	-
LMśw	DB-SO	1003,95	72,5	354,49	25,6	26,05	1,9	-	-
	SO-DB	166,35	30,8	370,54	68,8	-	-	1,97	0,4
	BK-SO	378,97	92,2	27,54	6,7	4,40	1,1	-	-
	SO-BK	19,61	90,4	1,17	5,4	0,92	4,2	-	-
	DB	4,40	54,7	3,65	45,3	-	-	-	-
	GB-DB	2,71	17,9	12,43	82,1	-	-	-	-
	OL	0,93	100,0	-	-	-	-	-	-
LMw	SO-DB	9,79	14,9	41,94	63,9	4,85	6,0	9,03	15,2
LMb	OL	1,10	27,6	2,88	72,4	-	-	-	-
Lśw	DB	92,88	29,3	127,44	40,2	4,19	1,3	92,45	29,2
	BK-DB	63,29	31,6	65,8	32,8	8,41	4,2	62,92	31,4
	DB-BK	24,39	7,7	214,48	67,9	6,23	2,0	70,92	22,4
	LP-GB-DB	30,95	59,7	20,87	40,3	-	-	-	-
	BK	11,35	100,0	-	-	-	-	-	-
Lw	DB	8,74	18,2	26,84	55,9	5,23	10,9	7,23	15,0
	JS-DB	6,87	56,7	5,25	43,3	-	-	-	-
	LP-GB-DB	3,45	100,0	-	-	-	-	-	-
OL	OL	130,02	89,3	5,21	10,7	-	-	-	-
	GB-DB	-	-	10,44	100,0	-	-	-	-
OLJ	JS-OL	16,19	30,1	37,61	69,9	-	-	-	-
	OL-JS	0,86	100,0	-	-	-	-	-	-
	GB-DB	-	-	0,48	100	-	-	-	-
Lł	JS-DB	0,57	4,9	9,37	81,0	1,63	14,1	-	-
Razem		5052,46	73,3	1533,38	22,2	63,32	1,0	244,52	3,5

Tab. 50 Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem – Nadleśnictwo Międzychód

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym							
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie		niezgodnym negatywnie	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Bs	SO	6,34	100,0	-	-	-	-	-	-
Bśw	SO	14275,73	99,4	87,38	0,6	1,59	0,0	-	-
BMśw	DB-SO	533,21	59,3	365,52	40,7	-	-	-	-
	SO	2988,72	97,8	65,06	2,1	1,41	0,1	-	-
	BK-SO	319,82	97,8	7,19	2,2	-	-	-	-
BMw	SO	13,46	100,0	-	-	-	-	-	-
	ŚW-SO	3,27	60,4	2,14	39,6	-	-	-	-
	SO-ŚW-BRZ	1,95	100,0	-	-	-	-	-	-
BMb	SO-BRZ	4,97	100,0	-	-	-	-	-	-
	SO	2,18	31,8	4,67	68,2	-	-	-	-
LMśw	DB-SO	1144,60	72,1	415,29	26,2	26,99	1,7	-	-

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym							
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie		niezgodnym negatywnie	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
	SO-DB	196,13	31,6	420,26	67,8	2,02	0,3	1,97	0,3
	BK-SO	445,26	93,3	27,54	5,8	4,40	0,9	-	-
	SO-BK	22,41	91,5	1,17	4,8	0,92	3,7	-	-
	DB	4,40	54,7	3,65	45,3	-	-	-	-
	GB-DB	2,71	17,9	12,43	82,1	-	-	-	-
	OL	0,93	100,0	-	-	-	-	-	-
LMw	SO-DB	17,58	6,9	200,84	78,8	11,14	4,0	25,42	10,3
LMb	OL	1,10	12,9	5,49	64,4	-	-	1,94	22,7
Lśw	DB	98,35	29,9	129,19	39,2	4,19	1,3	97,57	29,6
	BK-DB	63,29	31,3	65,80	32,6	8,41	4,2	64,35	31,9
	DB-BK	25,36	7,9	216,75	67,9	6,23	2,0	70,92	22,2
	LP-GB-DB	30,95	59,7	20,87	40,3	-	-	-	-
	BK	11,35	100,0	-	-	-	-	-	-
Lw	DB	8,74	12,1	51,31	70,8	5,23	7,2	7,23	9,9
	JS-DB	6,87	56,7	5,25	43,3	-	-	-	-
	LP-GB-DB	3,45	100,0			-	-	-	-
OL	OL	153,64	96,7	5,21	3,3	-	-	-	-
	GB-DB			10,44	100,0	-	-	-	-
OLJ	JS-OL	17,57	24,0	55,56	76,0	-	-	-	-
	OL-JS	0,86	100,0			-	-	-	-
	GB-DB			0,48	100,0	-	-	-	-
Lł	JS-DB	0,57	4,9	9,37	81,0	1,63	14,1	-	-
Razem		20405,77	89,0	2188,86	9,5	74,16	0,3	269,40	1,2

Ryc. 39 Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.

Największą powierzchnię zajmują w Nadleśnictwie Międzychód drzewostany zgodne z TD – 20 405,77 ha, tj. ok. 89% powierzchni, drzewostany częściowo zgodne stanowią ok. 10% powierzchni, niewielki jest natomiast udział drzewostanów niezgodnych – 343,56 ha (ok. 1,5%), z tego aż ok. 78% o niezgodności negatywnej. Najwięcej drzewostanów częściowo zgodnych i niezgodnych występuje na siedliskach BMśw, LMśw, oraz Lśw. Taki układ jest konsekwencją niewłaściwego rozpoznania w przeszłości typów siedliskowych lasu oraz sposobu zagospodarowania lasu prowadzącego do powstawania jednogatunkowych drzewostanów sosnowych. W Obrębie Gorzyń ok. 27% powierzchni stanowią drzewostany częściowo zgodne i niezgodne z TD, z tego ok. 17% niezgodnych

w tym aż ok. 80% niezgodnych negatywnie. Część tych drzewostanów zostanie poddana przebudowie zgodnie z wykazem szczegółowym zamieszczonym w elaboracji.

W stosunku do poprzedniego planu urządzenia lasu stwierdzono:

- drzewostany zgodne z siedliskiem: wzrost o 16,3 % powierzchni;
- drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem: spadek o 13,6 % powierzchni;
- drzewostany niezgodne: spadek o 2,7 % powierzchni.

• Charakterystyka aktualnego stanu siedliska leśnego.

Stan siedliska leśnego wyraża zgodność lub charakter niezgodności siedliska z jego naturalną postacią w lasach. Stan siedliska jest jego postacią czasową i może ulegać zmianie powodowanej przez czynniki zewnętrzne. Na podstawie prac glebowo - siedliskowych wykonanych na terenie Nadleśnictwa Międzyzichód określono formy stanu siedliska.

Tab. 51 Formy stanu siedliska – Obręb Międzyzichód

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Jednostka	Powierzchnia zalesiona [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
2	3	4	5	6	7	8	9
bory	naturalne	ha	2595,95	5381,61	4856,71	12834,27	80,0
	zniekształcone		84,76	244,47	61,73	390,96	2,4
bory mieszane	naturalne		132,54	334,54	357,64	824,72	5,1
	zniekształcone		296,60	922,72	143,89	1363,21	8,5
lasy mieszane	naturalne		31,58	136,49	57,97	226,04	1,4
	zniekształcone		72,60	221,17	27,11	320,88	2,0
lasy	naturalne		13,43	51,36	9,01	73,80	0,5
	zniekształcone		5,68	2,70	2,25	10,63	0,1
ogółem	naturalne		2773,50	5904,00	5281,33	13958,83	87,0
	zniekształcone		459,64	1391,06	234,98	2085,68	13,00

Tab. 52 Formy stanu siedliska – Obręb Gorzyń

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	dn ost	Powierzchnia zalesiona [ha]		
			Wiek	Ogółem	Ogółem [%]

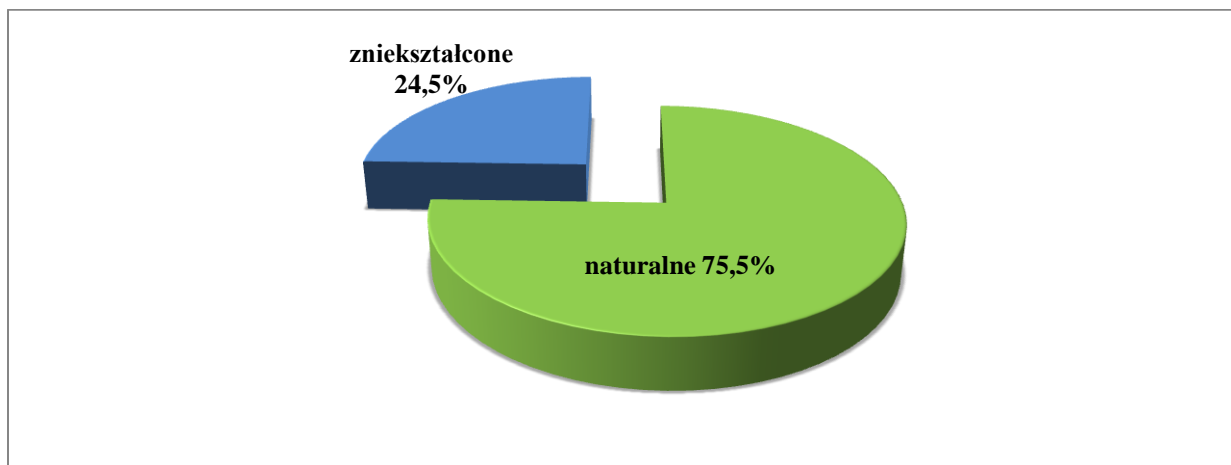
			≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
2	3	4	5	6	7	8	9
bory	naturalne	ha	249,41	365,67	424,50	1039,58	15,1
	zniekształcone		27,46	66,60	12,17	106,23	1,5
bory mieszane	naturalne		250,69	234,11	371,30	856,10	12,4
	zniekształcone		227,77	776,90	264,87	1269,54	18,4
lasy mieszane	naturalne		185,91	291,54	382,06	859,51	12,4
	zniekształcone		314,86	899,97	375,33	1590,16	23,2
lasy	naturalne		188,69	193,70	235,33	617,72	9,0
	zniekształcone		119,76	318,70	116,38	554,84	8,0
ogółem	naturalne		874,70	1085,02	1413,19	3372,91	48,9
	zniekształcone		689,85	2062,17	768,75	3520,77	51,1

Tab. 53 Formy stanu siedliska – Nadleśnictwo Międzychód

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Jednostka	Powierzchnia zalesiona [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
2	3	4	5	6	7	8	9
bory	naturalne	ha	2845,36	5747,28	5281,21	13873,85	60,5
	zniekształcone		112,22	311,07	73,90	497,19	2,2
bory mieszane	naturalne		383,23	568,65	728,94	1680,82	7,3
	zniekształcone		524,37	1699,62	408,76	2632,75	11,5
lasy mieszane	naturalne		217,49	428,03	440,03	1085,55	4,7
	zniekształcone		387,46	1121,14	402,44	1911,04	8,3
lasy	naturalne		202,12	245,06	244,34	691,52	3,0
	zniekształcone		125,44	321,40	118,63	565,47	2,5
ogółem	naturalne		3648,20	6989,02	6694,52	17331,74	75,5
	zniekształcone		1149,49	3453,23	1003,73	5606,45	24,5

W Nadleśnictwie Międzychód zdecydowaną większość zajmują siedliska w stanie naturalnym – ok. 76% powierzchni. Duży udział przypada na siedliska zniekształcone, szczególnie w Obrębie Gorzyń – ok. 51% powierzchni Obrębu. Największy udział siedlisk zniekształconych występuje

na BMśw i LMśw (ok. 60% powierzchni borów i lasów mieszanych) oraz na siedliskach lasowych (ok. 45% powierzchni).

Ryc. 40 Stan siedlisk w Nadleśnictwie Międzychód.

• **Charakterystyka form degeneracji ekosystemu leśnego.**

Borowacenie inaczej pinetyzacja jest zjawiskiem dotyczącym siedlisk borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Polega ona na wprowadzeniu do drzewostanu liściastego drzew iglastych, zwykle z rodziny sosnowatych lub wyeliminowaniu drzew liściastych z drzewostanu mieszanego. W zależności od udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew wyróżnia się borowacenie:

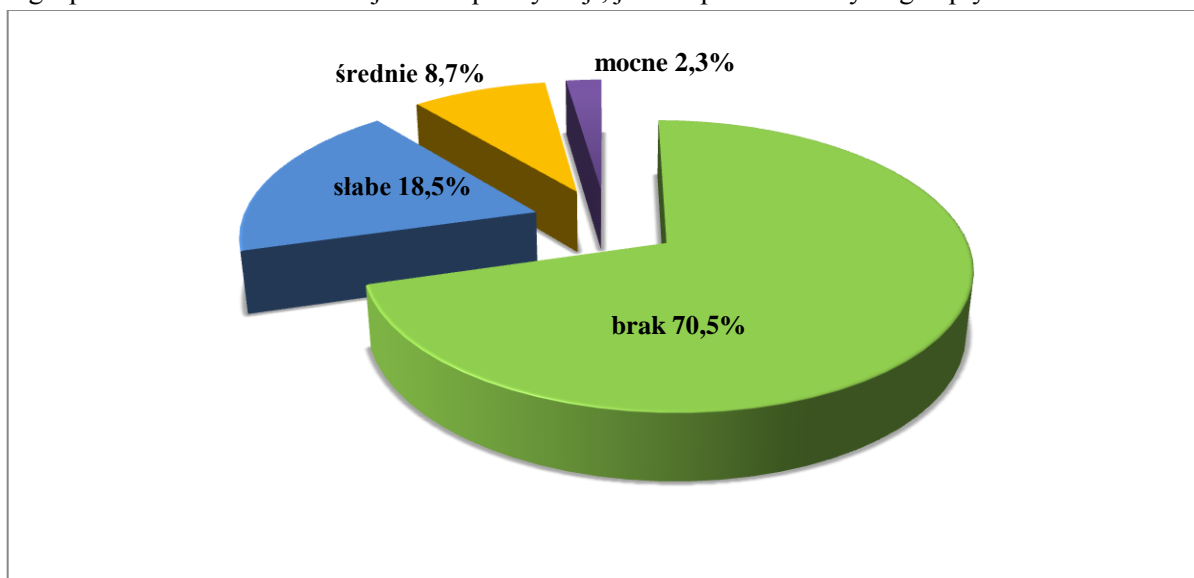
- **słabe**, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi:
 - ponad 80 % na siedliskach borów mieszanych,
 - 50 - 80 % na siedliskach lasów mieszanych,
 - 10 - 30 % na siedliskach lasowych,
- **średnie**, jeżeli udział sosny lub świerka wynosi:
 - ponad 80 % na siedliskach lasów mieszanych
 - 30 - 60 % na siedliskach lasowych.
- **mocne**, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym wynosi na siedliskach lasowych ponad 60 %.

Tab. 54 Borowacenie w Nadleśnictwie Międzychód

Obręb nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia zalesiona [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Międzychód	brak	2936,45	5945,36	4980,12	13861,93	87,0
	słabe	274,96	1198,52	484,47	1957,95	11,6
	średnie	20,3	148,91	51,72	220,93	1,4
	mocne	1,43	2,27	0	3,7	0,0
Obręb Gorzyń	brak	728,48	683,66	643,92	2056,06	32,0
	słabe	538,46	1251,42	742,84	2532,72	34,5
	średnie	254,61	936,82	656,78	1848,21	25,9
	mocne	43	275,29	138,4	456,69	7,5
Nadleśnictwo	brak	3664,93	6629,02	5624,04	15917,99	70,5

Obręb nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia zalesiona [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Międzychód	słabe	813,42	2449,94	1227,31	4490,67	18,5
	średnie	274,91	1085,73	708,5	2069,14	8,7
	mocne	44,43	277,56	138,4	460,39	2,3

W Nadleśnictwie ok. 30% siedlisk średnio żyznych i żyznych poddanych jest procesowi borowacenia. Najmocniej zjawisko borowacenia charakteryzuje drzewostany w Obrębie Gorzyń – ok. 68% powierzchni Obrębu. Szczególnie charakterystyczne dla tego Obrębu jest borowacenie w stopniu średnim i mocnym – ok. 33% powierzchni, ze względu na duży udział siedlisk średnio żyznych i żyznych. Wynika to z promowania sosny w przeszłości i niewłaściwego rozpoznania typów siedliskowych lasu. Obecny model gospodarki leśnej wykorzystuje w sposób optymalny zdolność produkcyjną siedliska poprzez dobór odpowiedniego składu gatunkowego upraw oraz przebudowę drzewostanów niezgodnych z siedliskiem, tam gdzie zagrożona jest trwałość lasu. Właściwy sposób zagospodarowania lasu osłabi zjawisko pinetyzacji, jednak proces ten wymaga upływu czasu.

Ryc. 41 Borowacenie w Nadleśnictwie Międzychód.

W stosunku do poprzedniego planu urządzenia lasu stwierdzono:

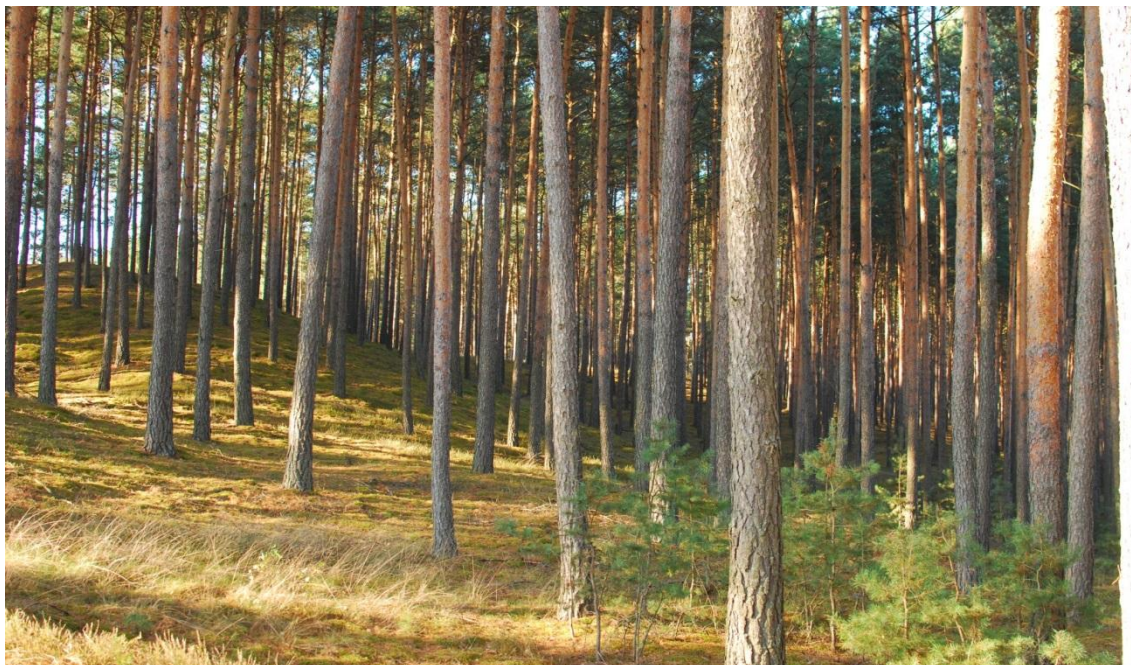
- brak borowacenia: wzrost o 33,5 % powierzchni;
- słabe borowacenie: spadek o 22,5 % powierzchni;
- średnie borowacenie: spadek o 9,3 % powierzchni;
- mocne borowacenie: spadek o 1,7 % powierzchni.

Monotypizacja polega na ujednoczeniu wieku i składu gatunkowego drzewostanu oraz uproszczeniu struktury warstwowej zbiorowiska. Zjawisko to powstaje głównie wskutek gospodarki leśnej opartej na systemie zrębowym. Zgodnie z wytycznymi *Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody dla nadleśnictwa* (§ 27 ust. 3) zjawisko monotypizacji określa się dla kompleksów leśnych powyżej 200 ha. Uwzględnia się przy tym grupy wiekowe drzewostanów: 1- 40 lat, 41 – 80 lat, powyżej 80 lat oraz podziału drzewostanów na sosnowe plus świerkowe i pozostałe. Monotypizację wyróżnia się, gdy drzewostany jednogatunkowe lub jednowiekowe występują w zasadzie na zwartych powierzchniach (ok. 100 ha). Formę tą należy wyróżniać głównie dla sosny i świerka oraz rozdzielać na:

a) monotypizację częściową, gdy:

- udział drzewostanów jednego gatunku i jednej (20-letniej) klasy wieku wynosi 50 – 80 %,
- udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków w jednej klasie wieku przekracza 80 %,

b) monotypizację pełną, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80 %.

Fot. 10 Monokultura sosnowa – Puszcza Notecka (fot. Dariusz Wawrzak).

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód zjawisko monotypizacji jest związane z Obrębem Międzychód. Konieczność zagospodarowania terenów pogradacyjnych w krótkim czasie (lata 20-te i 30-te XX wieku), skutkuje obecnie występowaniem na dużym obszarze Puszczy Noteckiej jednowiekowych monokultur sosnowych.

Neofityzacja czyli wzrost udziału gatunków obcego pochodzenia (tzw. neofitów) poprzez sztuczne wprowadzanie lub samoistne wnikanie do zbiorowisk leśnych. Zjawisko neofityzacji powinno zostać odnotowane w przypadku:

- udziału w składzie gatunkowym drzewostanu co najmniej 10% gatunków obcego pochodzenia,
- udziału gatunków obcego pochodzenia w podroście bądź podszycie,
- gatunków obcych, tworzących domieszkę pod warunkiem, że zostały one zapisane w „urzędniowej” bazie danych.

Tab. 55 Rzeczywista powierzchnia gatunków obcych w składzie drzewostanów – Obręb Międzychód

Lp.	Gatunek obcy	Pow. [ha]	% pow. z gat. obcym w składzie
1	Robinia akacyjowa	12,43	48,3
2	Sosna wejmutka	10,12	39,2
3	Dąb czerwony	1,46	5,7
4	Sosna czarna	0,15	0,6
5	Daglezja zielona	0,89	3,4
6	Sosna smołowa	0,73	2,8
7	Żywotnik zachodni	0,01	0
Razem		25,79	100

Tab. 56 Rzeczywista powierzchnia gatunków obcych w składzie drzewostanów – Obręb Gorzyń

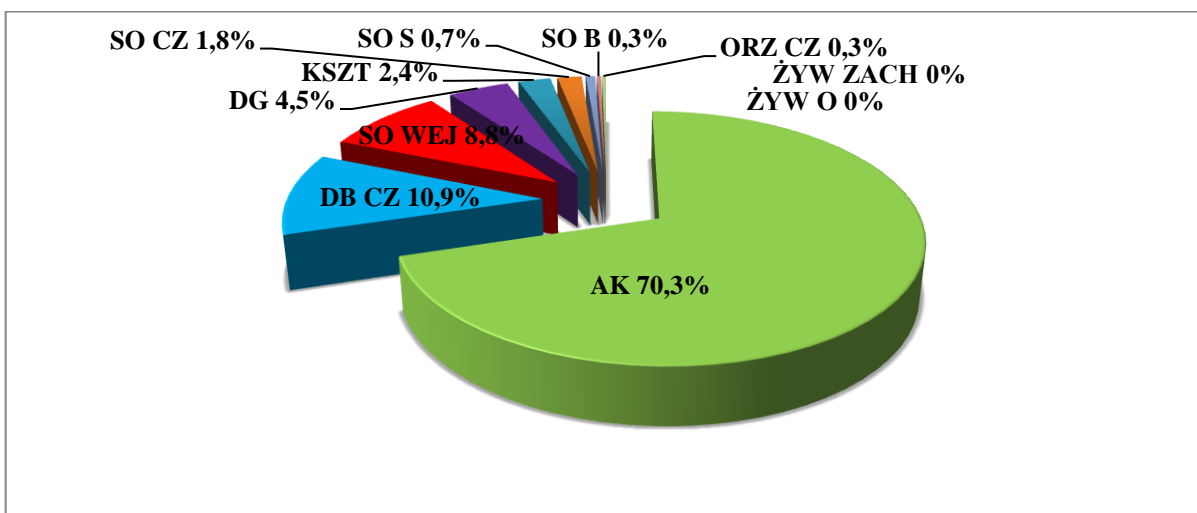
Lp.	Gatunek obcy	Pow. [ha]	% pow. z gat. obcym w składzie
1	Robinia akacyjowa	79,84	87,3
2	Dąb czerwony	3,92	4,3
3	Daglezja zielona	6,41	7,0
4	Sosna czarna	1,24	1,4
Razem		91,41	100

Tab. 57 Rzeczywista powierzchnia gatunków obcych w składzie drzewostanów – Nadleśnictwo Międzychód

Lp.	Gatunek obcy	Pow. [ha]	% pow. z gat. obcym w składzie
1	Robinia akacyjowa	92,27	78,8
2	Dąb czerwony	5,38	4,6
3	Sosna wejmutka	10,12	8,6
4	Daglezja zielona	7,3	6,2
5	Sosna czarna	1,39	1,2
6	Sosna smołowa	0,73	0,6
7	Żywotnik zachodni	0,01	0
Razem		117,20	100

Dominującym gatunkiem obcym w Nadleśnictwie Międzychód jest robinia akacyjowa (grochodrzew) – obejmuje ok. 0,4% powierzchni drzewostanów w Nadleśnictwie. Jest drzewem ekspansywnym, łatwo rozprzestrzenia się poprzez liczne odrosty z korzeni. W stadium uprawy gatunek ten stanowi poważną konkurencję i zagrożenie dla docelowego składu drzewostanu. Inne gatunki występujące w Nadleśnictwie, zostały w większości wprowadzone sztucznie do składu drzewostanów. Nie są one tak ekspansywne jak robinia akacyjowa, a tym samym nie stanowią istotnego zagrożenia dla gospodarki leśnej. Przy odnowieniach i zalesieniach należy rezygnować z gatunków obcych. Dobór gatunków rodzimych pozwala optymalizować składy drzewostanów co jest zgodne z zasadami hodowli lasu. Robinia akacyjowa powinna być stopniowo eliminowana z drzewostanów.

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód stwierdzono uwzględniając warstwę drzew, podrosty, przestoje oraz samosiewy występowanie 11 gatunków drzew obcego pochodzenia.

Ryc. 42 Gatunki obce w Nadleśnictwie Międzychód.

8. Inne cenne obiekty przyrodnicze na terenie Nadleśnictwa Międzychód.

• Drzewostany cenne przyrodniczo.

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się drzewostany, które należy wyróżnić z uwagi na posiadane walory przyrodnicze. Są to m.in. starodrzewy, drzewostany zbliżone do naturalnych zbiorowisk leśnych, niekiedy ze stanowiskami gatunków rzadkich i chronionych. Drzewostany cenne przyrodniczo zaliczono do gospodarstwa specjalnego.

Tab. 58 Wykaz drzewostanów cennych przyrodniczo – Obręb Międzychód

Lp.	oddz. leśnictwo	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze	Uwagi
1.	176 b Sowia Góra	0,76	Starodrzew sosnowy 140 lat, w grupie lasów glebochronnych.	brak wskazań
2.	524 n Mokrzec	1,87	Urokliwe łęgi olszowe nad rzeczką, z wysiękami wód.	SP - 91E0 (C); brak wskazań
3.	525 c Mokrzec	1,45		SP - 91E0 (C); brak wskazań
4.	527 d Mokrzec	1,31	Olszyna o charakterze otuliny przylegająca do torfowiska mszarnego (użytek ekologiczny). W grupie lasów glebochronnych.	brak wskazań
5.	528 i Mokrzec	0,48		brak wskazań
6.	562 c Mokrzec	1,60	Olszyna o charakterze otuliny przylegająca do torfowiska mszarnego (użytek ekologiczny). Ostoja bielika.	brak wskazań
7.	599 j Mokrzec	0,45	Starodrzew dębowy 130 lat nad jeziorem o walorach krajobrazowych. Stanowisko konwalii majowej. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
8.	605 c Przedlesie	0,90	Starodrzew sosnowy 165 lat nad jeziorem Głębozec. W grupie lasów wodochronnych i masowego wypoczynku.	brak wskazań
9.	627 n Przedlesie	1,68	Starodrzew dębowy 145 lat. W grupie lasów wodochronnych.	SP - 9170 (C);TP
10.	633 i Przedlesie	2,61	Drzewostan dębowo-lipowy nad Wartą. W grupie lasów wodochronnych.	SP - 9170 (C);TP
11.	634 h Przedlesie	4,27	Starodrzew sosnowy 140 lat. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
12.	634 i Przedlesie	3,57	Drzewostan sosnowy z udziałem dęba szypułkowego 150 lat nad Wartą. W grupie lasów wodochronnych.	TP
13.	634 l Przedlesie	1,29	Starodrzew sosnowy 140 lat. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
14.	634 s Przedlesie	2,25	Starodrzew dębowo-sosnowy 140 lat z udziałem lipy – 95 lat W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
15.	485 t Żmijowiec	0,84	Łęg olszowy nad rzeczką.	brak wskazań
16.	542 a Przedlesie	1,12		brak wskazań
17.	317 b Krobielewko	1,00	Starodrzew dębowy 140 lat, enklawa wśród borów sosnowych.	SP – 9190 (C); brak wskazań
18.	544 h Krobielewko	0,51	Ciekawy drzewostan (Wz, Dbs, Dbb, Ak, So) na stromej skarpie doliny. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
19.	74 c Kraniec	5,31	Starodrzew sosnowy 140 lat.	SP – 91T0 (A); brak wskazań
20.	272 i Nadziejewki	1,24	Starodrzew sosnowy 150 lat.	brak wskazań
21.	511 c Nadziejewki	1,09	Wielogatunkowy starodrzew (Dbs, Św, Wz, So) o charakterze łąkowym położony częściowo na skarpie doliny Warty. W grupie lasów wodochronnych. Drzewostan II – piętrowy.	SP – 9170 (C); brak wskazań
razem		35,60		

Tab. 59 Wykaz drzewostanów cennych przyrodniczo – Obręb Gorzyń

Lp.	oddz. leśnictwo	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze	Uwagi
-----	-----------------	-----------	----------------------------------	-------

Lp.	oddz. leśnictwo	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze	Uwagi
1.	7 a Kolno	0,94	Drzewostan dębowy na skarpie doliny Warty. W drzewostanie grodzisko kultury lużyckiej. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
2.	15 a Kolno	1,43	Enklawa lasu z Dbs, Gb, Wz 105-260 lat położona w dolinie Warty o niespotykanych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, z wyraźnym podkowiastym grodziskiem z wczesnego średniowiecza. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (B); brak wskazań
3.	16 a Kolno	2,49	Starodrzew dębowy (Dbb, Bk, Gb, Jw 110-165 lat) położony na stoku. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
4.	27 d Kolno	0,48	Starodrzew (Dbs, Bk, Gb) 55-140 lat o charakterze grądowym, położony na skarpie. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
5.	28 l Kolno	7,17	Starodrzew bukowy z Dbb, Js, Ol, wiek 70-145 lat. Ostoją bielika. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9130 (B); brak wskazań
6.	28 m Kolno	0,96	Starodrzew Dbb 145 letni, w grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
7.	35 g Kolno	1,97	Urokliwy starodrzew bukowy z Dbs i Gb w wieku 105-155 lat o charakterze grądowym położony na stromej skarpie nad stawem. W grupie lasów wodochronnych i glebochronnych.	SP – 9170 (B); brak wskazań
8.	35 t Kolno	1,16	Na części łęg olszowy nad rzeczką, nad jeziorem o charakterze grądu. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 91F0 (C); brak wskazań
9.	36 j Kolno	1,83	Starodrzew dębowy 180 lat z Js, Lp, Jw, Gb o charakterze grądowym. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (B); brak wskazań
10.	41 a Kolno	0,85	Wielogatunkowy drzewostan (Js, Dbs, Jw, Wz) nad jeziorem, w drzewostanie źródlika. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
11.	41 c Kolno	0,98	Wielogatunkowy drzewostan (Ol, Bk, Js, Wz, Jw) nad jeziorem, w grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
12.	42 a Kolno	0,91		brak wskazań
13.	44 a Kolno	0,84	Starodrzew dębowy o charakterze grądowym 135 lat z Jw, Lp, Wz, Kl, Bk położony nad rzeczką. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
14.	163 j Kolno	0,87	Starodrzew dębowy 225 letni o charakterze grądowym nad jeziorem Tuczno, w drzewostanie Ol, Wz (80-130 lat). W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
15.	165 a Kolno	0,42	Starodrzew dębowy o charakterze grądowym 90-135 lat z Dbs, Bk, Js, Lp położony nad jeziorem Wiejskim. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
16.	166 a Kolno	1,91	Starodrzew Dbs, So, Lp, Kl, Bk, Ol, Gb w wieku 115-145 lat, w nim grodzisko stożkowe z wczesnego średniowiecza. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
17.	166 b Kolno	1,00	Las o charakterze łęgu jesionowo-olszowego oraz olsu, na 20 % bardzo stara buczyna w wieku 235 lat. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
18.	167 c Kolno	1,06	Starodrzew bukowy 235 letni z Js, Lp, Dbs 60-115 lat, w grupie lasów wodochronnych.	SP – 9130 (B); brak wskazań
19.	167 k Kolno	1,26	Drzewostan olchowy, w grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
20.	167 l Kolno	0,71	Wielogatunkowy drzewostan z Ol, Dbs, Bk, Js 30-60 lat, w grupie lasów wodochronnych.	SP - 91E0 (C); brak wskazań
21.	167 m Kolno	0,21	Drzewostan dębowy na stoku Dbs, Ol, Js, Kl 125 lat. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
22.	167 n Kolno	1,34	Wielogatunkowy drzewostan z Js, Ol, Jw, Bk, Dbs 125 lat. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (B); brak wskazań
23.	170 a Kolno	1,81	Starodrzew dębowy 165 letni porastający skarpe nad jeziorem Gorzyńskim, drzewostan o walorach krajobrazowych i widokowych. W części niżej położonej łęg Ol-Js oraz źródlika. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
24.	69 a Muchocin	2,25	Starodrzew sosnowy 90 letni z Dbs 150 lat, w grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
25.	119 f Muchocin	2,53	Grąd położony na skarpie z Gb, Js, Dbs, Lp 70-140 lat, w grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
26.	119 k Muchocin	0,80	Starodrzew dębowy 200 letni (Db sz).	brak wskazań
27.	119 l Muchocin	0,39	Starodrzew dębowy z Db sz 55-170 lat.	SP – 9170 (C); brak wskazań
28.	139 p Muchocin	1,67	Wielogatunkowy drzewostan na stoku z Js, Dbs, Lp, Gb, Wz 70-130 lat. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
29.	159 j Muchocin	2,13	Wielogatunkowy drzewostan (Js, Kl, Dbs, So, Ol) położony nad jeziorem Wielkim. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); TP

Lp.	oddz. leśnictwo	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze	Uwagi
30.	174 a Muchocin	0,94	Drzewostany na skarpie do jeziora Wielkiego, w drzewostanie Js, Ol, Gb, Bk, Sow 70-115 lat. W drzewostanie źródłiska. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
31.	152 b Goraj	1,84	Drzewostan II – piętrowy na stoku z Gb, Js, Lp, Dbs 50-110 lat. W grupie lasów glebochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
32.	152 g Goraj	1,75	Drzewostan II – piętrowy z So, Wz, Gb, Js, Dbs 70-110 lat. W grupie lasów glebochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
33.	212 k Gorzyń	0,93	Drzewostan z Ol 50 lat, Gb 90 lat, Dbs 120 lat i Lp 90 lat, w grupie lasów wodochronnych.	SP – 91E0 (A); brak wskazań
34.	212 k Gorzyń	1,58	Drzewostan grądowy z Gb, Dbs, So 50-150 lat, położony w zagłębieniu terenu. W grupie lasów glebochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
35.	282 i Gorzyń	1,59	Drzewostan o charakterze grądowym nad jeziorem. W drzewostanie Dbs, Js, Kl, Bk, Wz w wieku 70-140 lat. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 9170 (C); brak wskazań
36.	200 j Lubikowo	1,64	Wielogatunkowy Lp, Ol, Dbs, Jw, Js 90-letni drzewostan nad jeziorem. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań
37.	252 b Lubikowo	1,81	Wielogatunkowy 100 letni starodrzew z Ol, Wz, Dbs, Lp, Js. W grupie lasów wodochronnych.	SP – 91F0 (C); brak wskazań
razem		54,45		

• Parki i drzewostany o charakterze parkowym.

Tab. 60 Wykaz drzewostanów o charakterze parkowym

Lp.	I-ctwo; oddział	Pow. [ha]	Opis ogólny, gatunki, walory	Zabiegi	Uwagi, zagrożenia
Obwód Międzychód					
1.	Kamień 467 r	0,54	Park położony w sąsiedztwie osady leśnej. W parku okazałe Lpdr, Js, Dbs 150 lat, So, Dbc 80 lat.	-	Lz
2.	Nadziejewki 512 b	0,34	Dawny park pałacowy w Nowym Dworze, który wraz z kościołem, zniszczonym pałacem, oraz starozeczem stanowi założenie parkowo-pałacowe. Park powstał w XIX wieku, posiada charakter krajobrazowy. W parku Jd, Dbs, Jw, Lpdr, Kl, Wz, Św, Ak, Ol, śnieguliczka, bluszcz. W grupie lasów glebochronnych.	brak wskazań	Drzewostan o charakterze parkowym. Wg niemieckich przedwojennych map topograficznych do parku należy poddz. 512 x, y.
	Nadziejewki 512 f	2,52			
3.	Krobielewko 546 h	0,22	Park dworski w Krobielewku założony w końcu XIX wieku o charakterze krajobrazowym. W parku Lp, So c, Św 135 lat.	-	Lz - R
4.	Przedlesie 627 i	2,19	Drzewostan o charakterze parkowym z Dbs, Św, Dg, Bk, Jw, So, Ak, Kszt 85-120 lat. W grupie lasów wodochronnych.	brak wskazań	SP – 9170 (C)
Obwód Gorzyń					
1.	Muchocin 162 h	1,05	Drzewostan położony nieopodal wsi Wierzbno, w drzewostanie Ak, Jw, Lp, Js 80-100 lat.	brak wskazań	Drzewostan o charakterze parkowym.

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód podczas prac urzędniowych stwierdzono wydzielania mające fizjonomię parku, tzn. obecność okazałych rozmiarów wiekowych drzew, ciekawych i rzadkich krzewów - często obcego pochodzenia; rozluźnione zwarcie; wyraźna odrębność od otoczenia; położenie w sąsiedztwie domostw, ruin, nad jeziorami, wykorzystywane jako miejsca spacerowe. Są to obiekty zasługujące na uwagę i powinny zostać otoczone szczególną dbałością.

• Siedliska przyrodnicze.

Ochronie podlegają siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony położone w obszarach SOO Natura 2000.

Siedliska przyrodnicze określone są w Obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).

Tab. 61 Wykaz siedlisk przyrodniczych położonych na gruntach Nadleśnictwa Międzychód

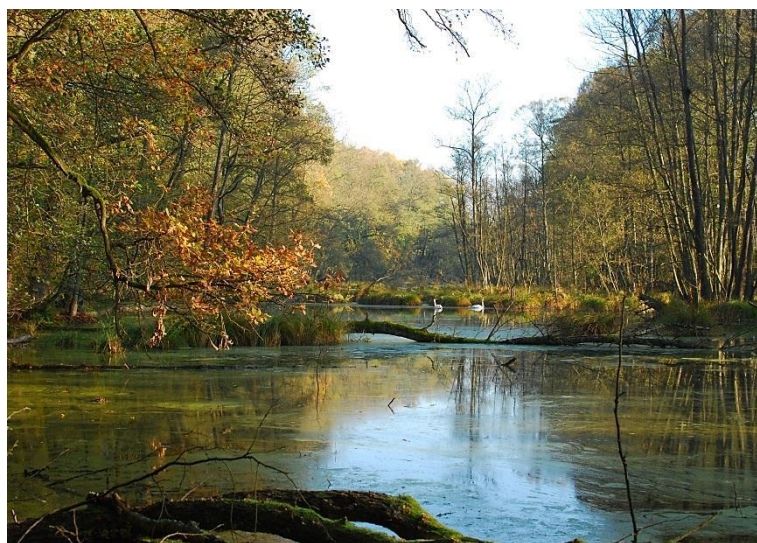
Siedlisko przyrodnicze		Powierzchnia [ha]
Kod	Nazwa	
2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	0,23
3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic	7,28
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	91,20
4030	Suche wrzosowiska	7,73
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1,69
6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	0,81
6510	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	15,28
7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	3,09
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	14,54
Razem siedliska nieleśne:		141,85
9110	Kwaśne buczyny	1,10
9130	Żyzne buczyny	27,89
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	231,48
9190	Kwaśne dąbrowy	21,91
91D0*	Bory i lasy bagienne.	3,29
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe	37,34
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	27,05
91I0*	Ciepłolubne dąbrowy	4,90
91T0	Sosnowy bór chrobotkowy	421,15
Razem siedliska leśne:		776,11
Razem siedliska przyrodnicze:		917,96

* - siedliska priorytetowe

Fakultatywne wskazania ochronne wg Poradnika ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000

– podręcznik metodyczny:

- **2330** zapobieganie sukcesji, nie zalesianie płatów siedliska;
- **3140, 3150** zarządzanie siedliskiem wymaga działań na poziomie obszaru wodnego – zlewni bezpośredniej i pośredniej, na całym obszarze wodnym mieszczącym siedlisko zaleca się jego ochronę poprzez: oczyszczanie ścieków, ochronę stref brzegowych, wyznaczenie stref działań ochronnych, ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów, ograniczanie zamulania i rozwoju halofitów;

Fot. 11 Eutroficzny zbiornik wodny (3150) (fot. Dariusz Wawrzak).

- **4030** ochrona wrzosowisk występujących jako drobnopowierzchniowe płyty w krajobrazie borowym zwykle nie wymaga szczególnych działań, a tylko kontynuacji funkcjonowania dotychczasowych czynników, które ten krajobraz kształtują; stałym elementem ochrony każdego wrzosowiska powinna być skrupulatna i skuteczna ochrona przed działaniami dewastacyjnymi – jak eksploatacja piasku lub składowanie śmieci;
- **6410** niezbędna jest ochrona czynna, przy czym wystarczające jest wykaszanie nawet raz na kilka lat (gospodarka ekstensywna sprzyja); nie jest wskazane zbyt niskie koszenie; należy unikać nawożenia, utrzymywać odpowiedni poziom wody (nie dopuścić do zabagnienia lub przesuszenia); pokos powinien być każdorazowo zebrany z łąki;
- **6430** niewielka powierzchnia poszczególnych płatów tego siedliska - istnieje zagrożenie zniszczenia mechanicznego; wymagają stałego, okresowego podtapiania; wrażliwe na inwazję gatunków obcego pochodzenia; unikać wylesiania i odkrzaczania brzegów cieków i zbiorników wodnych.
- **6510** siedlisko to powinno być obejmowane ochroną czynną, należy je kosić, najlepiej ręcznie lub lekkim sprzętem, maksymalnie dwa razy w roku; nie jest wskazane zbyt niskie koszenie i intensywne wypasanie, pokos powinien być usunięty z łąki; użytki zielone powinny być umiarkowanie nawożone; wysokość dawek nawozów zależy od żyzności siedliska;
- **7110***, **7140** uzyskanie efektu regeneracji roślinności torfowiskowej z reguły wymaga stymulacji procesu poprzez zabiegi ochrony czynnej; rodzaj i sposób ich przeprowadzenia musi być każdorazowo opracowany dla konkretnego obiektu, na podstawie jego aktualnej sytuacji hydrologicznej i stanu roślinności; podstawą wszystkich działań jest maksymalne zabezpieczenie torfowiska przed utratą

wody poprzez odpływ i nadmierną ewapotranspirację, a następnie spowodowanie stopniowego podniesienia lustra wody i jego stabilizację w pobliżu powierzchni;

- **91T0** jak dotąd nie wypracowano skutecznych i sprawdzonych metod ochrony;

Fot. 12 Bór chrobotkowy (91T0) (fot. Dariusz Wawrzak).

- **9110, 9130** bierne metody ochrony umożliwiają zachowanie walorów buczyn o cechach naturalności; kierunek ten powinien być przyjęty za podstawę planowania ochrony płatów buczyn w rezerwach; w lasach gospodarczych zalecane jest stosowanie rębni złożonych, oraz pozostawienie do naturalnej śmierci części drzew czy też fragmentów ekosystemu siedliska;

- **9170** dla ochrony fragmentów grądu, które zachowały charakter zbliżony do naturalnego właściwe jest przestrzeganie zasad ochrony biernej; bierne metody ochrony dotyczą głównie grądów chronionych rezerwatowo; w lasach gospodarczych zaleca się ograniczać wprowadzanie buka na siedliskach grądowych i hodować na nich drzewostany dębowo-grabowe;

- **9190** w lasach gospodarczych rozsądny jest kompromis między ochroną, a gospodarką, obejmujący zastosowanie dotychczasowych sposobów użytkowania, prowadzenia przebudowy oraz przyjęcia odpowiednich dla zbiorowiska docelowych składów gatunkowych;

- **91D0*** podstawą wszystkich działań ochronnych jest zachowanie lub przywrócenie stosunków wodnych właściwych dla siedliska, zaleca się wyłączenie najlepiej zachowanych fragmentów z gospodarki leśnej (włączenie do gospodarstwa specjalnego); na siedliskach o zmienionych warunkach wodnych, po ich korekcie i w zależności od celu planowanego do osiągnięcia, prowadzić zabiegi ochrony czynnej;

- **91E0*, 91F0** podstawą ochrony lasów łęgowych jest przede wszystkim ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu, przede wszystkim ochrona warunków wodnych; bierna ochrona może być stosowana w lasach rezerwatowych; w lasach gospodarczych zalecane jest stosowanie rębni złożonych, oraz pozostawienie do naturalnej śmierci części drzew czy też fragmentów siedliska; z punktu widzenia ochrony niekorzystne jest wprowadzanie do siedliska gatunków obcych;

Fot. 13 Ols (91E0) (fot. Dariusz Wawrzak).

- **91I0*** w trosce o siedlisko nie należy stosować cięć rębnych; zaleca się ograniczenie zabiegów do cięć pielęgnacyjnych oraz niezbędnych, związanych z odnowieniem drzewostanu cięć gniazdowych; użytkowanie powinno zmierzać w kierunku zróżnicowania wiekowego drzewostanu.

Zaplanowane zabiegi powinny mieć na celu zachowanie ciągłości istniejących siedlisk i ich utrzymanie w możliwie najbardziej korzystnym stanie.

Dla siedlisk przyrodniczych przyjęto typy drzewostanów, orientacyjne składy upraw, oraz rodzaje rębni na podstawie Załącznika do Aneksu nr 3/2014 z 27 sierpnia 2014 r. do Porozumienia nr 1/2010 z 15 stycznia 2010 r. zawartego pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

- **Drzewa cenne i krzewy.**

Fot. 14 Skupisko jałowców (fot. Dariusz Wawrzak).

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód znajdują się drzewa i krzewy, które ze względu na pełnione specyficzne funkcje w ekosystemie leśnym, tzw. domieszka biocenotyczna oraz rzadkie występowanie uznano jako cenne. Gatunki te są wartościowe m.in. ze względu na bytowanie pożytecznej fauny, a tym samym dodatni wpływ na zdrowotność i naturalną odporność lasu. Nie należy ich wycinać, uszkadzać oraz wprowadzać w otoczeniu tych drzew istotnych zmian. Drzewa te powinno się pozostawić do naturalnej śmierci i poddać procesowi rozkładu drewna.

Tab. 62 Wykaz cennych drzew znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Międzychód

Gatunek	Leśnictwo	Lokalizacja – pododdz.
Cis pospolity	Kolno	207 k
	Goraj	113 a
	Gorzyń	169 j; 177 j
Czereśnia ptasia	Kolno	172 d; 203 j, k
	Lubikowo	202 g
Grusza pospolita	Kamień	401 f; 513 i; 515 d; 518 l; 581 h; 596 j; 611 b
	Mokrzec	348 b; 349 h; 350 a; 408 a; 409 c; 613 h, j; 614 i
	Przedlesie	534 l; 566 g
	Nadziejewki	459 h; 510 g; 511 a
	Kolno	203 j; 204 a; 205 a
	Goraj	105 k; 117 g; 154 d
	Gorzyń	178 g; 213 j; 215 a; 217 a; 220 d; 223 a, c; 269 a, b; 298 i
Lubikowo	253 b; 259 c	
Jabłoń	Kamień	402 f; 574 d
	Nadziejewki	512 m
	Gorzyń	217 a
Jarząb brekinia	Sowia Góra	100 a
Jodła pospolita	Przedlesie	633 a
	Nadziejewki	512 f
	Muchocin	139 c
	Goraj	111 f

	Gorzyń	221 b
Kasztanowiec zwyczajny	Kamień	402 f; 406 j; 462 i; 464 m; 466 i; 513 i; 514 m; 518 l; 520 x; 547 c; 549 f; 550 i; 575 g; 578 b
	Mokrzec	522 n; 523 d; 528 j; 558 d; 599 f; 600 h; 614 d
	Przedlesie	626 r; 627 i
	Żmijowiec	367 f; 431 k
	Krobielewko	546 j
	Kolno	31 h; 43 f; 203 h; 207 j, k
	Muchocin	116 f; 124 g
	Gorzyń	184 c; 229 l; 282 a
Orzech czarny	Mokrzec	587 c
	Kolno	204 c
	Muchocin	140 c
Żywotnik olbrzymi	Kamień	465 m
Żywotnik zachodni	Nadziejewki	512 o
Sosna zwyczajna	Gorzyń	210h
	Kamień	404b; 406a; 606f, m
Jesion wyniosły	Kolno	172d
Jarząb	Kolno	204h
Gledycja trójcierniowa	Nadziejewki	512z
Jałowiec pospolity	Kamień	399a
Dąb szypułkowy	Nadziejewki	512y
	Muchocin	101h
	Kolno	165a
Buk zwyczajny	Kamień	577d
Lipa drobnolistna	Kamień	520j; 575g

• Zadrzewienia i remizy.

Zadrzewienia i remizy pełnią ważne funkcje ochronne, zwiększają bioróżnorodność w środowisku przyrodniczym oraz wzbogacają wartość wizualną krajobrazu. Dzięki specyficznym warunkom środowiska jakie w nich występują umożliwiają życie i schronienie wielu organizmom zwierzęcym oraz stanowią miejsce spontanicznego rozwoju roślinności.

W Nadleśnictwie Międzychód zgodnie z ewidencją wykazane zostały zadrzewienia o łącznej powierzchni 15,97 ha.

Tab. 63 Zestawienie zadrzewień

Lp.	Leśnictwo	Pow. [ha]	Lokalizacja – pododdz.
1.	Kamień	0,87	607 c
2.	Mokrzec	0,49	521 h; 561 p
3.	Przedlesie	0,61	603 f; 573s
4.	Krobielewko	1,45	546 h, k
5.	Nadziejewki	5,84	512x; y; z
5.	Goraj	6,44	132 o; 151c
6.	Lubikowo	0,27	235g
razem		15,97	

W Nadleśnictwie Międzychód zgodnie z ewidencją wykazane zostały remizy o łącznej powierzchni 3,90 ha.

Tab. 64 Zestawienie remiz

Lp.	Leśnictwo	Pow. [ha]	Lokalizacja – pododdz.
1.	Kraniec	0,53	122 b
2.	Kamień	0,99	399 d; 405 f; 467 l
3.	Przedlesie	0,52	573 l; 605 m
4.	Muchocin	0,50	66 f
5.	Goraj	1,36	109 k; 150 h
razem		3,90	

Remizy, jako powierzchnie nie tworzących osobnych wydzieleni stwierdzono w 120 przypadkach, o łącznej powierzchni 8,66 ha.

Tab. 65 Zestawienie remiz nie tworzących wydzielenia

Lp.	Leśnictwo	Pow. [ha]	Lokalizacja – pododdz.
1.	Sowia Góra	1,12	59 a; 101 d; 105 f; 154 d; 155 d; 158 d; 161 b; 164 c, d; 165 a; 166 a, b; 216 b; 220 a; 236 d
2.	Kraniec	0,95	2 h; 4 j; 28 h; 33 f; 65 a; 75 b; 114 d; 179 d; 182 a; 183 a; 184 a
3.	Leszczyny	0,90	25 b; 26 b, c; 46 a; 51 b, l; 52 c; 53 i; 127 d; 130 c; 134 c; 203 f
4.	Kamień	0,46	279 c; 282 b; 402 d; 553 d; 580 k
5.	Mokrzec	0,80	292 b; 294 b; 295 c; 351 c; 355 a; 414 d; 474 c; 476 b; 558 d; 613 j
6.	Przedlesie	0,75	296 d; 299 g; 421 a
7.	Żmijowiec	0,70	247 b, c; 302 c; 308 b; 311 b; 362 d; 374 b; 423 a; 484 n; 490 i; 543 g
8.	Krobielewko	0,38	266 a, j; 316 b, 319 d; 323 b; 325 f; 327 d; 382 a; 445 c
9.	Nadziejewki	0,88	137 l; 138 a, d; 141 d; 143 c, d; 144 b; 146 f; 149 a, b; 206 h; 210 g; 211 a; 212 a, c; 214 b; 272 g; 332 b; 335 b; 397 d
10.	Kolno	0,20	17 c
11.	Goraj	1,08	47 s; 72 d; 87 c; 127 h, k; 129 k; 148 i
12.	Gorzyń	0,44	169 b; 220 c, d; 221 f; 279 c
razem		8,66	

• **Grunty pozostawione do naturalnej sukcesji.**

W Nadleśnictwie Międzychód pozostawiono grunty do naturalnej sukcesji o łącznej powierzchni 58,98 ha. Obejmują one grunty gdzie nie planuje się zabiegów gospodarczych z uwagi na ich rolę w ekosystemie oraz specyficzne uwarunkowania lokalne.

Tab. 66 Zestawienie gruntów przeznaczonych do naturalnej sukcesji (bez powierzchni referencyjnych)

Lp.	L-ctwo; oddz.	pow. [ha]	Uwagi
1.	Nadziejewki 330 b	0,83	-
2.	Kolno 28 w	0,49	-
3.	Kolno 176 a	0,74	-
4.	Kolno 176 t	0,90	ostoja ksylobiontów
5.	Muchocin 120 n	1,52	ostoja ksylobiontów
6.	Muchocin	0,55	-

Lp.	L-ctwo; oddz.	pow. [ha]	Uwagi
	157 g		
7.	Muchocin 161 b	3,07	-
8.	Goraj 45 b	0,80	-
9.	Goraj 74 f	1,49	-
10.	Goraj 148 f	1,09	-
11.	Gorzyń 211 j	1,03	-
12.	Gorzyń 271 b	4,75	-
13.	Lubikowo 198 j	0,76	-
14.	Lubikowo 242 a	38,90	SP – 3150 (A) 1,50 ha; ostoja ksylobiontów
15.	Lubikowo 242 g	1,17	ostoja ksylobiontów
16.	Lubikowo 264 l	0,89	stałe pędraczysko
Ogółem N-ctwo		58,98	

• Ostoje ksylobiontów.

Ostoje ksylobiontów dla Nadleśnictwa ustala się celem:

- skutecznej ochrony zasobów rozkładającego się drewna i związanych z tym środowiskiem gatunków grzybów, roślin i zwierząt,
- zwiększenia bioróżnorodności w ekosystemach leśnych oraz zwiększenia tzw. oporu środowiska, przez poprawę warunków bytowania i rozwoju organizmów związanych z rozkładającym się drewnem,
- realizacji procedur służących pozostawianiu w lesie posuszu i rozkładającego się martwego drewna w formie grubizny i drzew dziuplastych.

Decyzja Nr 22 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie uznania wybranych powierzchni za obszary stanowiące ostoje ksylobiontów w oparciu o Zarządzenie nr 11 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie z dnia 3 grudnia 2007 r. w sprawie ochrony zasobów rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych na terenie RDLP Szczecin zatwierdza wykaz powierzchni chroniących ostoje ksylobiontów.

Tab. 67 Ostoje ksylobiontów w Nadleśnictwie Międzychód

Obręb, Nadleśnictwo	Pow. jeśli część wydzielenia to pow. zred. [ha]
Obręb Międzychód	44,50
Obręb Gorzyń	155,07
Nadleśnictwo Międzychód	199,57

• Bagna.

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód występuje 169 wydzielonych bagien na podstawie ewidencji – **196,39 ha**. Ponadto poza bagnami z ewidencji występują bagna nie tworzące wydzieli taksacyjnych – **17,67 ha**. Tereny bagienne i bagienka śródleśne łącznie obejmują powierzchnię **214,06 ha**, przy czym w Obrębie Międzychód - łącznie 43,29 ha co stanowi ok. 0,3% Obrębu; w Obrębie Gorzyń – 170,77 ha co stanowi ok. 2,3% Obrębu. Biotopy te z uwagi na swą różnorodność są bardzo ważne w ekosystemie leśnym. Obręb Międzychód jest ubogi w tereny podmokłe i śródleśne bagna co jest charakterystyczne dla obszaru Puszczy Noteckiej.

Fakultatywne wskazania ochronne:

- wokół bagien zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachować lub kształtować pas ochronny w drzewostanie;
- utrzymywać odpowiedni poziom wody, nie dopuszczać do zalesiania i osuszania.

• Obszar Moczary Brzeskie.

Cenny przyrodniczo teren obejmuje swym zasięgiem rozległe mokradła i trzcinowiska, a tym samym ciekawy kompleks ekosystemów wodno - błotnych otoczonych wąskim pasem olsu. Stanowi on ponadto siedlisko bytowania chronionych i rzadkich zwierząt, m.in.: żmii zygzakowatej, rzekotki drzewnej, żółwia błotnego, bąka, wąsatki, kszycy, błotniaka stawowego i gągoła. Na gruntach Nadleśnictwa Międzychód obejmuje swym zasięgiem wydzielienia w leśnictwie Lubikowo: 235f, 236g, 242a, b, c, d, f, g, h.

Fot. 15 Charakterystyczna dla obszaru mozaika mokradel i trzcinowisk (fot. Dariusz Wawrzak).

• Ekosystemy referencyjne.

Zarządzający lasami o dużych powierzchniach wyznaczają, zachowują i zaznaczają na mapach przykłady istniejących w krajobrazie ekosystemów (tzw. ekosystemy referencyjne). W pierwszej kolejności, jako ekosystemy referencyjne wyznaczane są powierzchnie w stanie naturalnym lub maksymalnie zbliżonym do naturalnego. Takie obszary, stosownie do ich planów są pozostawione bez ingerencji w naturalnym stanie.

Tab. 68 Ekosystemy referencyjne w Nadleśnictwie Międzychód

Lp.	I-ctwo;	oddz.	pow. [ha]	uwagi
1.	Kraniec	179d	1,16	BMb
2.	Leszczyny	191a	0,95	BMb, rezerwat „Bagno Leszczyny”
		128d	0,33	LMb
3.	Mokrzec	525c	1,45	OIJ, SP – 91E0 (C), ostoja ksylobiontów
4.	Przedlesie	619h	0,34	LMśw, ostoja ksylobiontów
5.	Nadziejewki	507j	1,38	OIJ, SP - 91F0 (C), 91E0 (C) – 0,45 ha, ostoja ksylobiontów
6.	Kolno	15a	1,43	Lśw, SP - 9170 (B), 91F0 (C) – 0,10 ha, ostoja ksylobiontów
		28l	7,17	Lśw, SP - 9130 (B), ostoja ksylobiontów
		28m	0,96	Lśw, ostoja ksylobiontów
		35g	1,97	Lśw, SP - 9170 (B), ostoja ksylobiontów
		35t	1,16	OIJ, SP - 91F0 (C), ostoja ksylobiontów
		41c	0,98	Lśw, ostoja ksylobiontów
		41h	2,38	OIJ, SP – 91F0 (C)
		41k	1,61	Lw, SP – 91F0 (C), ostoja ksylobiontów
		41l	1,38	Lśw, ostoja ksylobiontów
		43a	0,77	OIJ, rezerwat „Kolno Międzychodzkie”, SP – 91E0 (A), ostoja ksylobiontów
		43b	6,79	Lśw, rezerwat „Kolno Międzychodzkie”, ostoja ksylobiontów
		43c	3,65	LMśw, rezerwat „Kolno Międzychodzkie”, ostoja ksylobiontów
		43d	1,47	Lśw, rezerwat „Kolno Międzychodzkie”, SP – 9170 (C), ostoja ksylobiontów
		44d	1,42	OIJ, SP – 91F0 (C) – 0,46 ha, 9170 (C) – 0,66 ha, 91E0 (C) – 0,30 ha
		44f	0,91	Lw, SP – 6430 (A) – 0,20 ha
		166a	1,91	Lśw, SP – 9170 (C), ostoja ksylobiontów
		166b	1,00	OI, 9170 (C), ostoja ksylobiontów
		167c	1,06	Lśw, 9130 (B), ostoja ksylobiontów
		167k	1,26	OI, ostoja ksylobiontów
		167l	0,71	OIJ, SP – 91E0 (C),
167m	0,21	Lw, SP – 9170 (C)		
171g	0,49	Lśw, SP – 9170 (B)		
203j	0,58	Lśw		
7.	Muchocin	119l	0,39	LMśw, SP – 9170 (C), 91F0 (C) – 0,14 ha
		174a	0,94	Lw, SP - 9170 (C), ostoja ksylobiontów
8.	Goraj	48k	1,90	OI, SP - 91E0 (C)
		48l	1,12	OI, SP – 91E0 (C)
		96k	4,73	LMśw, SP – 9130 (C), ostoja ksylobiontów, strefa ochrony całorocznej
		128j	3,29	BMb, SP – 91D0 (B)
		188d	1,77	LMśw
9.	Gorzyń	212k	0,93	LMśw, SP - 91E0 (A)
		298c	10,44	OI, SP – 9170 (A), ostoja ksylobiontów
		282f	4,07	OI, SP – 91E0 (C)
10.	Lubikowo	260k	4,40	LMśw, rezerwat „Dąbrowa na Wyspie”, SP – 91I0 (A), ostoja ksylobiontów
		300a	1,64	LMb
Ogółem N-ctwo			82,50	

9. Cenne obiekty dziedzictwa kulturowego na terenie Nadleśnictwa Międzychód.

Tab. 69 Wykaz obiektów kultury materialnej

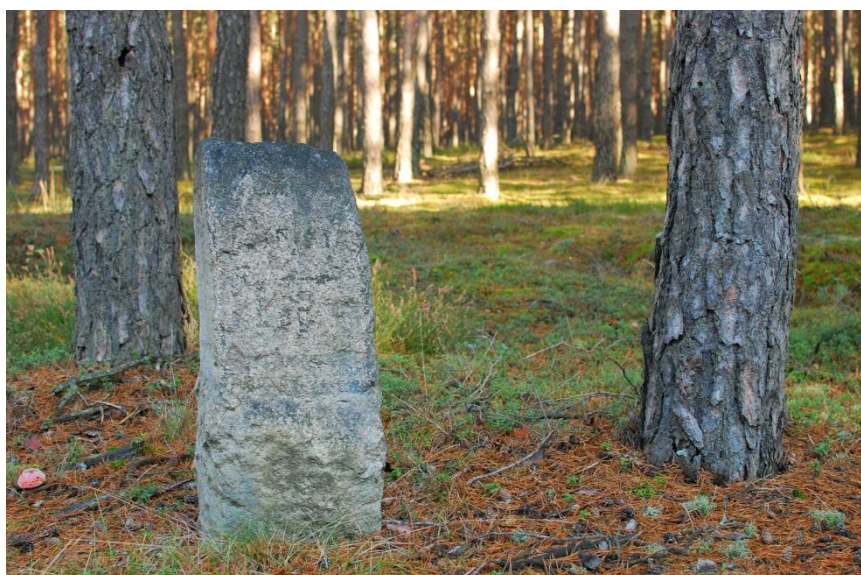
Lp.	Nazwa obiektu	I-ctwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Uwagi
Obwód Międzychód					
1	miejsce pamięci	Przedlesie 418g	-	Pomnik ofiar hitleryzmu.	-
2	kamień pamiątkowy	Mokrzec 471 b	-	Kamień upamiętniający I Święto Lasu 29.VI.1933r.	-
3	zastawka młyńska	Mokrzec 524	-	Urządzenia piętrzące wodę przy dawnym młynie.	-
4	kopalnia	Kamień 574 h	-	Ruiny kopalni węgla brunatnego „WANDA”	-
5	cmentarz	Kamień 580 l	-	Cmentarz ewangelicki zał. na pocz. XX wieku. Nieczynny. Czytelne granice, układ kwater zatarty, zachowane mogiły skrzynkowe. Zadrzewienie So, Dbs 80 lat.	-
6	mogiła	Mokrzec 583 j	-	Płyta granitowa – mogiła ofiar hitleryzmu z 1944 r.	-
7	kapliczka	Przedlesie 591a/b	-	Kapliczka na skrzyżowaniu dróg.	-
8	cmentarz	Przedlesie 594h	0,14	Cmentarz ewangelicki zał. w XIX wieku, położony niedaleko wsi Mierzyn, nieczynny, czytelne granice, rzędy mogił skrzynkowych, nagrobki nieliczne,	-

Lp.	Nazwa obiektu	I-ctwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Uwagi
				zniszczone.	
9	miejsce pamięci	Mokrzec 602d	-	Pomnik dwóch radzieckich uciekinierów z obozu hitlerowskiego.	-
10	kamienne drogowaskazy	Kraniec 40a, 72a, 74g, 122c, 187b Leszczyny 191k, 196f Kamień 281b, 343c, 462f, 465g Mokrzec 347c, 468i, 475d, 521m, 522n Przedlesie 419b Żmijowiec 249a, 304c, 309g, 366a, 367a, 370l, 373a, 482h, 490l Krobielewko 257d, 316c, 448d Nadziejewki 449c	-	Poniemieckie granitowe drogowaskazy spotykane na terenie Nadleśnictwa.	-
11	cmentarz	Przedlesie 617a	-	Cmentarz poniemiecki położony częściowo na gruncie Nadleśnictwa.	-
12	cmentarzysko	Przedlesie 630	-	Cmentarzysko popielnicowe	Wg POP N-ctwa na lata 2002-2004
13	kamień	Kraniec 66c	-	Kamień granitowy z niemieckim tekstem.	-
14	cmentarz	Kraniec 72b	0,03	Cmentarz ewangelicki zał. w poł. XIX wieku, położony przy nieistniejącej dziś niemieckiej wsi <i>Waldluch</i> , nieczynny. Czytelne granice, układ rzędów, układ jednokwaterowy, nagrobków brak, mogiły skrzynkowe.	-
15	głaz pamiątkowy	Leszczyny 134b	-	Głaz upamiętniający miejsce zamordowania leśniczego przez kłusowników przed 1939 r.	-
16	cmentarz	Leszczyny 196d	0,11	Cmentarz zał. w poł. XIX wieku, położony przy nieistniejącej dziś niemieckiej osadzie leśnej <i>Pechlüge</i> . Nieczynny. Czytelne granice, układ kwater, nagrobki zniszczone. Zadrzewienie Św, So, Brz 65-90 lat.	-
17	cmentarz	Żmijowiec 431l	-	Cmentarz założony na pocz. XX wieku, nieczynny. Czytelne granice, układ, mogiły, nagrobki zniszczone.	-
18	cmentarz	Krobielewko 444f	-	Cmentarz ewangelicki zał. w poł. XIX wieku, nieczynny. Czytelne granice, zachowany układ rzędów, nagrobki zniszczone.	-
19	cmentarz	Nadziejewki 456i	0,31	Cmentarz nieczynny, położony nieopodal Nowego Dworu, resztki nagrobków. Zadrzewienie Dbs, So, Brz 100-120 lat.	-
20	cmentarz	Żmijowiec 486r	-	Cmentarz ewangelicki, zał. w poł. XIX wieku, nieczynny. Czytelne granice, rzędy i kierunki mogił, nagrobki zniszczone.	Większa część cmentarza na gruncie obcym.
21	cmentarz	Żmijowiec 490p	-	Cmentarz ewangelicki zał. w poł. XIX, nieopodal wsi Wiejce, nieczynny. Czytelne granice, układ zatarty, nagrobki zniszczone.	-
22	cmentarz	Krobielewko 496l	0,09	Cmentarz ewangelicki zał. w pocz. XX wieku, położony nieopodal Krobielewka, nieczynny. Czytelne granice, układ rzędów. Nagrobków brak, zniszczone mogiły skrzynkowe.	-
23	cmentarz	Krobielewko 504i	-	Cmentarz ewangelicki zał. w XIX wieku. Czytelne granice, zachowany układ. Nagrobki zniszczone.	-
24	cmentarz	Nadziejewki 512o	0,02	Cmentarz nieczynny, położony nieopodal Nowego Dworu, resztki nagrobków.	-
25	cmentarz	Nadziejewki 512r	0,10	Cmentarz nieczynny, położony nieopodal Nowego Dworu, resztki nagrobków. Zadrzewienie Dbs 110 lat.	-
26	huta szkła	Krobielewko 544f, g, o	-	Niegdyś w tym miejscu oraz na południe od pododdziałów istniała huta szkła, wzniesiona w XIX wieku. Znalaziono tutaj spieki ceramiczne, donice, spieki szklarskie, masę szklaną, odpady szklane, naczynia szklane, szyby.	Olczak J. Badania weryfikacyjne...
27	zapory przeciwczołgowe	Krobielewko 544	-	Zapory przeciwczołgowe zakopane przy szosie.	-

Lp.	Nazwa obiektu	I-ctwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Uwagi
Obręb Gorzyń					
1	grodzisko	Kolno 7a	-	Podkowiaste grodzisko z wczesnej kultury lużyckiej tzw. stanowisko Aleksandrowo; stan. 2; obozowisko z epoki kamienia, ślad osadnictwa neolitycznego.	AZP stan. 83
2	grodzisko	Kolno 15a	-	Podkowiaste grodzisko z wczesnego średniowiecza tzw. stanowisko Aleksandrowo; stan. 1, dawna nazwa <i>Schlosswerder</i> . Położone w kępie drzewostanu dębowego 175-260 lat w dolinie Warty.	AZP stan. 82
3	cmentarz	Kolno 28bx	0,24	Cmentarz ewangelicki zał. w pocz. XIX wieku nieopodal leśniczówki Kolno, nieczynny. Układ jednokwaterowy, czytelny, nagrobki zniszczone. Zadrzewienie Dbs, So 80 lat.	-
4	cmentarz	Muchocin 55c	0,09	Cmentarz ewangelicki zał. w poł. XIX, nieczynny. Czytelne granice, układ. Mogiły zatarte, nagrobki zniszczone. Zadrz. Brz, Dbb, Lp, 70-100 lat.	-
5	cmentarz	Goraj 73k	0,07	Cmentarz ewangelicki zał. w poł. XIX, nieczynny. Czytelne granice, nagrobki zniszczone. Zadrzewienie Dbs 100 lat.	-
6	cmentarz	Goraj 75a	-	Cmentarz poniemiecki, nieczynny.	-
7	cmentarz	Goraj 90a	-	Cmentarz ewangelicki zał. w XIX wieku, nieczynny. Nagrobków brak.	-
8	cmentarz	Muchocin 162d	-	Cmentarz ewangelicki zał. na pocz. XX wieku, nieczynny. granice czytelne, nagrobków brak.	w cz. S między drogą leśną a skrajem lasu.
9	grodzisko	Kolno 166a	-	Grodzisko stożkowe z wczesnego średniowiecza.	AZP 48-17 stan. 74;
				Pagórek przypominający kształtem grodzisko stożkowe.	AZP 48-17 stan. 75
10	cmentarzysko	Muchocin 159g, h	-	Cmentarzysko kultury lużyckiej (w terenie płaskie).	AZP 48-17 stan. 90
11	cmentarz	Gorzyń 169 j	-	Cmentarz ewangelicki zał. w XIX wieku, nieczynny. Układ nieczytelny, nagrobków i mogił brak.	W cz. N, przy drodze leśnej i publicznej.
12	cmentarz	Gorzyń 283d	-	Cmentarz ewangelicki, nieczynny.	-
13	cmentarz	Lubikowo 299f	-	Cmentarz ewangelicki zał. w XIX wieku, nieczynny. Nagrobków brak.	w cz. N, przy drodze publicznej,
14	kamienne drogowaskazy	Kolno 40d, Muchocin 69b,70a,d,83g, 119j,121a,	-	Poniemieckie granitowe drogowaskazy spotykane na terenie Nadleśnictwa.	-

Fot. 16 Miejsce pamięci ofiar zbrodni hitleryzmu (fot. Dariusz Wawrzak).

Fot. 17 Kamienny drogowskaz – Puszcza Notecka (fot. Dariusz Wawrzak).

10. Obiekty kultury materialnej i inne przyrodnicze w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Międzychód.

Aleksandrowo

- Grupa 9 dębów szypułkowych na łące – pomnik przyrody. Pomniki przyrody przy ujściu Kamionki do Warty – 2 buki zwyczajne, 4 dęby szypułkowe.

Dormowo

- Użytek ekologiczny – wyspa na jeziorze Duże Dormowskie.

Goraj

- Barokowy kościół z 1679 r. z późnobarokowym wyposażeniem. Na obrzeżu pozostałości barokowego parku 500-letni cis o obwodzie 300 cm - pomnik przyrody.

Gorzycko Stare

- Pomniki przyrody we wsi – 2 dęby szypułkowe, w parku - buk zwyczajny, 2 dęby szypułkowe. Przy drodze Gorzycko – Muchocin pomnik przyrody dąb szypułkowy.

Gorzyń

- Pałac neoklasycystyczny z końca XIX wieku. Przed pałacem 2 cisy o obwodach pni 60 i 100 cm. Przy pałacu rozległy park z XIX w. z pomnikowymi dębami, bukami, jesionami i platanami, żywotnikiem, jesionem wyniosłym. We wsi pomnik przyrody jesion wyniosły, dąb szypułkowy. Użytek ekologiczny – wyspa na jeziorze Gorzyńskim.

Kamionna

- Późnogotycki kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1499 r. ze szczytem zbudowanym z cegły glazurowej ornamentowanej.
- Dawny Rynek w Kamionnej.

Kolno

- Park pałacowy oraz ruiny pałacu z połowy XIX wieku.
- Grodzisko z wczesnego średniowiecza, owalne pierścieniowate położone nad jeziorem Koleńskim.

Krobielewko

- Kościół szachulcowy z 1924 r.

Międzychód

- Kościół p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela (XVI w.) ufundowany w 1591 r. przez Jana Ostroroga, właściciela miasta. Kościół został wzniesiony w latach 1560-89. Jest to kościół z cegły, otynkowany, z trójkondygnacyjną wieżą, w zrębie późnogotycką, z zewnątrz o cechach późnoklasycystycznych. W północną ścianę wieży wmurowano cegły w kształcie masek ludzkich. Wyposażenie kościoła pochodzi głównie z XVII i XVIII w., a dzwon znajdujący się w kościele pochodzi z 1765r.
- Późnoklasycystyczny kościół (zespół dawnego kościoła ewangelickiego) obecnie p.w. Niepokalanego Serca Maryi z 1838 r. oraz przykościelny zabytkowy cmentarz z barokowymi płytami nagrobkowymi z XVIII w. W kruchcie pod wieżą płyta nagrobna Krzysztofa Unruga z końca XVII w.
- Muzeum Regionalne - zbiory etnograficzne z terenu Puszczy Noteckiej oraz zbiory historyczne dotyczące Powstania Wielkopolskiego na Ziemi Międzychodzko – Sierakowskiej.
- Głaz (rzeźba wykonana z kłody lipowej) poświęcony Oskarowi Tietzowi (berliński kupiec urodzony w Międzychodzie, który ufundował stadion miejski, salę gimnastyczną i dawne Łaźnie Miejskie) oraz figura Oskara Tietza i park jego imienia.
- Centrum Edukacji Przyrodniczej i Regionalnej w Mniskach k. Międzychodu - wyremontowany kompleks budynków folwarcznych. Warsztaty pokazowe ginących zawodów - kowalski, szewski, garncarski, wikliniarski, stanowisko pszczelarza, sprzęty dawnego gospodarstwa domowego i dawne maszyny rolnicze.
- Rynek miejski z końca XVI w. – układ urbanistyczny.

- Dawna synagoga z przełomu XIX/XX w.
- Ratusz z 1904 r.
- Żeliwna, ozdobna „Laufpompa” – głębinowa studnia artezyjska z której można napić się zdrowej wody bogatej w składniki mineralne i siarkowodor. Źródło wody zostało ujęte w oryginalną obudowę w 1912 r.
- Pomnik Powstańców Wielkopolskich.
- Pomniki przyrody – 2 dęby szypułkowe, cis pospolity, wiąz, dąb burgundzki. Użytek ekologiczny – wyspy na jeziorze Bielskim.

Muchocin

- Grupa 6 dębów szypułkowych na półwyspie jeziora Winna Góra. Pomniki przyrody na łąkach – 3 dęby szypułkowe, 6 sosen pospolitych, 1 wiąz szypułkowy. Nad jeziorem pomniki przyrody - 9 dębów szypułkowych oraz grupa 48 drzew tego gatunku. Poza tym pomniki przyrody – platan klonolistny, 32 dęby szypułkowe, 4 sosny pospolite, 2 wiązy szypułkowe. Przy drodze Międzychód – Muchocin pomniki przyrody - 3 dęby szypułkowe. W parku 2 dęby szypułkowe. Użytek ekologiczny – wyspa na jeziorze Winna Góra.

Piłka

- Pomnik przyrody dąb szypułkowy.

Polanka

- Dwa użytki ekologiczne.

Poręba

- Budynek mieszkalny.

Przytoczna

- Założenie dworsko-parkowe. W parku pomniki przyrody - wiąz szypułkowy, klon jawor, grupa dwóch dębów szypułkowych.

Radgoszcz

- Pomnik przyrody dąb szypułkowy. Osiem użytków ekologicznych.

Strychy

- Dwór z połowy XIX w.

Wiejce

- Park, pałac w stylu neobarokowym z elementami klasycystycznymi i budynki folwarczne.
- Neoromański kościół p.w. św. Józefa z 1855 r.

Fot. 18 Pałac w Wiejcach (fot. Dariusz Wawrzak).

Wierzbno

- Pałac eklektyczny z poł. XIX w., przy nim park krajobrazowy z 1 poł. XIX w., przy parku aleja dębów szypułkowych przy parku - pomnik przyrody. We wsi również pomniki przyrody - buk zwyczajny, lipa drobnolistna, grupa dwóch dębów szypułkowych.

Zamyślin

- Pomnik przyrody gład narzutowy.

Zatom Nowy

- Pomnik przyrody dąb szypułkowy, lipa szerokolistna.

D. ZAGROŻENIA

Lasy w Nadleśnictwie Międzychód narażone są na ujemne oddziaływanie wielu czynników, które mają pochodzenie:

- biotyczne,
- abiotyczne,
- antropogeniczne.

W przyrodzie z reguły występuje zależność, że szkodliwe oddziaływanie czynnika jednej z wyżej wymienionych grup stwarza dogodne warunki dla ujawnienia się i oddziaływania innych czynników. Skumulowanie się kilku czynników często prowadzi do uszkodzenia drzewostanów na dużym obszarze, powodując olbrzymie straty w ekosystemach leśnych. Osłabienie drzew przez szkodniki pierwotne, zanieczyszczenie środowiska oraz duże wahania poziomu wód generują dogodne warunki dla pojawienia się szkodników wtórnych oraz grzybów pasożytniczych.

1. Czynniki biotyczne.

Spośród czynników przyrody ożywionej najbardziej istotne i największych rozmiarów szkody w ekosystemach leśnych wyrządzają:

- grzyby patogeniczne,
- szkodliwe owady,

- ssaki roślinożerne.

• **Grzyby patogeniczne.**

Najbardziej podatne na zagrożenia od grzybów patogenicznych są drzewostany na gruntach porolnych zagrożone przede wszystkim przez korzeniowca wieloletniego. Całkowitą powierzchnię występowania chorób powodowanych przez grzyby patogeniczne z reguły jest trudno ustalić, gdyż szkody te występują pojedynczo i zauważalne są w dłuższym okresie czasu.

Na terenie Nadleśnictwa zinwentaryzowano uszkodzenia powodowane przez grzyby na ogólnej powierzchni 83,33 ha.

• **Szkodliwe owady.**

Najbardziej podatny na uszkodzenia ze strony szkodników pierwotnych sosny jest obszar Puszczy Noteckiej tj. Obręb Międzychód. W Nadleśnictwie szkody od owadów zinwentaryzowano na powierzchni 25,46 ha. Przy czym należy pamiętać, że monolity sosnowe Obrębu Międzychód z uwagi na ubogie siedliska są ciągle narażone na masowe pojawienie się owadów. Ponadto Nadleśnictwo w Obrębie Gorzyń boryka się z uciążliwym problemem zapędrczenia gleby. W związku z tym zinwentaryzowano powierzchnie scharakteryzowane jako stałe pędrczyska – 1876,75 ha i zaliczono je do gospodarstwa specjalnego.

• **Ssaki roślinożerne.**

Bardzo ważne znaczenie gospodarcze, zwłaszcza w uprawach i młodnikach mają szkody wyrządzane przez zwierzynę płową. Szkody wyrządzone przez jelenie i sarny polegają głównie na zgryzaniu sadzonek i spalowaniu drzew, czasami wydeptywaniu. Zgryzane są w pierwszej kolejności gatunki liściaste stanowiące cenne domieszki w składzie upraw. Natomiast spalowanie jest charakterystyczne dla młodników sosnowych. Stosuje się różne formy zapobiegania i ograniczania szkód od zwierzyny tj.: gradzenie upraw, stosowanie repelentów, palikowanie drzewek, zakładanie osłonek, pozostawianie drzew wyciętych w zabiegach pielęgnacyjnych jako bazy żerowej. Istotne jest monitorowanie liczby jeleniowatych i utrzymanie populacji jeleni na odpowiednim poziomie gwarantującym wystąpienie szkód gospodarczo znośnych. W uprawach gatunków liściastych mogą wystąpić uszkodzenia powodowane przez gryzonie.

Ponadto w ostatnich latach odnotowano uszkodzenia spowodowane działalnością bobrów polegające głównie na podtapianiu drzewostanów.

Na terenie Nadleśnictwa zinwentaryzowano uszkodzenia powodowane przez zwierzynę na ogólnej powierzchni 334,80 ha.

2. Czynniki abiotyczne.

Spośród czynników przyrody nieożywionej duże zagrożenie stanowią silnie wiejące porywiste wiatry, intensywne opady śniegu, zmiany stosunków wodnych, susze wiosenne i letnie. Mniej istotne jest zagrożenie związane z ekstremami temperatur w trakcie wegetacji (przymrozki wczesne i późne).

• **Wiatry.**

Nadleśnictwo Międzychód leży w strefie wpływu klimatu atlantyckiego. Ścieranie się wilgotnych i chłodnych mas powietrza znad oceanu z gorącym i suchym powietrzem z głębi kontynentu daje efekt wiatrów o sile huraganu mogących przyjmować w okresie upalnej pogody postać trąby powietrznej. Dynamicznym zjawiskiem pogodowym nie można skutecznie zapobiegać. Szkody można jedynie ograniczyć poprzez właściwe ukształtowanie struktury wiekowej drzewostanów na kierunku przeważających wiatrów zachodnich.

• Opady śniegu.

Śnieg największe szkody wyrządza pod postacią okiści. Okiść powstaje podczas bezwietrznej pogody i przy temperaturze około 0° C, kiedy mokry śnieg pada dużymi płatami i powoduje nadmierne obciążanie koron drzew. Skutkiem okiści jest łamanie wierzchołków i gałęzi, przyginanie drzew cienkich, nadrywanie korzeni, wreszcie łamanie pni i wywracanie drzew. Okiść może spowodować duże szkody szczególnie w zaniedbanych pielęgnacyjnie młodnikach, gdzie współczynnik smukłości ($H/d_{1,3}$) jest większy od 1. W celu uniknięcia szkód od okiści należy wykonywać cięcia pielęgnacyjne w taki sposób i z taką częstotliwością, aby nie dopuścić do wybijania drzewostanu.

• Zmiany stosunków wodnych.

Głównym czynnikiem wpływającym na kondycję drzewostanów jest ilość opadów. Susza szczególnie niebezpieczna jest na nowo zakładanych uprawach wiosną i wczesnym latem, powodując wysychanie wysadzonych drzew. W starszych drzewostanach zwłaszcza iglastych susze letnie są bardzo groźne ze względu na zwiększone zagrożenie pożarowe – dotyczy głównie Obrębu Międzychód. Zmiana stosunków wodnych przyczynia się do osłabienia kondycji drzew szczególnie starszych, o mniejszych zdolnościach przystosowawczych, które stają się podatne na ataki ze strony szkodników wtórnych oraz grzybów patogenicznych. Dążyć należy do hamowania spływu i parowania wody z ekosystemów leśnych poprzez wprowadzanie podsadzeń, pozostawianie pasów ochronnych przy jeziorach, rzekach, bagnach, źródłiskach oraz utrzymywanie naturalnego charakteru brzegów wód powierzchniowych.

Poziom wody gruntowej odgrywa szczególne znaczenie na siedliskach wilgotnych i mokrych. Prawidłowo funkcjonujący system wodno - melioracyjny zapobiega przesuszeniu lub podtopieniu. Jest to szczególnie istotne dla zachowania cennych siedlisk przyrodniczych i związanych z nimi gatunków.

Fot. 19 Podtopiony drzewostan olchowy (fot. Dariusz Wawrzak).

• Przymrozki.

Istotnym zagrożeniem dla upraw i szkółek jest wystąpienie temperatur poniżej 0°C w trakcie wegetacji. Przymrozki późne powodują obumieranie nowych, niezdrewniałych przyrostów i liści.

Zagrożenie występuje corocznie, zwłaszcza w miesiącu maju. Do najbardziej wrażliwych gatunków należą dąb i buk.

3. Czynniki antropogeniczne.

• Pożary.

Najbardziej zagrożone są drzewostany sosnowe, głównie na siedlisku Bśw i BMśw. Zagrożenie znacznie wzrasta na terenach atrakcyjnych wypoczynkowo, przy torach kolejowych, drogach publicznych. Należy pamiętać, że na obszarach sąsiadujących z lasami częstym zjawiskiem jest wypalanie w okresie przedwiośnia suchej roślinności trawiastej. Większość pożarów spowodowana jest przez nieostrożne posługiwanie się ogniem oraz podpalenia.

Nadleśnictwo Międzychód zalicza się do pierwszej kategorii zagrożenia pożarowego. Najbardziej zagrożony jest obszar Puszczy Noteckiej czyli Obręb Międzychód.

• Zanieczyszczenie powietrza.

Na jakość powietrza składają się naturalne procesy i zjawiska zachodzące w atmosferze oraz emisje substancji związanych z działalnością człowieka. Zanieczyszczenie powietrza nie jest ograniczone tylko do miejsca jego powstania, a zasięg jego oddziaływania jest często trudny do określenia. Dlatego w celu zmniejszenia wpływu emisji antropogenicznej na środowisko konieczne jest podejmowanie działań proekologicznych. Główny kierunek inicjatyw jest skierowany na redukcję emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z procesów technologicznych oraz ograniczenie "niskiej emisji".

Na terenie Nadleśnictwa Międzychód mamy głównie do czynienia z emisją liniową czyli komunikacyjną związaną z transportem samochodowym oraz emisją powierzchniową (rozproszoną) czyli sumą emisji z palenisk domowych, lokalnych kotłowni, niewielkich zakładów rzemieślniczych, oczyszczania ścieków w otwartych urządzeniach i składowania odpadów. Obszar Nadleśnictwa kwalifikuje się do klasy strefy A czyli stężenia dopuszczalne zanieczyszczeń nie zostały przekroczone.

• Stan czystości wód.

W największym stopniu na stan wód wpływają:

- punktowe źródła zanieczyszczeń czyli zrzuty ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, a także wód opadowych;
- zanieczyszczenia obszarowe pochodzące głównie z rolnictwa tj. przede wszystkim obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego tzw. OSN;
- pobór wody do celów komunalnych i przemysłowych, pobory na potrzeby małej retencji, do nawodnień, na potrzeby napełniania stawów rybnych.

Inne ważne źródła zanieczyszczeń wód stanowią także: powiększanie terenów rekreacyjnych i zabudowy lotniskowej oraz niedostateczna sanitacja wsi.

Jakość wód podziemnych w roku 2012 oceniono jako zadowalającą (III klasa wód).

• Negatywne oddziaływanie człowieka na las i środowisko przyrodnicze.

- znaczna presja ludzka na lasy tj. głównie zbiory grzybów i borówek na obszarze Puszczy Noteckiej oraz w celach rekreacyjnych zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie jezior;
- istnienie barier ekologicznych, utrudniających migracje zwierząt tj. droga krajowa Świecko – Poznań, droga wojewódzka Międzychód – Drezdenko, Międzychód – Sieraków, droga Skwierzyna – Międzychód;

- wypalanie nieużytków, poboczy dróg, łąk, trzcinowisk itp.;
- zaśmiecanie lasu oraz istnienie dzikich wysypisk śmieci;
- nieuprawnione tzw. dzikie pozyskiwanie kopalin złóż mineralnych, głównie piasku i żwiru;
- niewystarczające zaopatrzenie miejscowości w sieć kanalizacyjną, gromadzenie ścieków w przydomowych szambach nie zawsze spełniających normy szczelności oraz ich spontaniczne opróżnianie;
- intensywna gospodarka rolna wpływająca na zanieczyszczenie wód pozostałościami środków ochrony roślin i azotanami z nawozów sztucznych;
- długoterminowe składowanie obornika w nieodpowiednich warunkach oraz wywożenie nawozów organicznych i wylwanie gnojowicy w nieodpowiednim terminie i w dawkach przekraczających normy dobrej praktyki rolnej;
- niszczenie infrastruktury służącej zagospodarowaniu turystyczno, rekreacyjno, informacyjnemu tj. głównie tablic i urządzeń;
- nielegalne pozyskanie drewna, stoiszu, choinek;
- kłusownictwo,
- infrastruktura techniczna i proces wydobycia surowców energetycznych.

Fot. 20 Infrastruktura techniczna – przemysł wydobywczy (fot. Dariusz Wawrzak).

E. WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO ORAZ WYKONYWANIA PRAC W NADLEŚNICTWIE.

1. Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego.

Pełną charakterystykę podstaw gospodarki leśnej przedstawia Elaborat Nadleśnictwa Międzychód.

Na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy, a także przyjętych celów gospodarowania z uwzględnieniem zdolności produkcyjnych siedlisk zastosowano jednostki regulacyjne zwane gospodarstwami (Instrukcja Urządzenia Lasu 2012).

Tab. 70 Podział lasów na gospodarstwa

Gospodarstwo	Powierzchnia leśna zalesiona i nie zalesiona	
	ha	%
S – specjalne	5 756,71	24,7
O – wielofunkcyjnych lasów ochronnych	15 483,68	66,6
GZ – wielofunkcyjnych lasów gospodarczych – zrębowych	863,55	3,7
GPZ – wielofunkcyjnych lasów gospodarczych – przerębowo-zrębowych	1 160,83	5,0
Razem gospodarstwo (G)	2 024,38	8,7
Ogółem	23 264,77	100

2. Wytyczne w sprawie wykonywania prac leśnych.

Tworzenie coraz większej liczby obszarów objętych różnymi formami ochrony, czy też ochrona gatunkowa jest tylko częścią działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Wraz z rozwojem form i metod ochrony przyrody muszą iść w parze działania, które pozwalają korzystać z zasobów przyrody bez wyraźnych szkód, a jednocześnie utrzymują oraz polepszają jej stan. Zachowanie ciągłości zasobów przyrody i poprawa jej stanu są czynnikami determinującymi prowadzenie gospodarki leśnej. W celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego w trakcie wykonywania prac leśnych szczególną uwagę należy zwrócić na:

- wytyczanie i wykorzystywanie stałych szlaków zrywkowych – ważne w celu ochrony cennych płatów roślin i grzybów;
- stosowanie olei biodegradowalnych jako smarów silnikowych oraz do smarowania urządzeń ścinkowych;
- ochronę stanowisk gatunków wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408), Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348) - należy w trakcie cięć pielęgnacyjnych, rębnych oraz innych zabiegów skierować szczególną uwagę na: miejsca obalania drzew, przebieg szlaków zrywkowych i dobór właściwej techniki oraz technologii zrywki drewna, pozostawianie kęp starodrzewu o szerokości - średnicy minimum jednej wysokości drzewostanu, wybranie właściwego sposobu przygotowania gleby;
- dobór odpowiedniego terminu na wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych w młodnikach z uwagi na szkody od zwierzyny;
- stałe podnoszenie wiedzy przyrodniczej pracowników nadleśnictwa, zwracając szczególną uwagę na rozpoznawanie gatunków roślin, zwierząt oraz drzewostanów o wysokim stopniu naturalności (buczyny, grądy itp.);
- prowadzenie ewidencji występowania nowych stanowisk gatunków chronionych, zagrożonych i ginących oraz obiektów cennych przyrodniczo;
- ochronę i pielęgnację niektórych elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego (parki, aleje, cmentarze, groby, itp.);
- otoczenie opieką istniejących i proponowanych do objęcia ochroną prawną obiektów przyrodniczych;

- podjęcie starań o uznanie proponowanych form ochrony przyrody.

F. PLAN DZIAŁAŃ – ZESTAWIENIE PRAC OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY.

I. Obligatoryjne zadania z zakresu ochrony przyrody.

Zadania dotyczące ochrony przyrody szczegółowo opisano w Załącznikach:

- Nr 1.Tab. XXII Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.
- Nr 2. Tab. XXIII Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody.

II. Fakultatywne wskazania ochronne.

1. Ochrona różnorodności biologicznej.

Ochrona różnorodności biologicznej w lasach realizowana jest na podstawie obowiązujących w Lasach Państwowych zasad, zarządzeń i instrukcji.

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Międzychód zaleca się:

- w celu zachowania leśnych zasobów genowych ściśle realizować zadania w zakresie ochrony genotypów rodzimych gatunków drzew leśnych;
- nie wprowadzać neofitów oraz promować gatunki rodzime;
- dostosowywanie składów gatunkowych upraw do odpowiednich typów siedliskowych lasu, wykorzystywać mikrosiedliska w celu utrzymania udziału gatunków liściastych;
- prowadzenie przebudowy drzewostanów w kierunku zgodnym z typem siedliskowym i typem drzewostanu z zachowaniem zasad selekcji, hodowli oraz ochrony lasu stosowanych w wielofunkcyjnej gospodarce leśnej;
- przywracanie naturalnego stanu w przypadku siedlisk zniekształconych;
- w odpowiednich warunkach siedliskowych dążenie do powstawania drzewostanów zróżnicowanych pod względem wieku, składu gatunkowego i struktury;
- pozostawienie w lesie jak największej biomasy (części stojących drzew martwych, połamanych, wykrotów, gałęzi, igliwia i kory) jako jednego z czynników bioróżnorodności, o ile nie jest to sprzeczne z zasadami ochrony i hodowli lasu (zakaz palenia gałęzi na powierzchniach zrębowych) oraz nie przyczynia się do eutrofizacji siedlisk w miejscach niepożądanych;
- zachowanie w lasach jak największej liczby starych, okazałych, często o ciekawych formach drzew lub kęp starodrzewu, drzew owocowych, klonów, lipy drobnolistnej, topól rodzimych, jarzębów, drzewiastych form: głogów, czeremchy zwyczajnej, jałowca, trzmielin, szakłaka;
- w maksymalnym stopniu wykorzystywać w odnowieniach dolne warstwy – naloty, podrosty, także na siedliskach uboższych – jeśli przedstawiają dobrą jakość i są zgodne z założonymi celami hodowlanymi;
- w celu zachowania różnorodności ekosystemów jak najszerzej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki przede wszystkim liściaste;

- na terenie Nadleśnictwa unikać zalesiania śródleśnych łąk, skarp oraz niewielkich otwartych powierzchni (zachowanie bogactwa i różnorodności krajobrazowej), zachować drzewa okrajkowe, odpowiednio kształtować lub utrzymać strefę ekotonową;
- wywieszanie drewnianych skrzynek dla ptaków i schronów dla nietoperzy;
- nie zalesiać powierzchni pozostawionych do naturalnej sukcesji;
- ochronę gleb leśnych;
- udostępnienie wlotów i wejść do niezamieszkałych budynków dla sów, nietoperzy.

2. Działania dotyczące prawnych form ochrony przyrody.

Zaleca się:

- otoczyć opieką istniejące i proponowane do objęcia ochroną prawną obiekty przyrodnicze;
- podjęcie starań o uznanie prawne proponowanych form ochrony przyrody;
- stale podnosić wiedzę przyrodniczą pracowników Nadleśnictwa, zwracając szczególną uwagę na rozpoznawanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych;
- prowadzić ewidencję występowania nowych stanowisk gatunków chronionych, siedlisk chronionych, obiektów cennych przyrodniczo;
- proponować do wyznaczenia kolejne strefy ochronne dla ptaków, systematycznie monitorować już istniejące; w rezerwach przyrody, gdzie nie wyznacza się stref prowadzić zabiegi ochronne tak jakby one istniały.

3. Zalecenia w zakresie ochrony cennych gatunków roślin naczyniowych.

W stosunku do gatunków roślin, których stanowiska są wymienione w niniejszym Programie, zaleca się:

- Upowszechnienie wiedzy o wymienionych gatunkach roślin, ich wymagań ekologicznych, stwierdzonych stanowisk wśród pracowników służby leśnej w Nadleśnictwie Międzychód.
- Wymienianie stanowisk tych gatunków w waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa i coroczną aktualizację tej waloryzacji.
- Ograniczanie gatunków ekspansywnych (robinia akacyjowa, czeremcha amerykańska) zagrażających bezpośrednio stanowiskom cennych roślin.

4. Zalecenia w zakresie ochrony cennych roślin zarodnikowych.

- Zapewnienie w ekosystemach leśnych jak największej materii organicznej, przede wszystkim z martwego i rozkładającego się drewna. Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew. W tym celu nie usuwać drzew martwych i zamierających, zwłaszcza gatunków liściastych, o ile nie jest to niezbędne ze względów sanitarnych lasu.
- Pozostawić w miarę możliwości wyróżniające się pod względem wieku i grubości drzewa na terenie nadleśnictwa, chronić drzewa wskazane w niniejszym programie jako cenne (nie wycinać, nie uszkadzać, nie wprowadzać istotnych zmian w ich otoczeniu), prowadzić ich bieżącą inwentaryzację. Chronić drzewostany stare, wskazane jako drzewostany cenne, w stosunku do nich stosować ochronę zachowawczą.

5. Zalecenia w zakresie ochrony starych i cennych drzew.

- Należy prowadzić bieżącą inwentaryzację drzew o rozmiarach pomnikowych oraz drzew o szczególnych cechach (tworzące określone układy przestrzenne np. aleje, stanowiące pamiątkę kultury leśnej np. pojedyncze drzewa egzotyczne, uznane za lokalnie rzadkie lub ginące, reprezentujące unikatowe formy, osobliwe kształty oraz będące przykładami unikatowych zjawisk biologicznych np. zrosty drzew). Informacje na temat rozmieszczenia takich drzew należy gromadzić w bazie danych Nadleśnictwa.
- Istniejące pomniki przyrody na terenie Nadleśnictwa powinny być cyklicznie przeglądane pod kątem zdrowotności i w zależności od potrzeb, po uzgodnieniu z organem ochrony przyrody podejmować odpowiednie działania ochronne.
- Zakazuje się wprowadzania istotnych zmian w otoczeniu drzew pomnikowych. Nie należy niszczyć roślinności epifitycznej, składować pozostałości zrębowe, cięć i zabiegów pielęgnacyjnych w promieniu około 10 m od drzewa. Drzew pomnikowych nie należy wycinać, uszkadzać, należy je pozostawiać na pniu, aż do naturalnego ich rozkładu, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu.
- Należy dążyć do zachowania w lasach Nadleśnictwa jak największej liczby drzewiastych form głogów, czeremchy zwyczajnej, jałowca, trzmielin, szakłaka.

6. Zalecenia z zakresu ochrony fauny kręgowców.

- Zgłaszanie do służb ochrony przyrody kolejnych stref ochrony dla ujawnionych stanowisk gatunków chronionych.
- Należy przestrzegać obowiązujących regulacji prawnych obowiązujących w strefach ochrony gatunków chronionych (strefy ochronne wokół gniazd). Zabiegi gospodarcze prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- Chronić drzewa dziuplaste. W drzewostanach sosnowych dążyć do rozwieszenia skrzynek lęgowych dla ptaków i schronów dla nietoperzy. Schrony dla nietoperzy należy koncentrować na brzegu lasu, oraz w pobliżu skraju bagien, zrębów i upraw.

7. Zalecenia w zakresie ochrony fauny bezkręgowców.

- Na skrajach lasu realizować biologiczną zabudowę granicy lasu, kształtować strefy ekotonowe.
- Dbać o zachowanie pełni bogactwa gatunkowego dendroflory ekosystemów leśnych. Tolerować wszystkie spontanicznie pojawiające się gatunki domieszkowe. Wprowadzać domieszki zgodne z naturalnymi składami gatunkowymi drzewostanów.
- Chronić wszystkie pozostałości alei śródleśnych. W miarę możliwości, np. w uprawach dochodzących do ważniejszych dróg leśnych, wprowadzić przy tych drogach jedno- lub dwustronne śródleśne zadrzewienia alejowe. Stosować do tego materiał o charakterze zadrzewieniowym. Wprowadzać *Db*, *Lp*, *Kl*, *Wz*, *Jrz*, *Js*, *Wb* stosownie do stwierdzonych na gruncie warunków mikrosiedliskowych.
- Chronić drzewa owocowe.
- Zapewnić w ekosystemach leśnych jak najwięcej materii organicznej, przede wszystkim stałej ilości martwego i rozkładającego się drewna. Drewno to powinno reprezentować pełną różnorodność gatunków występujących w drzewostanie i pełną różnorodność ich rozmiarów. Zaleca się, by były to zarówno leżące gałęzie, martwe drzewa leżące na dnie lasu i pojedyncze martwe drzewa stojące oraz złomy i wywroty. W tym celu nie usuwać drzew martwych i zamierających, zwłaszcza gatunków liściastych, o ile nie jest to niezbędne ze względów sanitarnych lasu.

- W miarę możliwości pozostawić i chronić stare oraz grube drzewa na terenie Nadleśnictwa. Chronić drzewostany stare, wskazane jako drzewostany cenne, w stosunku do nich stosować ochronę zachowawczą.

8. Zalecenia w zakresie ochrony pamiątek kultury leśnej i kultury powszechnej w lasach.

- Chronić pozostałości dawnych cmentarzy. Obszar cmentarzy wyłączyć z użytkowania i nie wykorzystywać go do żadnych innych celów. Na ich obszarze można tolerować obecność gatunków egzotycznych (lilaka, śnieguliczki). Dopuszcza się zabiegi ograniczające rozwój krzewów zarastających mogiły. Uporządkować w przypadku konieczności. Proponuje się oznakowanie tych miejsc przez ustawienie tablic informacyjnych. Wszelkie czynności dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

- Zaleca się zbieranie, gromadzenie i propagowanie informacji dotyczących historycznego i zwyczajowego nazewnictwa terenowego (nazwy dróg, alei, fragmentów lasu, jezior), informacje o dawnych leśnikach, właścicielach lasu itp.

- W waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa zamieszczać informacje o przydrożnych kapliczkach, obeliskach, tablicach pamiątkowych, starych słupach podziału powierzchniowego i innych podziałów będących pamiątkami kultury powszechnej i leśnej.

- Pojedyncze drzewa gatunków egzotycznych (dąglezja, kasztanowiec, żywotnik i inne znajdujące się na terenie Nadleśnictwa), należy traktować jako pamiątki kultury leśnej i poddawać ochronie polegającej na pozostawianiu tych drzew w cięciach pielęgnacyjnych i rębnych.

- Chronić stare drzewa owocowe spotykane na terenach leśnych, szczególnie w miejscach dawnych osad.

- W parkach chronić stare drzewa oraz elementy runa. W razie konieczności uporządkować, ograniczyć nadmierny rozwój podszytu, wprowadzać nowe nasadzenia, udroźnić ścieżki będące elementami kompozycji parkowej.

9. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona siedlisk hydrogenicznych w lasach.

Zaleca się:

- poprawę stosunków wodnych na terenie Nadleśnictwa poprzez:

- utrzymanie naturalnego poziomu wód gruntowych;

- przywrócenie pierwotnych stosunków wodnych na odwodnionych torfowiskach wysokich i przejściowych;

- utrzymywanie naturalnego charakteru brzegów bagien, jezior, cieków, rzek;

- zachowanie istniejących torfowisk i mokradeł.

- wokół bagien, źródeł, wycieków i wysięków wód podziemnych zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywanie lub kształtowanie strefy pasa ochronnego.

- wyłączenie z użytkowania rębnych drzewostanów na zabagnionych, trudno dostępnych siedliskach BMb, LMb oraz niektórych Ol, OIJ i Lł.

10. Kształtowanie strefy ekotonowej.

W lasach Nadleśnictwa zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywać lub kształtować strefę pasa ochronnego wokół bagien, zbiorników i wzdłuż cieków. Ponadto zaleca się dążyć do tego,

aby strefy ekotonowe były maksymalnie wypełnione przez roślinność zielną, krzewy i drzewa w układzie pionowym i poziomym. Ma to na celu wytworzenie pełnej ściany lasu tzw. ściany okrajkowej ograniczającej wnikanie i penetrację wnętrza lasu, szczególnie z przelotowych tras komunikacyjnych, pól uprawnych oraz terenów zabudowanych.

11. Promocja i edukacja ekologiczna.

Obiekty edukacyjne, turystyczne i rekreacyjne Nadleśnictwa to:

- Ośrodek Edukacji Ekologicznej Mokrzec

Ośrodek mieści się w siedzibie byłej leśniczówki, jednym z niewielu budynków pozostałych po nieistniejącej już, największej wsi puszczańskiej Radusz.

Cele istnienia Ośrodka:

1. Promowanie sieci Natura 2000.
 2. Przekazanie wiedzy na temat historii Puszczy Noteckiej oraz uwrażliwienie na wartości kulturowe regionu.
 3. Promowanie współczesnego leśnictwa oraz kultury i historii leśnictwa.
 4. Promowanie idei zrównoważonego rozwoju.
 5. Dostrzeganie specyfiki przyrodniczej i krajobrazowej Puszczy Noteckiej, zapoznanie z fauną i florą tego obszaru.
 6. Podnoszenie świadomości ekologicznej, szerzenie wiedzy z zakresu ochrony środowiska i ochrony przyrody.
 7. Uświadamianie współzależności między człowiekiem, społeczeństwem a przyrodą.
 8. Upowszechnianie wiedzy na temat zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
 9. Uwrażliwienie na piękno przyrody oraz kształtowanie postaw przyjaznych środowisku.
- Podwójna wiata edukacyjna z wyznaczonym miejscem na ognisko przy OEE Mokrzec.
 - Wiata edukacyjna na szkółce.
 - Sala edukacyjna – siedziba Nadleśnictwa Międzychód.
 - Pieszna ścieżka dydaktyczna „*Bobrowy zakątek*” - położona w okolicach wsi Kaplin – długość 5km.
 - Leśna ścieżka dydaktyczna na szkółce leśnej Kaplin – położona w okolicach wsi Kaplin - długość 1,5km.
 - Rowerowa ścieżka „*Śladami Radusza*” – mała pętla (szlak żółty 14 km); duża pętla (szlak niebieski 23 km).
 - Rowerowa ścieżka „*Kopalnia Wanda*”, jako uzupełnienie ścieżki „*Śladami Radusza*” – położona w okolicy miejscowości Zatom Nowy – długość 8,3 km.
 - Ścieżka rowerowa „*Szlak powstań narodowych 1769-1919*” – ma około 75 km długości – przebiega ona przez miejsca zrywów powstańczych znajdujących się między innymi na terenach Nadleśnictwa Międzychód.
 - Miejsca biwakowania.
 - Miejsca postoju.

Nadleśnictwo posiada opracowany dokument zawierający szczegółowe zadania i działania w zakresie edukacji leśnej tj. „*Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Międzychód na lata 2015-2024*”.

PIŚMIENNICTWO.

- Elaborat Nadleśnictwa Międzychód*. BULiGL O/Gorzów Wlkp., 2014.
- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie*. Warszawa 1996.
- Instrukcja zarządzania lasu*. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2012.
- Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Skwierzyna*. Gorzów Wlkp., 2008.
- Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Przytoczna*. Klub Przyrodników. Świebodzin 2008.
- Jackowiak B., Żukowski W. *Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski*. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań 1995.
- Kleczkowski A. S. *Objaśnienia mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony*. AGH Kraków 1990.
- Kondracki J. *Polska. Geografia fizyczna Polski*. PWN. Warszawa 1988.
- Kusiak W. *Program Gospodarczo-Ochronny dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Notecka*. Międzychód 2007.
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Międzychód na lata 2012-2021*. Międzychód 2012.
- Matuszkiewicz J. M. *Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne 1:2500000, 1. Krajobrazy roślinne, 2. Regiony botaniczne (42.5)* (w Atlas Rzeczypospolitej Polskiej. Główny Geodeta Kraju. IGiPZ PAN. Warszawa 1994.
- Matuszkiewicz J. M. *Regionalizacja geobotaniczna Polski*. IGiPZ PAN, Warszawa 2008.
- Matuszkiewicz W. *Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa*. PAN, Warszawa 1995.
- Matuszkiewicz W. *Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski*. PWN 2005.
- Mojski J. E. *Objaśnienia do Mapy Geologicznej Polski 1:200000*. Wydawnictwo Geologiczne. Warszawa 1977.
- Nowak S., Kasprzak A., Robert W., Mysłajek R., Tomczak P. *Stwierdzenia rysia Lynx lynx w Puszczy Noteckiej*. Przegląd Przyrodniczy XXIV, 4 (2013).
- Pawlaczyk P. (red.). *Zasady ochrony przyrody w lasach gospodarczych – propozycja społeczna* 2008.
- Piasta M., *Waloryzacja turystyczno-kulturowa powiatu międzychodzkiego*. Turystyka Kulturowa Nr12/2009.
- Podział hydrograficzny Polski*. IMiGW, Warszawa 1983.
- Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – praca zbiorowa*. Warszawa 2004.
- Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Międzychód na okres 2005-2014*.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015*. Poznań 2012.
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu. *Charakterystyka regionu wodnego Warty i identyfikacja istotnych problemów gospodarki wodnej*.
- Standardowy Formularz Danych *Ostoja Międzychodzko - Sierakowska*
- Standardowy Formularz Danych *Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej*
- Standardowy Formularz Danych *Jeziora Gościmskie*
- Standardowy Formularz Danych *Rynna Jezior Obrzańskich*
- Standardowy Formularz Danych *Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry*
- Standardowy Formularz Danych *Puszcza Notecka*
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020*. Zielona Góra 2012.
- Szafer W., Pawłowski B. *Szata roślinna Polski*. PWN, Warszawa.
- Woś A. *Klimat Polski*. PWN, Warszawa 1999.
- Woś A. *Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody*. PAN, Warszawa 1993.
- Woś A. *Typy pogody, Regiony klimatyczne (31.8)* (w:) Atlas Rzeczypospolitej Polskiej. Główny Geodeta Kraju. IGiPZ PAN, Warszawa 1994.
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze. *Stan Środowiska w Województwie Lubuskim w latach 2011-2012*. Biblioteka Monitoringu Środowiska Zielona Góra 2013.
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. *Raport o Stanie Środowiska w Wielkopolsce*. Biblioteka Monitoringu Środowiska Poznań 2013.
- Wyniki aktualizacji powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2009 r.* wykonana przez BULiGL na zamówienie DGLP. Warszawa 2009.

www.poznan.rdos.gov.pl

www.gorzow.rdos.gov.pl

www.natura2000.gdos.gov.pl

www.natura2000.mos.gov.pl

www.zpkwl.pl

www.miedzochod.szczecin.lasy.gov.pl

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r. Poznań 2012.

Zarzycki K., Kaźmierczakowa R.,(red.). *Polska Czerwona Księga Roślin*. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków 2001.

Zasady Hodowli Lasu. Warszawa 2011.

Zielony R., Kliczkowska A. 2012. *Regionalizacja przyrodniczo – leśna Polski 2010*. CILP, Warszawa.

Spis rycin:

Ryc. 1 Lokalizacja Nadleśnictwa Międzychód.....	11
Ryc. 2 Warunki termiczne i opady dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wielkopolskim.	15
Ryc. 3 Lokalizacja rezerwatu przyrody „Kolno Międzychodzkie”.	21
Ryc. 4 Lokalizacja rezerwatu przyrody „Dąbrowa na Wyspie”.	23
Ryc. 5 Lokalizacja rezerwatu przyrody „Bagno Leszczyny”.	25
Ryc. 6 Położenie Pszczewskiego Parku Krajobrazowego.	28
Ryc. 7 Położenie Obszarów chronionego krajobrazu.	30
Ryc. 8 Położenie obszaru Natura 2000 Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032.	34
Ryc. 9 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032 (wg SDF).	35
Ryc. 10 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032.....	35
Ryc. 11 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032.....	37
Ryc. 12 Położenie obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.	38
Ryc. 13 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (wg SDF).	39
Ryc. 14 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.	40
Ryc. 15 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.....	40
Ryc. 16 Położenie obszaru Natura 2000 Jeziora Gościmskie PLH080036.	42
Ryc. 17 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Jeziora Gościmskie PLH080036 (wg SDF).	43
Ryc. 18 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Jeziora Gościmskie PLH080036.	44
Ryc. 19 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Jeziora Gościmskie PLH080036.	44
Ryc. 20 Położenie obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.	47
Ryc. 21 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 (wg SDF).	48
Ryc. 22 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.....	49
Ryc. 23 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002.....	49
Ryc. 24 Położenie obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.	55
Ryc. 25 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 (wg SDF).....	56
Ryc. 26 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.....	56
Ryc. 27 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005.	57
Ryc. 28 Położenie obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB 300015.....	62
Ryc. 29 Klasy siedlisk (% pokrycia) - Puszcza Notecka PLB 300015 (wg SDF).....	63
Ryc. 30 Zestawienie powierzchni klas wieku w granicach N-ctwa - Puszcza Notecka PLB300015.	63
Ryc. 31 Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w granicach N-ctwa - Puszcza Notecka PLB300015. ...	64
Ryc. 32 Lokalizacja użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa.	83
Ryc. 33 Lokalizacja Leśnego Kompleksu Promocyjnego na terenie Nadleśnictwa.	95
Ryc. 34 Typy siedliskowe lasu w Nadleśnictwie Międzychód.	100
Ryc. 35 Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Międzychód.....	102
Ryc. 36 Budowa pionowa w Nadleśnictwie Międzychód.	103
Ryc. 37 Porównanie struktury drzewostanów Obrębu Gorzyń do poprzedniej rewizji.....	104
Ryc. 38 Pochodzenie drzewostanów w Nadleśnictwie Międzychód.	105
Ryc. 39 Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.	108
Ryc. 40 Stan siedlisk w Nadleśnictwie Międzychód.....	111
Ryc. 41 Borowacenie w Nadleśnictwie Międzychód.	112

Ryc. 42 Gatunki obce w Nadleśnictwie Międzychód	115
---	-----

Spis fotografii:

Fot. 1 Martwe drewno w rezerwacie (fot. Dariusz Wawrzak)	22
Fot. 2 Rezerwat przyrody „Dąbrowa na Wyspie” (fot. Dariusz Wawrzak)	24
Fot. 3 Rezerwat przyrody „Bagno Leszczyny” (fot. Dariusz Wawrzak)	24
Fot. 4 Pszczewski Park Krajobrazowy – strefa ekotonowa (fot. Dariusz Wawrzak)	29
Fot. 5 Proponowany pomnik przyrody – Sosny; Leśnictwo Krobielewko (fot. Dariusz Wawrzak)	82
Fot. 6 Podtopione torfowisko „Makaty” - Leśnictwo Mokrzec (fot. Dariusz Wawrzak)	83
Fot. 7 Mszar wełniankowy - Leśnictwo Kolno (fot. Dariusz Wawrzak)	85
Fot. 8 Płaty chrobotków w Puszczy Noteckiej (fot. Dariusz Wawrzak)	86
Fot. 9 Ślady żerowania Bobra europejskiego (fot. Dariusz Wawrzak)	91
Fot. 10 Monokultura sosnowa – Puszcza Notecka (fot. Dariusz Wawrzak)	113
Fot. 11 Eutroficzny zbiornik wodny (3150) (fot. Dariusz Wawrzak)	119
Fot. 12 Bór chrobotkowy (91T0) (fot. Dariusz Wawrzak)	120
Fot. 13 Ols (91E0) (fot. Dariusz Wawrzak)	121
Fot. 14 Skupisko jałowców (fot. Dariusz Wawrzak)	122
Fot. 15 Charakterystyczna dla obszaru mozaika mokradel i trzcinowisk (fot. Dariusz Wawrzak)	126
Fot. 16 Miejsce pamięci ofiar zbrodni hitlerizmu (fot. Dariusz Wawrzak)	130
Fot. 17 Kamienny drogowiskaz – Puszcza Notecka (fot. Dariusz Wawrzak)	130
Fot. 18 Pałac w Wiejcach (fot. Dariusz Wawrzak)	133
Fot. 19 Podtopiony drzewostan olchowy (fot. Dariusz Wawrzak)	135
Fot. 20 Infrastruktura techniczna – przemysł wydobywczy (fot. Dariusz Wawrzak)	137

Spis tabel:

Tab. 1 Warunki termiczne i opady dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wielkopolskim	14
Tab. 2 Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa	17
Tab. 3 Zestawienie powierzchni rezerwatów, lasów ochronnych i gospodarczych	18
Tab. 4 Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w ramach grup funkcji lasu	18
Tab. 5 Liczba i wielkość kompleksów leśnych (wyłącznie powierzchnia własności Skarbu Państwa)	19
Tab. 6 Ogólna charakterystyka rezerwatów	26
Tab. 7 Zestawienie powierzchni obszaru Pszczewskiego Parku Krajobrazowego	29
Tab. 8 Zestawienie powierzchni Obszarów Chronionego Krajobrazu	31
Tab. 9 Zestawienie zbiorcze powierzchni obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Międzychód	33
Tab. 10 Zestawienie wspólnych powierzchni [ha] obszarów Natura 2000	33
Tab. 11 Zestawienie powierzchni Ostoja Międzychodzko – Sierakowska PLH300032	34
Tab. 12 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Ostoja Międzychodzko-Sierakowska PLH300032	36
Tab. 13 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Ostoja Międzychodzko-Sierakowska PLH300032	36
Tab. 14 Zestawienie powierzchni Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	39
Tab. 15 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	41
Tab. 16 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	41
Tab. 17 Zestawienie powierzchni Jeziora Gościmskie PLH080036	43
Tab. 18 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Jeziora Gościmskie PLH080036	45
Tab. 19 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Jeziora Gościmskie PLH080036	45

Tab. 20 Zestawienie powierzchni Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002	48
Tab. 21 Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony - SOO Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002	50
Tab. 22 Gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony - SOO Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002	51
Tab. 23 Cele działań ochronnych	51
Tab. 24 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie	52
Tab. 25 Zestawienie powierzchni Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005	54
Tab. 26 Gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony - OSO Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 ..	58
Tab. 27 Cele działań ochronnych	59
Tab. 28 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie	60
Tab. 29 Zestawienie powierzchni Puszcza Notecka PLB300015	62
Tab. 30 Gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony - OSO Puszcza Notecka PLB300015	65
Tab. 31 Cele działań ochronnych	68
Tab. 32 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie	69
Tab. 33 Wykaz istniejących pomników przyrody – Obręb Międzychód	71
Tab. 34 Wykaz istniejących pomników przyrody – Obręb Gorzyń	75
Tab. 35 Proponowane pomniki przyrody	81
Tab. 36 Wykaz istniejących użytków ekologicznych – Obręb Międzychód	83
Tab. 37 Wykaz istniejących użytków ekologicznych – Obręb Gorzyń	84
Tab. 38 Wykaz gatunków roślin podlegających ochronie gatunkowej oraz zagrożonych i ginących występujących na gruntach Nadleśnictwa Międzychód	87
Tab. 39 Wykaz chronionych gatunków porostów występujących w Nadleśnictwie Międzychód	89
Tab. 40 Gatunki zwierząt chronionych występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Międzychód – dane potwierdzone na podstawie obserwacji	89
Tab. 41 Zestawienie powierzchni ochrony strefowej w Nadleśnictwie Międzychód	91
Tab. 42 Gospodarstwo specjalne	93
Tab. 43 Lasy ochronne	93
Tab. 44 Zestawienie powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej wg typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Międzychód	99
Tab. 45 Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Międzychód	101
Tab. 46 Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury	102
Tab. 47 Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych	104
Tab. 48 Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem – Obręb Międzychód	106
Tab. 49 Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem – Obręb Gorzyń	107
Tab. 50 Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem – Nadleśnictwo Międzychód	107
Tab. 51 Formy stanu siedliska – Obręb Międzychód	109
Tab. 52 Formy stanu siedliska – Obręb Gorzyń	109
Tab. 53 Formy stanu siedliska – Nadleśnictwo Międzychód	110
Tab. 54 Borowacenie w Nadleśnictwie Międzychód	111
Tab. 55 Rzeczywista powierzchnia gatunków obcych w składzie drzewostanów – Obręb Międzychód	113
Tab. 56 Rzeczywista powierzchnia gatunków obcych w składzie drzewostanów – Obręb Gorzyń	114
Tab. 57 Rzeczywista powierzchnia gatunków obcych w składzie drzewostanów – Nadleśnictwo Międzychód	114
Tab. 58 Wykaz drzewostanów cennych przyrodniczo – Obręb Międzychód	115
Tab. 59 Wykaz drzewostanów cennych przyrodniczo – Obręb Gorzyń	115
Tab. 60 Wykaz drzewostanów o charakterze parkowym	117
Tab. 61 Wykaz siedlisk przyrodniczych położonych na gruntach Nadleśnictwa Międzychód	118

Tab. 62 Wykaz cennych drzew znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Międzychód	122
Tab. 63 Zestawienie zadrzewień	123
Tab. 64 Zestawienie remiz	123
Tab. 65 Zestawienie remiz nie tworzących wydzielenia	124
Tab. 66 Zestawienie gruntów przeznaczonych do naturalnej sukcesji	124
Tab. 67 Ostoje ksylobiontów w Nadleśnictwie Międzychód	125
Tab. 68 Ekosystemy referencyjne w Nadleśnictwie Międzychód	126
Tab. 69 Wykaz obiektów kultury materialnej	127
Tab. 70 Podział lasów na gospodarstwa	138

KRONIKA

Załącznik nr 1.

Tabela XXII. Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
1	2	3	4	5	6
1. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK - Ostoja Międzychodzko - Sierakowska PLH300032- siedliska przyrodnicze:					
1.	9110 Kwaśne buczyny C	Obręb Gorzyń Oddz.: 23f Pow.: 1,10 ha.	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (w tym z domieszką dębów) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów; • Mała ilość martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie wprowadzanie - przynajmniej w obszarze występowania siedliska, obcych gatunków (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego i robinii). • Nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych. • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk. • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.
2.	9130 Żyzne buczyny B	Obręb Gorzyń Oddz.: 28f, 1 Pow.: 11,35 ha.	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (w tym z domieszką dębów) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów; • Mała ilość martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie wprowadzanie - przynajmniej w obszarze występowania siedliska, obcych gatunków (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego i robinii). • Nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych. • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk. • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
3.	<p>9190 Kwaśna dąbrowa B</p>	<p>Obręb Gorzyń Oddz.: 14j, 24c, i, 30g, 36c. Pow.: 7,72 ha.</p>	<p>Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania, lasy wolne od udziału gatunków inwazyjnych (dąb czerwony, czeremcha amerykańska), ze zmniejszającym się udziałem sosen w drzewostanie; utrzymanie nie pomniejszonych zasobów starych drzew i utrzymanie lub odtworzenie struktury wiekowej starodrzewiu gwarantujących zachowanie udziału starych dębów w lasach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Introdukcja i rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych i inwazyjnych (dąb czerwony, robinia akacja, czeremcha amerykańska); • Niski udział odnowień naturalnych; • Mała ilość martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> • W miarę możliwości eliminowanie gatunków inwazyjnych w uprawach leśnych odnowieniach, w ramach innych prac. • Nie odnawianie sztucznie bukiem powierzchni siedliska. • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew. • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk przy podejmowaniu działań utrzymujących dominację dębów w drzewostanie.
4.	<p>91F0 Łęgowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe C</p>	<p>Obręb Gorzyń Oddz.: 7a, 22m, 24j, 35n, t, 41h, k. Pow.: 9,20 ha.</p>	<p>Lasy, w których nadal funkcjonuje podstawowy czynnik ekologiczny decydujący o ich łęgowym charakterze, jakim jest przynajmniej okazjonalny zalew wodami rzeczny. Takie zbliżone do naturalnych łęgi często cechują się stosunkowo niewielkim zwarcie drzewostanu i jego silnym zróżnicowaniem przestrzennym. Szczególnie cenne są zachowane w takich warunkach stare drzewostany, zwłaszcza te o nieujednoliconej w wyniku gospodarki leśnej strukturze i z zachowanym udziałem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uproszczenie i ujednoczenie struktury wiekowej i gatunkowej (drzewostany olszowe lub dębowe); • Zubożenie w zasoby martwego drewna; • Ograniczenie zalewów, przesuszenie i w konsekwencji grądowienie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego). • Nie introdukowanie gatunków inwazyjnych • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew. • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk. • Eliminowanie gatunków ekologicznie obcych np. sosny, świerka.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
			drzew martwych i zamierających.		
2. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK - Ostoja Międzychodzko - Sierakowska PLH300032- gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków):					
1.	1337 Bóbr europejski B	L-ctwo Kolno – ślady bytowania. Liczba stan.: Nieznana	Właściwy stan siedliska gatunku.	Brak	Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska gatunku.
3. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032- siedliska przyrodnicze:					
1.	91T0 Sosnowy bór chrobotkowy B	Obręb Międzychód Oddz. 40, 53, 74 ÷ 77, 122 ÷ 125, 139, 141, 146, 148, 150 ÷ 153, 192, 194, 211 ÷ 215, 277. Pow.: 219,40 ha	Zabezpieczanie przed bezpośrednim zniszczeniem płatów, gdzie ekosystem boru chrobotkowego wykształcił się i zachował. Niewskazane są jakiegokolwiek próby wzbogacania fitocenozy, np. wprowadzanie podszytów, gatunków domieszkowych. Niszczące są działania zaburzające powierzchnię gleby i runo, np. zrywka czy wyorywanie pasów.	<ul style="list-style-type: none"> • Pozostawianie w obrębie płatów, obumarłych części drzew i gałęzi prowadzących w konsekwencji do wzrostu żywności siedliska i wkraczania niepożądanych gatunków roślin zielnych. • Wprowadzanie podszytów, domieszek oraz drzew prowadzące do zmiany warunków świetlnych. 	Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez ograniczenie tempa wzrostu trofii ekosystemu oraz utrzymanie luźnego i przerywanego zwarcia drzewostanów w obrębie powierzchni siedliska w obszarze.
4. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK - Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032- gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków):					
1.	1352 Wilk B	Oddz.: dawny Obręb Krobielewko Liczba stan.: Nieznana	Właściwy stan siedliska gatunku.	Niepokojenie w miejscach rozrodu i odpoczynku.	Utrzymanie obecnie istniejącego stanu ochrony gatunku w obszarze.
5. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Jeziora Gościmskie PLH080036- siedliska przyrodnicze:					
1.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne B	Obręb Międzychód Oddz.: 28a. Pow.: 9,84 ha.	Zbiorniki o nie powiększonym dopływie biogenów ze zlewni, z trwale zachowaną barierą biogeochemiczną wzdłuż brzegów, z naturalnymi i nie zaburzonymi warunkami rozwoju roślinności wodnej i brzegowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenie wód (eutrofizacja i hipertrofizacja) [brak identyfikacji źródeł zanieczyszczeń i skali zagrożeń]; • Przekształcanie i niszczenie stref 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona stref brzegowych przed zanieczyszczeniem odpadami. • Ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów. • Ograniczenie pogorszenia jakości wód zbiorników wodnych (hipertrofii).

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
				brzegowych;	• Wykluczenie fizycznej degradacji fitocenozy strefy brzegowej.
6. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002- siedliska przyrodnicze:					
1.	3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne A	Obręb Gorzyń Oddz.: 194d, 235a, f, 242a, h. Pow.: 29,26 ha.	Zbiorniki o nie powiększonym dopływie biogenów ze zlewni, z trwale zachowaną barierą biogeochemiczną wzdłuż brzegów, z naturalnymi i nie zaburzonymi warunkami rozwoju roślinności wodnej i brzegowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenie wód (eutrofizacja i hipertrofizacja) [brak identyfikacji źródeł zanieczyszczeń i skali zagrożeń]; • Przekształcanie i niszczenie stref brzegowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona stref brzegowych przed zanieczyszczeniem odpadami. • Ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów. • Ograniczenie pogorszenia jakości wód zbiorników wodnych (hipertrofii). • Wykluczenie fizycznej degradacji fitocenozy strefy brzegowej.
2.	9170 Grąd środkowoeurop. i subkontynentalny A	Obręb Gorzyń Oddz.: 195c, d, 196g, 243c, 244f. Pow.: 12,19 ha.	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (utrzymanie grabów w składzie drzewostanów, ale bez forsowania udziału buków) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> • Upraszczenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów; • Wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów • Marginalizacja i usuwanie grabów z drzewostanów gospodarczych; • Mała ilość martwego drewna; 	<ul style="list-style-type: none"> • W miarę możliwości eliminowanie gatunków inwazyjnych w uprawach leśnych odnowieniach, w ramach innych prac. • Nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk. • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.
3.	9190 Kwaśna dąbrowa B	Obręb Gorzyń Oddz.: 235d. Pow.: 1,12 ha.	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków	<ul style="list-style-type: none"> • Introdukcja i rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych i inwazyjnych (dąb czerwony, robinia akacja, czeremcha amerykańska); 	<ul style="list-style-type: none"> • W miarę możliwości eliminowanie gatunków inwazyjnych w uprawach leśnych odnowieniach, w ramach innych prac. • Nie odnawianie sztucznie bukiem powierzchni

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
			typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania, lasy wolne od udziału gatunków inwazyjnych (dąb czerwony, czeremcha amerykańska), ze zmniejszającym się udziałem sosen w drzewostanie; utrzymanie nie pomniejszonych zasobów starych drzew i utrzymanie lub odtworzenie struktury wiekowej starodrzewiu gwarantujących zachowanie udziału starych dębów w lasach.	<ul style="list-style-type: none"> • Niski udział odnowień naturalnych; • Mała ilość martwego drewna; 	<p>siedliska.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew. • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk przy podejmowaniu działań utrzymujących dominację dębów w drzewostanie.
7. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK - Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002- gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków):					
1.	1337 Bóbr europejski C	Obręb Gorzyń Oddz. 195, 235, 242, 251, 252, 260. Liczba stan.: ślady obecności – 21 przypadków	Właściwy stan siedliska gatunku.	Brak	Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska gatunku.
2.	1188 Kumak nizinny B	Obręb Gorzyń Oddz.: 194d, 235a, f, 236g, 242a, h, 251c, 260c, d.. Liczba stan.: 17	Właściwy stan siedliska gatunku.	<ul style="list-style-type: none"> • Zanik miejsc odpowiednich do rozrodu, zarastanie strefy brzegowej mokradeł (ocienienie); • Opadanie poziomu wód gruntowych i wysychanie małych zbiorników wodnych. 	Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska gatunku.
8. OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW – Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005- gatunki ptaków oraz ich ostoje:					
1.	A021 Bąk	Obręb Gorzyń Oddz.: 235, 242,	Właściwy stan siedliska gatunku.	Wykaszenie trzcinowisk.	Utrzymanie płatów podmokłych szuwarów oraz trzcinowisk

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
	B	252. Liczba stan.: 3			
2.	A081 Błotniak stawowy B	Obwód Gorzyń Oddz.: 194, 260. Liczba stan.: 1	Właściwy stan siedliska gatunku.	Wykaszenie trzcinowisk.	Utrzymanie płatów podmokłych szuwarów oraz trzcinowisk
3.	A043 Gęgawa B	Obwód Gorzyń Jezioro Lubikowskie Obserwacje	Właściwy stan siedliska gatunku.	Wykaszenie trzcinowisk.	Utrzymanie płatów podmokłych szuwarów oraz trzcinowisk
4.	A005 Perkoz dwuczuby B	Obwód Gorzyń Jezioro Lubikowskie Obserwacje	Właściwy stan siedliska gatunku.	Wykaszenie trzcinowisk.	Utrzymanie płatów podmokłych szuwarów oraz trzcinowisk
5.	A022 Bączek B	Obwód Gorzyń Jezioro Lubikowskie Obserwacje	Właściwy stan siedliska gatunku.	Wykaszenie trzcinowisk.	Utrzymanie płatów podmokłych szuwarów oraz trzcinowisk
6.	A067 Gągoł B	Obwód Gorzyń Jezioro Lubikowskie Obserwacje	Właściwy stan siedliska gatunku.	Niedobór miejsc do gniazdowania – starodrzewy z wysokim udziałem drzew dziuplastych bezpośrednio przylegające do zbiornika wodnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie dogodnych miejsc do gniazdowania (drzewa dziuplaste). • Zapewnienie bezpieczeństwa (spokoju) ptakom w obszarach ich siedlisk, przed antropopresją.
7.	A391 Kormoran B	Obwód Gorzyń Oddz.: 263. Liczba stan.: 1	Właściwy stan siedliska gatunku.	Brak	Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska gatunku.
9. OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW – Puszcza Notecka PLB300015- gatunki ptaków oraz ich ostoje:					
1.	A030	Informacje	Właściwy stan siedliska gatunku.	• Zalesienie terenów otwartych.	• Utrzymanie miejsc gniazdowych i żerowisk

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
	Bocian czarny C	wrażliwe. 1 strefa.		• Zmniejszenie się liczby starych drzew.	(śródleśnych cieków i łąk) na aktualnym poziomie. • W strefach ochrony całorocznej nie prowadzenie cięć rębnych
2.	A074 Kania ruda B	Informacje wrażliwe. 1strefa.	Właściwy stan siedliska gatunku.	• Zalesienie terenów otwartych. • Zmniejszenie się liczby starych drzew.	• Utrzymanie aktualnej struktury krajobrazu z mozaiką siedlisk. • W strefach ochrony całorocznej nie prowadzenie cięć rębnych.
3.	A075 Bielik B	Informacje wrażliwe. 2 strefy.	Właściwy stan siedliska gatunku.	• Zalesienie terenów otwartych. • Zmniejszenie się liczby starych drzew.	• Tam gdzie to możliwe dążenie do tworzenia mozaiki drzewostanów różnowiekowych i różnogatunkowych. • Nie wprowadzanie zalesień terenów otwartych. • W strefach ochrony całorocznej nie prowadzenie cięć rębnych.
4.	A224 Lelek B	Obręb Międzychód Oddz.: 67, 113, 114, 240, 242, 247, 249, 250, 305, 370, 426, 428. Liczba stan.: 10	Właściwy stan siedliska gatunku.	Brak.	Utrzymanie borowych kompleksów leśnych z polanami i zrębami.
5.	A067 Gągoł C	Obręb Międzychód Oddz.: 28, 501, 512, 545. Obręb Gorzyń Oddz.: 71, 87, 106, 120, 157, 158, 161.	Właściwy stan siedliska gatunku.	Niedobór miejsc do gniazdowania – starodrzewy z wysokim udziałem drzew dziuplastych bezpośrednio przylegające do zbiornika wodnego.	• Zapewnienie dogodnych miejsc do gniazdowania (drzewa dziuplaste). • Zapewnienie bezpieczeństwa (spokoju) ptakom w obszarach ich siedlisk, przed antropopresją.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
		Liczba stan.: 12			
6.	A070 Nurogęś C	Obserwacje	Właściwy stan siedliska gatunku.	Niedobór miejsc do gniazdowania – starodrzewy z wysokim udziałem drzew dziuplastych i wykrotów bezpośrednio przylegające do zbiornika wodnego.	Zapewnienie dogodnych miejsc do gniazdowania (drzewa dziuplaste i wykroty).
7.	A236 Dzięcioł czarny C	Obręb Międzychód Oddz.: 183, 256. Liczba stan.: 2	Właściwy stan siedliska gatunku.	Brak	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie dogodnych miejsc do gniazdowania (drzewa dziuplaste). • Wyłączanie fragmentów lasów z cięć rębnych.
8.	A246 Lerka B	Obręb Międzychód Oddz.: 246 ÷ 255, 307 ÷ 315, 374, 375. Liczba stan.: 12	Właściwy stan siedliska gatunku.	Zmniejszanie się powierzchni otwartych.	Utrzymanie borowych kompleksów leśnych z polanami i zrębami.

Załącznik nr 2.

Tabela XXIII. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody.

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	5	6
1.	Rezerwat przyrody ¹ „Kolno Międzychodzkie” Leśnictwo Kolno oddz. 43 f	Przebudowa drzewostanu	Realizacja ochrony czynnej polegającej na: - odtworzeniu ekosystemów łąkowych zniekształconych przez obecność robinii akacjowej.	
2.	Rezerwat przyrody ¹ „Kolno Międzychodzkie” Leśnictwo Kolno oddz. 43 a, b, c, d	Ochrona i zachowanie istniejącej flory oraz utrzymanie porządku	Realizacja ochrony czynnej polegającej na: - osiągnięciu celów ochrony w wyniku przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych	
3.	Rezerwat przyrody ² „Dąbrowa na Wyspie” L-ctwo Lubikowo oddz. 260k	Ograniczenie penetracji wyspy	Pozostawienie procesów rozwoju flory i fauny w stanie naturalnym, zabezpieczenie obiektu przed zagrożeniami zewnętrznymi tj. nie organizować powszechnego dostępu na jego teren; dopuszcza się ingerencję w przypadku zagrożenia trwałości lasu.	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
4.	Rezerwat przyrody „Bagno Leszczyny” L-ctwo Leszczyny oddz. 191i	Monitorowanie nalotu	Brak	Eliminowanie sukcesji w postaci nalotu
5.	Przedmioty ^{3,4,5} ochrony obszarów Natura 2000.	Zgodnie z tabelą XXII	Zgodnie z tabelami nr: 24, 28, 32 (działania ochronne)	Zgodnie z tabelą XXII
6.	Wszystkie płyty siedliska przyrodniczego 3150, 9110, 9130, 9170, 9190, 91F0, 91T0 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Zgodnie z tabelą XXII	Brak	Zgodnie z tabelą XXII
7.	Wszystkie płyty siedliska przyrodniczego 6510, 6410 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Zachowanie różnorodności biologicznej właściwej dla siedliska.	Brak	Zapobieganie sukcesji, nie zalesianie płatów siedliska.
8.	Wszystkie płyty siedliska przyrodniczego 6430	Zachowanie różnorodności biologicznej właściwej dla siedliska.	Brak	Unikać wylesiania i odkrzaczania brzegów cieków i zbiorników wodnych.
9.	Wszystkie płyty siedliska przyrodniczego 7140, 7110 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Uzyskanie efektu regeneracji roślinności torfowiskowej z reguły wymaga stymulacji procesu poprzez zabiegi ochrony czynnej. Rodzaj i sposób ich przeprowadzenia musi być każdorazowo	Brak	Maksymalne zabezpieczenie torfowiska przed utratą wody poprzez odpływ i nadmierną ewapotranspirację, a następnie spowodowanie stopniowego podniesienia lustra wody i jego stabilizację w pobliżu powierzchni.

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		opracowany dla konkretnego obiektu, na podstawie jego aktualnej sytuacji hydrologicznej i stanu roślinności.		
10.	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91D0 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Zachowanie lub przywrócenie stosunków wodnych właściwych dla siedliska.	Brak	Zaleca się wyłączenie z gospodarki leśnej. Utrzymanie stabilnych warunków wodnych oraz niskiej trofii gleb, co wyklucza bezpośrednie odwadnianie siedliska. Usuwanie gatunków niepożądanych np. Św (dopuszczalny udział do 20%). Zaleca się ograniczenie Św w bezpośrednim otoczeniu brzeziny (samosiewy).
11.	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91E0 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu, przede wszystkim ochrona warunków wodnych	Brak	Korzystne jest zastępowanie rębni zupełnej rębniami złożonymi. Unikać należy wprowadzania gatunków obcych siedliskom łągowym.
12.	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91I0 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu	Brak	Użytkowanie rębne ma na celu zróżnicowanie wiekowe drzewostanu, unikać całkowitego wyrębu. Ograniczyć cięcia pielęgnacyjne do niezbędnych podyktowanych stanem sanitarnym drzewostanu.
13.	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 3140 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Zarządzanie siedliskiem wymaga działań na poziomie obszaru wodnego – zlewni bezpośredniej i pośredniej.	Brak	Na całym obszarze wodnym mieszczącym siedlisko zaleca się jego ochronę poprzez: oczyszczanie ścieków zanieczyszczających, ochronę stref brzegowych, wyznaczenie stref działań ochronnych, ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów, ograniczanie zamulania i rozwoju halofitów (roślin

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
				bagiennych częściowo zanurzonych w wodzie).
14.	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 2330, 4030 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa oraz załącznikiem nr 3	Ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu	Brak	Zapobieganie sukcesji, nie zalesianie płatów siedliska.
15.	Wszystkie bagna ewidencyjne.	Zachowanie enklaw wśród leśnych siedlisk.	Brak	- wyłączenie z prowadzenia zabiegów hodowlanych; - nie odwadnianie; - wokół bagien zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywać lub kształtować strefę pasa ochronnego
16.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona różnorodności biologicznej	Brak	Część F.II. pkt. 1 POP
17.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona prawnych form ochrony przyrody	Brak	Część F.II. pkt. 2 POP
18.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona cennych gatunków roślin naczyniowych	Brak	Część F.II. pkt. 3 POP
19.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona cennych gatunków roślin zarodnikowych	Brak	Część F.II. pkt. 4 POP
20.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona starych i cennych drzew	Brak	Część F.II. pkt. 5 POP
21.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona fauny kręgowców	Brak	Część F.II. pkt. 6 POP
22.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona fauny bezkręgowców	Brak	Część F.II. pkt. 7 POP
23.	Całe Nadleśnictwo	Ochrona pamiątek kultury leśnej i kultury powszechnej w lasach	Brak	Część F.II. pkt. 8 POP
24.	Całe Nadleśnictwo	Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona siedlisk hydrogenicznnych w lasach	Brak	Część F.II. pkt. 9 POP
25.	Całe Nadleśnictwo	Kształtowanie strefy ekotonowej.	Brak	Część F.II. pkt. 10 POP

¹ Rozp. Nr 6/2005 Woj. Wielkopolskiego z dnia 13 kwietnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kolno Międzychodzkie” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2005 r., Nr 57, poz. 1771).

² Rozp. Nr 6 Wojewody Lubuskiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody o nazwie „Dąbrowa na Wyspie” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2004 r., Nr 8, poz. 132)

³ Zarz. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowisk w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2014 r. plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 979).

⁴ Zarz. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowisk w Poznaniu z dnia 28 marca 2014 r. plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 878).

⁵ Zarz. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 698).

Załącznik nr 3.

Wykaz siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Międzychód.

Kod siedliska	Stan zachowania [ha]			Suma [ha]
	Rodzaj powierzchni			
Wydzielenie	A	B	C	
3140	7,28			7,28
BAGNO				
2-11-120 -p	2,84			2,84
JEZIORO				
2-13-282 -h	4,44			4,44
2330	0,02	0,21		0,23
D-STAN				
1-01-227-c		0,10		0,10
R				
1-04-283-h		0,11		0,11
1-04-284-g	0,02			0,02
3150	44,6	39,70	6,90	91,20
BAGNO				
1-09-512 -c			1,24	1,24
2-12-148 -d		1,63		1,63
2-12-45 -d		2,86		2,86
2-12-45 -i		2,76		2,76
2-12-74 -g		0,28		0,28
2-14-194 -d	6,5			6,5
2-14-235 -a	5,55			5,55
2-14-235 -f	14,21			14,21
2-12-45-k			0,01	0,01
2-11-139-m		0,25		0,25
SUKCESJA				
2-14-242-a	1,50			1,50
D-STAN				
2-14-242-h	1,50			1,50
JEZIORO				
1-02-28 -a		9,84		9,84
1-04-582 -f	15,34			15,34
JEZIORO P				
1-05-599 -i			5,65	5,65
2-11-69 -g		21,11		21,11
STAW RYB				
1-06-634 -m		0,97		0,97
4030	1,46	5,22	1,05	7,73
D-STAN				
1-05-289 -a		0,61		0,61
1-05-290 -a		0,49		0,49

1-05-291 -a		0,42		0,42
1-07-305 -a		1,05		1,05
1-07-305 -b		2,11		2,11
1-02-187-b	0,05			0,05
1-02-187-c	0,05			0,05
1-07-253-a	0,30			0,30
1-05-293-a			0,60	0,60
1-05-295-b			0,45	0,45
1-07-434-a	0,04			0,04
1-07-434-c	0,02			0,02
LINIA EN				
2-12-88 -b		0,54		0,54
2-12-89 -b	1			1
6410		0,86	0,83	1,69
Ł				
1-05-524 -c		0,56		0,56
2-10-32-i			0,70	0,70
R				
1-05-524-b		0,30		0,30
PS				
2-10-32-o			0,13	0,13
6430	0,25	0,56		0,81
D-STAN				
1-06-634-g		0,04		0,04
2-10-22-m		0,02		0,02
2-10-28-c		0,25		0,25
2-10-28-p		0,25		0,25
2-10-44-f	0,20			0,20
2-10-44-h	0,04			0,04
ZADRZEW				
1-09-512-y	0,01			0,01
6510		8,97	6,31	15,28
Ł				
1-04-519 -b		1,34		1,34
1-04-520 -m			1,62	1,62
1-06-535 -j		1,24		1,24
1-06-632 -s		2,08		2,08
1-08-499 -n		0,3		0,3
1-08-499 -o		0,15		0,15
1-08-499 -p		0,57		0,57
1-06-591-f		0,50		0,50
PS				
1-06-535 -g		0,36		0,36
1-06-536 -c			1,05	1,05

1-06-536 -d		0,33		0,33
1-06-536 -f		1,46		1,46
1-06-632 -o			2,05	2,05
1-04-607-n		0,64		0,64
1-06-631-a			1,59	1,59
7110			3,09	3,09
SZCZ CHR				
1-03-191 -i			3,09	3,09
7140		11,19	3,35	14,54
BAGNO				
1-04-283 -j			0,42	0,42
1-04-284 -l			0,6	0,6
PS				
1-03-191-b			0,13	0,13
E-Ł				
1-04-284-i			0,30	0,30
E-PS				
1-04-284-j			0,50	0,50
E-N				
1-02-73 -c		4,6		4,6
1-07-430 -f			1,4	1,4
2-10-5 -d		4,09		4,09
2-11-67-f		2,50		2,50
9110			1,1	1,1
D-STAN				
2-10-23 -f			1,1	1,1
9130		8,23	19,66	27,89
D-STAN				
2-10-167 -c		1,06		1,06
2-10-168 -j			1,55	1,55
2-10-28 -f			4,18	4,18
2-10-28 -l		7,17		7,17
2-12-116 -c			4,57	4,57
2-12-96 -k			4,73	4,73
2-12-97 -n			1,44	1,44
2-13-230 -l			3,19	3,19
9170	10,44	8,51	212,53	231,48
D-STAN				
1-06-594 -j		0,27		0,27
1-06-627 -i			2,19	2,19
1-06-627 -n			1,68	1,68
1-06-627 -s			2,8	2,8
1-06-631 -d			4,07	4,07
1-06-632 -g			1,72	1,72

1-06-633 -i			2,61	2,61
1-06-634 -o			2,69	2,69
1-06-634 -p			1,75	1,75
1-06-634 -r			0,86	0,86
1-06-634 -s			2,25	2,25
1-07-486 -m		0,61		0,61
1-09-511 -c			1,09	1,09
1-09-512 -b			0,34	0,34
1-09-512 -f			2,52	2,52
2-10-14 -f			0,67	0,67
2-10-14 -h			0,8	0,8
2-10-15 -a		1,33		1,33
2-10-163 -j			0,87	0,87
2-10-163 -l			1,12	1,12
2-10-163 -m			0,95	0,95
2-10-166 -a			1,91	1,91
2-10-166 -b			1	1
2-10-167 -d			4,33	4,33
2-10-167 -m			0,21	0,21
2-10-167 -n		1,34		1,34
2-10-168 -b			1,26	1,26
2-10-168 -c			0,5	0,5
2-10-170 -c			1,7	1,7
2-10-171 -a			0,79	0,79
2-10-171 -c			0,64	0,64
2-10-171 -g		0,49		0,49
2-10-171 -i			1,99	1,99
2-10-22 -i			2,55	2,55
2-10-23 -b			3,03	3,03
2-10-23 -g			1,59	1,59
2-10-27 -a			0,48	0,48
2-10-28 -g			2,7	2,7
2-10-31 -a			1,78	1,78
2-10-35 -g		1,97		1,97
2-10-36 -i			13,02	13,02
2-10-36 -j		1,83		1,83
2-10-37 -a			1,62	1,62
2-10-37 -b		0,67		0,67
2-10-37 -c			1,05	1,05
2-10-37 -d			2,15	2,15
2-10-37 -f			8,63	8,63
2-10-40 -d			1,24	1,24
2-10-42 -g			6,38	6,38
2-10-42 -i			6,34	6,34

2-10-43 -d			1,47	1,47
2-10-44 -a			0,84	0,84
2-11-118 -b			0,73	0,73
2-11-119 -c			1,27	1,27
2-11-119 -f			2,53	2,53
2-11-119 -l			0,25	0,25
2-11-139 -p			1,67	1,67
2-11-145 -c			0,86	0,86
2-11-146 -i			1,58	1,58
2-11-159 -j			2,13	2,13
2-11-173 -g			2,41	2,41
2-11-174 -a			0,94	0,94
2-11-174 -d			1,55	1,55
2-11-174 -g			1,57	1,57
2-11-99 -m			0,23	0,23
2-12-148 -m			1,08	1,08
2-12-148 -n			3,86	3,86
2-12-152 -b			1,84	1,84
2-12-152 -g			1,75	1,75
2-13-169 -a			0,64	0,64
2-13-180 -b			3,25	3,25
2-13-181 -m			0,8	0,8
2-13-183 -m			2,21	2,21
2-13-224 -g			1,35	1,35
2-13-226 -n			1,58	1,58
2-13-227 -a			4,29	4,29
2-13-227 -b			1,05	1,05
2-13-227 -c			0,63	0,63
2-13-227 -d			3,14	3,14
2-13-227 -g			3,87	3,87
2-13-228 -a			0,25	0,25
2-13-228 -g			5,75	5,75
2-13-228 -h			4,33	4,33
2-13-228 -m			1,33	1,33
2-13-228 -p			2,77	2,77
2-13-229 -g			7,15	7,15
2-13-229 -h			6,29	6,29
2-13-229 -i			1,6	1,6
2-13-229 -j			1,24	1,24
2-13-229 -k			2,71	2,71
2-13-229 -m			1,75	1,75
2-13-230 -s			0,81	0,81
2-13-231 -h			2,45	2,45
2-13-282 -i			1,59	1,59

2-13-289 -h			0,42	0,42
2-13-298 -c	10,44			10,44
2-14-195 -d			0,86	0,86
2-14-196 -g			0,93	0,93
2-14-243 -c			9,41	9,41
1-09-512-g			0,55	0,55
1-06-633-g			1,10	1,10
1-06-634-g			2,05	2,05
2-10-30-d			0,50	0,50
2-10-40-f			1,00	1,00
2-10-44-d			0,66	0,66
2-11-99-a			0,95	0,95
2-11-162-f			0,16	0,16
2-10-168-i			0,03	0,03
2-10-176-x			0,65	0,65
2-14-195-c			0,49	0,49
2-13-227-f			0,35	0,35
2-14-244-f			0,50	0,50
2-13-297-g			1,00	1,00
SUKCESJA				
2-10-176 -t			0,9	0,9
ZADRZEW				
1-09-512 -x			0,76	0,76
9190		3,38	18,53	21,91
D-STAN				
1-04-515 -a			2,57	2,57
1-05-468 -f			3,47	3,47
1-05-613 -h		0,99		0,99
1-08-317 -b			1	1
1-08-448 -g			1	1
2-10-14 -j			0,86	0,86
2-10-24 -c			1,84	1,84
2-10-24 -i			0,53	0,53
2-10-30 -g			0,97	0,97
2-10-36 -c		2,16		2,16
2-12-114 -g			4,04	4,04
2-14-235 -d			1,12	1,12
2-10-30-d			0,40	0,40
2-10-30-j		0,23		0,23
2-10-33-c			0,27	0,27
2-10-36-b			0,11	0,11
2-10-36-d			0,35	0,35
91D0		3,29		3,29
D-STAN				

2-12-128 -j		3,29		3,29
91E0	1,7	4,06	31,58	37,34
D-STAN				
1-04-574 -g			1,56	1,56
1-05-471 -i			1,57	1,57
1-05-524 -n			1,87	1,87
1-05-525 -c			1,45	1,45
1-05-557 -c			3,79	3,79
2-10-167 -l			0,71	0,71
2-10-27 -c			0,55	0,55
2-10-28 -d			0,54	0,54
2-10-35 -p			0,31	0,31
2-10-43 -a	0,77			0,77
2-11-139 -c		0,7		0,7
2-11-139 -d		0,64		0,64
2-11-61 -l		0,78		0,78
2-11-83 -m			0,94	0,94
2-11-84 -h			2,68	2,68
2-12-126 -l			1,33	1,33
2-12-127 -d			1,9	1,9
2-12-127 -m			0,71	0,71
2-12-48 -k			1,9	1,9
2-12-48 -l			1,12	1,12
2-13-178 -n		0,45		0,45
2-13-210 -a		0,5		0,5
2-13-211 -h		0,99		0,99
2-13-212 -k	0,93			0,93
2-13-282 -f			4,07	4,07
2-13-297 -f			2,03	2,03
1-09-507-j			0,45	0,45
2-10-28-c			0,70	0,7
2-10-44-d			0,30	0,3
2-11-160-h			0,30	0,3
2-13-297-g			0,80	0,8
91F0			27,05	27,05
D-STAN				
1-06-634 -i			3,57	3,57
1-09-507 -j			0,93	0,93
2-10-22 -m			0,91	0,91
2-10-24 -j			0,43	0,43
2-10-35 -n			0,76	0,76
2-10-35 -t			1,16	1,16
2-10-41 -h			2,38	2,38
2-10-41 -k			1,61	1,61

2-10-7 -a			0,94	0,94
2-11-136 -c			0,78	0,78
2-11-159 -g			1,2	1,2
2-11-62 -k			0,54	0,54
2-12-45 -h			0,57	0,57
2-12-48 -a			0,31	0,31
2-13-282 -g			1,92	1,92
2-14-202 -f			0,86	0,86
2-14-252 -b			1,81	1,81
1-06-632-i			0,35	0,35
2-10-15-a			0,10	0,10
2-10-25-d			0,25	0,25
2-10-44-b			0,18	0,18
2-10-44-d			0,46	0,46
2-12-45-j			0,10	0,10
2-11-62-o			0,18	0,18
2-11-99-m			0,24	0,24
2-11-119-l			0,14	0,14
2-12-148-g			0,25	0,25
ZADRZEW				
1-09-512 -y			4,12	4,12
9110	4,4		0,50	4,9
D-STAN				
2-14-260 -k	4,4			4,4
2-14-244-f			0,50	0,50
9110	54,14	219,36	147,65	421,15
D-STAN				
1-01-169 -k			0,95	0,95
1-02-1 -d			3,64	3,64
1-02-10 -a			3,97	3,97
1-02-110 -b		1,75		1,75
1-02-110 -d		9,75		9,75
1-02-110 -g			2,95	2,95
1-02-122 -g			5,23	5,23
1-02-123 -b		16,16		16,16
1-02-28 -c		2,14		2,14
1-02-28 -i		3,58		3,58
1-02-29 -d		1,28		1,28
1-02-30 -g			1,58	1,58
1-02-30 -h			2,27	2,27
1-02-30 -j		0,72		0,72
1-02-31 -f		1,95		1,95
1-02-31 -g			4,79	4,79
1-02-33 -i			4,33	4,33

1-02-40 -d			6,5	6,5
1-02-5 -b			1,17	1,17
1-02-5 -g			1,06	1,06
1-02-66 -f		1,84		1,84
1-02-67 -c			6,96	6,96
1-02-74 -b		5,88		5,88
1-02-74 -c	5,31			5,31
1-02-74 -f		1,18		1,18
1-02-75 -c		1,43		1,43
1-02-8 -a		4,13		4,13
1-02-8 -b			1,41	1,41
1-02-9 -f			1,99	1,99
1-03-124 -h		2,31		2,31
1-03-125 -a		1,83		1,83
1-03-125 -f		2,27		2,27
1-03-125 -g			3,55	3,55
1-03-125 -h			3,83	3,83
1-03-132 -a			1,61	1,61
1-03-192 -b			7,56	7,56
1-03-192 -c			4,04	4,04
1-03-192 -d			3,79	3,79
1-03-192 -f			7,74	7,74
1-03-194 -d			6,16	6,16
1-03-53 -a		17,07		17,07
1-03-76 -g		1,56		1,56
1-03-84 -c			1,68	1,68
1-04-462 -c			7,87	7,87
1-04-462 -d			1,93	1,93
1-07-246 -b			7,84	7,84
1-07-305 -c		12,65		12,65
1-08-266 -c			2,4	2,4
1-08-266 -f	4,04			4,04
1-08-267 -a			5,08	5,08
1-08-325 -a			1,34	1,34
1-08-326 -a			1,45	1,45
1-08-327 -a			0,5	0,5
1-08-327 -g		3,82		3,82
1-09-139 -d		3,23		3,23
1-09-139 -f	2,22			2,22
1-09-141 -b		14,27		14,27
1-09-146 -d			3,16	3,16
1-09-148 -f			0,6	0,6
1-09-150 -a		14,14		14,14
1-09-150 -b			7,56	7,56

1-09-151 -b			5,47	5,47
1-09-152 -c		4,37		4,37
1-09-153 -b			1,8	1,8
1-09-153 -g	3,45			3,45
1-09-207 -d	3,18			3,18
1-09-207 -f	9,03			9,03
1-09-211 -d	4,71			4,71
1-09-212 -a			3,67	3,67
1-09-212 -d		3,92		3,92
1-09-214 -a		10,96		10,96
1-09-277 -b		18,54		18,54
1-09-277 -c		5,13		5,13
2-12-107 -f			1,93	1,93
2-12-108 -f			1,68	1,68
1-01-100 -d		1		1
1-01-100 -f		3,5		3,5
1-01-100 -g			1,71	1,71
1-01-102 -d		3,5		3,5
1-01-103 -c		2,5		2,5
1-01-166 -c		4,5		4,5
1-01-167 -a		4		4
1-01-168 -a		4		4
1-01-169 -f			1,2	1,2
1-01-170 -b		4,5		4,5
1-01-171 -c		1,5		1,5
1-01-225 -b		3,5		3,5
1-01-231 -b		2		2
1-01-233 -a		2		2
1-01-234 -c		2		2
1-01-235 -a		4		4
1-01-99 -b	4			4
1-03-77 -h		1		1
1-04-404 -d		1,5		1,5
1-04-405 -j		0,5		0,5
1-05-346 -a			1	1
1-06-357 -b			0,5	0,5
1-09-152 -f	1,8			1,8
1-09-213 -a		3		3
1-09-215 -a		3		3
2-12-109 -d	1,7			1,7
2-12-75 -b			0,2	0,2
1-02-3 -f	1,81			1,81
1-08-266 -b	4,27			4,27
1-08-266 -d	1,86			1,86
1-08-266 -h	0,79			0,79
1-09-211 -b	2,98			2,98

1-09-211 -c	2,99			2,99
Suma końcowa	124,29	313,54	480,13	917,96

